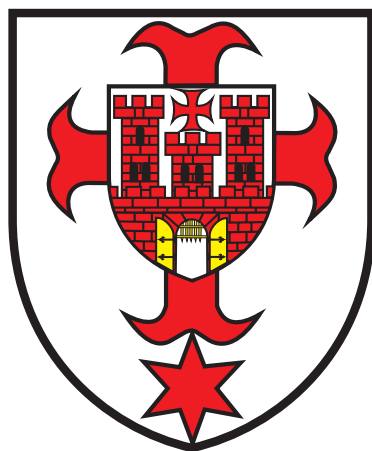

Strategia Rozwoju Powiatu Kłuczborskiego na lata 2014–2022

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU KLUCZBORSKIEGO

na lata 2014–2022

Kluczbork 2014

Autorem grafik wykorzystanych na okładce jest dr Kazimierz Stefańczyk

OPRACOWANIE

Starostwo Powiatowe w Kluczborku

WSPÓŁPRACA

GRUPA ERGO SP. Z O.O., UL. STRZEGOMSKA 3B/3C L. 91, 53-611 WROCŁAW

STAROSTWO POWIATOWE W KLUCZBORKU | UL. KATOWICKA 1, 46-200 KLUCZBORK
tel. 77 418-52-18; 77 418-53-81, email: starostwo@powiatkluczowski.pl

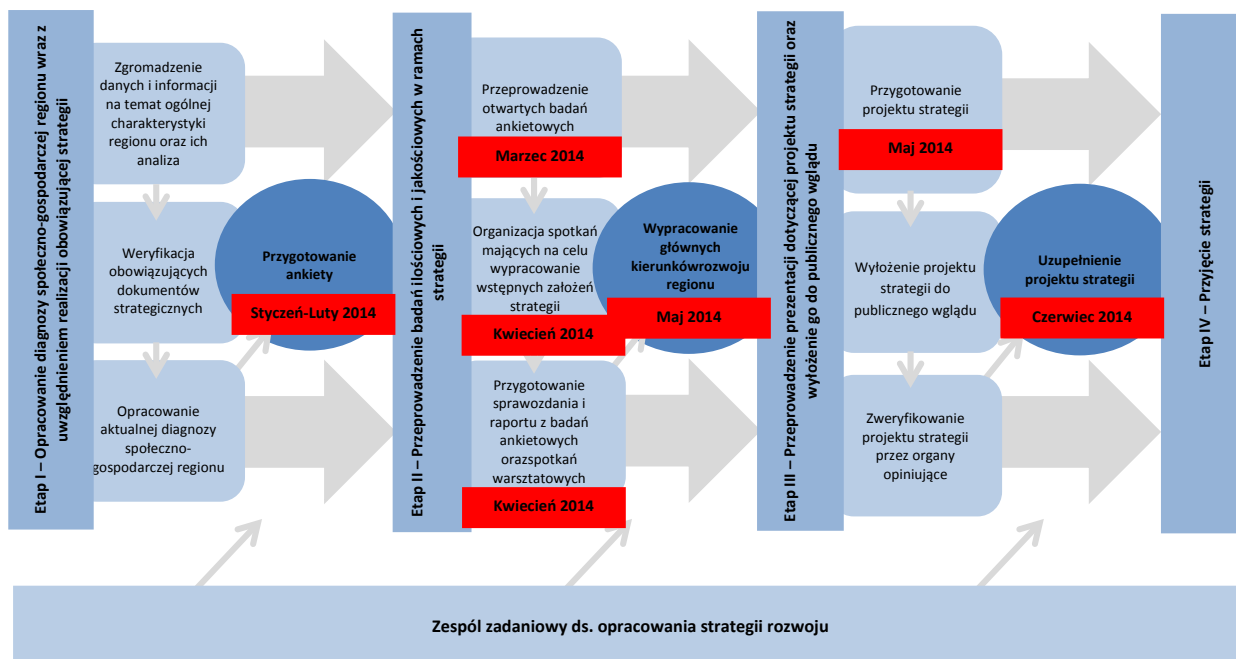
WSTĘP

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU KLUCZBORSKIEGO NA LATA 2014–2022 powstała w wyniku wielomiesięcznej pracy interdyscyplinarnej grupy złożonej z Zespołu projektowego wyłonionego z zasobów kadrowych Starostwa Powiatowego w Kluczborku oraz zewnętrznych ekspertów.

PRACE NAD STRATEGIĄ OBEJMOWAŁY NASTĘPUJĄCE ETAPY:

1. Opracowanie formularzy ankietowych i przeprowadzenie badania ilościowego wśród mieszkańców, przedsiębiorców oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych.
2. Opracowanie diagnozy społeczno-gospodarczej.
3. Opracowanie analiz SWOT-TOWS.
4. Organizacja spotkań warsztatowych celem wypracowania wstępnych założeń strategicznych.
5. Opracowanie kierunków rozwoju powiatu kluczborskiego.
6. Przeprowadzenie elektronicznych konsultacji społecznych i wyłożenie projektu strategii do publicznego wglądu.
7. Uzupelnienie projektu i przyjęcie strategii.

Rysunek 1. Harmonogram prac

Dokument składa się z części programowej, stanowiącej najważniejszy rezultat procesu budowania Strategii Rozwoju Powiatu Kluczborskiego na lata 2014–2022, zawierającej wizję, misję, pola strategiczne, pola operacyjne oraz otwarty katalog kierunków działań. Część programowa zawiera również wskaźniki realizacji strategii, opis finansowania, analizę koherentności strategii z innymi dokumentami strategicznymi oraz szczegółową procedurę monitorowania, ewaluacji i aktualizacji strategii. Integralnym elementem strategii są załączniki:

- Załącznik nr 1. Sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu kluczborskiego.
- Załącznik nr 2. Analiza SWOT.
- Załącznik nr 3. Sprawozdanie ze spotkań warsztatowych.
- Załącznik nr 4. Raport z badania ankietowego.

Wskazane w strategii pola strategiczne, pola operacyjne oraz kierunki działań znajdują swoje odzwierciedlenie w przeprowadzonej szerokiej analizie stanu aktualnego powiatu kluczborskiego oraz zasobów, jakimi dysponuje jego samorząd. Założenia strategii w pełni wpisują się w wizję i cele strategiczne rozwoju regionu polskiego oraz ogólne kierunki rozwoju dla Polski.

Budując strategię przyjęto zasadę, że wszystkie zidentyfikowane kierunki działania powinny co do zasady odnosić się bezpośrednio do realnych możliwości funkcjonowania i kompetencji samorządu powiatowego. Jest to klasyczne podejście instytucjonalne. Niemniej jednak, w wyniku konsultacji społecznych z mieszkańcami, przedsiębiorcami i przedstawicielami organizacji pozarządowych do poszczególnych pól strategicznych dodano pola operacyjna oraz kierunki działań, które mają charakter obszarowy i wykraczają poza bezpośrednie strefy kompetencji samorządu powiatowego. Tym samym należy mieć na uwadze, że realizacja celów obszarowych tylko w ograniczonym stopniu zależna jest od działań Powiatu Kluczborskiego.

1. WIZJA I MISJA POWIATU KLUCZBORSKIEGO

1.1. Wizja

Mając na względzie dobro wspólnoty samorządowej Powiatu Kluczborskiego, sformułowano wizję obszaru w sposób następujący:

**POWIAT KLUCZBORSKI W 2022 ROKU TO PRZESTRZEŃ PRZYJAZNA MIESZKAŃCOM,
KTÓRA STWARZA WARUNKI DO ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU,
SPRZYJAJĄC REALIZACJI INICJATYW ODDOLNYCH,
BĘDĄC JEDNOCZEŚNIE ATRAKCYJNYM MIEJSCEM WYPOCZYNKU.**

Powiat jako jednostka samorządu terytorialnego nie jest przypisany bezpośrednio do ziemi, zatem uprawnione jest rozumienie tego pojęcia jako wielowymiarowej przestrzeni, w której działają także inne ważne dla rozwoju obszaru podmioty. Tym samym wizją regionu jest powiat kluczborski będący przestrzenią przyjazną mieszkańcom, gdzie zwraca się uwagę na ich kluczowe potrzeby, w tym: bezpieczeństwo, opiekę zdrowotną, edukację. Upatrywanie źródła potencjału rozwojowego w kapitale ludzkim wynika z faktu, że nawet najdoskonalsze zasoby, jeśli będą zarządzane w sposób nieudolny, nie przyniosą zakładanych korzyści ekonomicznych i finansowych. Dlatego wysoki potencjał kapitału ludzkiego został przywołany w wizji strategii rozwoju, tuż obok pojęcia zrównoważonego rozwoju, uwzględniającego z jednej strony przedsiębiorczość mieszkańców, która zminimalizuje poziom bezrobocia w regionie oraz stworzy perspektywy zatrudnienia, a z drugiej strony zwracającego uwagę na atrakcyjne miejsca w regionie do wypoczynku.

1.2. Misja

Mając na względzie dobro wspólnoty samorządowej Powiatu Kluczborskiego, sformułowano misję regionu w sposób następujący:

POWIAT KLUCZBORSKI ZAPEWNIĄ KOMFORT ŻYCIA.

1.3. Pola strategiczne i operacyjne

Tabela 1. przedstawia podsumowanie pól strategicznych i operacyjnych.

Tabela 1. Matryca pól strategicznych i operacyjnych

Pole strategiczne 1. Przestrzeń, infrastruktura i środowisko	Pole strategiczne 2. Kapitał ludzki	Pole strategiczne 3. Przedsiębiorczość i kooperacja
Pole operacyjne 1.1. Gospodarka niskoemisyjna oraz produkcja i dystrybucja energii odnawialnej	Pole operacyjne 2.1. Poprawa i dostosowanie ochrony zdrowia i opieki społecznej do trendów demograficzno-epidemiologicznych	Pole operacyjne 3.1. Kreatywna przedsiębiorczość i współpraca międzysektorowa
Pole operacyjne 1.2. Rozwinięta infrastruktura komunikacyjna	Pole operacyjne 2.2. Uelastycznienie zasobów rynku pracy	Pole operacyjne 3.2. Profesjonalna i skuteczna administracja publiczna
Pole operacyjne 1.3. Nowoczesna i konkurencyjna baza edukacji	Pole operacyjne 2.3. Budowanie nowoczesnej edukacji dostosowanej do zmieniającej się rzeczywistości	

Pole operacyjne 1.4. Ogólnodostępne zasoby ochrony zdrowia i opieki społecznej	Pole operacyjne 2.4. Rozwój kultury oraz zagospodarowa- nie czasu wolnego	
Pole operacyjne 1.5. Atrakcyjna infrastruktura turystyczno-rekreacyjna		
Pole operacyjne 1.6. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego		

Źródło: Opracowanie własne

2. POLE STRATEGICZNE 1. PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

Celem głównym Pola strategicznego 1. Przestrzeń, infrastruktura i środowisko jest ciągłe podnoszenie jakości bazy infrastrukturalnej oraz wdrażanie nowych technologii w infrastrukturze dla zwiększenia spójności terytorialnej oraz konkurencyjności regionu, bezpieczeństwa oraz wykorzystania potencjału endogenicznego powiatu.

2.1. POLE OPERACYJNE 1.1.

Gospodarka niskoemisyjna oraz produkcja i dystrybucja energii odnawialnej

Ograniczenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł konwencjonalnych przyczyni się do redukcji emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenia stopnia degradacji środowiska naturalnego oraz globalnie przyczyni się do realizacji polskich zobowiązań akcesyjnych w zakresie zwiększania udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Zrównoważony rozwój w dziedzinie energetyki powiatu kluczborskiego upatruje się w znacznym zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii (słońce, wiatr, geotermia, odpady organiczne, biomasę), a synergiczne wykorzystanie tych surowców, w szczególności biomasy wraz z odpadkami organicznymi, jest szansą na uzyskanie konkurencyjnej przewagi w skali krajowej i europejskiej. Główne kierunki działań w tym zakresie w powiecie kluczborskim powinny obejmować: spalanie biomasy w produkcji ciepła technologicznego oraz budowę elektrociepłowni oraz kotłowni dla potrzeb bytowych; zakładanie upraw roślin energetycznych; budowę instalacji do produkcji biogazu na bazie oczyszczalni ścieków i składowisk odpadów komunalnych; budowę biogazowni rolniczych.

Stosowanie najlepszych dostępnych technologii gospodarki niskoemisyjnej w połączeniu ze zmianami bilansu paliwowo-energetycznego na rzecz wzrostu wykorzystania OZE przyczyni się do poprawy stanu środowiska naturalnego m.in. poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do atmosfery, gleby i wód. Kluczowe w tym aspekcie są tzw. Zielone inwestycje w tym wdrożenie niskoemisyjnego transportu publicznego, które wpłyną także na poprawę stanu powietrza, a także ograniczenie hałasu. Dywersyfikacja źródeł produkcji energii będzie także stanowiła wkład powiatu w budowanie bezpieczeństwa energetycznego kraju.

Barierą dla wykorzystania tego rodzaju zasobów są wysokie koszty inwestycji, które w dalszym ciągu postrzegane są jako rozwiązania innowacyjne, a nie tradycyjne. Z kolei szansą dla wysoce kapitałochłonnych inwestycji pod pewnymi warunkami mogą być fundusze unijne w perspektywie 2014–2020, projekty realizowane w formie partnerstwa publiczno-prywatnego oraz promocja i aktywne poszukiwanie inwestorów. Jednakże efektywność realizacji zielonych projektów wymaga nie tylko zaangażowania środków finansowych, ale także zmiany mentalności społecznej poprzez transfer wiedzy w zakresie wykorzystywania ekoinnowacyjnych technologii i kształtowanie postaw proekologicznych. Z tego też względu promocja wykorzystania technologii niskoemisyjnych oraz produkcji i dystrybucji OZE została zaprogramowana dwutorowo. Planuje się wdrożenie projektów inwestycyjnych zmierzających do podniesienia efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej będących własnością lub znajdujących się w trwałym zarządzie samorządu powiatowego. Równoległe będą prowadzone działania miękkie, których celem będzie opracowanie analiz opłacalności wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Planowane kierunki działań:

1. Kierunek działania 1.1.1. Wdrażanie niskoemisyjnych i energooszczędnych technologii w obiektach użyteczności publicznej.
2. Kierunek działania 1.1.2. Produkcja i dystrybucja energii odnawialnej dla obiektów użyteczności publicznej.
3. Kierunek działania 1.1.3. Promocja gospodarki niskoemisyjnej oraz produkcji i dystrybucji energii odnawialnej na terenie powiatu kluczborskiego.
4. Kierunek działania 1.1.4. Podejmowanie działań zwiększających świadomość społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska i ekologii.

2.2. POLE OPERACYJNE 1.2.

Rozwinięta infrastruktura komunikacyjna

Ocenia się, że dla dążenia do pełniejszego wykorzystania potencjału położenia geograficznego powiatu kluczborskiego oraz możliwości, jakie tworzy układ powiązań drogowych na jego terenie (w tym przebiegająca przez jego teren droga ekspresowa S11), kluczowy będzie rozwój dróg lokalnych zmierzający do wsparcia budowy połączeń sieci dróg na poziomie krajowym, rozbudowy infrastruktury okołodrogowej oraz towarzyszącej. W tym zakresie Powiat Kluczborski będzie podejmował takie działania jak: podniesienie jakości infrastruktury drogowej, kolejowej, a przede wszystkim działania z zakresu zrównoważonego i zintegrowanego transportu na rzecz mobilności uwzględniające synchronizację połączeń w transporcie drogowym i kolejowym.

W celu zwiększenia mobilności mieszkańców powiatu kluczborskiego, w tym także poprawy dostępu do miejsc pracy, edukacji i usług turystycznych, należy wdrożyć zrównoważony, zintegrowany transport publiczny. Rozwój usług transportu wymaga rozbudowy sieci przystanków autobusowych, infrastruktury towarzyszącej w tym zator. Ponadto, planowane jest wdrożenie nowoczesnych technologii i komunikacji w tym systemie e-transport.

W zakresie rozwoju oferty inwestycyjnej powiatu kluczborskiego należy kontynuować działania w zakresie dozbierania terenów inwestycyjnych, budowy dróg dojazdowych, a także rewitalizacji terenów zdegradowanych na cele inwestycyjne.

Ponadto komunikację na terenie powiatu kluczborskiego, oprócz sieci dróg, zapewnia również infrastruktura teleinformatyczna, a rozwój cywilizacyjny obciąża samorządy do przywiązywania większej uwagi w zakresie wykorzystania narzędzi ICT w przestrzeni publicznej.

Planowane kierunki działania:

1. Kierunek działania 1.2.1. Wzmocnienie spójności i dostępności układu komunikacyjnego powiatu kluczborskiego, zarówno wewnętrznego, jak i zewnętrznego.
2. Kierunek działania 1.2.2. Wsparcie dla dostępu do infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, w tym: internetu szerokopasmowego.

2.3. POLE OPERACYJNE 1.3.

Nowoczesna i konkurencyjna baza edukacji

Szczególne znaczenie dla logiki strategicznego rozwoju powiatu kluczborskiego ma dostosowanie edukacji do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy. Tym samym niezbędne jest wsparcie rozwoju bazy materialnej, w tym wyposażenie w nowoczesny sprzęt oraz materiały dydaktyczne placówek funkcjonujących w publicznym systemie oświaty, a także tworzenie i wyposażenie pracowni kształcenia zawodowego w odpowiednie zaplecze dla praktycznej nauki zawodu i stymulacji środowiska pracy. Niezbędnym jest wyposażenie szkół zawodowych w nowoczesny sprzęt zgodny z wymaganiami podstawy programowej i obowiązującymi standardami, jak i również tworzenie pracowni do kształcenia na odległość możliwych do wykorzystania w kształceniu ustawicznym. W związku ze zmieniającymi się warunkami i wymaganiami na rynku pracy, a także dynamiczną rzeczywistością, rozwojem technologii, konieczne jest wzmocnienie systemu kształcenia przez całe życie, w tym wspierania formalnej i pozaformalnej edukacji osób dorosłych. Mając na uwadze rozwój kształcenia ogólnego koniecznym jest doposażenie placówek edukacyjnych w sprzęt oraz pomoce dydaktyczne do kształtowania kompetencji kluczowych uczniów. Dla tworzenia jak najlepszych warunków do pracy z dziećmi i młodzieżą ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi niezbędnym jest wyposażenie placówek w sprzęt do komunikacji alternatywnej. Planuje się również kontynuację inwestycji w samą bazę lokalową, w tym dostosowanie obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych. Konieczna jest również modernizacja i uzupełnienie istniejącej bazy sportowej i rekreacyjnej.

Planowane kierunki działań:

1. Kierunek działania 1.3.1. Poprawa jakości szkolnictwa zawodowego.
2. Kierunek działania 1.3.2. Rozwój technik cyfrowych w procesie edukacji.
3. Kierunek działania 1.3.3. Doposażenie placówek edukacyjnych w sprzęt oraz pomoce dydaktyczne niezbędne do kształcenia kompetencji kluczowych.
4. Kierunek działania 1.3.4. Poprawa bezpieczeństwa i stanu technicznego obiektów szkół i placówek oświatowych.
5. Kierunek działania 1.3.5. Rozwój bazy sportowej i rekreacyjnej.
6. Kierunek działania 1.3.6. Modernizacja i rozwój bazy noclegowej i żywieniowej w placówkach oświatowych.
7. Kierunek działania 1.3.7. Dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
8. Kierunek działania 1.3.8. Wyposażenie placówek w sprzęt do komunikacji alternatywnej.

2.4. POLE OPERACYJNE 1.4.

Ogólnodostępne zasoby ochrony zdrowia i opieki społecznej

Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia będzie ściśle skorelowany z wdrażaniem rozwiązań profilaktycznych, a także skalą zapotrzebowania mieszkańców powiatu kluczborskiego na konkretne usługi medyczne. Z uwagi na sytuację demograficzną w kraju planowane jest wsparcie skierowane na profilaktykę, diagnostykę i leczenie schorzeń związanych ze zmianami demograficznymi i epidemiologicznymi. Jednocześnie, aby móc w jak najlepszy sposób dostosować zasoby ochrony zdrowia do potrzeb mieszkańców powiatu kluczborskiego, należałoby podjąć działania w kierunku rozbudowy Szpitala Powiatowego w Kluczborku o budowę części łączącej obecny budynek oddziału ginekologiczno-położniczego z budynkiem nowej chirurgii, w którym znajdować się będą: szpitalny oddział ratunkowy (SOR), zespoły poradni, oddziały: pediatryczny, położniczy, ginekologiczny, noworodkowy, laryngologiczny, a na dachu budynku łącznika mieścić się będzie lądowisko dla helikoptera medycznego. Z kolei wzrost jakości i standardów opieki społecznej w powiecie kluczborskim uzależniony jest od rozszerzenia spektrum oferowanych form i instrumentów pomocowych, w tym: stworzenie świetlic dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, rozwój funkcji asystenta rodziny, rozwój placówek przeznaczonych dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Planowane kierunki działań:

1. Kierunek działania 1.4.1. Budowa, modernizacja i wyposażenie jednostek ochrony zdrowia.
2. Kierunek działania 1.4.2. Budowa, modernizacja i wyposażenie jednostek opieki społecznej.
3. Kierunek działania 1.4.3. Rozwój infrastruktury w zakresie opieki paliatywno-hospicyjnej i geriatrycznej.
4. Kierunek działania 1.4.4. Rozwój informatyczny jednostek opieki zdrowotnej.
5. Kierunek działania 1.4.5. Rozwój infrastruktury jednostek ratownictwa medycznego.

2.5. POLE OPERACYJNE 1.5.

Atrakcyjna infrastruktura turystyczno-rekreacyjna

Region powiatu kluczborskiego to obszar o bogatej i ciekawej historii, korzystnym położeniu geograficznym, na krzyżujących się ważnych szlakach komunikacyjnych, otoczony lasami, z czystą wodą, nieskażonym powietrzem i czystą glebą. Urozmaicone walory obszaru kluczborskiego predestynują zatem teren ten do rozwoju turystyki weekendowej, głównie aktywnej, ale także kulturowej.

Z kolei zlokalizowane na terenie powiatu zasoby powinny stanowić dla samorządu impuls do wykreowania konkurencyjnej oferty turystycznej w postaci rozwoju istniejących produktów turystycznych takich jak: miód, tradycje rycerskie, dekarze, zalew, kościółki drewniane, kowalstwo, solanki. Pozyskanie terenu pod inwestycję oraz odpowiednich zasobów finansowych dałyby szansę na stworzenie oferty Parku Pszczelego, jako interaktywnego obiektu promującego pszczelarstwo i szerokie spectrum produktów pszczelich. Utworzenie punktu gastronomicznego, który posiadałby bogaty asortyment produktów związanych z pszczelarstwem stanowiłby natomiast szansę na wprowadzenie asortymentu produktów pszczelarskich do oferty gospodarstw agroturystycznych i bazy gastronomicznej z terenu powiatu kluczborskiego. Kolejnymi produktami turystycznymi, których potencjał należałoby wykorzystać i rozwinąć są tradycje rycerskie regionu, czy organizacja przeglądów teatralnych będących szansą na skonfrontowanie dorobku artystów z obszaru kluczborskiego.

Teren Stobrowskiego Parku Narodowego ma znaczenie kluczowe dla rozwoju turystyki w regionie. Ponadto, należy wzmocnić wykorzystanie zasobów naturalnych (wód termalnych, mineralnych) powiatu poprzez utworzenie strefy uzdrowiskowo-rekreacyjnej na terenie gminy Wołczyn.

Należy dążyć do tego, aby wszystkie usługi turystyczne, atrakcje, były dostępne dla osób korzystających z transportu publicznego. Ponadto, istnieje potrzeba rozwoju i promocji tras turystycznych, rowerowych w tym szlak kościołów drewnianych, czy też szlak dawnego rzemiosła oraz pomników przyrody.

Potencjał turystyczny regionu obliguje samorząd powiatu kluczborskiego do ponadlokalnej współpracy na rzecz jego wykorzystania, ale także do uzupełniania niedostatków infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej. Samorząd powiatu ma ograniczone zasoby infrastruktury turystycznej, dlatego potrzeba osiągnięcia wysokiej skuteczności realizacji działań na rzecz jej rozwoju jest głęboko zakorzeniona w podejściu sieciowym i wspólnych przedsięwzięciach dysponentów zasobów turystycznych. W celu wzmocnienia efektywności systemu promocji oferty turystycznej powiatu, należy wzmocnić współpracę pomiędzy samorządami gminnymi, a powiatem oraz innymi jednostkami samorządu terytorialnego. Konieczne jest także podniesienie kompetencji kadr dla turystyki i rekreacji na terenie powiatu. Co więcej, istotnym elementem turystyki XXI wieku będzie niewątpliwie cyfryzacja zasobów oraz zwiększenie dostępności informacji turystycznej poprzez wykorzystanie ICT.

Planowane kierunki działania:

1. Kierunek działania 1.5.1. Opracowanie spójnej oferty turystyczno-kulturalnej powiatu kluczborskiego.
2. Kierunek działania 1.5.2. Wykorzystanie walorów turystyczno-rekreacyjnych obszaru kluczborskiego.
3. Kierunek działania 1.5.3. Zwiększenie dostępności i poprawa jakości infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-kulturalnej.
4. Kierunek działania 1.5.4. Wzmocnienie instytucji podmiotów działających na rzecz kultury i dziedzictwa regionalnego.
5. Kierunek działania 1.5.5. Stworzenie przestrzeni dla zrównoważonego rozwoju turystyczno-rekreacyjno-kulturalnej.

2.6. POLE OPERACYJNE 1.6.

Wysoki poziom infrastruktury bezpieczeństwa publicznego

Samorząd powiatowy będzie koncentrował swoje działania na rozwoju infrastruktury monitoringu zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych oraz alarmowaniu mieszkańców powiatu o nadchodzącym bądź zaistniałym zagrożeniu, a także doposażaniu wszystkich służb bezpieczeństwa publicznego funkcjonujących w jego granicach. Szczególnie istotnymi obszarami z zakresu bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu kluczborskiego jest bezpieczeństwo w ruchu drogowym (wzmocnione poprzez kontrolę stanu trzeźwości, budowę progów zwalniających, lepsze oznakowanie i oświetlenie dróg) oraz bezpieczeństwo w miejscach publicznych (wzmocnione poprzez większą ilość patroli, monitoring, wdrożenie działań profilaktycznych, organizację kursów z technik samoobrony).

Skuteczność podejmowanych w obszarze bezpieczeństwa publicznego działań, uwarunkowana jest współpracą samorządu powiatowego z innymi instytucjami odpowiedzialnymi funkcjonalnie za bezpieczeństwo publiczne na terenie powiatu, w tym z jednostkami samorządu terytorialnego na poziomie gminy. Ponadto wsparcie Powiatu kluczborskiego w dalszym ciągu ukierunkowane będzie na promowaniu właściwych, zdrowych postaw i zachowań oraz przeciwstawianiu im negatywnych skutków zachowań kryminogennych, w tym przede wszystkim celem zapobiegania takim zjawiskom, jak: narkomania wśród dzieci i młodzieży, przemoc w rodzinie, przestępczość i demoralizacja nieletnich, alkoholizm, czy wszelkiego rodzaju zagrożenia w sieci (cyber-zagrożenia), które wydają się w dobie postępu technologicznego istotną problematyką.

Planowane kierunki działania:

1. Kierunek działania 1.6.1. Wsparcie infrastruktury monitoringu zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych.
2. Kierunek działania 1.6.2. Wsparcie dla rozwoju infrastruktury służb bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu kluczborskiego.
3. Kierunek działania 1.6.3. Wsparcie dla podejmowanych i realizowanych działań oraz programów profilaktycznych dostosowanych do występujących na terenie powiatu kluczborskiego zagrożeń.

3. POLE STRATEGICZNE 2. KAPITAŁ LUDZKI

Celem głównym Pola strategicznego 2. Kapitał ludzki jest zapewnienie warunków do harmonijnego, bezpiecznego i wszechstronnego rozwoju mieszkańców.

3.1. POLE OPERACYJNE 2.1.

Poprawa i dostosowanie ochrony zdrowia i opieki społecznej do trendów demograficzno-epidemiologicznych

Polityka prozdrowotna na poziomie regionalnym i krajowym uwzględnia cywilizacyjny aspekt ochrony zdrowia, w tym zagrożenia epidemiologiczne i demograficzne. Zmiany w strukturze demograficznej wymuszają dostosowanie priorytetów do warunków funkcjonowania społeczeństw starzejących się. Konieczny jest rozwój dziennej pomocy społecznej, które kierowane będą do osób wymagających całonocnej opieki z powodu wieku, choroby, czy też niepełnosprawności.

W celu zahamowania procesów depopulacji powiatu kluczborskiego będą kontynuowane działania w ramach Programu Specjalnej Strefy Demograficznej. Jest to kompleksowa oferta podzielona na 4 pakiety: socjalno-prokreacyjny – dotyczący urodzeń i opieki nad dziećmi do wieku przedszkolnego; edukacyjny – dla młodzieży szkolnej i studentów; pakiet chroniący rodziców przed utratą zatrudnienia czy blokadą awansu; oraz pakiet skierowany do seniorów, zapewniający godną starość.

W celu zagwarantowania wysokich standardów zdrowotnych populacji, w tym stanowiącej zasoby rynku pracy, niezbędny jest rozwój programów profilaktycznych skoncentrowanych na zmniejszaniu zachorowalności na choroby cywilizacyjne (w tym: nowotwory, choroby układu sercowo-naczyniowego, cukrzyca, otyłość), jak również wdrażanie programów edukacyjnych i akcji promocyjnych na rzecz zdrowego stylu życia oraz regularnego korzystania z badań profilaktycznych, upowszechnianie zachowań prozdrowotnych, czy umiejętności udzielania pierwszej pomocy osobie potrzebującej podjęcia takich działań.

Systematyczne podnoszenie jakości świadczeń medycznych jest ściśle skorelowane z zasobami kapitału ludzkiego służby zdrowia. Oprócz etosu, jaki towarzyszyć powinien pracy tej grupy zawodowej, kluczowe są twarde kompetencje, profesjonalne przygotowanie, wiedza ekspercka, doświadczenie, ciągłe doskonalenie oraz czysto ludzka wrażliwość. Tym samym w ramach kierunków działań uwzględniono również rozwój zasobów kadrowych dla potrzeb jednostek ochrony zdrowia i opieki społecznej, a w kontekście tej drugiej zwłaszcza pod kątem wzmacniania umiejętności i kompetencji społecznych celem skutecznego przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Planowane kierunki działania:

1. Kierunek działania 2.1.1. Rozwój opieki zdrowotnej i społecznej osób przewlekle chorych i niesamodzielnych oraz osób starszych.
2. Kierunek działania 2.1.2. Rozwój opieki długoterminowej i rehabilitacji.
3. Kierunek działania 2.1.3. Rozwój profilaktyki w zakresie chorób cywilizacyjnych (choroby nowotworowe, układu sercowo-naczyniowego, układu kostno-stawowo-mięśniowego, układu oddechowego, cukrzyca i otyłość, choroby psychiczne i uzależnienia).
4. Kierunek działania 2.1.4. Rozwój programów i działań promujących zdrowy styl życia.
5. Kierunek działania 2.1.5. Wsparcie dla programów i działań szkolących z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej
6. Kierunek działania 2.1.6. Rozwoju zasobów kadrowych dla potrzeb jednostek ochrony zdrowia i opieki społecznej.

3.2. POLE OPERACYJNE 2.2.

Uelastycznienie zasobów rynku pracy

W kontekście zmian demograficznych, przesuwania dolnej granicy wieku emerytalnego oraz rosnącego wpływu osób starszych na kondycję rynku pracy niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do upowszechniania modelu kształcenia ustawicznego, m.in. poprzez wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy i umiejętności zawodowych osób starszych, rozwój doradztwa zawodowego, promowanie i prowadzenie szkoleń oraz społecznych kampanii informacyjnych skierowanych do pracodawców w zakresie przeciwdziałania wykluczeniom spowodowanym wiekiem, wspieranie tworzenia miejsc pracy związanych z zaspokajaniem potrzeb osób starszych.

W kontekście wysokiego poziomu bezrobocia, w tym w szczególności bezrobocia strukturalnego lub dotyczącego wybrane grupy społeczne, wdrażane będą rozwiązania przyczyniające się do aktywizacji zawodowej mieszkańców, w szczególności poprzez: wsparcie osób zakładających własną działalność gospodarczą, stymulowanie współpracy między instytucjami edukacyjnymi a pracodawcami, rozwój profesjonalnego doradztwa zawodowego, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy i umiejętności zawodowych w ramach kształcenia ustawicznego, podnoszenie kwalifikacji pracowników instytucji rynku pracy, stworzenie systemu informacyjnego dotyczącego potrzeb i aktualnych trendów panujących na regionalnym rynku pracy.

Planowane kierunki działania:

1. Kierunek działania 2.2.1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców.
2. Kierunek działania 2.2.2. Rozwój profesjonalnego doradztwa zawodowego.
3. Kierunek działania 2.2.3. Upowszechnianie i wdrażanie modelu kształcenia ustawicznego.

3.3. POLE OPERACYJNE 2.3.

Budowanie nowoczesnej edukacji dostosowanej do zmieniającej się rzeczywistości

Nowoczesna edukacja na terenie powiatu kluczborskiego będzie tworzona poprzez: wspieranie deficytowych kierunków kształcenia zawodowego zgodnie z zapotrzebowaniem lokalnego i regionalnego rynku pracy, stymulowanie współpracy między szkołami zawodowymi, a pracodawcami, w tym wspieranie szkolnictwa modułowego, systemu staży i praktyk zawodowych, monitoring losów absolwentów. Nowoczesna edukacja oparta na indywidualizacji procesu kształcenia to podstawa dla wykształcenia młodego pokolenia umiejącego odnaleźć swoje miejsce we współczesnym świecie. Efektywny rozwój edukacji wymaga również podniesienia poziomu kompetencji kadr nauczycielskich w zakresie form i metod pracy atrakcyjnych dla ucznia, mających odzwierciedlenie w zmieniającej się rzeczywistości. Doskonalenia wymagają również umiejętności nauczycieli w zakresie: korzystania z nowoczesnych pracowni, kształcenia umiejętności kluczowych, kształcenia na odległość, pracy z dziećmi i młodzieżą ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (komunikacja alternatywna).

Planowane kierunki działania:

1. Kierunek działania 2.3.1. Monitorowanie trendów panujących na rynku pracy oraz współpraca szkół i placówek z pracodawcami w zakresie kształcenia zawodowego młodzieży i dorosłych.
2. Kierunek działania 2.3.2. Dostosowanie oferty edukacyjnej do obecnych i przyszłych potrzeb rynku pracy.
3. Kierunek działania 2.3.3. Organizacja kształcenia praktycznego uwzględniającego staże, praktyki zawodowe u pracodawców krajowych i zagranicznych.
4. Kierunek działania 2.3.4. Indywidualizacja procesu kształcenia uczniów.
5. Kierunek działania 2.3.5. Rozwój szkolnictwa zawodowego.
6. Kierunek działania 2.3.6. Promocja szkolnictwa zawodowego i ustawicznego oraz postaw przedsiębiorczych uczniów.
7. Kierunek działania 2.3.7. Rozwój kadr nowoczesnej edukacji.
8. Kierunek działania 2.3.9. Tworzenie powiązań szkół i placówek oświatowych dla wykorzystania posiadanych zasobów w procesie edukacji uczniów.

3.4. POLE OPERACYJNE 2.4.

Rozwój kultury oraz zagospodarowanie czasu wolnego

Budowanie tożsamości, upowszechnianie pozytywnych wzorców, wspieranie rozwoju talentów wśród mieszkańców terenu powiatu, w tym młodzieży ponadgimnazjalnej, ma kluczowe znaczenie dla powodzenia realizacji innych postanowień Pola strategicznego 2. Zadania samorządu powiatowego w tym obszarze są zasadniczo ograniczone, jednakże pole operacyjne 2.4. potraktowano obszarowo, gdzie zaangażowanie Powiatu Kluczborskiego koncentrować się będzie przede wszystkim na projektach zgłaszanych przez partnerów społecznych. Cele projektowe z kolei powinny być ukierunkowane na wypracowanie przemyślanej koncepcji zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców terenu powiatu kluczborskiego (podejście obszarowe).

Planowane kierunki działania:

1. Kierunek działania 2.4.1. Opracowanie i wdrożenie koncepcji zagospodarowania czasu wolnego dla mieszkańców terenu powiatu kluczborskiego.
2. Kierunek działania 2.4.2. Tworzenie warunków dla rozwoju inicjatyw pozaformalnych, w tym edukacji rówieśniczej.

4. POLE STRATEGICZNE 3. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I KOOPERACJA

Celem głównym pola strategicznego 3. Przedsiębiorczość i kooperacja jest budowanie silnych struktur współpracy między podmiotami należącymi do wszystkich sektorów oraz wzrost kompetencji instytucji samorządu powiatowego.

4.1. POLE OPERACYJNE 3.1.

Kreatywna przedsiębiorczość i współpraca międzysektorowa

Powiat jest jednostką samorządu terytorialnego, która legitymuje się znacznym potencjałem kooperacyjnym. Z tego też względu zaprogramowano z jednej strony stymulowanie współpracy samorządu powiatowego z przedsiębiorcami, głównie w obszarach związanych z gospodarką, przedsiębiorczością, edukacją, turystyką i promocją, oraz stymulowanie współpracy lokalnych przedsiębiorców z sektorem nauki i instytucjami B+R. Ocenia się, że działania będą ukierunkowane w szczególności na wsparcie rozwoju mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, w szczególności o charakterze innowacyjnym oraz w obszarze przetwórstwa rolno-spożywczego czy grup producenckich, a także na pomoc w funkcjonowaniu takich instytucji, jak inkubatory przedsiębiorczości i instytucje otoczenia biznesu. Kluczborski Inkubator Przedsiębiorczości powinien rozszerzać swoją działalność w zakresie wspierania mieszkańców w prowadzeniu działalności gospodarczej.

W zakresie rozwoju innowacyjnych i nowoczesnych gałęzi przemysłu i usług planowane są działania wspierające komercjalizację pomysłów na biznes poprzez m.in. zastosowanie metody Quicklook™, doradztwo, pomoc w uzyskaniu dofinansowania na wdrożenia. Planuje się wdrożenie działań wspierających testowanie modeli biznesowych bez konieczności zakładania działalności gospodarczej.

Wsparciem należy objąć także działania w obszarze organizacji kursów i szkoleń skierowanych do przedsiębiorców, w tym w zakresie pozyskiwania środków z funduszy pomocowych, rozwoju umiejętności, wykorzystania nowoczesnych technologii cyfrowych i umiejętności językowych.

Z drugiej strony, z punktu widzenia działalności publicznej i realizacji zadań ustawowych, ocenia się, że warunkiem zrównoważonego rozwoju powiatu, nie tylko jako całości, ale także jako struktury różnego typu form organizacyjnych, jest budowanie powiązań kooperacyjnych i współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, a także z podmiotami ekonomii społecznej, w tym: organizacjami pozarządowymi, spółdzielniami socjalnymi, Centrum Integracji.

Powiat kluczborski powinien wzmocnić swoją rolę jako lider ekonomii społecznej, który wspiera proces wymiany wiedzy i doświadczeń do zainteresowanych podmiotów, w tym NGO oraz przedstawicieli władz samorządów. Ważne jest, aby rozwijać dotychczasowe ośrodki przedsiębiorczości społecznej takie jak w Byczynie.

Kooperacja samorządowa w obu wskazanych kierunkach pozwoli przede wszystkim na synergiczne wykorzystanie potencjału endogenicznego obszaru, jak i opracowanie branżowych strategii marki.

Planowane kierunki działań:

1. Kierunek działania 3.1.1. Stymulowanie współpracy samorządu z sektorem prywatnym oraz instytucjami otoczenia biznesu.
2. Kierunek działania 3.1.2. Rozwój potencjału sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.
3. Kierunek działania 3.1.3. Stymulowanie współpracy samorządowej w obszarach związanych z przedsiębiorczością, rynkiem pracy, edukacją i kulturą, turystyką, promocją, opieką zdrowotną i pomocą społeczną oraz bezpieczeństwem publicznym.
4. Kierunek działania 3.1.4. Stymulowanie współpracy samorządu z podmiotami ekonomii społecznej oraz innymi jednostkami z potencjałem rozwojowym, w tym przede wszystkim w obszarze kultury, opieki społecznej, promocji zdrowia i zdrowego trybu życia, aktywizacji osób starszych i wychowania młodzieży.
5. Kierunek działania 3.1.5. Stymulowanie współpracy międzynarodowej na płaszczyźnie stosunków dwustronnych i wielostronnych z samorządami partnerskimi.

4.2. POLE OPERACYJNE 3.2.

Profesjonalna i skuteczna administracja publiczna

Zarządzanie strategiczne wymaga wysoko wykwalifikowanych kadr, zdolnych do wieloletniej i wizjonerskiej pracy, mających kompetencje wyjściowe i skłonnych do ciągłego doskonalenia. Tym samym w ramach planowania rozwoju strategicznego powiatu kluczborskiego zadbano również o zapewnienie przestrzeni do rozwoju kadr nowoczesnej administracji publicznej. Analiza zasobów kadrowych samorządu powiatowego wskazuje na konieczność rozwoju kompetencji w zakresie metod, systemów i narzędzi zarządzania administracją publiczną, a także kształtowania etycznych i społecznie odpowiedzialnych postaw pracowników samorządowych.

Skuteczność i efektywność działań administracji niewątpliwie związana jest z ciągłym doskonaleniem jakości świadczonych usług, co wymaga prowadzenia systematycznego pomiaru i porównywania wyników własnej działalności. Efektywna i nowoczesna administracja opiera się również na rozwoju e-usług oraz pełnym wykorzystaniu technologii informatycznych w celu usprawnienia procesu załatwiania spraw administracyjnych, obsługi mieszkańców, lokalnych przedsiębiorców, turystów i inwestorów w zakresie zadań realizowanych przez lokalny samorząd.

Szczególnie istotne w administracji publicznej jest wykorzystanie nowoczesnych kanałów komunikacji z otoczeniem oraz umożliwienie mieszkańcom szerszej partycypacji w procesach zachodzących w instytucjach publicznych.

Planowane kierunki działania:

1. Kierunek działania 3.2.1. Ciągłe doskonalenie jakości świadczonych usług oraz ich maksymalna standaryzacja.
2. Kierunek działania 3.2.2. Rozwój umiejętności i kompetencji kadr administracji publicznej.
3. Kierunek działania 3.2.3. Nowoczesne e-usługi publiczne i upowszechnienie elektronicznej obsługi interesantów.
4. Kierunek rozwoju 3.2.4. Wdrożenie platformy internetowej komunikacji samorządu powiatowego z otoczeniem.
5. Kierunek działania 3.2.5. Kreowanie społeczeństwa obywatelskiego i partycypującego.

5. WSKAŹNIKI REALIZACJI

Wskaźniki realizacji mają na celu wspomóc proces monitoringu i ewaluacji strategii. Przyjęto metodę „0”, co oznacza, że w pierwszej kolejności badana będzie bezwzględna wartość wypracowanych produktów strategii. Następnie w stosunku do wskaźników, dla których na koniec 2014 roku możliwe będzie ustalenie wartości referencyjnych, należy dokonać porównania r/r.

Opracowano cztery grupy wskaźników, przy czym zaznacza się, że katalog ten nie jest zamknięty i może zostać w toku monitoringu i ewaluacji rozszerzony o dodatkowe. Pierwsza grupa to wskaźniki ogólne, odnoszące się do liczby projektów zrealizowanych ze środków zewnętrznych i wartości środków zewnętrznych pozyskanych na potrzeby wdrażania uwzględnionych w strategii kierunków działania. Ponieważ tego rodzaju finansowanie będzie główną siłą napędową realizacji strategii, monitorowanie i ewaluacja wskaźników ogólnych jest niezwykle istotne z perspektywy wczesnego ostrzeżenia o braku postępów i możliwości reakcji on-going.

Tabela 2. Wskaźniki ogólne

Wskaźniki	Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Wartość środków finansowych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych przez samorząd powiatowy									
Liczba projektów zrealizowanych ze środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych przez samorząd powiatowy										
Wartość środków finansowych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych przez inne podmioty niż samorząd powiatowy										
Liczba projektów zrealizowanych ze środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych przez inne podmioty niż samorząd powiatowy										

Źródło: Opracowanie własne

Wskaźniki Pola strategicznego 1. odnoszą się głównie do kategorii interwencji, które znajdują się w bezpośrednim oddziaływaniu Powiatu Kluczborskiego. Jednakże wraz z rozwojem procesu wdrażania możliwe będzie rozwinięcie listy wskaźników.

Tabela 3. Wskaźniki – Pole strategiczne 1.

Wskaźniki	Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Liczba zrealizowanych projektów w zakresie gospodarki nisko-emisyjnej i odnawialnych źródeł energii [szt.]									
Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji [szt.]										
Liczba wybudowanych, zmodernizowanych, wyremontowanych placówek edukacyjnych [szt.]										
Liczba wybudowanych, zmodernizowanych, wyremontowanych placówek ochrony zdrowia [szt.]										
Liczba wybudowanych, zmodernizowanych, wyremontowanych placówek opieki społecznej [szt.]										
Liczba podjętych działań z zakresu promocji zdrowego stylu życia oraz działań wspierających profilaktykę i wczesne wykrywanie chorób [szt.]										
Liczba podjętych działań z zakresu poprawy bezpieczeństwa publicznego [szt.]										
Liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych przypadająca na 1 komputer z szerokopasmowym dostępem do internetu [os.]										
Liczba wyposażonych placówek ochrony zdrowia [szt.]										
Liczba wyposażonych placówek edukacyjnych [szt.]										
Liczba wyposażonych placówek opieki społecznej [szt.]										
Długość wybudowanych/zmodernizowanych dróg powiatowych [km]										
Długość wybudowanych/zmodernizowanych tras turystycznych/szlaków rowerowych etc. [km]										

Źródło: Opracowanie własne

Wskaźniki Pola strategicznego 2. odnoszą się głównie do kategorii interwencji, które w największym stopniu wpływać będą na jakość kapitału ludzkiego w powiecie kluczborskim. Szczególny nacisk położono na edukację i rynek pracy, jednakże katalog wskaźników i w tym wypadku nie jest zamknięty.

Tabela 4. Wskaźniki – Pole strategiczne 2.

Wskaźniki	Rok									
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Liczba wdrożonych programów profilaktycznych [szt.]										
Liczba wdrożonych projektów ukierunkowanych na aktywizację rynku pracy [szt.]										
Liczba utworzonych klas patronackich [szt.]										
Liczba stypendystów w ramach powiatowych mechanizmów stypendialnych [szt.]										
Liczba podjętych inicjatyw kulturalnych [szt.]										

Źródło: Opracowanie własne

Miarą trudno mierzalnego Pola strategicznego 3. będą przede wszystkim wspólne inicjatywy Powiatu Kluczborskiego i innych podmiotów, w tym samorządowych, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych.

Tabela 5. Wskaźniki – Pole strategiczne 3.

Wskaźniki	Rok									
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Liczba nowo powstałych przedsiębiorstw [szt.]										
Liczba wspólnych inicjatyw podjętych przez samorząd powiatowy i inne jednostki samorządu terytorialnego, w tym zagraniczne samorządy partnerskie [szt.]										
Liczba wspólnych inicjatyw podjętych przez samorząd powiatowy i sektor przedsiębiorstw [szt.]										
Liczba wspólnych inicjatyw podjętych przez samorząd powiatowy i podmioty ekonomii społecznej [szt.]										
Liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie powiatu kluczborskiego [szt.]										

Tabela 5. Wskaźniki – Pole strategiczne 3. (dokończenie)

Wskaźniki	Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Liczba kursów, szkoleń etc. wdrożonych dla rozwoju kadr profesjonalnej administracji publicznej[szt.]									
Liczba usług publicznych możliwych do załatwienia on-line [szt.]										
Liczba dokumentów poddanych konsultacjom społecznym [szt.]										

Źródło: Opracowanie własne

6. FINANSOWANIE

Niniejsza strategia określa podstawowe cele i kierunki działań Powiatu Kluczborskiego w okresie 2014–2022. Przed samorządem stoi więc perspektywa pozyskiwania odpowiednich środków finansowych na realizację zamierzonych, zaplanowanych we wskazanym czasie działań. Budżet powiatu z uwagi na stale rosnącą ilość zadań własnych niejednokrotnie nie wystarcza na realizację wszystkim zakładanych celów i osiągnięcie zamierzonych standardów. W związku z tym koniecznością staje się sięgnięcie do innych, zewnętrznych źródeł finansowania.

Podstawowe źródła finansowania kierunków działań przewidzianych w ramach Strategii Rozwoju Powiatu Kluczborskiego na lata 2014–2022 to:

- Środki własne budżetowe na realizację zadań własnych Powiatu;
- Krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe, w tym:
 - środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej w ramach Perspektywy Finansowej na lata 2014–2020 (m.in. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności);
 - środki finansowe transferowane w ramach Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego;
 - inne zagraniczne środki finansowe;
 - krajowe środki finansowe;
 - inne źródła finansowania.
- Komercyjne instrumenty finansowe, w tym:
 - pożyczki i kredyty bankowe;
 - leasing finansowy;
 - inne.
- Fundusze innych uczestników procesu wdrażania strategii, w tym sektora prywatnego.
- Jednym z najważniejszych źródeł pozyskiwania środków finansowania działań strategicznych będą środki z funduszy unijnych (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności). Ocenia się, że samorzady województwa opolskiego oraz inne obiekty gospodarcze i organizacje pozarządowe w latach 2014–2020 będą mogły otrzymać w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014–2020 kwotę 887 416 658 euro z funduszy europejskich oraz 56 643 617 euro rezerwy wykonania. Program składa się z 10 osi priorytetowych – spośród których największe środki zaplanowano na zrównoważony transport na rzecz mobilności mieszkańców.

7. KOHERENTNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwoju Powiatu Kluczborskiego na lata 2014–2022 jest dokumentem spójnym wewnątrz, jak również wykazuje wysoki poziom spójności ze strategicznymi dokumentami ogólnymi i sektorowymi wyższego rzędu.

7.1. Strategia rozwoju kraju 2020

W Strategii Rozwoju Powiatu Kluczborskiego na lata 2014–2022 zaakcentowano konieczność zrównoważonego rozwoju. Uwzględniono rozwój narzędzi podnoszących jakość i bezpieczeństwo życia mieszkańców. Oceniono, że szczególne znaczenie będzie miał rozwój narzędzi dostosowujących edukację do potrzeb rynku pracy, a nade wszystko skoncentrowano się na wdrażaniu mechanizmów współpracy. Strategia Rozwoju Powiatu Kluczborskiego na lata 2014–2022 w pełni koresponduje z logiką interwencji Strategii Rozwoju Kraju 2020 na poziomie celu strategicznego oraz obszarów strategicznych i celów operacyjnych. Strategia Rozwoju Powiatu Kluczborskiego na lata 2014–2022 wykazuje wysoką spójność z następującymi celami operacyjnymi Strategii Rozwoju Kraju 2020:

- Cel operacyjny II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych;
- Cel operacyjny III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych;
- Cel operacyjny III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych;
- Cel operacyjny II.4. Rozwój kapitału ludzkiego;
- Cel operacyjny I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela;
- Cel operacyjny I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem.

7.2. Strategia Sprawne Państwo 2020

Jednym z głównych dążeń Strategii Rozwoju Powiatu Kluczborskiego na lata 2014–2022 jest zwiększenie udziału mechanizmów kooperacyjnych, które pozwoliłyby odejść od sztywnego i hierarchicznego modelu zarządzania w samorządzie w kierunku współzarządzania, tj. sieciowego świadczenia usług przez administrację publiczną i podmioty zewnętrzne, takie jak organizacje pozarządowe. Mechanizmy ewaluacji zawarte w Strategii Rozwoju Powiatu Kluczborskiego na lata 2014–2022 pozwolą na wprowadzenie rozwiązań zwiększających partycypację społeczności lokalnej w procesie realizacji strategicznych działań Powiatu Kluczborskiego. Standaryzacja i zarządzanie usługami publicznymi będą realizowane między innymi dzięki wdrożeniu technologii cyfrowych. Powyższe główne zmienne strategiczne Strategii Rozwoju Powiatu Kluczborskiego na lata 2014–2020 czynią programowane działania rozwojowe dla Powiatu Kluczborskiego koherentne z założeniami Strategii Sprawne Państwo 2020, w tym z takimi celami, jak:

- Cel 2. Zwiększenie sprawności instytucjonalnej państwa;
- Cel 3. Skuteczne zarządzanie i koordynacja działaniami rozwojowymi;
- Cel 5. Efektywne świadczenie usług publicznych;
- Cel 7. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego.

7.3. Strategia Rozwoju województwa opolskiego do 2020 roku

W Strategii Rozwoju Powiatu Kluczborskiego na lata 2014–2022 duży nacisk położono na rozwój narzędzi dostosowujących edukację do potrzeb rynku pracy, promocję kształcenia ustawicznego, podjęcie działań mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego, rozwój infrastruktury komunikacyjnej, zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, przeciwdziałanie skutkom negatywnych zmian demograficznych i wykluczeniu społecznemu, zainicjowanie mechanizmów współpracy, a także wsparcie informatyzacji i cyfryzacji. Tym samym Strategia Rozwoju Powiatu Kluczborskiego na lata 2014–2022 w pełni koresponduje z logiką interwencji Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku na poziomie wizji, obszarów stanowiących wyzwania rozwojowe oraz celów strategicznych zawartych w dokumencie regionalnym, wykazując wysoką spójność ze wszystkimi dziesięcioma celami strategicznymi uwzględnionymi w Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku.

8. PROCEDURA MONITOROWANIA, EWALUACJI I AKTUALIZACJI

8.1. Cel procedury

Celem niniejszej procedury jest określenie sposobu funkcjonowania systemu monitorowania i ewaluacji strategii. Procedura opisuje zatem schemat i tryb postępowania, wskazuje konkretne narzędzia monitoringu i ewaluacji oraz sposób pozyskiwania za ich pomocą danych, wprowadza zestaw wskaźników monitorowania, a także określa strukturę organizacyjną wraz z podziałem obowiązków pomiędzy uczestników procesu i harmonogramem pracy.

Prawidłowo skonstruowana procedura monitorowania i ewaluacji wdrażania strategii daje szansę na realizację uwzględnionych w niej założeń w formie procesu ciągłego i dynamicznego.

8.2. Różnice między monitoringiem a ewaluacją

Integralną częścią strategii jest monitorowanie i ewaluacja efektów jej realizacji (wdrażania). Sformułowanej raz strategii nie należy traktować jako zamkniętego dokumentu, który ma obowiązywać cały czas w niezmiennym kształcie, gdyż funkcjonująca jej postać została ukształtowana w określonych warunkach społecznych, ekonomicznych oraz politycznych, które są stanami dynamicznymi. Dlatego też osiągnięcie założonych celów wymaga systematycznego monitorowania zmian wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju danej jednostki, ciągłej obserwacji oraz oceny pozytywnych i negatywnych doświadczeń przy wdrażaniu strategii i opracowywania, a także wdrażania programów korygujących odstępstwa od uprzednio przyjętych planów.

Monitorowanie można zdefiniować jako proces systematycznego zbierania i analizowania ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych w ramach strategii zadań oraz samej strategii, mający na celu zapewnienie zgodności realizacji zadań i strategii z wcześniej zatwierdzonymi jej założeniami i celami. Terminem ewaluacja nazywamy natomiast ocenę realizacji strategii rozwoju pod względem skuteczności, efektywności, użyteczności i trwałości zaplanowanych oraz wdrażanych działań zgodnych z celami zapisanymi w dokumencie.

Ewaluacja jest zatem funkcjonalnie powiązana z monitoringiem, gdyż jest on podstawowym źródłem informacji (danych wtórnych) bardzo istotnych z punktu widzenia wykonujących ewaluację danej strategii. Efektywność i skuteczność funkcjonowania systemu monitoringu w dużej mierze determinuje jakość i rzetelność oraz koszt przeprowadzonych badań ewaluacyjnych.

Podobieństw między monitorowaniem a ewaluacją należy się dopatrywać w tym, że jeden i drugi proces bazuje na analizie informacji, której podstawą są wskaźniki. Podstawową różnicą jest to, że monitoring jest narzucony i obowiązkowy. Ponadto jest to proces współbieżny z harmonogramem. Ewaluacja natomiast może występować punktowo, w postaci: *ex ante* – oceny szacunkowej przed rozpoczęciem realizacji, *mid term* – przeprowadzenia nie później niż w ciągu roku następującego po zakończeniu połowy okresu realizacji, oraz *ex post* – pełnej, przeprowadzanej najpóźniej w rok po zakończeniu realizacji. Krótkie porównanie procesu monitoringu z ewaluacją przedstawia się w następujący sposób:

- monitorowanie:
 - rejestrowanie postępów z prowadzonych działań,
 - bieżące weryfikowanie zarówno tempa, jak i kierunku, w którym zmierza strategia;
- ewaluacja – szersze spojrzenie na strategię oraz sposób jej realizacji. Zidentyfikowanie i ocena:
 - celów przedsięwzięcia,
 - sposobów realizacji, zamierzonych i niezamierzonych efektów wybiegających poza czas i miejsce wdrażania strategii.

Tabela 6. Różnice między monitoringiem i ewaluacją

	Monitoring	Ewaluacja
Czym jest?	<ul style="list-style-type: none"> – proces zbierania informacji; – systematyczne badanie, które opiera się na pytaniach: czy strategia przebiega zgodnie z planem, czy udaje się osiągnąć zamierzone produkty i rezultaty?; – monitoring wykonywany jest w trakcie realizacji strategii, bada on jej trzy elementy: harmonogram działań, budżet oraz zaplanowane rezultaty; – osoby odpowiedzialne za monitoring to osoby zarządzające strategią. 	<ul style="list-style-type: none"> – proces ciągły, systematyczne badanie wybranych elementów strategii; – odpowiada na pytanie: czy i jak udało nam się osiągnąć zamierzone cele oraz w jaki sposób udało nam się je osiągnąć?; – ewaluacja wykonywana jest po wybranym elemencie strategii lub po całościowej realizacji strategii; – osoby odpowiedzialne za ewaluację to osoby zarządzające strategią (jeśli przeprowadzamy „samoewaluację” – czyli ewaluację wewnętrzną) albo wynajęta instytucja/osoba (jeśli przeprowadzamy ewaluację zewnętrzną).
Czemu służy?	<ul style="list-style-type: none"> – pozwala ocenić postępy prowadzonych działań, zweryfikować tempo i kierunek, w którym zmierza strategia; – pozwala także na bieżącą modyfikację działań, harmonogramu, budżetu – tak by w razie potrzeby móc dostosować strategię do zmieniających się warunków bądź do aktualnej sytuacji; – dane pochodzące z monitoringu są podstawą do ich wykorzystania w ewaluacji. 	<ul style="list-style-type: none"> – pozwala pomóc w zaplanowaniu kolejnych działań; – dostarcza konkretnej oceny strategii, analizując poszczególne kryteria i precyzując tym samym, jakie elementy strategii trzeba usprawnić i jak to zrobić; – dostarcza informacji niezbędnych do podjęcia decyzji; – ocenia, czy i jak udało się osiągnąć zakładany cel; – dane pochodzące z ewaluacji pomagają w planowaniu kolejnych strategii, a nie stanowią krytycznej oceny naszej pracy.

Źródło: „Co to jest monitoring projektu? Co to jest ewaluacja projektu?”, dostęp online: www.poradnik.ngo.pl/x/619933 [2014-03-20]

8.3. Podstawowe zasady monitoringu

Podstawą skutecznego wdrażania założeń strategii rozwoju jest system informacji o zjawiskach i procesach społeczno-gospodarczych zachodzących na obejmowanym przez nią terenie. Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w strategii pól, należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji strategii są zatem wyznaczone kierunki działań jej realizacji oraz wskaźniki. Istotą prowadzenia monitoringu tychże obszarów jest wyciąganie wniosków z tego, jakie zadania w określonych kierunkach zadań zostały zrealizowane. Jest nią również modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładane cele w przyszłości. Dlatego też kluczowym elementem monitorowania jest wypracowanie takich technik zbierania informacji, które będą jak najbardziej miarodajnie odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

Monitoring będzie zatem skutecznym narzędziem wdrażania założeń strategicznych tylko wówczas, gdy będzie kierował się następującymi zasadami:

- a. zasada wiarygodności – informacja musi być wiarygodna i musi opierać się na niepodważalnych danych; niedokładne dane w systemie monitorowania oznaczają powstanie ryzyka podjęcia niewłaściwych działań korygujących;
- b. zasada aktualności – informacje powinny być gromadzone, przekazywane i oceniane w sposób ciągły, który umożliwia podjęcie na czas działań korygujących oraz stosownych korekt w momencie aktualizacji strategii;
- c. zasada obiektywności – monitorowanie prowadzone w oparciu o analizę wskaźników porównawczych daje możliwość prowadzenia obiektywnej oceny niezakłóconej subiektywnością wynikającą z przywiązania do własnych pomysłów i dążeń;
- d. zasada koncentracji na punktach strategicznych – monitorowanie powinno skupiać się przede wszystkim na tych obszarach życia społeczno-gospodarczego, w których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia największych odchyień, mogących wywoływać zahamowania w realizacji założeń strategii lub ich zatrzymanie;
- e. zasada realizmu – monitorowanie musi być zgodne z realiami realizowanych zadań; dana jednostka, wdrażając strategię, powinna dostrzegać przede wszystkim te elementy procesu, które świadczą o wydajności i jakości dostarczanych produktów;
- f. zasada koordynacji informacji – monitorowanie musi być prowadzone w taki sposób, aby było skoordynowane z tokiem prowadzonych prac i jednocześnie nie wpływało na ich zahamowanie oraz nie przeszkadzało w realizacji podejmowanych działań; informacje płynące z prowadzonego monitoringu powinny docierać do wszystkich zainteresowanych, tak aby umożliwić im właściwe podejmowanie decyzji mających znaczenie strategiczne;
- g. zasada elastyczności – proces monitorowania musi być bardzo elastyczny i zapewniający szybkie reagowanie na zachodzące zmiany; także w przypadku zmian i korekt należy modyfikować system oceny w sposób dostosowany do zmieniających się oczekiwań w przyszłości.

8.4. Narzędzia monitoringowe

Dla miarodajnej oceny realizacji przyjętych założeń strategii potrzebne są konkretne dane ilościowe o charakterze statystycznym, które po przetworzeniu powinny zostać ujęte w serie wskaźników. Dzięki tym wskaźnikom można określić poziom wyjściowy oraz stopień osiągnięcia zakładanych celów. Wyniki zapisane w postaci wskaźników czy bezwzględnych informacji statystycznych mają także duże znaczenie w procesie uzyskiwania poparcia społecznego dla wprowadzanych zmian oraz świadczenia usług. Dają one czytelny i jednoznaczny obraz sytuacji, a analiza ich wartości pozwala ocenić, na ile podejmowane działania są zgodne z zakładanymi celami.

Źródłem pochodzenia danych, które stanowią zobrazowanie stopnia przyjętych w strategii założeń, mogą być: jednostka własna, informacje ogólnodostępne, jak i sfera benchmarkingu.

Ideą mierników opartych na danych wewnętrznych jednostki jest stworzenie narzędzi do pozyskiwania wiarygodnych i miarodajnych informacji przy minimalnym zaangażowaniu jej pracowników. W tym zakresie należy korzystać z materiałów przekazywanych obowiązkowo do GUS-u, urzędu wojewódzkiego, właściwego ministerstwa itp.

Osobną grupę danych stanowią ogólnodostępne informacje publikowane w Banku Danych Lokalnych na stronach internetowych Głównego Urzędu Statystycznego. Ich pozytywną stroną jest ich zakres oraz obiektywizm, zaś negatywną ich publikacja z rocznym opóźnieniem. Mając jednakże na uwadze fakt, że zarządzanie strategiczne jest procesem rozłożonym w czasie, należy uznać źródło GUS-u jako cenny materiał do globalnej oceny podjętych działań.

Kolejnym narzędziem służącym do oceny efektów realizacji strategii może być porównanie osiąganych wyników z tymi, jakie osiągają inne jednostki. Taka sposobność może prowadzić do zidentyfikowania najlepszych wzorów, których wspólnym mianownikiem jest wydajność, gdyż benchmarking jest swojego rodzaju badaniem porównawczym polegającym na zestawianiu procesów i działań stosowanych przez własną jednostkę z tymi preferowanymi przez inne, uważane za najlepsze w danej dziedzinie, gdzie wynik niniejszej analizy służy jako podstawa doskonalenia.

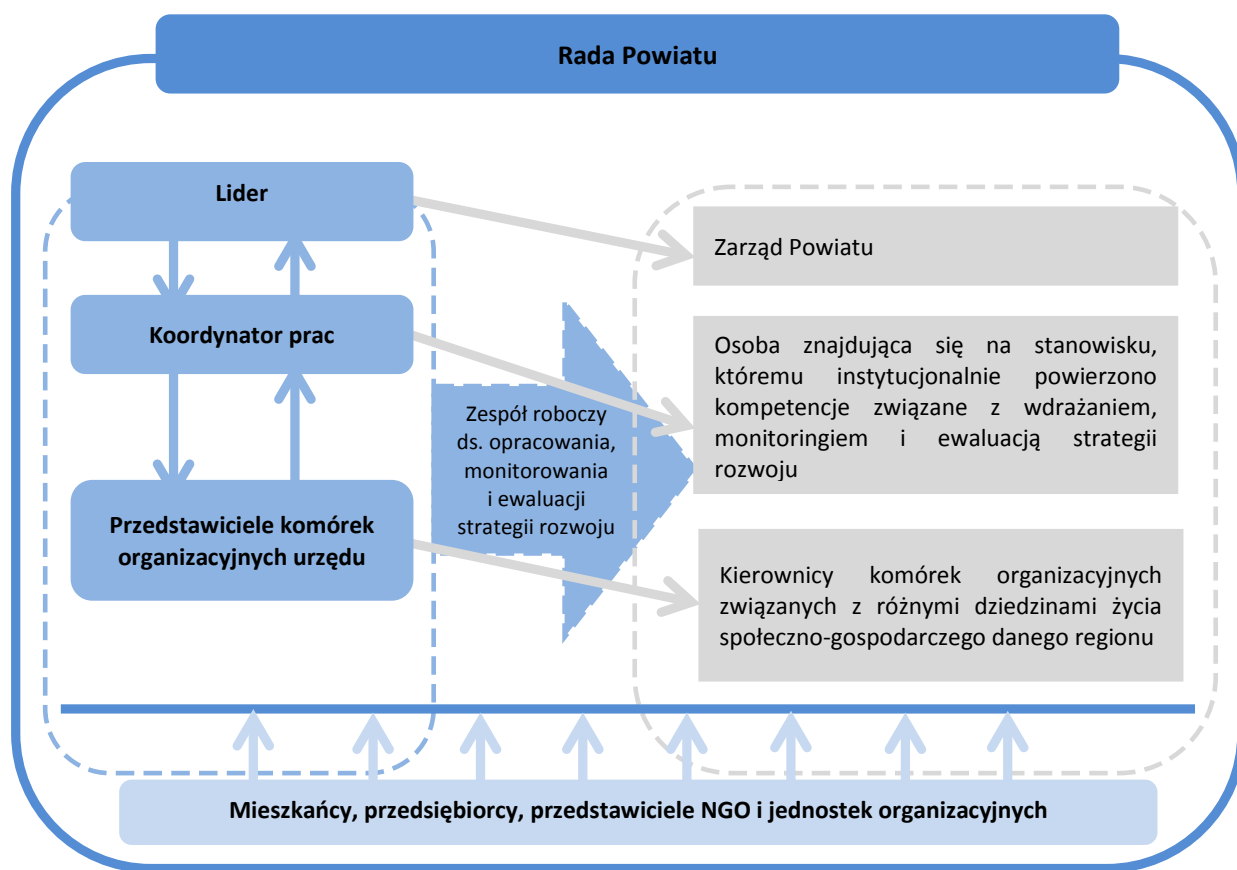
W oparciu o informacje własne jednostki oraz te ogólnodostępne, możliwym jest szybkie reagowanie na negatywne efekty podejmowanych działań w ramach strategii rozwoju. To przy założeniu, że uda się pozyskać do współpracy inne jednostki z zakresu benchmarkingu, daje szansę na dostęp do kompletu informacji zarządczej umożliwiającej nie tylko ocenę wewnętrznej zmiany, ale również zobiektywizowanie pozyskanej informacji w odniesieniu do globalnej sytuacji danej jednostki.

8.5. Struktura organizacyjna oraz podział odpowiedzialności

Dla prowadzenia kompleksowego i szczegółowego procesu monitoringu strategii wskazane jest powołanie przez Starostę Zespołu roboczego ds. opracowania, monitorowania i ewaluacji strategii rozwoju, w którym powinni znaleźć się kierownicy wydziałów/referatów związanych z różnymi dziedzinami życia społeczno-gospodarczego powiatu. Koordynatorem prac Zespołu roboczego powinna zostać natomiast osoba znajdująca się na stanowisku, któremu instytucjonalnie powierzono kompetencje nadzorowania wdrażania i monitoringu strategii. Kierownik jednostki, powołując Zespół roboczy ds. opracowania, monitorowania i ewaluacji strategii rozwoju, powinien ustalić tryb działania zgodnie z punktem 8.7 niniejszego rozdziału. Najbardziej optymalnym rozwiązaniem jest, aby wszystkie czynności związane z procesem monitoringu strategicznego były wykonywane systematycznie, zgodnie ze specyfiką przyjętych w strategii założeń, a wnioski z ich przeprowadzania były zestawiane dorocznie, najlepiej w formie raportu monitoringowego. Tak przygotowane analizy i raporty powinny zostać podane do publicznej wiadomości po pozytywnym zaopiniowaniu przez Zarząd Powiatu.

Rysunek 2. Struktura organizacyjna procesu monitoringu, ewaluacji i aktualizacji

Źródło: Opracowanie własne

Aby proces opracowywania, monitorowania i ewaluacji strategii przebiegał bez problemów, a jego efekt był zgodny z oczekiwaniami, to oprócz opracowania struktury organizacyjnej procesu niezbędne jest określenie i opisanie modelu współpracy zawierającego dokładny opis ról, funkcji i zadań poszczególnych jego członków:

Rada:

1. Właściwa komisja Rady opiniuje projekt uchwały zatwierdzającej aktualizację strategii;
2. Uchwala aktualizację strategii;
3. Przyjmuje śródkokresowy i końcowy Raporty o stanie realizacji strategii.

Lider:

1. Wyznacza do Zespołu roboczego ds. opracowania, monitorowania i ewaluacji strategii rozwoju poszczególnych przedstawicieli komórek organizacyjnych urzędu odpowiedzialnych za realizację zadań ujętych w strategii oraz ich systematyczny monitoring i ewaluację zgodnie z zapisami niniejszej procedury;
2. Powołuje Zespół roboczy ds. opracowania, monitorowania i ewaluacji strategii rozwoju i przewodniczy jego obradom;
3. Zatwierdza procedurę monitorowania i ewaluacji strategii;
4. Nadzoruje proces monitorowania, ewaluacji, aktualizacji strategii;
5. Opiniuje i zatwierdza Raporty o stanie realizacji strategii;
6. Przedstawia do publicznej wiadomości Raporty o stanie realizacji strategii.

Koordynator prac:

1. Odpowiada za obsługę administracyjną procesu monitoringu, ewaluacji i aktualizacji strategii;
2. Koordynuje prace związane z monitoringiem, ewaluacją i aktualizacją dokumentu strategicznego;
3. Informuje Lidera o zaobserwowanych opóźnieniach i nieprawidłowościach w realizacji zadań i działań strategii;
4. Podaje do publicznej wiadomości (poprzez zamieszczenie na stronie internetowej urzędu) analizy i raporty powstałe w toku monitorowania i ewaluacji realizacji strategii.

Przedstawiciele komórek organizacyjnych urzędu:

1. Wdrażają procedurę monitorowania i ewaluacji strategii, w razie potrzeby dokonują aktualizacji i zmian procedury;
2. Biorą czynny udział w procesie monitorowania, ewaluacji i aktualizacji strategii;
3. W porozumieniu z realizatorami zadań wskazanych w strategii opracowują zestaw wskaźników monitorujących postępy w jej realizacji;
4. Informują odpowiednie komórki organizacyjne urzędu oraz jednostki organizacyjne i inne podmioty będące realizatorami zadań wskazanych w strategii o terminie przekazywania danych o postępie realizacji tychże zadań oraz wartości wskaźników monitoringowych;
5. Pozyskują, gromadzą i analizują dane w zakresie monitorowania, ewaluacji i aktualizacji strategii;
6. Przygotowują informacje i raporty służące monitorowaniu i ewaluacji postępów realizacji strategii, przedstawiają je do zatwierdzenia Liderowi i Radzie;
7. Analizują i uwzględniają w przygotowanych opracowaniach ewentualne uzasadnione uwagi zgłaszane przez mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli NGO, jednostek organizacyjnych lub innych podmiotów, na które Strategia rozwoju lokalnego ma wpływ.

Tak wyznaczony Zespół zajmujący się Strategią rozwoju lokalnego powinien współpracować w tym zakresie ze sobą w oparciu o niżej wskazany schemat postępowania, w ramach którego szczegółowy plan działania został opisany w punkcie 8.7 niniejszego rozdziału:

Prawidłowo przeprowadzony proces monitoringu strategicznego w oparciu o wyżej wskazany schemat postępowania powinien przynieść korzyści w postaci:

- pozyskiwania danych pozwalających dokonać oceny postępu w realizacji strategii i jej wpływu na rozwój jednostki;
- efektywnej realizacji zadań zapisanych w strategii;
- osiągnięcia założonych rezultatów;
- identyfikacji ewentualnych opóźnień lub nieprawidłowości w realizacji zadań i działań;
- podejmowania działań naprawczych;
- wyciągania wniosków z systematycznie prowadzonego procesu monitorowania dokumentu strategicznego, które mogą być podstawą do aktualizacji obowiązującej strategii;
- wyciągania wniosków z prowadzonego monitoringu, które mogą być również podstawą do przyjęcia założeń rozwoju strategicznego w następnym okresie.

Aby to wszystko było możliwe, Zespół roboczy powinien w dorocznie przygotowywanych raportach monitoringowych z efektów realizacji strategii poddawać weryfikacji:

- efektywność wdrażania strategii rozwoju (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe włożone w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów);
- skuteczność (czy realizowane działania przyczyniają się do osiągnięcia wyznaczonych celów);
- adekwatność/odpowiedniość (czy realizowane działania są adekwatne do potrzeb).

Wyniki z przygotowanych w oparciu o wyżej wskazane zasady dorocznych raportów monitoringowych powinny stanowić podstawę ewaluacji przyjętych w strategii założeń, gdyż monitorowanie to sposób mierzenia tego, co się dzieje, natomiast ewaluacja pozwala nam stwierdzić, co to oznacza.

Zgodnie z podziałem według kryterium momentu przeprowadzania badania wyróżniamy następujące rodzaje ewaluacji:

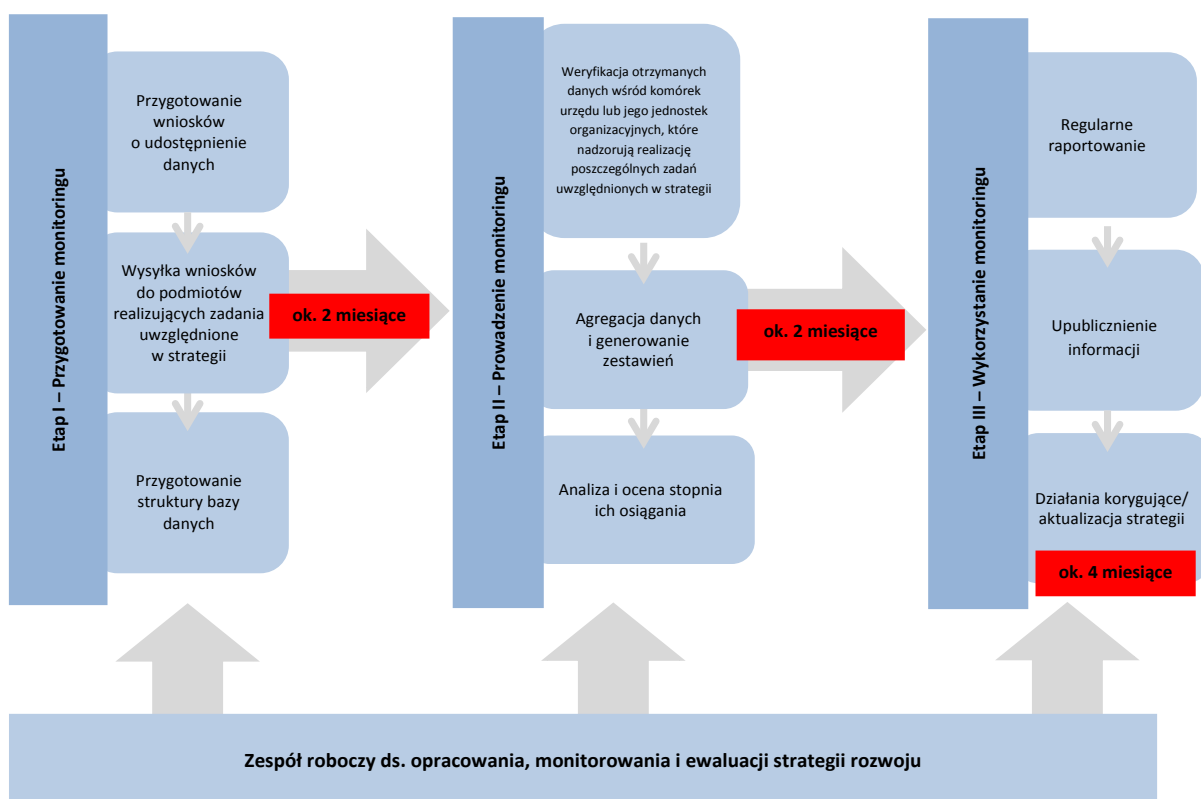
- ewaluacja ex-ante – przeprowadzana jest w fazie wstępnej, gdy dokonywana jest analiza przyjętych rozwiązań pod kątem potencjalnej zdolności osiągnięcia efektów i poprawności konstrukcji wszystkich elementów projektu,
- ewaluacja mid-term – przeprowadzana jest w połowie okresu funkcjonowania, będąc narzędziem służącym podnoszeniu jakości oraz trafności programowania z uwagi na fakt, że daje możliwość modyfikowania pewnych założeń programu w trakcie jego realizacji w przypadku, gdy okaże się, że zmiana warunków społeczno-gospodarczych spowodowała dezaktualizację diagnozy, która była punktem wyjścia dla realizowanego programu,
- ewaluacja ex-post – po zakończeniu wdrożenia.

Raporty monitoringowe, a także opracowane na ich podstawie raporty ewaluacyjne przyjętych w strategii założeń powinny stanowić punkt wyjścia do aktualizacji strategii pod koniec okresu, na jaki została ona opracowana, uwzględniającej bieżącą sytuację danej jednostki oraz jej nowe potrzeby. Jednocześnie należy przy tym zaznaczyć, że każdy program realizacji strategii zawierający listę zadań do wykonania i projekty realizacyjne należy traktować jako dokument otwarty z możliwością jego sukcesywnego uzupełniania.

Tym samym z uwagi na fakt, że raz sformułowane strategie należy systematycznie dostosowywać do stale zmieniających się uwarunkowań, zachodzi potrzeba aktualizacji ich treści i struktury, które ulegają zmianie zarówno w kontekście instytucjonalnym, jak i społeczno-gospodarczym. Zasadnicze znaczenie mają zmiany, jakie zachodzą w polityce krajowej oraz unijnej w zakresie celów, sposobu ich definiowania, a także sposobu ich operacjonalizacji. Aktualizacja strategii musi zatem następować w kontekście wydłużenia horyzontu czasowego, uaktualnienia diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej oraz analizy SWOT, poddania weryfikacji celów, wskaźników, a dalej zadań, dalszej koncentracji i bardziej adekwatnego powiązania z bieżącym ustawodawstwem krajowym i unijnym oraz polskimi i unijnymi dokumentami strategiczno-programowymi, stworzenia nowych ram finansowych czy przeglądu systemu realizacji i monitorowania strategii.

Optymalny schemat procesu aktualizacji strategii przedstawia poniższy diagram.

Rysunek 3. Schemat procesu monitoringu i ewaluacji

8.6. Terminy

Terminy dotyczące przekazywania dokumentów stanowiących narzędzia monitoringu i ewaluacji uczestnikom procesu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Terminy dotyczące przekazywania dokumentów stanowiących narzędzia monitoringu i ewaluacji uczestnikom procesu

Dokument	Częstotliwość opracowywania	Uczestnicy procesu monitorowania, ewaluacji i aktualizacji realizacji strategii			Podanie informacji do publicznej wiadomości
		Przedstawiciele komórek organizacyjnych urzędu i Koordynator prac	Lider	Rada	
Raport monitoringowy o stanie realizacji strategii (zatwierdza Zarząd Powiatu)	Jednorazowo, każdego roku obowiązywania Strategii	do kwietnia roku następującego po okresie monitorowania	maj	–	maj/ czerwiec
Śródkresowy raport monitoringowo-ewaluacyjny o stanie realizacji strategii (zatwierdza Rada Powiatu)	Jednorazowo, nie później niż w ciągu roku następującego po zakończeniu połowy okresu realizacji Strategii	do października roku następującego po okresie ewaluacji	listopad	grudzień	grudzień
Końcowy raport monitoringowo-ewaluacyjny o stanie realizacji strategii (zatwierdza Rada Powiatu)	Jednorazowo, najpóźniej w rok po zakończeniu realizacji Strategii	do czerwca roku następującego po okresie ewaluacji	czerwiec	lipiec	lipiec

Źródło: Opracowanie własne

Monitoring realizacji strategii oparty jest zazwyczaj m.in. na danych własnych pochodzących z poszczególnych komórek urzędu lub jego jednostek organizacyjnych oraz pomocniczo na danych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny (w formie roczników statystycznych, biuletynów statystycznych ukazujących się kwartalnie oraz komunikatów o sytuacji społeczno-gospodarczej ukazujących się miesięcznie). Z uwagi na prace służb statystycznych i częstotliwość ukazywania się wyników, monitoring strategii odbywa się zatem w trybie rocznym, uwzględniającym opóźnienie wynikające z czasu publikacji danych statystycznych, gdzie ostateczny raport z jego przeprowadzenia powinien być upubliczniony w maju/czerwcu każdego następnego roku po okresie monitoringu.

Z kolei w połowie okresu realizacji strategii powinna zostać wykonana analiza pól strategicznych oraz ewaluacja śródkresowa (mid-term), z przeprowadzenia której ostateczny raport powinien być upubliczniony w grudniu następnego roku, którego ewaluacja dotyczy. Natomiast po zakończeniu okresu obowiązywania strategii powinna nastąpić ewaluacja końcowa (ex-post), z przeprowadzenia której ostateczny raport powinien być upubliczniony w lipcu następnego roku, którego ewaluacja dotyczy, a wyniki przedstawione w niniejszym raporcie powinny stanowić podstawę aktualizacji strategii na kolejne lata.

8.7. Szczegółowy opis postępowania

Szczegółowy opis postępowania, o którym mowa w niniejszym rozdziale, dotyczy wyłącznie istotnych zmian w zakresie pól strategicznych i operacyjnych strategii. W przypadku innych zmian dokumentu (nie mających znaczenia strategicznego), należy zastosować uproszczoną procedurę aktualizacji.

Szczegółowy plan przygotowywania Roczno raportu monitoringowego o stanie realizacji strategii powinien być przedkładany Zarządowi Powiatu przy zachowaniu niżej wskazanej ścieżki postępowania:

Tabela 8. Szczegółowy plan postępowania przy okazji przygotowania Roczno raportu monitoringowego

Lp.	Realizator	Opis czynności	Termin
1.	Przedstawiciele komórek organizacyjnych urzędu	Sporządzają pisemny wniosek do realizatorów zadań wskazanych w strategii o przekazanie informacji o postępie rzeczowym i finansowym tychże zadań oraz wartości osiągniętych w danym roku kalendarzowym wskaźników zgodnie ze wzorem określonym w dokumencie „Procedura monitorowania i ewaluacji Strategii rozwoju Powiatu Kluczborskiego”. Wniosek zawiera miejsce na wskazanie zadań oraz przypisanych im wskaźników, za nadzór nad realizacją których odpowiedzialna jest dana komórka organizacyjna urzędu lub jego jednostki organizacyjna.	Luty każdego kolejnego roku obowiązywania strategii.
2.	Koordinator prac	Podpisuje wniosek.	Niezwłocznie.
3.	Przedstawiciele komórek organizacyjnych urzędu	Przekazują wnioski realizatorom zadań wskazanych w strategii.	Niezwłocznie.
4.	Przedstawiciele komórek organizacyjnych urzędu	Dodatkowo pozyskują informacje od mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli NGO, jednostek organizacyjnych lub innych podmiotów, na które Strategia rozwoju lokalnego ma wpływ, zgodnie ze schematem procesu monitoringu zawartym w niniejszej procedurze.	Styczeń–luty każdego następnego roku obowiązywania strategii.
5.	Podmioty realizujące zadania wskazane w strategii	Przekazują sporządzone informacje we wnioskach do Zespołu roboczego ds. opracowania, monitorowania i ewaluacji strategii rozwoju (drogą elektroniczną lub pisemnie).	14 dni od daty otrzymania wniosku.
6.	Przedstawiciele komórek organizacyjnych urzędu	W przypadku wątpliwości co do pozyskanych informacji lub przekazania informacji niepełnych zwracają się z prośbą o ich uzupełnienie. Na podstawie informacji przekazanych przez realizatorów zadań wskazanych w strategii, a także informacji od mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli NGO, jednostek organizacyjnych lub innych podmiotów, na które Strategia rozwoju lokalnego ma wpływ, przygotowują roczny <i>Raport o stanie realizacji Strategii</i> zawierający informacje na temat przebiegu realizacji zadań ujętych w strategii oraz wartości osiągniętych w danym roku wskaźników (produktu i rezultatu), zgodnie ze schematem procesu monitoringu zawartym w niniejszej procedurze i przekazuje go Koordynatorowi prac.	Marzec–kwiecień każdego następnego roku obowiązywania strategii.
7.	Koordinator prac	Przedstawiają roczny <i>Raport o stanie realizacji Strategii</i> Liderowi.	Pierwsza połowa maja każdego następnego roku obowiązywania strategii.
8.	Lider	Opiniuje przedłożony materiał	Po otrzymaniu <i>Raportu</i> .

9.	Przedstawiciele komórek organizacyjnych urzędu	W razie konieczności uzupełniają materiał/ uwzględniają uwagi wniesione przez Lidera oraz ponownie przekazują mu do zaopiniowania.	Niezwłocznie po otrzymaniu uwag.
10.	Lider	Zatwierdza roczny <i>Raport o stanie realizacji Strategii</i> .	Po otrzymaniu uzupełnionego <i>Raportu</i> – jednak nie później niż do końca maja każdego następnego roku obowiązywania strategii.
11.	Koordynator prac	Umieszcza zatwierdzoną wersję <i>Raportu</i> na stronie internetowej urzędu	Niezwłocznie po zatwierdzeniu przez Zarząd Powiatu – jednak nie później niż do końca czerwca każdego następnego roku obowiązywania strategii.
12.	Przedstawiciele komórek organizacyjnych urzędu	Sporządzają propozycję działań korygujących założenia strategii.	Wrzesień–październik każdego następnego roku obowiązywania strategii.
13.	Przedstawiciele komórek organizacyjnych urzędu	Przedstawiają propozycję działań korygujących założenia Strategii Koordynatorowi prac, a Koordynator – Liderowi.	Pierwszy tydzień listopada każdego następnego roku obowiązywania strategii.
14.	Lider	Opiniuje przedłożony materiał.	Po otrzymaniu propozycji działań korygujących.
15.	Przedstawiciele komórek organizacyjnych urzędu	W razie konieczności uzupełniają materiał/ uwzględniają uwagi wniesione przez Lidera oraz ponownie przekazują mu do zaopiniowania.	Niezwłocznie po otrzymaniu uwag.
16.	Lider	Zatwierdza propozycję działań korygujących założenia strategii.	Po otrzymaniu uzupełnionych propozycji działań korygujących – jednak nie później niż do końca listopada każdego następnego roku obowiązywania strategii.
17.*	Koordynator prac	Przekazuje zatwierdzony przez Lidera dokument w celu wprowadzenia na właściwą komisję, a następnie na sesję Rady zgodnie z ramowym planem sesji Rady na dany rok.	14 dni przed planowaną właściwą komisją oraz sesją Rady.
18.*	Rada	Przyjmuje propozycję działań korygujących założenia strategii.	W trakcie sesji Rady.
19.*	Koordynator prac	Umieszcza zatwierdzoną wersję propozycji działań korygujących założenia strategii opublikowanych na stronie internetowej urzędu.	Niezwłocznie po sesji – jednak nie później niż do końca grudnia każdego następnego roku obowiązywania strategii.

Źródło: Opracowanie własne

Przy okazji Śródkresowego i Końcowego raportu monitoringowo-ewaluacyjnego o stanie realizacji Strategii rozwoju szczegółowy plan postępowania powinien przedstawiać się w analogiczny sposób, z dostosowaniem ram czasowych niniejszej procedury do faktu, że te raporty przedkładane są Radzie Powiatu a nie Zarządowi.

* Pkt. 17–19. mają zastosowanie wyłącznie przy okazji Śródkresowego i Końcowego raportu monitoringowo-ewaluacyjnego o stanie realizacji Strategii rozwoju.

ZAŁĄCZNIK NR 1. SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA POWIATU KLUCZBORSKIEGO

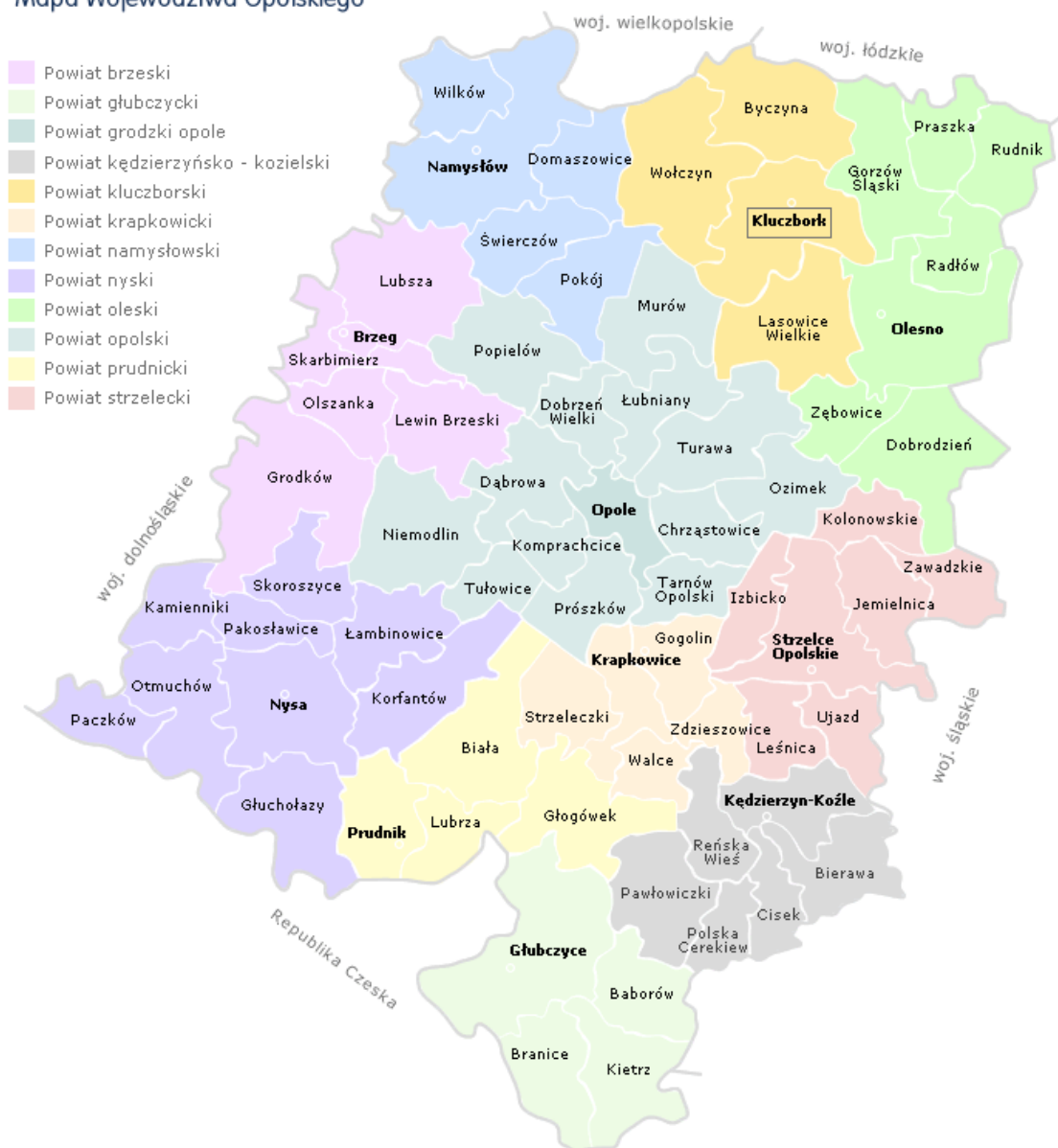
1.1. Charakterystyka obszaru

Położenie

Powiat kluczborski położony jest w południowej Polsce, w północnej części województwa opolskiego. Od północy graniczy z województwem łódzkim i wielkopolskim. Granicę wschodnią, południową i zachodnią stanowią powiaty województwa opolskiego: oleski, opolski i namysłowski.

Rysunek 1. Położenie powiatu kluczborskiego na tle województwa opolskiego w 2014 roku

Mapa Województwa Opolskiego

Źródło: www.odnowawsi.eu

Rysunek 2. Powiat kluczborski z sąsiadującymi jednostkami

Źródło: https://www.osp.org.pl/hosting/katalog.php?id_w=9&id_p=&id_g=

Powiat ma dogodne połączenie drogowe i kolejowe z Opolem (DK nr 45) oraz sąsiednimi województwami (DK nr 11 w kierunku Lublińca, DK nr 45 w kierunku Wielunia, DK nr 42 w kierunku Wrocławia). Kluczbork jest ważnym węzłem komunikacyjnym, zarówno kolejowym, jak i drogowym.

POWIAT KLUCZBORSKI

Od północy powiat kluczborski graniczy z województwem wielkopolskim (powiat kępiński) i łódzkim (powiat wierszowski), natomiast od zachodu z powiatem namysłowskim, od południa z opolskim, a od wschodu z oleskim.

GMINA KLUCZBORK

Gmina Kluczbork zajmuje centralną część powiatu kluczborskiego i sąsiaduje z 6 gminami należącymi do województwa opolskiego:

- od północy z gminą Byczyna;
- od północnego-wschodu z gminą Gorzów Śląski (powiat oleski, województwo opolskie);
- od wschodu z gminą Olesno (powiat oleski, województwo opolskie);
- od południa z gminą Lasowice Wielkie;
- od południowego-zachodu z gminą Murów (powiat opolski, województwo opolskie);
- od zachodu z gminą Wołczyn.

GMINA WOŁCZYN

Gmina Wołczyn zajmuje zachodnią część powiatu kluczborskiego i sąsiaduje z 7 gminami, z których 2 należą do województwa wielkopolskiego, a 5 do województwa opolskiego:

- od północy z gminami Trzcinica i Rychtal (powiat kępiński, województwo wielkopolskie);
- od północnego-wschodu z gminą Byczyna;
- od południowego-wschodu z gminą Kluczbork;
- od południowego-zachodu z gminami: Murów (powiat opolski, województwo opolskie) i Pokój (powiat namysłowski, województwo opolskie);
- od zachodu z gminą Domaszowice (powiat namysłowski, województwo opolskie).

GMINA BYCZYNA

Gmina Byczyna zajmuje północną część powiatu kluczborskiego i sąsiaduje z 7 gminami, z których 2 należą do województwa wielkopolskiego, 2 do województwa łódzkiego, a 3 do opolskiego:

- od północnego-zachodu z gminą Trzcinica (powiat kępiński, województwo wielkopolskie);
- od północy z gminami: Łęka Opatowska (powiat kępiński, województwo wielkopolskie) i Bolesławiec (powiat wierszowski, województwo łódzkie);
- od północnego-wschodu z gminą Łubnice (powiat wierszowski, województwo łódzkie);
- od wschodu z gminą Gorzów Śląski (powiat oleski, województwo opolskie);
- od południa z gminą Kluczbork;
- od zachodu z gminą Wołczyn.

GMINA LASOWICE WIELKIE

Gmina Lasowice Wielkie zajmuje południową część powiatu kluczborskiego i sąsiaduje z 6 gminami należącymi do województwa opolskiego:

- od północy z gminą Kluczbork;
- od wschodu z gminą Olesno (powiat oleski, województwo opolskie);
- od południowego-wschodu z gminą Zębowice (powiat oleski, województwo opolskie);
- od południa z gminami: Turawa i Łubiany (powiat opolski, województwo opolskie);
- od zachodu z gminą Murów (powiat opolski, województwo opolskie).

Powiat kluczborski położony jest na Nizinie Śląskiej nad rzeką Stobrawą – prawym dopływem Odry, w północnej części województwa opolskiego obejmującej południowo-zachodnią część kraju prastarej piastowskiej ziemi śląskiej. Ze względu na swe położenie pod względem ukształtowania powierzchni powiat kluczborski należy do terenów nizinnych. Zdecydowana część jego obszaru nie wykracza poza wysokość 250 m n.p.m. W krajobrazie dominują więc tereny nizinne, a występujące nierówności terenu – deniwelacje, z reguły nie wykraczają poza wartości 20–40 m.

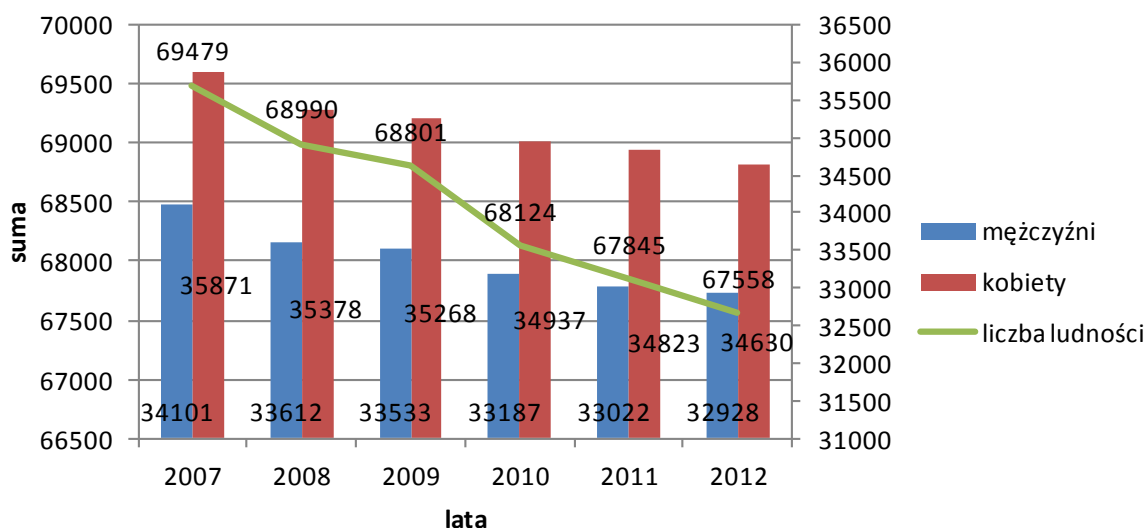
Powierzchnia

Powierzchnia powiatu kluczborskiego wynosi 852 km², co stanowi 9,05% powierzchni województwa opolskiego i 0,27% powierzchni Polski. Omawiany powiat składa się z 4 gmin, które obejmują 81 obrębów ewidencyjnych (w tym trzy wiejsko-miejskie), a na ich terenie położone są 3 miasta: Kluczbork, Wołczyn i Byczyna.

Ludność

Ludność powiatu wynosi 67 558 osób (stan na 31.12.2012), z czego w miastach mieszka 34 497 osób, co stanowi 51,06% ogółu mieszkańców. W liczbie ludności przeważają kobiety, których liczba w 2012 roku wynosiła 34 630 (51,2% ogółu ludności powiatu), podczas gdy liczebność mężczyzn wynosiła 32 928.

Wykres 1. Liczba ludności w powiecie kluczborskim w latach 2007–2012

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Na terenie powiatu kluczborskiego obserwowany jest spadek liczby ludności na przestrzeni lat – o 1921 osób od 2007 do 2012 roku, tj. spadek o 2,8%. Powyższy wykres wskazuje również na fakt, że od kilku lat kobiety stanowią nieco większą część ludności.

Opolszczyzna boryka się z problemem wyludniania. W związku z tym 2013 roku powstał Program Specjalnej Strefy Demograficznej – jest to regionalny autorski program, którego celem jest powstrzymanie depopulacji. Zarząd województwa podjął współpracę z instytutem naukowo-badawczym – Centrum im. Adama Smitha.

W ramach Strefy miałyby być realizowane cztery pakiety: socjalno-prokreacyjny – dotyczący urodzeń i opieki nad dziećmi do wieku przedszkolnego; edukacyjny – dla młodzieży szkolnej i studentów; pakiet „praca to bezpieczna rodzina” – chroniący rodziców przed utratą zatrudnienia czy blokadą awansu; oraz pakiet „zachód słońca” – skierowany do seniorów, a zapewniający godziwą „jesień życia” i należytą opiekę na starość.

Tabela 1. Liczba ludności i gęstość zaludnienia powiatu kluczborskiego w podziale na gminy, stan na rok 2012

Wyszczególnienie	Liczba ludności ogółem		Gęstość zaludnienia
	osoby	%	os./km ²
Kluczbork	36 925	54,6	170
Wołczyn	14 088	20,8	58
Byczyna	9 533	14,11	52
Lasowice Wielkie	7 012	10,37	33
Powiat kluczborski	67 558	100	79

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Największa część mieszkańców powiatu (ponad połowa) skupiona jest w gminie Kluczbork, gdzie też gęstość zaludnienia jest trzykrotnie wyższa niż w pozostałych gminach. Natomiast gmina Lasowice Wielkie osiąga najniższe wartości w tych kategoriach. Średnia gęstość zaludnienia w powiecie wynosi 79 os./km², co jest konsekwencją bardzo dużej gęstości zaludnienia w gminie Kluczbork, podczas gdy w pozostałych gminach ten wskaźnik jest dużo niższy. Mimo tych skrajności, gęstość zaludnienia w omawianym powiecie jest duża niższa niż w województwie opolskim, gdzie na 1 km² przypada 107 osób, a dla kraju wskaźnik ten wynosi 123 os./km².

Tabela 2. Liczba ludności powiatu kluczborskiego na tle województwa opolskiego i Polski (stan na rok 2012)

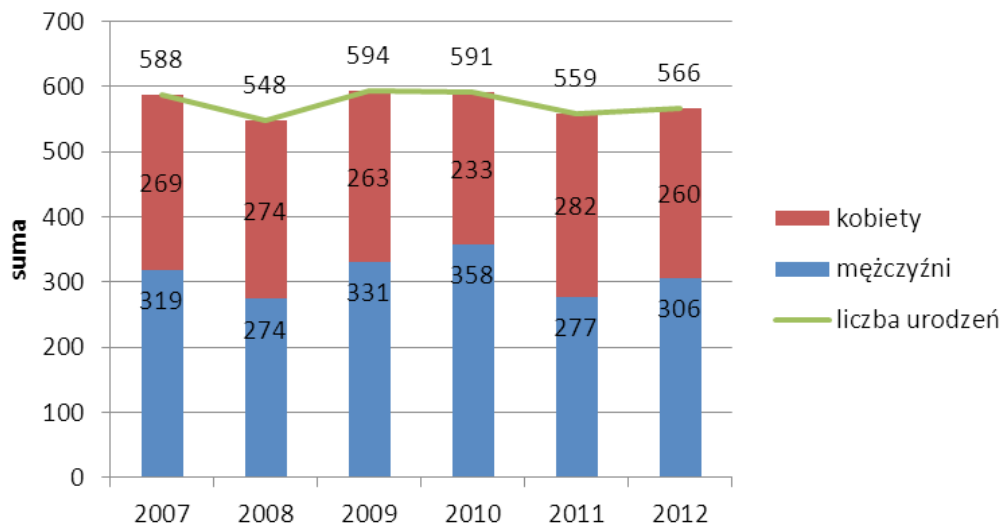
Wyszczególnienie	Liczba ludności ogółem	
	osoby	%
Powiat kluczborski	67 558	0,17
Województwo opolskie	1 010 203	6,69
Polska	38 533 299	100

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Ludność powiatu kluczborskiego stanowi zaledwie 6,69% ogółu mieszkańców województwa opolskiego i 0,17% ogółu mieszkańców Polski.

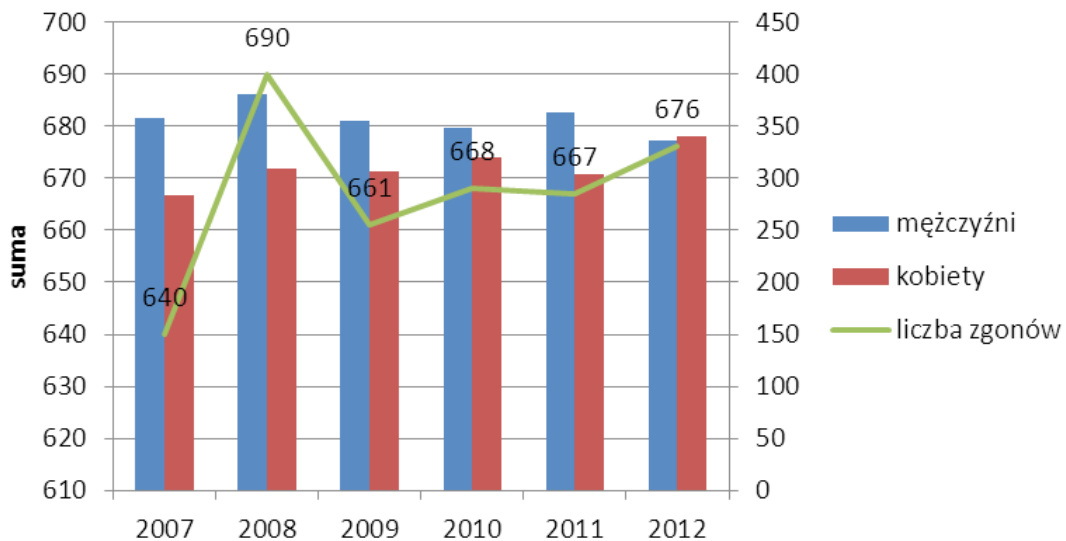
Wykres 2. Liczba urodzeń w powiecie kłuczborskim w latach 2007–2012 (stan na 2012 rok)

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Cechą charakterystyczną powiatu kłuczborskiego jest większa liczba urodzeń chłopców niż dziewczynek – tendencja ta jest widoczna od roku 2007. Suma wszystkich urodzeń żywych w powiecie utrzymuje się na stałym, umiarkowanym poziomie.

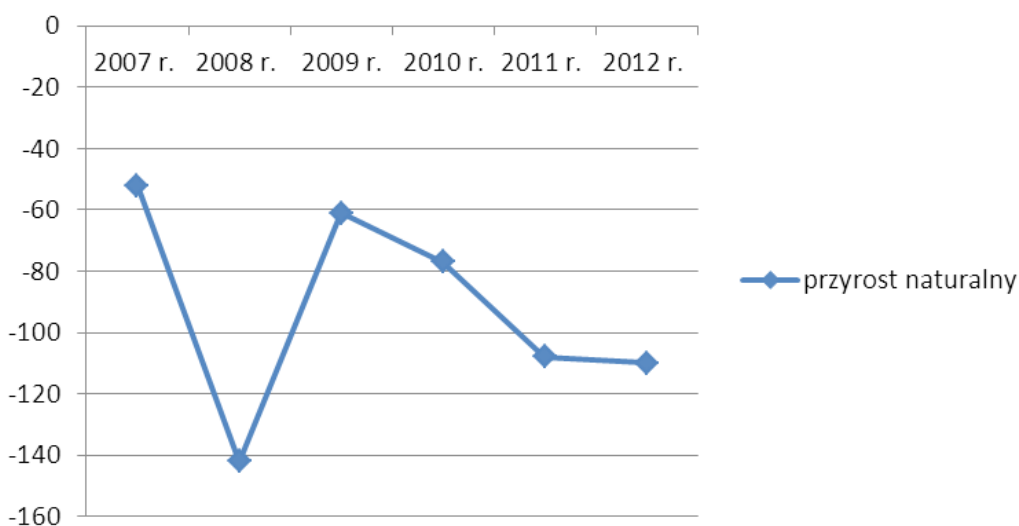
Wykres 3. Liczba zgonów w powiecie kłuczborskim w latach 2007–2012

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W sferze liczby zgonów w omawianym regionie występują pewne wahania, jednak wartości oscylują wokół podobnych wielkości od kilku lat. Powyższy wykres ilustruje powszechne zjawisko, jakim jest większa umieralność mężczyzn niż kobiet, choć w powiecie kłuczborskim nie jest to znaczna przewaga.

Wykres 4. Przyrost naturalny w powiecie kluczborskim w latach 2007–2012

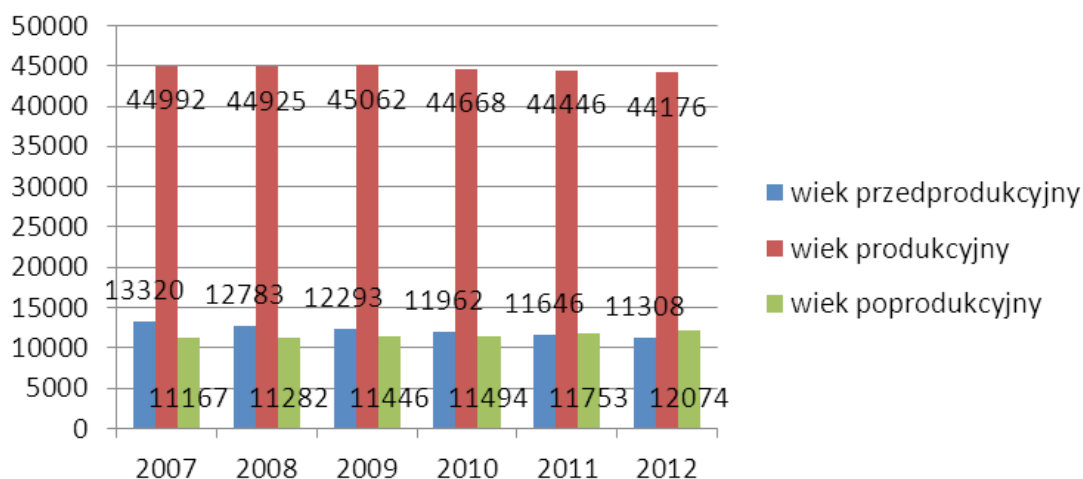

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W omawianym regionie w latach 2007–2012 utrzymywał się ujemny przyrost naturalny. Duże skoki wartości odnotowano między rokiem 2007 a 2009, co obrazuje powyższy wykres. W latach 2011 i 2012 przyrost naturalny osiągnął zbliżone wartości, tj. odpowiednio -108 i -110.

Wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców dla powiatu kluczborskiego w roku 2012 wynosił -1,6. Dla województwa, w którym położony jest powiat, czyli województwa opolskiego, wskaźnik ten w roku 2012 wyniósł -1,2, natomiast dla Polski przyjął wartość 0,0.

Wykres 5. Struktura wiekowa ludności powiatu kluczborskiego w latach 2007–2012

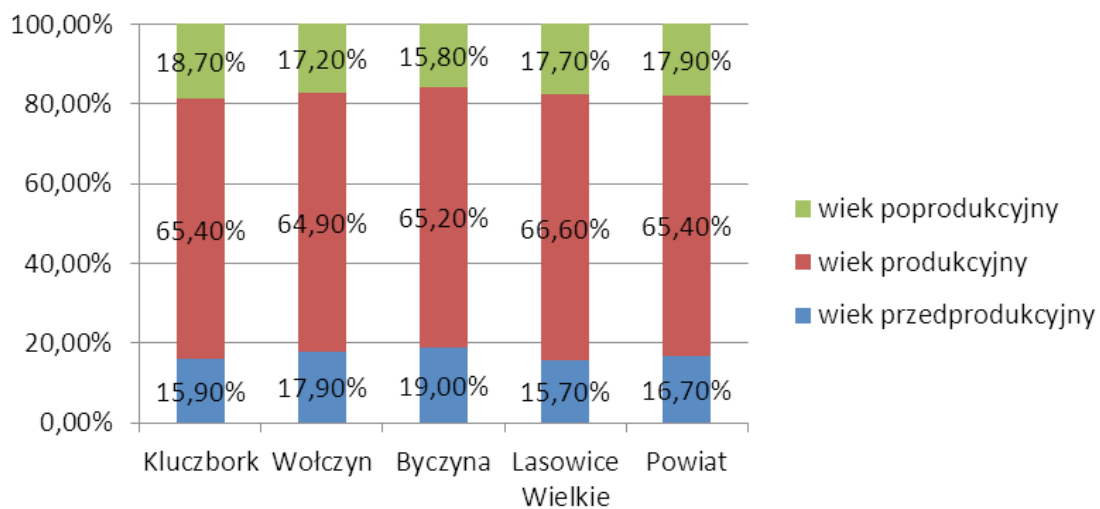

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Analizując strukturę wiekową w powiecie kluczborskim na przestrzeni ostatnich pięciu lat (2007–2012), wyraźnie widać, że grupą zdecydowanie dominującą są osoby w wieku produkcyjnym. Znacznie niższe, ale też zbliżone między sobą, są wartości dla grup w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. W roku 2011 liczba osób w tych kategoriach była niemalże równa, a w 2012 roku zauważalny był wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Tendencja do powiększania się tej grupy świadczy o starzeniu się społeczeństwa.

Wykres 6. Struktura wiekowa ludności powiatu kluczborskiego w roku 2012

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Ze wszystkich gmin powiatu kluczborskiego najwięcej osób w wieku przedprodukcyjnym i zarazem najmniej osób w wieku poprodukcyjnym występuje w gminie Byczyna.

Gminą o najwyższym stopniu udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności jest Kluczbork. Wskaźnik dla tej jednostki przekracza średnią wartość dla powiatu w tej kategorii.

Tabela 3. Struktura wiekowa powiatu kluczborskiego na tle województwa opolskiego i Polski w roku 2012

Wyszczególnienie	Powiat kluczborski	Województwo opolskie	Polska
Wiek przedprodukcyjny	16,7%	16,6%	18,3%
Wiek produkcyjny	65,4%	65,1%	63,9%
Wiek poprodukcyjny	17,9%	18,3%	17,8%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Stosunek poszczególnych grup wiekowych w powiecie kluczborskim, województwie opolskim i kraju jest podobny. Przeważa grupa osób w wieku produkcyjnym. Procent osób w wieku poprodukcyjnym dla omawianego powiatu jest znacznie zbliżony do tego wyliczonego dla Polski i jest niższy niż dla województwa opolskiego, co można uznać za pozytywne zjawisko. Natomiast grupa osób w wieku przedprodukcyjnym w powiecie jest mniejsza niż średnia przyjęta dla kraju w roku 2012.

Wskaźnik obciążenia demograficznego dla powiatu kluczborskiego w roku 2012 wynosił 27,3% pod względem ludności w wieku poprodukcyjnym przypadającej na 100 osób w wieku produkcyjnym. Analogiczny wskaźnik dla województwa i kraju wynosił odpowiednio 28,1% i 27,95.

Tabela 4. Saldo migracji w powiecie kluczborskim w latach 2007–2012

Wyszczególnienie	Saldo migracji w poszczególnych latach ogółem					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
saldo migracji wewnętrznych	-177	-117	-101	-91	-106	-100
saldo migracji zagranicznych	-166	-290	-67	-59	-65	-133

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W powiecie kluczborskim zarówno saldo migracji wewnętrznych, jak i zewnętrznych utrzymuje się na poziomie ujemnym. Wśród migracji wewnętrznych wartości zmieniają się każdego roku, jednak różnice te nie są tak drastyczne jak w przypadku migracji zagranicznych, gdzie w roku 2008 saldo wynosiło aż -290, a rok później niespełna -70. Trudno mówić o jakiegokolwiek tendencji w tej sferze, poza osiągnięciem co roku (w latach 2007–2012) wartości ujemnych w obu kategoriach.

Gminy powiatu kluczborskiego

Obszar powiatu kluczborskiego został podzielony na cztery gminy: Kluczbork, Wołczyn, Byczyna i Lasowice Wielkie.

Kluczbork położony jest w centralnej części powiatu. Jest to gmina wiejsko-miejska, gdzie status miasta posiada Kluczbork. Od Opola dzieli Kluczbork 40 km, od Wrocławia 96 km, od Poznania 205 km, od Katowic 97 km. Najbliższe porty lotnicze znajdują się: we Wrocławiu, do którego odległość wynosi 117 km jadąc trasą DK42 i E 67, oraz w Katowicach-Pyrzowicach – oddalonego o 102 km (długość wg trasy 11). Najbliższy wjazd na autostradę A4 znajduje się w odległości 64 km w węźle Prądy, do którego prowadzi droga krajowa nr 46. W Kluczborku znajduje się dworzec kolejowy wyremontowany i oddany do użytku w 2013 roku.

Powierzchnia gminy wynosząca 217 km² według danych z końca 2012 roku jest zamieszkiwana przez 36 925 osób. W podziale administracyjnym występuje 25 obrębów ewidencyjnych i jedno miasto Kluczbork. Miasto Kluczbork, zgodnie ze stanem na 2012 roku, ma 12 km² powierzchni i skupia w sobie 24 707 mieszkańców, co stanowi 36,58% ogółu ludności powiatu. Przyrost naturalny na 1000 osób wynosi -1,2 (stan na 2012 r.).

Wołczyn jest gminą wiejsko-miejską, na jej terenie położone jest miasto Wołczyn i 21 obrębów ewidencyjnych. Powierzchnia gminy wynosi 241 km², a zamieszkiwana jest przez 14 088 osób (stan na 31.12.2012). Wołczyn cechuje dogodne usytuowanie komunikacyjne: dobre połączenie drogowe i kolejowe z Kluczborkiem (12 km), z Wrocławiem, Opolem, Kępnem, dalej z Poznaniem. Przez miasto przebiega droga krajowa nr 42 Kluczbork–Namysłów oraz linia kolejowa Lubliniec–Wrocław. Przyrost naturalny na 1000 osób wynosi -3 na 2012 rok. Liczba mieszkańców miasta Wołczyna wg danych za 2012 rok wynosi 6068 (8,9% ludności powiatu), a jego powierzchnia to 7 km².

Rysunek 3. Podział powiatu kluczborskiego na gminy

Gmina **Byczyna** położona jest w północno-wschodniej części powiatu kluczborskiego, na północno-zachodnim krańcu Wyżyny Śląskiej. W jej skład wchodzi miasto Byczyna i 23 sołectwa (22 obręby ewidencyjne). Powierzchnia gminy w roku 2012 wynosiła 183 km² i była zamieszkiwana przez 9533 osoby. Przyrost naturalny w gminie w roku 2012 wynosił -0,4. W roku 2012 liczba osób mieszkających w samym mieście Byczyna wynosiła 3722 mieszkańców. Powierzchnia miasta Byczyny według danych z tego samego roku to 7 km². Z końcem roku 2012 gmina Byczyna przejęła od PKP sp. z o.o. w Warszawie budynek stacji w Byczynie i odtąd jest on własnością gminy. Przez Byczynę przejeżdżają pociągi relacji Katowice–Kluczbork–Ostrów Wielkopolski–Poznań.

Jedyną gminą wiejską w powiecie kluczborskim są **Lasowice Wielkie**. Gmina ta położona jest w południowej części powiatu kluczborskiego, na obszarach nizinnych. Według podziału terytorialnego położonych jest tam 13 obrębów ewidencyjnych, których łączna powierzchnia wynosi 211 km². Gmina jest zamieszkiwana przez 7012 osób wg danych za rok 2012, a przyrost naturalny na 1000 mieszkańców wynosił w omawianym roku -2,8. Przez gminę przebiega DK nr 45, DK nr 11 i droga wojewódzka nr 494. Na terenie gminy w miejscowości Laskowice znajduje się stacja kolejowa Laskowice Oleskie.

Źródło: https://www.osp.org.pl/hosting/katalog.php?id_w=9&id_p=195&id_g

1.2. Środowisko przyrodnicze

Klimat

Obszar powiatu kluczborskiego zalicza się do ciepłego rejonu Nadodrzańskiego. Średnioroczna temperatura powietrza wynosi $+8,2^{\circ}\text{C}$, podczas gdy najwyższa temperatura jest odnotowywana w lipcu i wynosi średnio $+18,2^{\circ}\text{C}$. Najzimniejszym miesiącem w powiecie kluczborskim jest styczeń, gdzie temperatura spada do $-2,5^{\circ}\text{C}$. Średnie dobowe maksima temperatury w przeciągu całego roku przyjmują wartości dodatnie, natomiast średnie minima dobowe są niższe od 0°C od około połowy trzeciej dekady listopada do połowy trzeciej dekady marca. Dni pogodne najliczniejsze są we wrześniu i październiku, najrzadsze zimą i w maju. Sumy opadów na terenie powiatu kształtują się w wysokości 600–650 mm średnio w roku i 375–430 mm w okresie wzmożonego zapotrzebowania roślin w wodę. W powiecie kluczborskim wilgotność względna powietrza w południowych godzinach charakteryzuje się wyraźnym przebiegiem rocznym z minimum wiosennym (IV–VI) oraz maksimum zimowym (XII) przy amplitudzie rzędu 25%. Tendencja do występowania mgieł jest znaczna przy maksimum ich częstości w porze jesiennej i zimowej, podczas gdy późną wiosną i latem mgły notowane są średnio jedynie do dwóch dni w miesiącu.

W rocznym przebiegu zachmurzenia wyróżnić można główne maksimum przypadające w miesiącach późnojesiennych i zimowych (listopad, grudzień) oraz minimum w drugiej połowie lata i jesieni (wrzesień). W powiecie kluczborskim przeważają wiatry zachodnie, przy dużym udziale południowo-zachodnich jesienią i zimą oraz północno-zachodnich wiosną i latem. Wiatry charakteryzują się niewielkimi prędkościami. Najwięcej wiatrów występuje z kierunku południowego, zachodniego i północno-zachodniego. Dominują zdecydowanie wiatry o prędkościach do 5 m/s. Najczęściej wieją wiatry południowe o prędkościach do 3 m/s, najrzadziej wiatry z kierunku północnego. Wiatry o prędkościach powyżej 5 m/s przypadają na kierunki zachodnie i północno-zachodnie. Liczba dni z silnymi wiatrami (powyżej 10 m/s) wynosi ok. 20–30 w roku.

Energia odnawialna

Powiat kluczborski leży w województwie opolskim, który jest jednym z głównych regionów nowoczesnej produkcji energii w Polsce. Zrównoważony rozwój w dziedzinie energetyki powiatu upatruje się w znacznym zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii (słońce, wiatr, geotermia, odpady organiczne, biomasa), a synergiczne wykorzystanie tych surowców, a w szczególności biomasy wraz z odpadkami organicznymi, jest szansą na uzyskanie konkurencyjnej przewagi w skali krajowej i europejskiej. Biomasa uzyskiwana w silnym sektorze rolno-spożywczym i leśnym regionu (drewno, słoma, siano, liście, osady ściekowe, makulatura itp.) jest surowcem do produkcji biogazu – paliwa o bardzo wszechstronnym zastosowaniu.

Lokalizacjami predysponowanymi do rozwoju energii wiatrowej są tereny niezalesione oraz wyniesione ponad poziom otoczenia, w związku z tym w powiecie kluczborskim istnieją odpowiednie warunki do powstawania elektrowni wiatrowych.

Ponadto powiat posiada duży potencjał do wykorzystywania energii z biomasy, gdyż aż 63,7% powierzchni jednostki to użytki rolne, a obszary leśne zajmują blisko 30%. Powiat kluczborski ma również jedno z najlepszych warunków w całym województwie opolskim do produkcji energii ze spalania słomy (głównie gmina Wołczyn). Zgodnie z Raportem Regionalnym Województwa Opolskiego z 2011 roku, prawie cały obszar województwa, w tym właśnie powiat kluczborski, nadaje się pod uprawy energetyczne.

Główne kierunki działań w zakresie szerszego wykorzystania potencjału energii biomasy obejmować będą: spalanie biomasy w produkcji ciepła technologicznego oraz dla potrzeb bytowych poprzez budowę elektrociepłowni oraz kotłowni; zakładanie upraw roślin energetycznych; budowę instalacji do produkcji biogazu na bazie oczyszczalni ścieków i składowisk odpadów komunalnych; budowę biogazowni rolniczych.

POWIAT KLUCZBORSKI

W powiecie kluczborskim w latach 2009–2014 realizowana była inwestycja z zakresu energii odnawialnej w ramach projektu pn. „Zwiększenie efektywności energetycznej w obiektach użyteczności publicznej powiatu kluczborskiego m.in. poprzez wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych – wykorzystanie w projekcie energii ze źródeł odnawialnych typu energia słoneczna, geotermalna, energia odnawialna z biomasy”. Wartość inwestycji wynosiła 3 800 000 zł.

GMINA KLUCZBORK

W Domu Pomocy Społecznej w Kluczborku w roku 2013 rozpoczęły się prace związane z montażem pomp ciepła, które ogrzeją budynek. W DPS-ie zamontowane zostaną kolektory słoneczne, które pozwolą taniej ogrzać wodę – 6 zestawów po 2 sztuki oraz przebudowana zostanie instalacja C.O., dzięki czemu możliwe będzie zastosowanie geotermii. Prace mają zakończyć się w połowie 2014 roku, a są realizowane w ramach projektu pn. „Zwiększenie efektywności energetycznej w obiektach użyteczności publicznej powiatu kluczborskiego m.in. poprzez wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych” dofinansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego, na lata 2007–2013 w ramach Działania 4.3 „Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii”.

Alternatywne metody ogrzewania wykorzystano już w Wojewódzkim Ośrodku Doskonalenia Zawodowego poprzez zastosowanie solarów i kotłowni na biomasę (obsługującej również pobliski Zespół Szkół Licealno-Technicznych), a także przez montaż kolektorów słonecznych w budynku Pracowni Ćwiczeń Praktycznych Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Kluczborku i na dachu Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego.

W 2009 roku zostały wydane decyzje środowiskowe dotyczące energii odnawialnej dla elektrowni wiatrowych, a w 2013 roku jedna z elektrowni została zrealizowana w miejscowości Kuniów. Decyzje środowiskowe na budowę farm wiatrowych zostały wydane także dla miejscowości Krzywizna, Smardy Górne, Gotartów, Kujakowice Dolne i Górne, Łowkowice oraz dla miasta Kluczbork, jednak do tej pory nie zrealizowano tych inwestycji.

GMINA WOŁCZYN

W 2013 roku uchwalono zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wołczyn (Uchwała nr XXXV/261/2013 Rady Miejskiej w Wołczynie z dnia 25 września 2013 r.). W Studium wyznaczono obszary pod lokalizację elektrowni solarnych i wiatrowych. Obowiązujące plany zagospodarowania przestrzennego nie przewidują możliwości lokalizacji elektrowni solarnych i wiatrowych, aby umożliwić ich lokalizację należy dokonać zmiany planów, a dla terenów nie objętych planami opracować je.

W zakresie przeprowadzonych inwestycji spółka Lesaffre Polska S.A. w Wołczynie uzyskała decyzję środowiskową na budowę kotłowni biomasy i inwestycję tę wykonała. Ponadto w północno-zachodniej części gminy Wołczyn ma powstać 19 elektrowni wiatrowych, jeśli prowadzone postępowanie o wydanie decyzji środowiskowej zakończy się wydaniem decyzji zezwalającej na ich lokalizację na wybranym terenie. W roku 2013 do Urzędu Gminy wystąpiło kilku wnioskodawców w sprawie opracowania planów zagospodarowania przestrzennego na lokalizację elektrowni wiatrowych. Gmina planuje w najbliższym czasie wykonanie termomodernizacji szkół podstawowych w Wołczynie i w Wierzbicy Górnej. Szkoła w Wierzbicy Górnej będzie ogrzewana przy zastosowaniu instalacji kolektorów pionowych w celu wykorzystania ciepła Ziemi.

Gmina Wołczyn jest potencjalnie obszarem wytwarzania energii odnawialnej przede wszystkim wykorzystującej biopaliwa. Na obszarze gminy Wołczyn produkuje się również znaczne ilości słomy oraz siana. Słoma jest częściowo wykorzystywana jako ściółka i pasza w hodowli zwierząt oraz do nawożenia pól. Nadwyżki słomy są wykorzystywane m.in. dla celów energetycznych – produkuje się z nich brykiet. Na obszarze gminy Wołczyn lasy stanowią ok. 27,5% powierzchni i zajmują ponad 6,5 tys. ha. Szacuje się, że w lasach pozostaje bardzo duża ilość odpadów drzewnych mających istotny wpływ na wytworzenie energii odnawialnej. Odpady drzewne pochodzące z gospodarki leśnej są wykorzystywane m.in. na potrzeby kotłowni spółki Lesaffre Polska S.A. w Wołczynie.

GMINA LASOWICE WIELKIE

W roku 2012 nie wydawano decyzji środowiskowych dla podmiotów w zakresie energii odnawialnej, a gmina nie przeprowadziła żadnej inwestycji w tym zakresie. Brak też pisemnych zapisów odnośnie planowanych inwestycji dotyczących energii odnawialnej przez gminę Lasowice Wielkie, nie wyklucza się jednak w przyszłości wykonania takich inwestycji.

GMINA BYCZYNA

Gmina Byczyna zrealizowała w 2007 roku pompę ciepła w grodzie przy okazji budowy Polsko-Czeskiego Centrum Szkolenia Rycerstwa. Była to jedna z pierwszych tego typu instalacji na Opolszczyźnie.

Gleby

W granicach powiatu kluczborskiego dominują gleby rdzawe i płowe (brunatne i popielicowe), wytworzone z różnego rodzaju piasków (luźnych, słabogliniastych, gliniastych i naglinionych). W dolinach większych cieków występują mady rzeczne (część północna – fragment doliny Proсны, oraz dolina Budkowiczanki) i na niewielkim obszarze gleby hydromorficzne (mułowe i gruntowo glejowe) w dolinie Stobrawy. Dość dużą powierzchnię zajmują gleby gruntowo-glejowe i płowe gruntowo-glejowe. Pod względem bonitacyjnym (potencjalnej zdolności produkcyjnej) są to gleby słabe, należące w przeważającej większości do klas IV i V. Na niewielkich obszarach spotyka się gleby klas III, ale również VI. W większości gleby powiatu kluczborskiego mają odczyn kwaśny, powstający głównie wskutek obecności kwasów humusowych – niekorzystny np. dla upraw pszenicy czy buraków cukrowych i mogą wymagać stosowania odpowiednich zabiegów (wapnowanie) regulacji rozkładu resztek organicznych, poprawiających skuteczność innych nawozów mineralnych, a tym samym plonowanie.

Wody

Wody powierzchniowe

Powiat kluczborski położony jest w zlewisku Morza Bałtyckiego, w obrębie dorzecza Odry, w jego prawej części. Jest to obszar wododziałowy między pierwszorzędowymi dopływami Odry: Stobrawą i Wartą. Obecność dwóch wielkich zlewni: Odry i Warty, stanowi podstawę podziału kompetencji nadzoru nad wodami powierzchniowymi pomiędzy dwa Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej: w Poznaniu, obejmujący prawie całą gminę Buczyna (z rzeką Pratwą, dopływającą do Proсны i dalej do Warty) i we Wrocławiu – dla gmin Kluczbork, Wołczyn, Lasowice Wielkie (z główną rzeką Stobrawą i mniejszymi m.in.: Bogacicą, Budkowiczanką, Wołczynką/Wołczyńskim Strumieniem i innymi objętymi zlewnią Odry). Cieki w granicach powiatu są niewielkie, częściowo mają tu swoje odcinki źródłowe. Do najważniejszych rzek odwadniających obszar powiatu należy Stobrawa. Stobrawa jest prawobrzeżnym dopływem Odry, o długości 77,6 km. Jej źródła znajdują się w środkowej części sąsiedniego powiatu oleskiego, na południe od Olesna. Rzeką ta płynie na zachód prawie równoleżnikowo, przecinając powiat kluczborski, i uchodzi do Odry pomiędzy ujściem Nysy Kłodzkiej i Brzegiem. Po drodze Stobrawa przyjmuje kilka dopływów, z których największy (55,5 km) – Budkowiczanka, ma źródła nieco na południe od źródeł rzeki, również na terenie powiatu oleskiego. Północną część powiatu kluczborskiego odwadnia dopływ Proсны – Prata. Źródła Proсны, lewego dopływu Warty, zlokalizowane są na terenie gminy Radłów w powiecie oleskim. Rzeką o długości 216,8 km płynie na północ i uchodzi do Warty na terenie pradoliny warszawsko-berlińskiej.

Podstawowym zagrożeniem dla wód powierzchniowych na obszarze powiatu kluczborskiego jest możliwość wystąpienia eutrofizacji. Eutrofizacja, wskutek dostarczenia nadmiernej ilości substancji odżywczych, prowadzi do zachwiania równowagi ekologicznej, bujnego wzrostu glonów i drobnoustrojów zużywających dostępny w wodach tlen (deficyt tlenowy), intensyfikacji aktywności drobnoustrojów prowadzących metabolizm bez-tlenowy, którego skutkiem może być wzrost toksycznych dla innych organizmów produktów rozkładu materii. Końcowym efektem tego jest stopniowe zapełnianie zbiorników rozkładającą się substancją organiczną i wymieranie wielu tlenowych organizmów, w tym także ryb.

Wody podziemne

Według Atlasu Rzeczypospolitej Polskiej teren powiatu kluczborskiego należy do wrocławskiego regionu hydrogeologicznego. Główne piętra wodonośne występują w utworach czwartorzędowych oraz mezozoicznych, głównie kredy. Zasobność pięter jest w przewadze średnia, miejscami brak formacji wodonośnych. Głębokość występowania pierwszego zwierciadła wód podziemnych jest zróżnicowana. Na przeważającej części obszaru powiatu głębokość ta jest mała (0–5 m). Większa (5–20 m), miejscami nawet sięgająca poniżej 20 m, występuje na obszarach gruntów spoistych. Stan jakościowy wód podziemnych zarówno gruntowych, jak i wgłębnych województwa opolskiego w ostatnich latach podlegał kontroli w ramach monitoringu podstawowego i lokalnego (brak monitoringu regionalnego). Badania diagnostyczne prowadzi m.in. Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w porozumieniu z Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska i Państwowym Instytutem Geologicznym. Program monitoringu realizowany od 2006 roku został częściowo dostosowany do wymogów stawianych przez Ramową Dyrektywę Wodną (RDW) 2000/60/WE, a osiągnięcie pełnego poziomu wykonalności (z pomiarami stężeń metali) planowano na lata 2008–2009. W jego ramach na terenie powiatu kluczborskiego wyznaczono otwór badawczy w miejscowości: Kluczbork – Chocianowice na głębokości 4 m, obejmujący wody gruntowe warstw czwartorzędowych, reprezentatywnych dla zbiornika nr 324 z systematyki Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Degradacja wód podziemnych na terenie powiatu związana jest głównie z postępującą urbanizacją i prowadzoną działalnością przemysłową. Głównym przejawem zagrożenia i degradacji wód podziemnych jest zmniejszenie zasobów i obniżanie ich zwierciadła na skutek ujmowania wody dla zaspokajania potrzeb oraz zmniejszenie zdolności infiltracyjnej gruntu w wyniku przemysłowej i miejskiej zabudowy (Kluczbork, Bogacica, Byczyna, Wołczyn). Zagrożeniami wód podziemnych w obszarze powiatu są również niekontrolowane rzuty nieoczyszczonych ścieków bytowo-gospodarczych, nieszczelności szamb w gospodarstwach wiejskich, magazynowanie obornika na nieutwardzonych i niekontrolowanych placach, płytach, jak również składowiska surowców rolnych, produktów leśnych, magazynowanie innych materiałów, które mogą prowadzić do infiltracji zanieczyszczonych odcieków do wód podziemnych. Wody podziemne, występujące na terenie powiatu kluczborskiego, należą do JCWP nr 93 (jednolita część wód podziemnych wg terminologii Dyrektywy Wodnej) i ujęte są jako czwartorzędowe wody zbiornika porowego nr 324 (GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych, Dolina Kopalna Kluczbork) oraz na terenie gminy Byczyna jako (GZWP) – zbiornik rzeki Prośny. Badania wód podziemnych w ramach monitoringu zwykłych wód podziemnych prowadzi Państwowy Instytut Geologiczny w wytypowanych przez siebie punktach (otworach) badawczych w zakresie oznaczania elementów fizykochemicznych i ilościowych.

Zaopatrzenie ludności w wodę do spożycia

Do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia na terenie powiatu wodociągi wykorzystują wyłącznie ujęcia podziemne (studnie głębinowe), ujmujące wodę z utworów trzecio- i czwartorzędowych. Studnie eksploatowane przez wodociągi w zdecydowanej większości zlokalizowane są na terenach wykorzystywanych rolniczo. Wyjątek stanowią ujęcia dla Kluczborka, które znajdują się w lesie w pobliżu miasta. Na terenie powiatu zdecydowaną większość, bo aż 9 z 15 istniejących, stanowią małe wodociągi produkujące wodę w ilości od 100–1000 m³/dobę. Natomiast największym na terenie powiatu jest wodociąg w Kluczborku, produkujący wodę w ilości ponad 3700 m³/dobę. W trzech wodociągach woda nie spełnia wymagań sanitarnych – wodociągi w Wołczynie (ujęcie Brzezinki), Chocianowicach i Nasalach Kastelu. Ogółem 18,2 tys. mieszkańców omawianego powiatu korzysta z wody pitnej, która nie spełnia wymagań w zakresie parametrów chemicznych – azotany, mangan i nikiel. Stanowi to 27,2% ogółu mieszkańców powiatu (stan na rok 2012) zaopatrywanych w wodę z wodociągów sieciowych.

Cała gmina Lasowice Wielkie zaopatrywana jest w wodę pitną z SUW Chocianowice. Jakość wody spełnia wymagania w sprawie jakości wody do spożycia.

W latach poprzednich uporządkowano gospodarkę wodną poprzez likwidację 3 stacji uzdatniania wody (Trzebiszyn, Lasowice Wielkie, Wędrynia), w których ujmowana woda była złej jakości.

Poprzez rozbudowę wodociągu grupowego Chocianowice obecnie ujmowane wody w SUW Chocianowice charakteryzują się bardzo dobrą jakością. Studnie o wydajności 51 m³/h oraz 49 m³/h.

Roczny pobór wody – 145 000 m³/rok.

Wody podziemne ujmowane do picia na terenie powiatu kluczborskiego są czyste mikrobiologicznie, wobec czego w żadnym z nadzorowanych wodociągów nie prowadzi się stałej lub okresowej dezynfekcji wody (chlorynowanie). Zgodnie z wymaganiami rozporządzenia z dnia 29 marca 2007 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 61, poz. 417 ze zmianami) badane parametry mikrobiologiczne w wodzie to: bakterie *Escherichia coli*, bakterie grupy coli i enterokoki. Ich dopuszczalne wartości w wodzie przeznaczonej do spożycia wynoszą 0 (zero) i w tym zakresie nie ma żadnych odstępstw. Woda dostarczana konsumentom musi być wolna od mikroorganizmów chorobotwórczych w liczbie stanowiącej potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzi.

Wody surowe na terenie powiatu kluczborskiego wykorzystywane do picia, charakteryzują się wyższymi od dopuszczalnych stężeniami żelaza i manganu, z czym zwykle wiąże się podwyższona mętność i barwa oraz stosunkowo wysokimi azotanami. W większości eksploatowanych wodociągów woda jest twarda, o niskich zawartościach fluorków, azotynów, amoniaku i chlorków. Parametry takie jak metale (m.in. arsen, rtęć, kadm, selen, ołów), pestycydy czy benzo(a)piren występują w stężeniach bardzo niskich. Żelazo i mangan w ilościach przekraczających dopuszczalne normy występują w wodach surowych w wodociągach w Kluczborku, Krzywiźnie, Bogacicy, Szymonkowie, Wierzbicy Górnej, Nasalach Kastelu i Dobiercicach.

Obecność manganu w wodzie do spożycia, podobnie jak żelaza, może powodować powstawanie osadów w sieci wodociągowej, które odrywają się i w postaci czarnej zawiesiny są widoczne dla konsumenta. Przypadki takie były stwierdzane już przy wartości 0,02 mg/l. Również bakterie odkładają w komórkach mangan, co może stwarzać problemy ze smakiem, zapachem i mętnością wody. Dlatego też woda z ujęć podziemnych zawierająca ponadnormatywne ilości żelaza i manganu, przed podaniem jej odbiorcom, poddawana jest procesom uzdatniania.

Surowce mineralne

W gruntach powiatu kluczborskiego występują głównie surowce budowlane, do których można zaliczyć:

- surowce budowlane: żwir budowlany, piasek, np.:
 - rozpoznane zasoby złoża Bruny – piaski,
 - eksploatowane złożo Byczyna – piasek,
 - rozpoznane wstępne złożo Kluczbork Zbiornik,
 - złożo Roszkowice,
 - rozpoznane szczegółowo złożo Wierzchy,
 - piaski i żwiry łącznie: eksploatowane złożo Jakubowice,
 - złożo po eksploatacji Proślice,
 - piaski kwarcowe do produkcji betonów komórkowych – występują we wstępnie rozpoznanym złożu Wierzbica;
- zapiaszczone gliny, torf, np. w obrębie Borek, złożo Borek;
- ily (szare i niebieskie) występują w złożach:
 - Gołkowice – zaniechano wydobycia,
 - Ligota Dolna – zasoby przemysłowe, eksploatowane okresowo,
 - rozpoznane Nasale,
 - rozpoznane Pszczonki i Wierzbica II;
 - solankę wotczyńską o temp. ok. +45°C – warstwa wodonośna na poziomie 830–1000 m ppt.

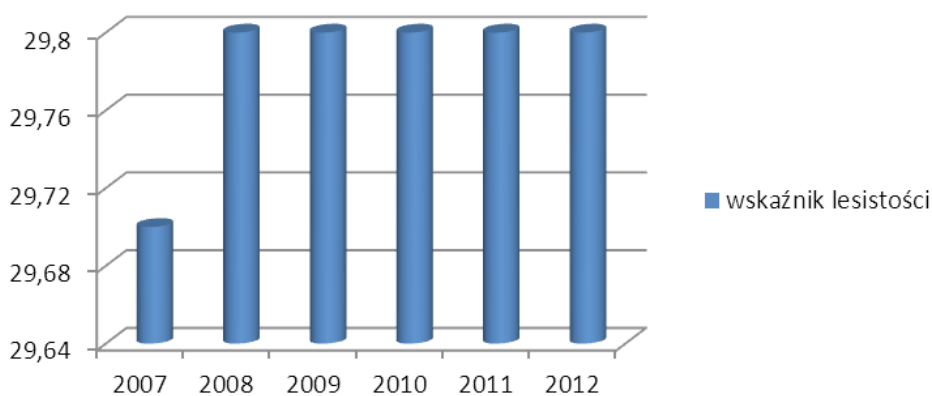
Główne złoża naturalne kruszyw budowlanych występują w dolinie rzeki Stobrawy, w rejonie Jakubowic i miejscowości Bruny, a główne złoża surowców ilastych występują w rejonie Ligoty Dolnej i w rejonie Gołkowic. Niegdyś eksploatowano także rudy żelaza w rejonie Łowkowic, Kujakowic i Biadacza.

Lasy

Powierzchnia gruntów leśnych w powiecie kluczborskim w roku 2012 obejmowała obszar 26 059,3 ha. Wskaźnik lesistości wyniósł w omawianym roku 29,8%, przy czym dla województwa opolskiego wskaźnik ten wynosił 26,5%, a dla Polski 29,3%. Można więc uznać, że stopień lesistości powiatu jest zadowalający biorąc pod uwagę wskaźnik dla województwa, w którym jest położony powiat, jak i całego kraju.

Powierzchnia lasów ogółem na terenie powiatu kluczborskiego wynosi 25 348,4 ha, z czego lasy publiczne to 24 850,6 ha.

Wykres 7. Wskaźnik lesistości w powiecie kluczborskim w latach 2007–2012

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Wskaźnik lesistości w powiecie nie ulegał żadnym zmianom od roku 2008. Jedynie między rokiem 2007 a 2008 wzrósł o 0,1%. Oznacza to, że powiat utrzymuje stały poziom lesistości, jednak z drugiej strony świadczy to o braku jakichkolwiek działań podejmowanych w celu jego zwiększenia.

W granicach powiatu (część południowo-zachodnia) znajduje się fragment dużego kompleksu leśnego – Borów Stobrawskich. Są one pozostałością po zbiorowiskach zasiedlających te obszary przed rozpoczęciem gospodarczej działalności człowieka. Wspomniane kompleksy leśne zachowały się na glebach słabszych, nieprzedstawiających większej wartości dla rolnictwa. Pod względem przyrodniczym polskie obszary leśne zostały podzielone na szereg krain i dzielnic. Teren powiatu kluczborskiego położony jest w dwóch regionach przyrodniczo-leśnych, wchodzących w obręb krainy śląskiej. Większa, północna i środkowa część obszaru, leży w mezoregionie Równiny Oleśnickiej, natomiast część południowa (wspomniane Bory Stobrawskie) w granicach krainy śląskiej. Różnią się one nieco typami siedlisk i składem gatunkowym. W strukturze siedliskowej dominują bory. Około 55% wszystkich siedlisk stanowi bór świeży i bór mieszany. Pozostały odsetek siedlisk jest różny. W Borach Stobrawskich około 20% stanowi bór mieszany wilgotny, zaś resztę lasy mieszane (wilgotny i świeży). Pozostałe siedliska to około 7% ogółu. W dzielnicę wrocławskiej większy udział (ok. 18%) ma las mieszany świeży, mniejszy zaś bory wilgotne. W krainie tej większy udział mają również łęgi i olsy (ok. 10%). W drzewostanie całej krainy śląskiej przeważa sosna (ok. 70%), poza tym licznie występuje dąb, świerk, buk i olsza.

Parki krajobrazowe i rezerваты

Na terenie powiatu funkcjonuje 5 rezerwatów przyrody (stan na rok 2013), obejmujących niecałe 110 ha: cztery leśne i jeden florystyczny, częściowo występujące na obszarach objętych ochroną krajobrazową. Do form ochrony przyrody powiatu kluczborskiego należy również 51 obiektów uznanych za pomniki przyrody. Znajduje się tu także obszar Natura 2000 oraz 4 użytki ekologiczne.

Parki krajobrazowe

Stobrawski Park Krajobrazowy – położony jest na terenie gminy Wołczyn (obejmuje ok. 10% jej powierzchni w południowo-wschodniej części – tereny leśne w sołectwach Wierzchy i Szum) i niewielki jego fragment na terenie gminy Kluczbork (okolice Nowej Bogacicy i Zameczka), niewielki fragment położony jest również w gminie Lasowice Wielkie – sołectwo Laskowice. Jest największym parkiem krajobrazowym w województwie opolskim.

Granice parku obejmują znaczną część doliny Odry, Nysy Kłodzkiej i Stobrawy wraz z terenami leśnymi należącymi do dużego kompleksu Lasów Stobrawsko-Turawskich.

Lasy głównie charakterystyczne dla terenów nizinnych, stanowią około 80% powierzchni Stobrawskiego Parku Krajobrazowego. Towarzyszą im ekosystemy rzek, stawów, starorzeczy, oczek wodnych, terenów zalewowych, podmokłych łąk, torfowisk i in. Szata roślinna Parku jest zróżnicowana. Występują tutaj gatunki objęte ochroną ścisłą: widłak jałowcowaty, podrzeń żebrowiec, kruszczyk szerokolistny, wawrzynek wilczełyko, bagno zwyczajne i częściową: konwalia majowa, kopytnik pospolity, bluszcz pospolity, barwinek pospolity. W Parku Stobrawskim siedliska znalazły też rzadko występujące gatunki ptaków, wśród których wymienić należy czaplę siwą, orła bielika, żurawia szarego (stanowiska w Lasowicach Małych, Lasowicach Wielkich, Szumiradzie i Tułach), derkacza, błotniaka stawowego czy kanię czarną.

Walory, które zadecydowały o powołaniu Parku, to:

- występowanie wielu chronionych i zagrożonych roślin, zbiorowisk roślinnych i zwierząt;
- występowanie jednego z większych, lądowych obszarów wydmowych;
- występowanie ekosystemów typowych dla dużych rzek: licznych starorzeczy, kompleksów grądów, olsów, łągów i łąk zalewowych;
- występowanie ostoi ptactwa o znaczeniu międzynarodowym;
- wysoka lesistość terenu, w tym lasów zróżnicowanych gatunkowo i siedliskowo, niska gęstość zaludnienia i uprzemysłowienia.

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach. Jest to teren wartościowy ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Rysunek 4. Mapa Stobrawskiego Parku Krajobrazowego

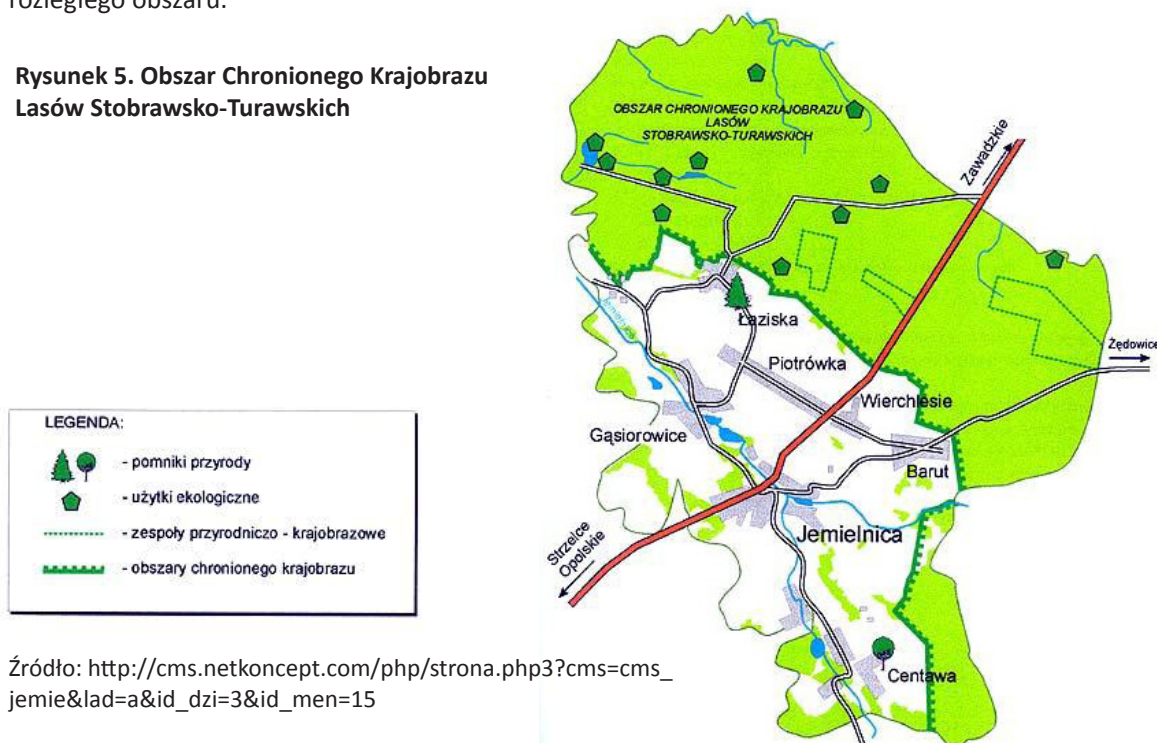

Źródło: http://spk.zopk.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=102&Itemid=65

Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Stobrawsko-Turawskich – zajmuje północną część województwa opolskiego (prawie ¼ jego powierzchni) i obejmuje rozległy, rozczłonkowany kompleks leśny o całkowitej powierzchni 118 367 ha, z czego 19 800 ha znajduje się na terenie gminy Lasowice Wielkie (zajmując 94% jej ogólnej powierzchni), a 2367 ha na terenie gminy Wołczyn (granica Obszaru w gminie Wołczyn przebiega na południe od linii Markotów Duży, Gierałcice, Brynica, Wierzbitca Górna i Duczów Mały, głównie skrajem kompleksów leśnych) oraz na terenie gminy Kluczbork (na południe od Bażan).

Lasy Stobrawsko-Turawskie objęto ochroną ze względu na znaczące walory przyrodnicze i krajobrazowe, atrakcyjność turystyczną i słabe zurbanizowanie. Duże kompleksy leśne, silnie rozwinięta granica lasu, południowa rzeźba terenu, harmonijny krajobraz wzbogacony licznymi alejami drzew oraz starymi parkami i zadrzewieniami, a także liczne stanowiska roślin i zwierząt chronionych, stanowiły podstawę do objęcia ochroną prawną tak rozległego obszaru.

Rysunek 5. Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Stobrawsko-Turawskich

Źródło: http://cms.netkoncept.com/php/strona.php3?cms=cms_jemie&lad=a&id_dzi=3&id_men=15

Rezerваты

Rezerваты przyrody, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody, są obszarami obejmującymi naturalne lub mało zmienione ekosystemy, określone gatunki roślin i zwierząt, elementy przyrody nieożywionej mające istotną wartość ze względów naukowych, kulturowych, krajobrazowych i dydaktycznych.

Leśny Rezerwat Przyrody „Bażany” – znajduje się na terenie gminy Kluczbork, jego zadaniem jest ochrona naturalnego, jedynego na tym terenie, drzewostanu sosnowego, który rośnie na wydmach wraz z obfitym stanowiskiem jałowca. Występują w nim rośliny chronione, tj. widłak jałowcowaty i kruszyna pospolita. Obok gatunku dominującego – sosny pospolitej – występuje tu także osika i dąb szypułkowy.

Powierzchnia rezerwatu obejmuje 22,02 ha. Podlega administracji nadleśnictwa Kluczbork.

Leśny Rezerwat Przyrody „Krzywiczyny” – położony na terenie gminy Wołczyn. Zajmuje powierzchnię 19,7 ha i obejmuje fragment lasu mieszanego, który zawiera 126-letni drzewostan jodłowy z domieszką świerka, modrzewia i sosny. Na terenie rezerwatu występują okazy jodły pospolitej w wieku 130–150 lat. Jest to najdalej na północ wysunięte stanowisko jodły naturalnego pochodzenia. Oprócz jodły występują tu: sosna zwyczajna, świerk pospolity, dąb szypułkowy, grab zwyczajny, modrzew europejski oraz buk zwyczajny. Jodła osiąga tu wysokość do 45 m i obwód powyżej 3 m. W runie można znaleźć m.in. zawilca gajowego i trzcinnika leśnego.

Powierzchnia rezerwatu obejmuje 19,8 ha. Podlega administracji nadleśnictwa Namysłów.

Leśny Rezerwat Przyrody „Komorzno” – utworzony na terenie gminy Wołczyn w celu ochrony najdalej wysuniętego na południe fragmentu buczyny pomorskiej (185-letnie buki). Zajmuje powierzchnię 3,7 ha. Buczyna tworzy tu zespół dość zubożały w stosunku do zbiorowisk pomorskich, ale interesujący ze względu na występowanie na obszarze oddalonym od jej typowego rozmieszczenia. Dominującym gatunkiem jest buk zwyczajny, który miejscami tworzy drzewostany czyste bez domieszek. Oprócz buka występuje tu również sosna zwyczajna, grab zwyczajny, dąb bezszypułkowy, kalina koralowa i naparstnica purpurowa.

Powierzchnia rezerwatu obejmuje ponad 26 ha. Podlega administracji nadleśnictwa Namysłów.

Leśno-Stawowy Rezerwat Przyrody „Smolnik” – położony na obszarze gminy Lasowice Wielkie, w miejscowości Szumirad na terenie Stobrowskiego Parku Krajobrazowego. Jest to rezerwat częściowy o powierzchni 24,92 ha, w tym 11,80 ha staw Smolnik, utworzony 16 kwietnia 1958 roku. Jest jednym z dwóch na Opolszczyźnie rezerwatów florystycznych. Dla potrzeb naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych objęto ochroną staw ze stanowiskiem kotewki orzecha wodnego (przedstawiciela chronionego gatunku roślin wodnych) oraz przylegający do zbiornika las o charakterze naturalnym. W granicach rezerwatu istnieje wiele chronionych i rzadkich gatunków flory, takich jak: rosiczka okrągłolistna, bagno zwyczajne, bobrek trójlistkowy i inne. Z gatunków zwierząt licznie reprezentowane są ptaki w tym: bocian czarny, zimorodek, dzięcioł zielony, łabędź niemy, wodnik. Przepływająca przez rezerwat rzeka Bystrzyca, która jest dopływem Budkowiczanki, jest miejscem bytowania bobrów i wydr.

Powierzchnia rezerwatu obejmuje 24,92 ha. Podlega administracji nadleśnictwa Olesno.

Florystyczny Rezerwat Przyrody „Kamieniec” – wcześniej użytek ekologiczny Bagno „Kamieniec” – przemianowany na rezerwat przyrody na mocy rozporządzenia Wojewody Opolskiego z dnia 19 lipca 2001 roku. Znajduje się na terenie gminy Lasowice Wielkie i zajmuje powierzchnię 40,81 ha (powierzchnia użytku ekologicznego Bagno „Kamieniec” wynosiła 2,67 ha). Przedmiotem ochrony jest bagno – teren podmokły i niedostępny, porośnięty trzciną, tatarakiem, kępami olch i wierzby. Celem ochrony jest zachowanie tego obszaru ze względu na ciekawy zespół roślinny oraz miejsce bytowania i żerowania zwierzyny łownej.

W dolinie rzeki Bystrzycy występują również łągi i olsy ze stanowiskami bobra europejskiego.

Powierzchnia rezerwatu obejmuje 40,81 ha. Podlega administracji nadleśnictwa Olesno.

Rezerwat Przyrody „Jezioro Czarne” (Czarny Staw) – pretendujący do miana rezerwatu przyrody zbiornik wodny Jezioro Czarne (Czarny Staw), położony na lewobrzeżnym dopływie Bogacicy, pośród monokultur sosnowych, w południowej stronie Lasowic Małych, częściowo zarośnięty trzciną, w północno-wschodniej stronie zabagniony. Znajdują się tutaj stanowiska takich gatunków roślinnych jak: borówka bagienna, jeżogłówka mniejsza, pływacz drobny, rosiczka okrągłolistna, turzyca nitkowata, wełnianka pochwowata czy widłak jałowcowaty, natomiast spośród gniazdujących tutaj ptaków wymienić warto m.in. bociana czarnego, łabędzia niebieskiego czy żurawia szarego.

Rysunek 6. Rezerваты przyrody na terenie powiatu kluczborskiego

POWIAT KLUCZBORSKI

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.kolot.republika.pl

Natura 2000

Obszar zajmuje 356,6 ha i prawie w 90% to siedliska łąkowe i zaroślowe, pozostałą część zajmują siedliska rolnicze oraz inne tereny (miasta, wsie, drogi, śmietniska, kopalnie, tereny przemysłowe). Na terenie wchodzącym jeszcze w administracyjne granice Kluczborka występuje zbiorowisko okresowo koszonych łąk ze szczawiami, rdzestem wężownikiem, wierzbówką, turzycami oraz mozgą trzcinową i krwiściągami lekarskim, kształtujące się wzdłuż rzeki Stobrawy. Bardziej podmokłe fragmenty zarasta trzcina. Niektóre miejsca są odkształcone ze znacznym udziałem pokrzywy. Natomiast fragmenty położone w części wschodniej i południowo-wschodniej miejscami porasta dąb szypułkowy, olcha czarna i wierzby.

Stobrawą płynie czysta woda, na wschodniej granicy łąk jest podpiętrzana niewielką śluzą. Przez łąkę prowadzony jest rów odwadniający zarośnięty trzcinami. Obiekt ten jest czyszczony. Dno doliny wyścielają mady rzeczne, lokalnie namuły.

Pospolitym gatunkiem na łąkach jest żaba trawna i zaskroniec. Teren ten zamieszkują lub odwiedzają ptaki, m.in.: skowronek polny, pliszka żółta, świergotek łąkowy, czajka, bocian biały, gawron, szpak oraz polująca na gryzonia pustułka. Ssaki reprezentują głównie zające i sarny. W omawianych biotopach bogata jest fauna bezkręgowców, np. wzdłuż rowów występują duże ilości winniczków, a w miejscach, gdzie pojawia się trzcina, często występują ślimaki z rodzaju bursztynka oraz liczne gatunki pająków, w tym tygrzyk paskowany. W okresie kwitnienia rosnące tutaj gatunki roślin odwiedzane są przez różne gatunki motyli, chronione trzmiele, rusałki (pawik, pokrzywnik, admirał, kratkowiec, dostojki, przeplatki i inne), kilka gatunków modraszków, pазie królowej, polówce szachownica. Rzekę Stobrawę zamieszkują kiełbie i płotki, natomiast jej brzegi – żaby jeziorowe i żaby trawne (w okresie wiosennym również żaby moczarowe).

Obszar jest istotny dla ochrony dwóch gatunków motyli z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej.

Ponadto na terenie gminy Lasowice Wielkie projektowany jest obszar Natura 2000 w dolinie Bystrzyny, o powierzchni 102,4 ha, pod roboczą nazwą „Dolina Budkowiczanki”.

Użytki ekologiczne

Ta forma ochrony środowiska służy ochronie pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Gmina Lasowice Wielkie

Użytek ekologiczny Bagno „Tuły” o pow. 22,41 ha położony na terenie Nadleśnictwa Kluczbork – obręb Lasowice Małe utworzony na podstawie Zarządzenia Nr P/2/97 Wojewody Opolskiego z dnia 3 lutego 1997 roku w celu ochrony bagna śródleśnego – roślinności bagiennej, miejsca gniazdowania żurawia szarego (*Grus grus*), brodzieca samotnego (*Tringa ochropus*) oraz innych gatunków ptactwa wodnego i śpiewającego nie występujących w sąsiednich monokulturach.

Użytek ekologiczny Bagno „Żabiniec” o pow. 0,23 ha położony na terenie Nadleśnictwa Olesno – obręb Chudoba Dz. nr 136/d, utworzony na podstawie Zarządzenia Nr P/2/97 Wojewody Opolskiego z dnia 3 lutego 1997 roku w celu ochrony bagna śródleśnego i zachowanie terenu jako miejsca bytowania i żerowania zwierzęcy oraz ochrony ze względu na ciekawy zespół roślinny.

Gmina Wołczyn

Użytek ekologiczny „Rozalia” o pow. 6,28 ha położony w miejscowości Komorzno – część działki nr 371/1 ark. m. 4 utworzony na podstawie Uchwały Nr XX/164/2008 Rady Miejskiej w Wołczynie z dnia 30 czerwca 2008 roku. Użytek ekologiczny obejmuje zadrzewienie śródpolne, staw oraz przylegające do nich fragmenty łąk i szuwarów. Celem ochrony jest zachowanie różnorodności biologicznej. Teren stanowi ostoję dla wielu gatunków zwierząt, miejsce rozmnażania się płazów objętych ochroną ścisłą, w tym kumaka nizinnego. Teren użytku jest także lęgowiskiem perkoza dwuczubego i perkozka oraz miejscem gniazdowania dzięcioła średniego. Ponadto jest to obszar sezonowego przebywania takich gatunków ptaków jak żuraw, bocian czarny i orlik krzykliwy. Dużym walorem zadrzewienia są występujące na jego terenie chronione gatunki roślin, tj. storczyk, litera jajowata i konwalia majowa.

Inne formy ochrony

Poza utworzonymi rezerwatami i parkami krajobrazowymi na terenie powiatu ochroną objęte są liczne pojedyncze drzewa. Wykaz chronionych drzew w podziale na gminy:

Gmina Kluczbork

Pomniki przyrody:

- szczytkowa aleja 9 dębów na trasie Nowa Bogacica-Piec, obwód od 455 do 665 cm, wysokość od 15 do 25 m, wiek 300–400 lat;
- aleja cisów pospolitych, długość alei 50 m, obwód 80 do 145 cm, wysokość 8 do 12 m;
- olsza czarna w Kluczborku, obwód 390 cm, wysokość 30 m, wiek ok. 190 lat, najstarszy okaz w Polsce (koło dworca kolejowego);
- dąb szypułkowy w Kluczborku, obwód 440 cm, wysokość 23 m, wiek 320 lat (w rejonie kościoła ewangelickiego);
- dąb szypułkowy w Leśniczówce Piec w obrębie Nowej Bogacicy, obwód 526 cm, wysokość 30 m, wiek 320 lat;
- buk zwyczajny – 2 drzewa – we wsi Nowa Bogacica o obwodach 410 cm i 365 cm, wysoko ok. 26 m, wiek 270 lat.

Gmina Wołczyn

Pomniki przyrody:

- dwie aleje dębów szypułkowych (47 szt. i 80 szt.) na gruntach wsi Gierałcice w wieku około 60–270 lat;
- dąb szypułkowy, wiek 270 lat – osobliwość: zrosnięte ze sobą od ponad 150 lat w Duczowie Wielkim, a także w rejonie Brynicy;
- buk zwyczajny w Komorznie, wiek 320 lat;
- 3 szt. modrzewiów europejskich (sołectwo Skałagi), m.in. w Unieszowie;
- głąz narzutowy w Wierzbicy Dolnej – blok skandynawskiego granitu różowego (przy drodze z Wierzbicy do Włoch).

Gmina Byczyna

Pomniki przyrody:

- aleja dębowo-bukowa w Kostowie;
- lipa szerokolistna w Byczynie, obwód 280 cm (na Rynku);
- lipa drobnolistna w Jakubowicach;
- wiąz w Jakubowicach;
- lipa drobnolistna w Proślicach, obwód 743, wiek 550 lat, jedna z największych w Polsce.

Gmina Lasowice Wielkie

Pomniki przyrody:

- buk zwyczajny w Lasowicach Wielkich (Leśnictwo Tuły), 170/367/30, uznany 26.02.2008;
- buk zwyczajny w Wędryni Dębowinie (Leśnictwo Lasowice Małe), 200/347/28, uznany 26.02.2008;
- buk zwyczajny w Wędryni Dębowinie (Leśnictwo Lasowice Małe), 200/377/28, uznany 26.02.2008;
- dąb szypułkowy w Ciarce Ciarskim Młynie (Leśnictwo Bąków), 450/645/30, uznany 4.02.2000;
- dąb szypułkowy w Gronowicach (Leśnictwo Lasowice Małe), 200/360/23, uznany 4.02.2000;
- dąb szypułkowy w Gronowicach (Leśnictwo Lasowice Małe), 250/390/33, uznany 26.02.2008;
- dąb szypułkowy w Gronowicach (Leśnictwo Lasowice Małe), 250/430/32, uznany 26.02.2008;
- dąb szypułkowy w Gronowicach (Leśnictwo Lasowice Małe), 300/392/31, uznany 26.02.2008;
- dąb szypułkowy w Gronowicach (Leśnictwo Lasowice Małe), 300/462/28, uznany 26.02.2008;
- dąb szypułkowy w Lasowicach Małych Jeleniej Łące (Leśnictwo Jasienie), 200/467/26, uznany 4.02.2000;
- dąb szypułkowy w Lasowicach Małych (Leśnictwo Jasienie), 150/440/27, uznany 26.02.2008;
- dąb szypułkowy w Lasowicach Małych Księżycu (Leśnictwo Lasowice Małe), 170/430/24, uznany 4.02.2000;
- dąb szypułkowy w Lasowicach Małych Księżycu (Leśnictwo Lasowice Małe), 300/447/30, uznany 26.02.2008;
- dąb szypułkowy w Lasowicach Małych Księżycu (Leśnictwo Lasowice Małe), 300/467/31, uznany 26.02.2008;
- dąb szypułkowy w Lasowicach Małych Księżycu (Leśnictwo Lasowice Małe), 300/468/36, uznany 26.02.2008;
- dąb szypułkowy w Szumiradzie (Leśnictwo Szumirad), 350/640/21, uznany 1.04.1954;
- dąb szypułkowy w Wędryni Lesie Karola (Leśnictwo Lasowice Małe), 300/466/35, uznany 26.02.2008;
- dąb szypułkowy w Wędryni Lesie Pawła (Leśnictwo Lasowice Małe), 250/370/31, uznany 26.02.2008;
- modrzew europejski w Szumiradzie Radomilu (Leśnictwo Szumirad), 160/285/38, uznany 1.04.1954.

1.3. Infrastruktura komunikacyjna

Infrastruktura drogowa

Przez teren powiatu przebiegają:

- droga krajowa nr 11 – prowadząca od województwa śląskiego do zachodniopomorskiego; przebiega przez Ciarękę w gminie Lasowice Wielkie, Kluczbork i Byczynę. Na bazie tej drogi powstanie dwujezdniowa droga ekspresowa S11 – trwają prace projektowe;
- droga krajowa nr 42 – trasa Namysłów–Rudnik; przebiega przez województwa: opolskie, śląskie, łódzkie oraz świętokrzyskie. W powiecie kluczborskim droga prowadzi przez Wołczyn, Ligotę Dolną i Kluczbork; kierując się nią na zachód, korzystając z sieci dróg krajowych i wojewódzkich, można dojechać do stolicy Dolnego Śląska – Wrocławia;
- droga krajowa nr 45 – łączy przejście graniczne z Czechami w Chałupkach, autostradę A4 na węźle „Dąbrówka”, Opole, Lasowice Wielkie, Kluczbork i Byczynę z województwem łódzkim. W Wieluniu droga przecina DK nr 8, która stanowi ważne połączenie komunikacyjne łączące Dolny Śląsk z Warszawą;
- droga wojewódzka nr 487 – Byczyna–Olesno;
- droga wojewódzka nr 494 – Częstochowa–DK 45 (Bierdzany).

Bezpośrednia odległość między stolicą powiatu – Kluczborkiem a Wrocławiem wynosi 96 km. Od Łodzi Kluczbork dzieli 123 km, połączenie między miastami przebiega po trasie DK45 i DW 481 i można ocenić je jako dobre. Odległość między Kluczborkiem a Częstochową to zaledwie 66 km w linii prostej. Odległość tę można pokonać w krótkim czasie dzięki połączeniu drogą DW 494, łącząca Częstochowę z drogą krajową 45.

Drogi krajowe przebiegają centralnie przez powiat kluczborski przecinając się w okolicach Kluczborka. Oprócz zapewnienia spójności sieci dróg krajowych pełnią one ważną funkcję dla układu komunikacyjnego powiatu, zapewniając bezpośrednie połączenia siedzib gmin z miastem Kluczbork. Drogi krajowe zapewniają dogodne połączenie Kluczborka, Byczyny i Lasowic Wielkich ze stolicą województwa – Opolem.

Tabela 5. Długość dróg krajowych w powiecie kluczborskim w 2014 roku

Długość dróg krajowych w powiecie kluczborskim w 2014 roku	
Nr drogi	Długość [km]
11	35,114
42	31,921
45	19,445
RAZEM	86,480

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Kluczborku

Obecna długość dróg krajowych przebiegających przez powiat kluczborski wynosi 86,48 km, co stanowi 13,08% długości sieci dróg publicznych w powiecie kluczborskim.

Drogi wojewódzkie stanowią najmniejszy odsetek dróg publicznych w powiecie kluczborskim. Droga wojewódzka nr 487 zapewnia połączenie zarówno gminy, jak i miasta Byczyna z leżącymi na północnej części powiatu oleskiego z gminami Gorzów Śląski i Praszka.

Droga wojewódzka nr 494, łącząca Częstochowę z DK45 ma lokalne znaczenie dla układu komunikacyjnego powiatu kluczborskiego. Zapewnia połączenie mieszkańcom południowo-wschodniej części gminy Lasowice Wielkie (miejscowości Wędrynia, Chudoba, Szumirad) z Opolem i Olesnem.

Obecna długość dróg wojewódzkich przebiegających przez powiat kluczborski wynosi 18,48 km, co stanowi 2,85% długości sieci dróg publicznych w powiecie kluczborskim.

Tabela 6. Długość dróg wojewódzkich w powiecie kluczborskim w 2014 roku

Długość dróg wojewódzkich w powiecie kluczborskim w 2014 roku	
Nr drogi	Długość [km]
494	11,263
487	7,542
RAZEM	18,480

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Kluczborku

Długość dróg wojewódzkich w powiecie kluczborskim stanowi 1,99% długości sieci wojewódzkich na Opolszczyźnie i jest najkrótsza w porównaniu do długości dróg w pozostałych powiatach województwa opolskiego. Także gęstość dróg wojewódzkich jest najmniejsza w powiecie kluczborskim i wynosi 0,022 km/km² przy średniej w województwie 0,102 km/km².

W powiecie kluczborskim odczuwa się brak drogi wojewódzkiej zapewniającej dogodnie połączenie miasta Wołczyn z Opolem. Takie dogodne połączenie może powstać na bazie drogi powiatowej nr 1344 O (Wołczyn – Murów – DW 454).

Długość dróg powiatowych w powiecie kluczborskim wg stanu na 1 stycznia 2014 roku wynosi 393,678 km, co stanowi 59,56% długości dróg publicznych w powiecie kluczborskim. Drogi powiatowe stanowią największy odsetek dróg publicznych w powiecie kluczborskim. Wskaźnik ten jest znacznie odbiega od średniej krajowej. W Polsce drogi powiatowe stanowią 33% długości sieci dróg publicznych.

Sieć wyżej wymienionych dróg publicznych uzupełnia 161,999 km dróg gminnych, które stanowią 24,51% długości dróg publicznych w powiecie kluczborskim.

Tabela 7. Dane dotyczące dróg publicznych w powiecie kluczborskim w latach 2010–2014

Drogi publiczne w powiecie kluczborskim									
Wyszczególnienie	2010	2011	2012		2013		1.01.2014		
Długość dróg publicznych w powiecie kluczborskim (w km) w tym:	753,680	753,985	656,144	99,99%	659,263	100%	660,962	100%	
gminnych	w gminie Byczyna	36,672	36,672	5,59%	36,672	5,56%	37,683	5,70%	5,70%
	w gminie Kluczbork	123,972	25,575	3,90%	28,547	4,33%	29,235	4,42%	4,42%
	w gminie Lasowice Wielkie	46,890	46,890	7,15%	46,890	7,11%	49,404	7,47%	7,47%
	w gminie Wołczyn	45,121	45,677	6,96%	45,677	6,93%	45,677	6,91%	6,91%
	Razem gminnych	252,655	154,814	23,59%	157,786	23,93%	161,999	24,51%	24,51%
powiatowych	396,192	396,192	396,192	60,38%	396,192	60,10%	393,678	59,56%	
wojewódzkich	18,658	18,658	18,658	2,84%	18,805	2,85%	18,805	2,85%	
krajowych	86,480	86,480	86,480	13,18%	86,480	13,12%	86,480	13,08%	

Drogi publiczne w powiecie kluczborskim					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	1.01.2014
Powierzchnia powiatu kluczborskiego (km ²)	852	852	852	852	852
Gęstość sieci dróg publicznych (km/km ²) (stosunek długości dróg ogółem do powierzchni powiatu)	0,885	0,885	0,770	0,774	0,776

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Kluczborku

Dane zestawione w tabeli nr 7 pokazują, że Powiat Kluczborski zarządza największą siecią dróg publicznych w powiecie kluczborskim. W administracji Powiatu Kluczborskiego znajdują się 73 drogi publiczne o bardzo zróżnicowanych parametrach technicznych oraz funkcjach, jakie poszczególne odcinki dróg pełnią w systemie komunikacyjnym powiatu.

Drogi powiatowe ze względu na funkcje, jakie pełnią w układzie komunikacyjnym powiatu powinny posiadać klasę G (Główne), Z (Zbiorcze), wyjątkowo L (Lokalne).

Tabela 8. Długość i liczba odcinków dróg powiatowych dla poszczególnych klas wg stanu na 1.01.2014 r.

Klasa drogi	Długość		Liczba odcinków
Z (zbiorcza)	268,798 km	68%	45
L (Lokalna)	96,663 km	25%	29
D (Dojazdowa)	28,217 km	7%	8
RAZEM	393,678 km	100%	82

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Kluczborku

Większość dróg powiatowych to drogi zbiorcze, które stanowią 68% długości sieci dróg powiatowych. Drogi klasy Z pełnią ważną funkcję w układzie komunikacyjnym powiatu, przejmując ruch z dróg lokalnych i dojazdowych i kierując go na drogi wyższych klas i kategorii.

Odcinki dróg klasy Z posiadają nawierzchnie jezdni twarde ulepszone, z czego na długości 264,449 km (98%) to jezdnie o nawierzchni bitumicznej, pozostałe 4,349 km (2%) to nawierzchnie z betonu cementowego.

Drogi klasy L stanowią 28% długości sieci dróg powiatowych. Drogi lokalne w większości (89%) posiadają nawierzchnię twardą, z czego na długości 81,549 km jest to nawierzchnia twarda ulepszona. Drogi klasy L na długości 10,219 km posiadają nawierzchnię gruntową.

Drogi dojazdowe stanowią 7% długości dróg powiatowych. Posiadają nawierzchnię twardą na długości 20,249 km i gruntową na długości 7,968 km.

Drogi dojazdowe pełnią funkcje uzupełniające w sieci dróg publicznych i służą miejscowym potrzebom.

Drogi powiatowe z uwagi na funkcje, jakie pełnią w układzie komunikacyjnym powiatu powinny posiadać klasę G (główne) i Z (zbiorcze), wyjątkowo L (lokalne). Ich zadaniem jest przejęcie ruchu z dróg o lokalnym znaczeniu stanowiących uzupełniającą sieć dróg służącą miejscowym potrzebom.

Dlatego wszelkie zadania inwestycyjne powiatu kluczborskiego były realizowane na drogach zbiorczych, wyjątkowo na drogach lokalnych.

Analizując długość dróg publicznych gminnych w powiecie kluczborskim można zauważyć, że do roku 2011 najdłuższą sieć dróg publicznych gminnych miała gmina Kluczbork. Jednak między 2011 a 2012 rokiem długość dróg publicznych gminnych zmalała o prawie 100 km (właśnie w gminie Kluczbork). Jest to związane z przekwalifikowywaniem

przez gminę dróg publicznych na drogi wewnętrzne (obsługujących transport rolny), przez co istnieje większa możliwość pozyskania środków zewnętrznych na remonty tych dróg.

Porównując średnią długość dróg gminnych i powiatowych przypadających na 100 km² w powiecie kluczborskim do średniej w województwie opolskim i kraju, łatwo zauważyć, że dane dla powiatu znacznie odbiegają od pozostałych wskaźników. Dróg o twardej nawierzchni w powiecie kluczborskim jest średnio 20 km mniej niż w województwie czy kraju. Natomiast długość dróg o nawierzchni gruntowej w powiecie kluczborskim jest dużo niższa niż średnia województwa i Polski ze względu na wspomniane już przekwalifikowywanie dróg publicznych na wewnętrzne.

Sytuacja dróg powiatowych publicznych w powiecie na rok 2014 przedstawia się następująco:

- Drogi o nawierzchni twardej – 375,491 km,
- Drogi o nawierzchni twardej ulepszonej – 365,314 km,
- Drogi o nawierzchni gruntowej – 18,187 km.

Analizując dane z wcześniejszych lat, zauważyć można, że stan dróg utrzymuje się na niezmiennym poziomie. Nie odnotowano większych zmian w tym zakresie.

Tabela 9. Drogi w powiecie kluczborskim na tle województwa opolskiego i Polski w roku 2012

Wyszczególnienie	Powiat kluczborski	Województwo opolskie	Polska
Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ²	55 km	71,7 km	74,6 km
Drogi gminne i powiatowe o gruntowej nawierzchni na 100 km ²	9,4 km	30,5 km	42 km

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela 10. Nawierzchnia dróg w powiecie kluczborskim w 2014 roku

Nawierzchnia dróg w powiecie kluczborskim w km	
twarda	375,491
ulepszona	365,314
kostka	1,93
bitumiczna	359,035
betonowa	4,349
nieulepszona	10,177
tłuczniowa	9,603
brukowa	0,574
gruntowa	18,187
gruntowa	18,187
gruntowa wzmocniona	1,041
gruntowa naturalna	17,146
Suma końcowa	393,678

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Kluczborku

Większość dróg powiatowych to drogi o nawierzchni twardej ulepszonej, stanowiące 93% wszystkich dróg powiatowych, pozostałe 7% dróg to drogi o nawierzchni brukowej, tłuczniowej oraz gruntowej. Drogi o nawierzchni gruntowej stanowią w przeważającym stopniu dojazd do pól uprawnych.

Na długości 359,035 km (91% wszystkich nawierzchni) nawierzchnie ulepszone wykonane są jako bitumiczne, w większości z zastosowaniem lepiscza asfaltowego, w mniejszym stopniu smołowego.

Podbudowy są lokalnie niejednorodne o zmiennej grubości, na ogół o małej nośności. Jezdnie dróg posiadają najczęściej szerokość 5 m, ale występują także drogi lub odcinki dróg o szerokości jezdni od 3,5 do 4,5 m. Pasy drogowe są stosunkowo wąskie, co uniemożliwia rozbudowę dróg.

Nawierzchnie asfaltowe są mocno wyeksploatowane, w wyniku długiego okresu użytkowania utraciły swoje pierwotne właściwości i wymagają ułożenia nowej warstwy ścieralnej.

Odnowy nawierzchni bitumicznych dróg powiatowych zostały wykonane w następujących latach:

- 1971–1979 – 70,374 km, co stanowi 19,60% długości nawierzchni bitumicznych,
- 1980–1989 – 203,558 km, co stanowi 56,70% długości nawierzchni bitumicznych,
- 1990–1998 – 17,056 km, co stanowi 4,75% długości nawierzchni bitumicznych,
- 1999–2013 – 68,047 km, co stanowi 18,95% długości nawierzchni bitumicznych.

W latach 1999–2013 wykonano odnowy nawierzchni bitumicznych na sieci dróg powiatowych o długości 68 km, pozostałe odcinki dróg o nawierzchni bitumicznej przeznaczone są do remontu.

Do remontu przeznaczonych jest 81% odcinków dróg o nawierzchni bitumicznej, co jest sytuacją bardzo niekorzystną.

W złym stanie technicznym znajdują się także mosty i wiadukty zlokalizowane w ciągach dróg powiatowych. W latach 1999–2013 wyremontowano 6 z 36 obiektów mostowych. Pozostałe obiekty wymagają przeprowadzenia remontu.

Tabela 11. Długość dróg w gminach powiatu kluczborskiego w 2014 roku

Gmina	Długość dróg
Byczyna	92,796
drogi pozamiejskie	
Z	45,087
L	30,991
D	10,136
ulice w miastach	
Z	5,509
L	1,073
Kluczbork	118,49
drogi pozamiejskie	
Z	80,487
L	19,666
D	2,809
ulice w miastach	
Z	10,438
L	5,09
Lasowice Wielkie	72,847
drogi pozamiejskie	
Z	51,415
L	6,563
D	14,869

Gmina	Długość dróg
Wołczyn	109,545
drogi pozamiejskie	
Z	70,07
L	31,066
ulice w miastach	
Z	5,792
L	2,214
D	0,403
Suma końcowa	393,678

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Kluczborku

W powiecie kluczborskim najdłuższą sieć dróg powiatowych po zsumowaniu dróg pozamiejskich i ulic w mieście ma gmina Kluczbork. Wołczyn jest drugą gminą w powiecie pod względem długości dróg powiatowych. We wszystkich czterech gminach występuje najwięcej dróg klasy Z.

Komunikacja autobusowa

18 marca 2010 r. powiat kluczborski przejął PKS w Kluczborku. Przewoźnik zapewnia kursy przyspieszone do Wrocławia i Opola oraz kursy zwykłe, w szczególności do: Byczyny, Dylak, Kępna, Olesna, Opola, Praszki czy Wołczyna. W dni nauki szkolnej oferuje kursy dla uczniów niemalże ze wszystkich sołectw na terenie powiatu kluczborskiego, ponadto realizuje gminne przewozy szkolne na zlecenie wszystkich gmin powiatu kluczborskiego oraz gmin Gorzów Śl. i Radłów w powiecie oleskim. Jak dotychczas żadna z gmin powiatu kluczborskiego nie zaproponowała PKS-owi współpracy w zakresie realizacji zadania własnego samorządu – organizacji publicznego transportu zbiorowego na swoim terenie. PKS częściowo wypełnia to zadanie na własny rozrachunek, ponadto samodzielnie stawia słupki przystankowe i instaluje na nich tabliczki z rozkładem jazdy. Współpracę z PKS-em podjęło CH Galeria Miodowa w Kluczborku, na rzecz którego organizowane są kursy bezpłatne. W 2014 r. staraniem powiatu kluczborskiego oddano do użytku przebudowany dworzec autobusowy w Kluczborku, łączący funkcję miejsca obsługi podróżnych i inkubatora przedsiębiorczości.

Na terenie powiatu kluczborskiego zatrzymują się autobusy innych PKS-ów, w relacjach: Częstochowa–Wrocław (PKS Częstochowa), Głogów–Częstochowa (Intertrans PKS Głogów), Koszalin – Krynica-Zdrój (PKS Koszalin, PKS Szczecinek), Opole – Stare Budkowice, Opole–Wieluń i Opole–Wołczyn (PKS Opole), Praszka–Olesno–Opole (PKS Lubliniec), Rzeszów–Wrocław (PKS Rzeszów), Wieluń–Opole (PKS Wieluń), Zielona Góra – Kielce (PKS Zielona Góra, Eko-Stamar Końskie).

Dodatkowo, obszar powiatu kluczborskiego obsługiwany jest przez przewoźników prywatnych, w relacjach z Kluczborka do: Opola (Fart A. Dąbrowski), Kępna i Roszkowic (A. Siwik).

Kolej

Przez powiat kluczborski przejeżdżają pociągi spółki Przewozy Regionalne, które zatrzymują się na 11 stacjach, tj. Kluczbork, Bąków, Borkowice, Krzywizna, Smardy – w gminie Kluczbork; Byczyna Kluczborska, Biskupice, Kostów – w gminie Byczyna; Wołczyn, Wierzbica Górna – w gminie Wołczyn; Laskowice Oleskie – na obrzeżach gminy Lasowice Wielkie. W każdej z gmin miejsko-wiejskich znajduje się stacja, zatem dostępność do komunikacji kolejowej można ocenić jako dobrą. Od 2004 r. Przewozy Regionalne (do 2008 r. w Grupie PKP) nie prowadzą ruchu pociągów na linii kolejowej przebiegającej osiowo przez gminę Lasowice Wielkie (stacje Lasowice Małe Oleskie, Szumirad), odcinając ją od stolicy powiatu.

Ważną magistralą jest linia kolejowa Kluczbork–Poznań i Kalety–Wrocław Mikołajów, które stanowią istotne szlaki komunikacyjne w ruchu towarowym.

W roku 2013 rozpoczął się remont magistrali na szlakach Bąków–Kluczbork oraz Sowczyce–Olesno. Rewitalizacja polegała na odtworzeniu pierwotnego stanu linii kolejowej. Efektem prac jest podwyższenie bezpieczeństwa ruchu, przywrócenie parametrów linii, a także likwidacja ograniczeń prędkości – przywracana jest jazda pociągów

pasażerskich z prędkością do 120 km/h, a towarowych do 100 km/h, aczkolwiek prędkość maksymalna taboru opolskiego oddziału spółki Przewozy Regionalne (jednostki EN57) wynosi tylko 100–110 km/h; jedynie zagląda- jąca do powiatu kluczborskiego raz na dzień zmodernizowana jednostka EN57AL – jedna z czterech należących do województwa opolskiego – jest zdolna osiągnąć 120 km/h.

W grudniu 2013 roku do użytku pasażerów oddano wyremontowany dworzec kolejowy w Kluczborku. W ramach prac w budynku wymieniono wszystkie instalacje, stolarkę okienną i drzwiową (oprócz zabytkowych głównych drzwi wejściowych – te poddano renowacji) oraz oświetlenie, a także poszycie dachowe. Zamontowano również nowoczesny system monitoringu dbający o bezpieczeństwo podróżnych na dworcu i w jego bezpośrednim o- toczeniu. Dworzec dzięki niniejszym pracom jest obecnie przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Łącznie przez teren powiatu kluczborskiego biegnie 88,167 km linii kolejowych, w tym¹:

- Linie kolejowe czynne – 68,827 km,
- Linie kolejowe nieczynne dla przewozów pasażerskich – 19,34 km.

Linie kolejowe w powiecie to:

- Linia Nr 143 Kalety–Wrocław Mikołajów, o dł. 31,540 km,
- Linia Nr 272 Kluczbork–Poznań, o dł. 23,909 km,
- Linia Nr 293 Jełowa–Kluczbork, o dł. 13,378 km,
- Linia Nr 175 Strzelce Opolskie–Kluczbork, o dł. 19,340 km (linia czynna tylko dla przewozów towarowych, 14 lutego 2013 r. zatwierdzona przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. do likwidacji).

Miasto Kluczbork to również ważny węzeł kolejowy dla relacji: Kluczbork–Wrocław, Kluczbork–Poznań oraz Kluczbork–Opole.

1.4. Przedsiębiorstwa

Liczba podmiotów gospodarczych i ich struktura

W roku 2012 liczba podmiotów gospodarczych w powiecie kluczborskim wynosiła 6247. Z danych z poprzed- nich lat wynika, że w 2010 roku w powiecie funkcjonowało 6341 podmiotów, a w roku 2011 liczba tych pod- miotów wynosiła 6227, co oznacza spadek aż o 114 podmiotów.

Tabela 12. Pracujący wg sektorów w powiecie kluczborskim w latach 2007–2012

Pracujący według sektorów	2007	2008	2009	2010	2011	2012
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	378	407	383	356	324	316
handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	2143	2335	2192	2208	2002	2016
przemysł i budownictwo	3771	4168	4291	4295	4513	4400
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3898	3866	3740	3767	3756	3758
pozostałe usługi	3659	3551	3620	3634	3684	3772
Suma	13 849	14 327	14 226	14 260	14 279	14 262

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Najliczniejszym sektorem, w którym zarazem odnotowano największy wzrost w latach 2007–2012, jest sektor przemysłu i budownictwa. Drugą pod względem liczebności kategorią są pracujący w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (świadczą to o rolniczym charakterze części powiatu).

Jednocześnie odnotowuje się duży udział pracujących w usługach, co charakteryzuje rozwinięte ośrodki. Naj- mniej liczną grupę stanowią pracujący w sektorze działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz obsługujących rynek nieruchomości. Liczebność tej grupy w ostatnich kilku latach zmalała z 378 osób pracujących do 316.

¹ Dane z Planu Zarządzania Kryzysowego powiatu kluczborskiego 2011 roku z aktualizacją z 2013 roku.

Analizując ogólną liczbę pracujących na przestrzeni lat, od roku 2007 do 2012 wzrosła ona o 2,9% (tj. o 413 osób). Według struktury własności w powiecie kluczborskim przeważają podmioty gospodarcze sektora prywatnego – w 2012 roku było ich 5965.

Tabela 13. Segmentacja podmiotów gospodarczych w powiecie kluczborskim w roku 2012 ze względu na formę własności

Sektor	Gmina				
	Kluczbork	Wołczyn	Byczyna	Lasowice Wielkie	Powiat kluczborski
Publiczny	170	52	40	20	282
Prywatny	3792	1032	765	376	5965
Razem	3962	1084	805	396	6247

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Najwięcej podmiotów gospodarczych skupionych jest w gminie Kluczbork, która stanowi centrum usługowo-handlowe dla powiatu. Podmioty gospodarcze sektora prywatnego z tej gminy stanowią aż 63,5% wszystkich podmiotów w powiecie. Najmniej podmiotów gospodarczych funkcjonuje w gminie Lasowice Wielkie – zaledwie 6,3% wszystkich podmiotów.

Największe firmy

Największe spółki lub przedsiębiorstwa na terenie powiatu kluczborskiego to:

Kluczbork

- Powiatowe Centrum Zdrowia S.A. NZOZ Szpital Powiatowy w Kluczborku – wyróżniony nagrodą Fair Play,
- Cuprod Sp. z o.o. – producent biszkoptów z galaretkami,
- Fabryka Maszyn i Urządzeń FAMAK – producent dźwignic i maszyn do transportu ciągłego o uznanej marce firmowej o ponad 60-letniej tradycji,
- Śląskie Przedsiębiorstwo Techniczno-Budowlane – firma posiada własną sieć sklepów, oferuje sprzedaż wszelkich materiałów budowlanych, instalacyjnych elektrycznych oraz produkuje i sprzedaje beton towarowy z możliwością dostawy do odbiorcy,
- P.P.H.U „FLAXPOL” Sp. z o.o. Kluczbork – producent odzieży roboczej i ochronnej oraz dystrybutor środków ochrony indywidualnej,
- WAGREM – zakres działalności to naprawa i serwisowanie wagonów,
- PROTEA Sp. z o.o. – wykonywanie maszyn i urządzeń przemysłowych na rynek stoczniowy i lądowy,
- MARCEGAGLIA POLAND Sp. z o.o. Kluczbork (kapitał włoski) – wytwarza precyzyjne rury spawane ze stali węglowej do szerokiego zakresu zastosowań,
- SIEGENIA AUBI – producent okuć do stolarki okiennej i drzwi,
- P.V. Prefabet KLUCZBORK – producent rur i płyt betonowych.

Byczyna

- P.P.H. ARAD S.A. w Roszkowicach – rolnicze przedsiębiorstwo przemysłowo-handlowe,
- FERMA-POL w Zalesiu z Zakładami Rolnymi w Biskupicach i Dobiercicach – producent przemysłowego tuczu trzody chlewnej,
- Przedsiębiorstwo Rolne KOST-ROL Sp. z o.o. – zajmuje się działalnością rolną,
- AGRO-PAR Sp. z o.o. w Paruszowicach – przedsiębiorstwo rolne,
- „JAK-POL” Przedsiębiorstwo Rolne L. Marciniszyn,
- „Poła – Rol” Sp. z o.o. Proślice,
- PPHU LUMAR w Byczynie – producent słodczy,

- P.H.U. Andrzej Witczak z siedzibą w Jakubowicach – produkcja włókniny puszystej wykorzystywanej do wyrobu mebli tapicerowanych, materacy, ocieplaczy do odzieży,
- Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe i Transportowe MARCHEM-SMOLARZ I CZECH Sp. j., BYCZYNA – kompleksowe zaopatrzenie rolnictwa, skup i suszenie rzepaku, zbóż i kukurydzy, doradztwo rolnicze,
- GALAXIA Ltd. Sp. z o.o. Paruszowice – zakład produkcji wyrobów z drewna,
- ZPH EKO-TOP, Bonk L. – producent tłuszczów paszowych,
- Zakład Rzeźnictwo i Wędliniarstwo Sarnowscy s.c. w Byczynie,
- P.H.P.U. KOCH-POL w Byczynie – zajmujący się produkcją papieru toaletowego i ręczników papierowych, których odbiorcą są m.in. Rumunia, Czechy, Słowacja, Niemcy, Bułgaria.

Wołczyn

- LESAFFRE POLSKA S.A. – producent drożdży piekarskich,
- PICHON POLSKA Sp. z o.o. – producent beczkwozów, rozrzutników i ładowarek,
- Zakład produkcyjny w Wołczynie Huty Szkła „Kama-Vitrum”,
- BETOMET Sp. z o.o. w Szymonkowie – producent form betonowych,
- Wiązar SYSTEM s.c. w Krzywiczynach – produkcja wiązarów dachowych,
- PROMEX w Rożnowie – przedsiębiorstwo rolne,
- AGRO-FERM w Wierzbicy Górnej – przedsiębiorstwo rolne,
- KŁOS Sp. z o.o. w Krzywiczynach – przedsiębiorstwo rolne,
- AGROŁAN Sp. z o.o. w Komorznie – przedsiębiorstwo rolne,
- PUH „EURO-KAM” – usługi transportowe,
- Zakład kamieniarski Siedlecki Zbigniew,
- MELTECH – serwis i sprzedaż maszyn budowlanych.

Lasowice Wielkie

- BARTYLA Materiały Budowlane i Pokrycia Dachowe, Edward i Krzysztof Bartyła sp.j., Chudoba,
- BEMET Bernard Blys – elementy metalowe i zabudowy pojazdów,
- BETONLIT sp. z o.o., Trzebiszyn,
- BLYSS POLSKA sp. z o.o. – produkcja i sprzedaż przyczep i lawet samochodowych,
- FHU Panda Import-Eksport, Klaudiusz Szolc, Lasowice Wielkie,
- Gastronomia Hurt-Detal, Eleonora Prochota, Lasowice Wielkie,
- LAS-POL sp. z o.o., Lasowice Małe,
- PHU Check-Point Ginter Blys, Chocianowice – nawierzchnie z kostki brukowej,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Gronowicach,
- ZPUH MP Marek Pietrek, Zagwiździe, Tartak Chudoba.

Początkowo działalność gospodarcza w powiecie kluczborskim skupiała się w obszarze przemysłu dziewiarskiego, maszynowego i budowlanego. Wraz z rozwojem powiatu coraz częściej pojawiały się usługi i produkcja z branży przetwórstwa spożywczo-rolnego, handlu i transportu. Obecnie powstają tu duże zakłady produkcyjne pozwalające na zatrudnienie wielu ludzi o różnych profilach wykształcenia.

W Kluczborku, w okolicach Ligoty Dolnej, funkcjonuje podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej INVEST PARK.

Wśród inwestorów zagranicznych dominuje kapitał niemiecki. Okucia do stolarki okiennej i drzwi produkuje tu firma SIEGENIA AUBI, zatrudniająca 476 osób, a płyty i rury betonowe – P.V. Prefabet KLUCZBORK, zatrudniająca 208 osób. Swoje markety usytuowały tu sieci z Francji, Niemiec i Portugalii.

Drugim ważnym ośrodkiem przemysłowym w powiecie jest Wołczyn. W końcu XIX wieku powstał tu zakład produkujący drożdże działający do dziś pod nazwą LESAFFRE POLSKA S.A. WOŁCZYN (z kapitałem francuskim), który zatrudnia 261 pracowników. Działa tu również Huta Szkła Kama Vitrum.

W roku 2012 na terenie powiatu było zarejestrowanych ponad 6 tys. podmiotów gospodarczych. Działalność gospodarcza wspierana jest przez sieć banków i towarzystw ubezpieczeniowych.

Tabela 14. Podmioty gospodarcze wg wielkości zatrudnienia w gminach powiatu kluczborskiego w roku 2012

Sektor \ Gmina	Byczyna	Kluczbork	Lasowice Wielkie	Wólczyn	Powiat kluczborski
0–9	769	3805	386	1042	6002
10–49	34	121	9	36	200
50–249	2	33	0	5	40
250–999	0	3	0	1	5
Ogółem	805	3962	396	1084	6247

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W powiecie kluczborskim najczęściej występującymi zakładami w roku 2012 są te zatrudniające do 9 osób, stanowią one bowiem aż 96% wszystkich funkcjonujących zakładów.

W każdej gminie, według danych za rok 2012, występuje kilka bądź kilkadziesiąt zakładów zatrudniających od 10 do 49 osób, z czego najwięcej jest ich w gminie Kluczbork. Bardzo dużych zakładów zatrudniających co najmniej 250 osób jest 5 w powiecie kluczborskim.

Produkcja sprzedana przemysłu

Produkcja sprzedana przemysłu to podstawowy miernik działalności gospodarczej: działalności przemysłowej, budowlano-montażowej, transportowej oraz przedsiębiorstw i firm przemysłowych.

Świadczy ona o popycie na dane usługi i produkty. W roku 2012 wartość sprzedana przemysłu powiatu kluczborskiego wynosiła 829,3 mln zł, co klasyfikowało go pod tym względem na drugim miejscu w podregionie nyskim.

Tabela 15. Produkcja sprzedana przemysłu w roku 2012 powiatu kluczborskiego na tle innych powiatów

Powiat w podregionie nyskim	Powiat brzeski	Powiat namysłowski	Powiat nyski	Powiat prudnicki	Powiat kluczborski
Produkcja sprzedana przemysłu w mln zł	788,6	633,5	1131,1	260,3	829,3

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Wysokość wynagrodzeń

Średnia wysokość wynagrodzenia w województwie opolskim w III kwartale 2013 roku wynosiła 3550,66 zł, w regionie południowo-zachodnim było to 3830,05 zł, a przeciętna wysokość wynagrodzenia w Polsce wyniosła wówczas 3651,72 zł. Wysokość wynagrodzenia województwa opolskiego, w którym leży powiat kluczborski, stanowi 97% wysokości średniej krajowej.

W Kluczborku znajduje się oddział Opolskiej Izby Gospodarczej, która jest instytucją wspierającą rozwój gospodarczy regionu oraz tworzącą sprzyjający klimat rozwoju przedsiębiorczości.

Swoją misję realizuje poprzez:

- stały monitoring rynku, systematyczne podnoszenie jakości świadczonych usług i dostosowywanie ich do wymagań i oczekiwań klientów;
- podnoszenie kwalifikacji pracowników Izby, umożliwiające realizację zadań i potrzeb klientów OIG;
- rozwój relacji z organizacjami wspierającymi wzrost gospodarczy regionu;
- zapewnienie infrastruktury umożliwiającej funkcjonowanie i rozwój Izby oraz osiągnięcie wyznaczonych celów.

Opolska Izba Gospodarcza jest organizatorem konkursów: Opolska Nagroda Jakości oraz Laury Umiejętności i Kompetencji, których celem jest promowanie lokalnych przedsiębiorców oraz wspieranie regionu poprzez rozwój gospodarczy członków OIG. Specjalizuje się także w organizacji seminariów, szkoleń, akcji informacyjnych, promocyjnych i reklamowych.

Kluczborski Inkubator Przedsiębiorczości

W powiecie utworzono Kluczborski Inkubator Przedsiębiorczości, który jest miejscem, gdzie przedsiębiorcy mieszkańcy powiatu, którzy mają pomysł na własną działalność, mogą znaleźć wsparcie. Jeśli mają pomysł, dobry biznesplan, fundusze na rozpoczęcie działalności czy dotację na ten cel, tu mogą liczyć na:

- w pierwszej fazie funkcjonowania KIP:
 - wynajem powierzchni biurowo-warsztatowych na preferencyjnych warunkach (po cenach niższych od cen rynkowych);
 - możliwość elastycznego wykorzystania sprzętu biurowego: faksu, kserokopiarki, projektora, komputerów oraz sali konferencyjnej;
 - dostęp do profesjonalnej obsługi administracyjnej i sekretarskiej lub systemu call center;
 - doradztwo biznesowe;
 - doradztwo dotyczące pozyskiwania funduszy, także z UE, na rozwój przedsiębiorstwa;
 - promowanie firm z inkubatora (strona www, spotkania, targi itp.);
- w drugiej fazie funkcjonowania KIP:
 - kompleksową obsługę księgową i prawną;
 - dostęp do finansowania poprzez regularne spotkania z bankami i przedstawicielami funduszy venture capital;
 - kooperacje z firmami z innych inkubatorów (sieci, klastry).

1.5. Rolnictwo

Powiat kluczborski ma charakter rolniczo-przemysłowy wynikający z jego tradycji i historii. Ukształtowanie terenu w przeważającej części jest nizinne, co umożliwiło rozwój rolnictwa w powiecie.

Większość gleb należy do typów: pseudobielicowego, brunatnego, czarnych ziem, mad oraz gleb organicznych. Ogólny wskaźnik bonitacyjny warunków powietrzno-wodnych dla gleb gminy jest wysoki i kwalifikuje stosunki powietrzno-wodne jako korzystne dla produkcji rolniczej. Średnia długość okresu wegetacyjnego w powiecie waha się od 210 do 225 dni w roku.

Powierzchnia powiatu wynosi 85 191 ha, z czego 54 263 ha stanowią użytki rolne (63,70%). Największą część powiatu zajmują grunty rolne – 52,1%, a grunty rolne zabudowane tylko 1,29%.

Tabela 16. Struktura użytków rolnych w powiecie kluczborskim, stan na 1.01.2014 r.

Wyszczególnienie	Powierzchnia
Grunty rolne	44 420 ha
Sady	163 ha
Łąki trwałe	6354 ha
Pastwiska trwałe	1630 ha
Grunty rolne zabudowane	1094 ha
Grunty pod stawami	256 ha
Grunty pod rowami	346 ha
Użytki rolne (suma)	54 263 ha

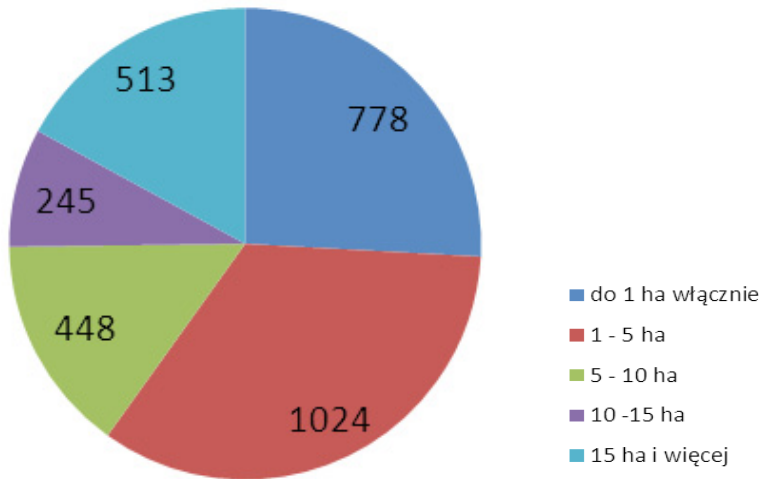
Źródło: Starostwo Powiatowe w Kluczborku

Powierzchnia gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych wynosi 26 286 ha, stanowiąc tym samym 30,9% powierzchni powiatu kluczborskiego. Ogólna powierzchnia gospodarstw rolnych w powiecie wynosiła w roku 2010, kiedy sporządzany był Powszechny Spis Rolny, 49 679,13 ha. Liczba istniejących na rok 2010 gospodarstw rolnych wynosiła 3048, z czego ponad 74% mających powierzchnie powyżej 1 ha. Gospodarstwa nie przekraczające powierzchni 1 ha, zgodnie z nomenklaturą, określane mianem działek rolnych, stanowią ¼ ogółu gospodarstw w powiecie kluczborskim. Ponad 30% stanowią gospodarstwa o średniej wielkości, tj. 1–5 ha. Co zaskakujące, bardzo duże gospodarstwa, przekraczające 15 ha, stanowią w ogólnej liczbie 16,8%.

Z ponad 3000 gospodarstw rolnych aż 2760, tj. 90,5% prowadzi działalność rolniczą.

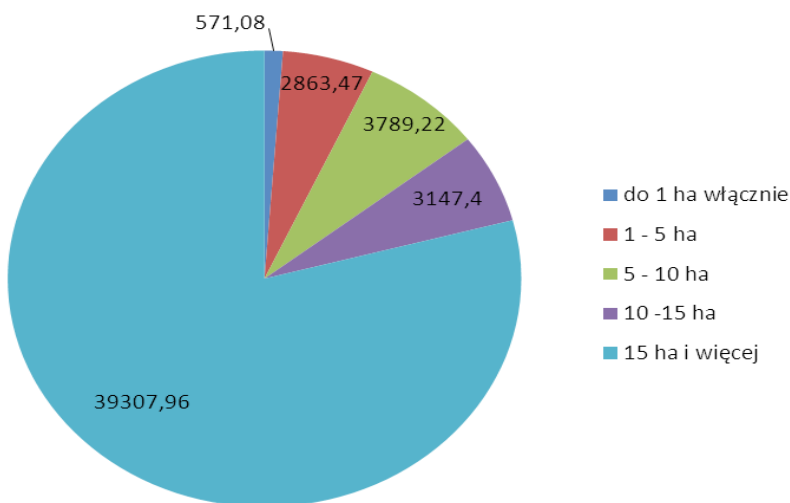
Wykres 8. Liczba gospodarstw rolnych wg wielkości w powiecie kluczborskim w roku 2010

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Jak ilustruje wykres poniżej, znaczną część powierzchni gruntów rolnych zajmują gospodarstwa o wielkości ponad 15 ha. Choć ich liczebność wydaje się umiarkowana, to pomnożenie ich liczby przez zajmowany obszar, powoduje, że zajmują one dominującą pozycję w udziale powierzchni. Odwrotny skutek zachodzi w przypadku gospodarstw o małej powierzchni tzn. do 1 ha – pomimo ich stosunkowo dużej liczby, łącznie zajmują bardzo małą część powierzchni.

Wykres 9. łączna powierzchnia gospodarstw rolnych wg wielkości w powiecie kluczborskim w roku 2012

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Pod względem zasiewów w rolnictwie powiatu kluczborskiego dominują zboża. Dość duży obszar zajmują uprawy ziemniaków oraz rzepaku i rzepiku. Marginalne znaczenie ma uprawa roślin strączków jadalnych.

Tabela 17. Powierzchnia zasiewów w powiecie kluczborskim w roku 2010

Powierzchnia zasiewów		
ogółem	ha	2371
zboża razem	ha	2242
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	ha	2227
ziemniaki	ha	874
uprawy przemysłowe	ha	855
buraki cukrowe	ha	60
rzepak i rzepik razem	ha	825
strączkowe jadalne na ziarno razem	ha	9
warzywa gruntowe	ha	24

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Wśród zwierząt gospodarskich dominuje drób, w tym drób kurzy. Duże znaczenie ma również trzoda chlewna. W powiecie hodowane jest też bydło, które stanowi trzecią pod względem liczebności grupę zwierząt.

Tabela 18. Zwierzęta gospodarskie w powiecie kluczborskim w roku 2010

Zwierzęta gospodarskie		
bydło razem	szt.	12 633
bydło krowy	szt.	4 692
trzoda chlewna razem	szt.	56 515
trzoda chlewna lochy	szt.	5 211
konie	szt.	212
drób ogółem	szt.	107 015
drób kurzy	szt.	91 073
owce razem	szt.	295
owce – maciorki	szt.	200
kozy	szt.	502

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela poniżej ilustruje stopień zmechanizowania rolnictwa w powiecie. Liczba ciągników w roku 2012 w stosunku do liczby gospodarstw wskazuje, że prawie wszystkie są w nie zaopatrzone. Popularne są też agregaty uprawowe i polowe opryskiwacze ciągnikowe.

Tabela 19. Zmechanizowanie rolnictwa w powiecie kluczborskim w roku 2012

Ciągniki i maszyny rolnicze		
ciągniki rolnicze	szt.	3022
kombajny zbożowe	szt.	520
kombajny ziemniaczane	szt.	316
kombajny buraczane	szt.	79
silosokombajny	szt.	30
polowe opryskiwacze ciągnikowe	szt.	1084
kosiarki ciągnikowe	szt.	780
przyczepy zbierające	szt.	230
prasy zbierające	szt.	522
ładowacze chwytakowe i czołowe	szt.	685
kopaczki do ziemniaków	szt.	412
rozsywacze nawozów i wapna	szt.	1425
rozzutniki obornika	szt.	888
sadzarki do ziemniaków	szt.	680
agregaty uprawowe	szt.	1973
sadownicze opryskiwacze ciągnikowe	szt.	18

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

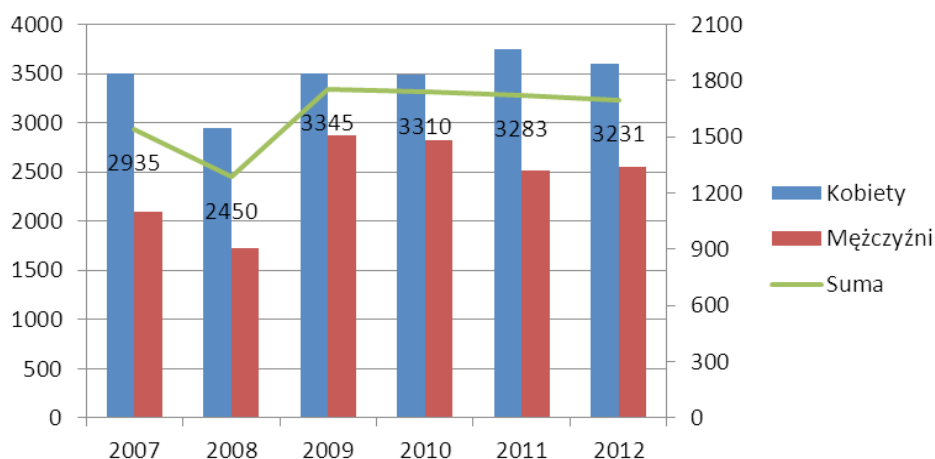
Pozycja rolnictwa w rozwoju powiatu kluczborskiego koresponduje z uwarunkowaniami panującymi w tym zakresie w całym województwie opolskim. Jak wskazuje Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r. potencjał rolnictwa województwa opolskiego w skali kraju oraz duże znaczenie tego działu w strukturze gospodarki regionu, skłania do traktowania tej dziedziny jako istotnej i trwałej składowej polityki regionalnej. Dogodne ukształtowanie terenu, sprzyjające warunki klimatyczne, wysoka jakość gleb oraz wysoka kultura rolna istotnie wpływają na wysoką produktywność rolniczą: pod względem plonów zbóż, rzepaku i rzepiku oraz buraków cukrowych opolskie przoduje w skali kraju.

1.6. Bezrobocie i rynek pracy

W roku 2012 zarejestrowano w powiecie kluczborskim 3231 bezrobotnych. Liczba ta stanowi spadek w porównaniu do roku poprzedzającego. Największy skok w liczbie bezrobotnych nastąpił między rokiem 2008 a 2009, kiedy to liczba bezrobotnych przekroczyła wartość 3000 i nie spadła poniżej tego progu aż do roku 2013. Według danych z Powiatowego Urzędu Pracy sytuacja dotycząca bezrobocia polepszyła się, bowiem w październiku 2013 roku liczba bezrobotnych wynosiła 2976, co stanowi znaczny spadek i pozwala prognozować, że ta tendencja się utrzyma.

Wśród analizowanej grupy bezrobotnych od lat przeważającą część stanowią kobiety. Ich liczba w roku 2012 zmalała w porównaniu do roku 2011 o 76 kobiet.

Wykres 10. Bezrobocie w powiecie kluczborskim w latach 2007–2013

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy

Gminą, w której występuje największe bezrobocie, jest Kluczbork. Tam grupa bezrobotnych jest najliczniejsza, jednak należy mieć na uwadze, że jest to też gmina najbardziej zaludniona. Stosunek liczby bezrobotnych do ogółu mieszkańców w gminie Kluczbork wynosi 4,3%. W roku 2012 liczba bezrobotnych spadła w gminie Kluczbork i Wołczyn, wzrosła natomiast w Buczynie i Lasowicach Wielkich.

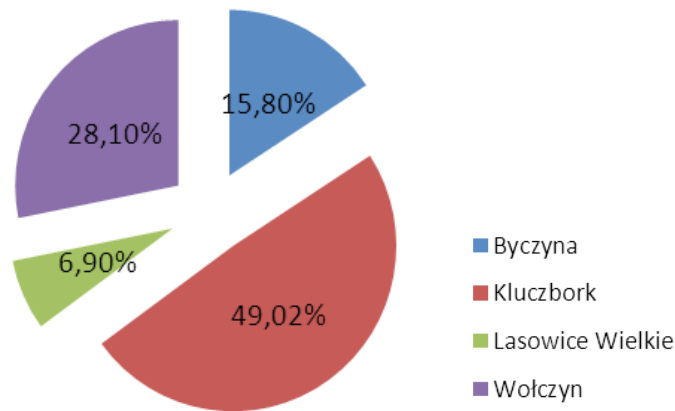
Tabela 20. Bezrobocie według gmin powiatu kluczborskiego w latach 2007–2012

Bezrobocie według gmin powiatu kluczborskiego						
Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Buczyna	496	413	579	579	500	511
Kluczbork	1337	1197	1672	1649	1656	1584
Lasowice Wielkie	169	133	191	201	198	225
Wołczyn	933	707	903	881	929	911
Powiat kluczborski	2935	2450	3345	3310	3283	3231

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

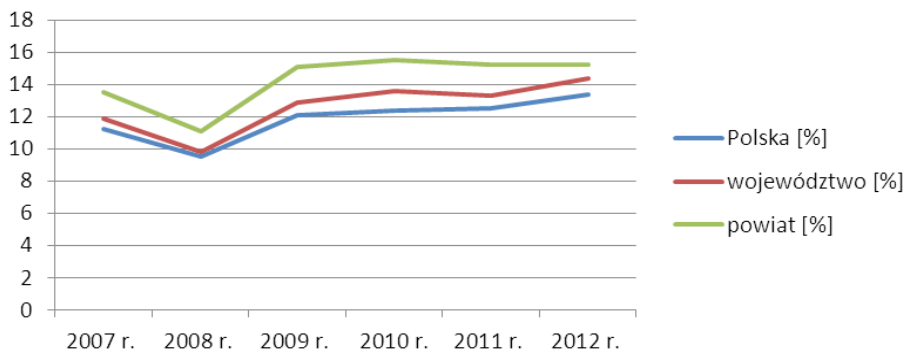
Wykres 11. Udział bezrobotnych mieszkańców gmin w ogólnej liczbie bezrobotnych powiatu kluczborskiego 2012 r.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Prawie połowa bezrobotnych w powiecie kluczborskim pochodzi z gminy Kluczbork, najmniejszy za to udział bezrobotnych stanowią mieszkańcy Lasowic Wielkich.

Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie kluczborskim na tle województwa i Polski w roku 2012

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Stopa bezrobocia w powiecie kluczborskim wynosiła w 2012 roku 15,2%, przewyższając tym samym stopę bezrobocia w województwie o 0,8 punktu procentowego i Polsce o 1,8 punktu procentowego. Z powyższego wykresu wynika duża zbieżność w odnotowywanych wartościach. Zmiany w liniach opisujących wskaźnik bezrobocia są względem siebie równoległe.

Tabela 21. Liczba bezrobotnych w powiecie kluczborskim na tle województwa i kraju w latach 2007–2012

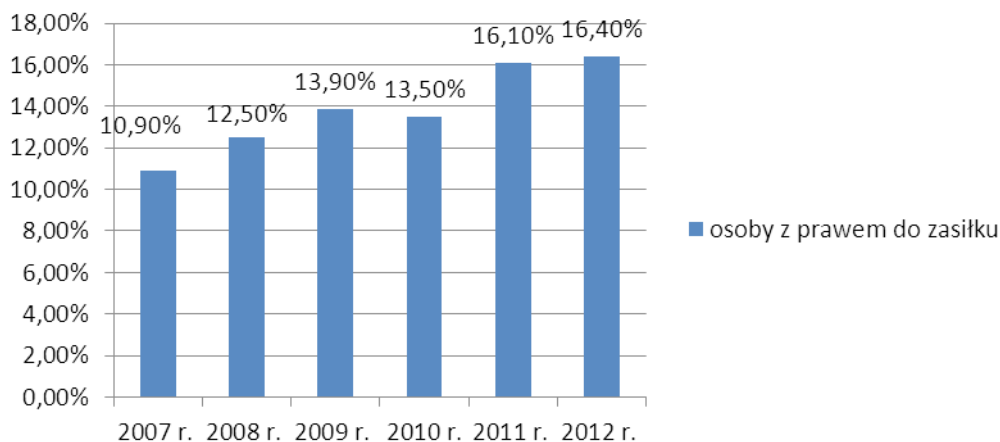
Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych w poszczególnych latach					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Powiat kluczborski	2935	2450	3345	3310	3283	3231
Województwo opolskie	43338	35698	47129	48775	48029	51775
Polska	1 746 573	1 473 742	1 892 680	1 954 706	1 982 676	2 136 815

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Na koniec 2012 roku 16,4% bezrobotnych miało uprawnienie do pobierania zasiłku, czyli tylko co szósta osoba. W liczbach bezwzględnych były to 533 osoby. Aż 20% uprawnionych do zasiłku stanowiły osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Największą grupę pobierających zasiłki stanowili bezrobotni bez wykształcenia średniego. Następną kategorią były osoby powyżej 50 roku życia. Znaczną część stanowią też bezrobotni bez żadnych kwalifikacji zawodowych. W roku 2011 sytuacja dotycząca prawa do zasiłku przedstawiała się analogicznie.

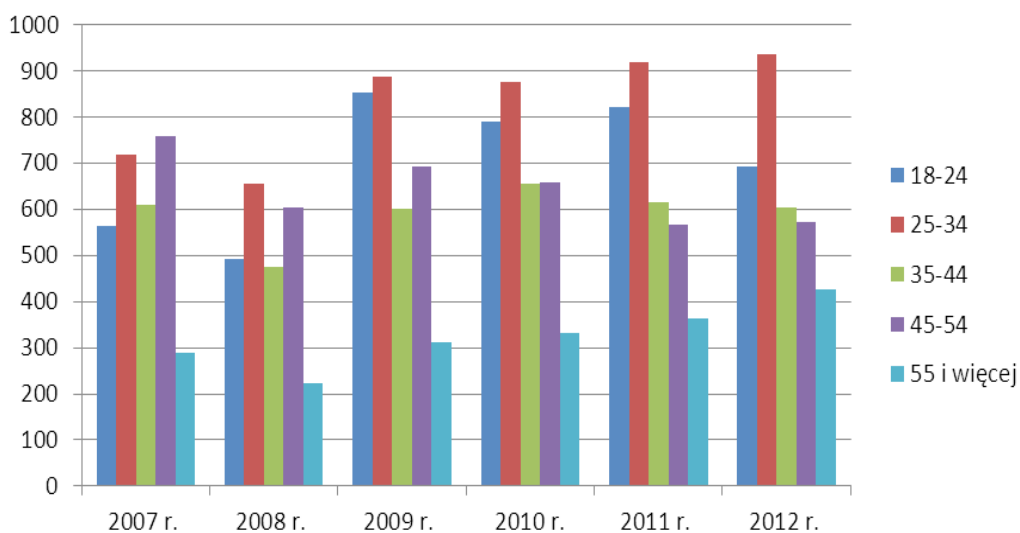
Na przestrzeni lat widoczny jest jednak wzrost liczby osób, którym przysługuje to świadczenie. Między 2007 a 2012 rokiem wskaźnik ten wzrósł o 6 p.p.

Wykres 13. Udział osób z prawem do zasiłku w ogóle bezrobotnych w powiecie kluczborskim w latach 2007–2012

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kluczborku

Wykres 14. Bezrobocie wg grup wiekowych w powiecie kluczborskim w latach 2007–2012

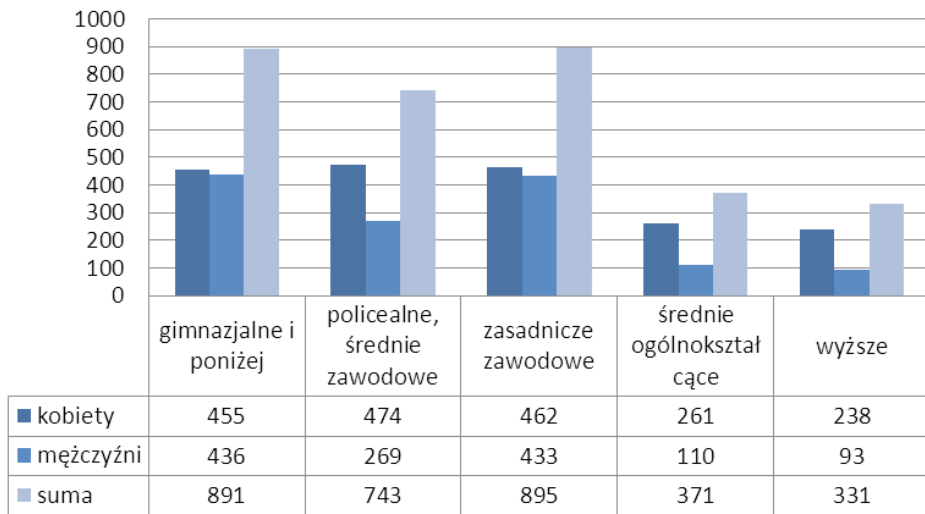

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W roku 2007 największą grupę bezrobotnych stanowiły osoby w przedziale wiekowym 45–54 lat, jednak w następnych latach ich liczba malała. Na przestrzeni lat 2007–2012 zwiększała się grupa młodych osób bezrobotnych, w wieku 25–34 lata. Od 2008 roku osoby w tym przedziale wiekowym stanowią największą grupę bezrobotnych w powiecie kluczborskim. Od 2009 roku drugą najliczniejszą kategorię stanowią osoby dopiero wkraczające na rynek pracy – wieku od 18 do 24 lat. Jednak, jak widać na powyższym wykresie, liczebność w tej grupie waha się. Niebezpieczne zjawisko panuje w grupie wiekowej ponad 55 lat, która mimo, że nadal pozostaje najmniej liczna, to od roku 2008 systematycznie powiększa się.

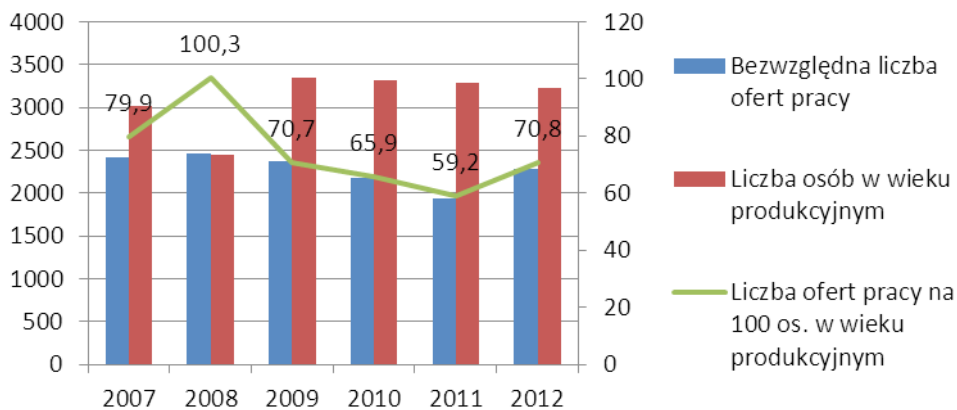
Wykres 15. Bezrobocie wg wykształcenia w powiecie kluczborskim w roku 2012

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kluczborku

Analizując bezrobocie pod kątem jego powiązania z wykształceniem, w roku 2012 na jednakowym poziomie uplasowało się bezrobocie wśród osób o wykształceniu zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej, w obu grupach również nieznacznie przeważały kobiety. Osoby o wykształceniu wyższym oraz średnim ogólnokształcącym są najmniej dotknięte zjawiskiem pozostawania bez pracy.

Wykres 16. Liczba ofert pracy w powiecie kluczborskim w latach 2007–2012

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kluczborku

Powyższy wykres ilustruje sytuację na rynku pracy pod względem ofert pracy. Liczba osób w wieku produkcyjnym znacząco przekracza liczbę ofert pracy, jaka pojawia się w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Na przestrzeni lat 2007–2012 średnia liczba ofert na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosiła 74,5, jednak wartości te zmieniały się. W roku 2008 bezrobocie było niskie, a liczba ofert przekraczała liczbę osób gotowych do podjęcia pracy. W trzech następnych latach nastąpił drastyczny spadek liczby ofert, a od roku 2011 widoczna jest poprawa w tym zakresie.

Biorąc pod uwagę kryterium wykształcenia przy składaniu ofert pracy, w powiecie kluczborskim w roku 2012 ok. 38% ofert było skierowanych do osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Prawie ¼ wszystkich ofert dotyczyła osób o wykształceniu policealnym lub średnim zawodowym. Dla osób o wykształceniu wyższym, liczba ofert stanowiła zaledwie 13,6% ogółu propozycji zatrudnienia. Tak ukształtowana sytuacja na rynku pracy w powiecie kluczborskim utrzymuje się co najmniej od 2009 roku.

W roku 2012 zatrudnienie oferowały takie podmioty jak: Famak (ponad 230 miejsc pracy); Coroplast; Tesco Polska Sp. z o.o.; Soter Sp. z o.o.; Clar System S.A.; P.P.H.U. Calet Łuszczyński Julian; Pulire Sp. z o.o.; Przedsiębiorstwo Drogowe Trakt; P.P.H.U. Flaxpol Sp.z o.o.; Galaxia LTD Sp. z o.o.

Tabela 22. Liczba miejsc pracy wg branż w powiecie kluczborskim w latach 2007–2012

Liczba miejsc pracy z uwzględnieniem ofert staży według branż	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	986	589	422	544	46	362
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0	0	5	15	31
Handel hurt i detal, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	283	145	170	282	410	295
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	47	47	38	72	75	31
Transport i gospodarka magazynowa	10	30	6	113	77	179
Informacja i komunikacja	0	0	0	0	53	33
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0	0	0	3	72
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0	0	0	0	19
Budownictwo	58	182	107	110	237	164
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	654	485	1178	840	464	172
Edukacja	67	86	113	0	21	32
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0	0	0	1	5
Pozostała działalność usługowa	0	356	157	47	201	75
Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	10	9	10	9	7	71
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	4	83	7	0	1	110
Przetwórstwo przemysłowe	146	373	109	132	166	333
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	22	33	22	14	16	16
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	50	27	12	9	30	43
Pozostałe	79	12	16	3	120	246
Suma	2416	2457	2367	2180	1943	2289

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kluczborku

Branże, w których liczba miejsc pracy i ofert staży w latach 2007–2012 zwiększyła się, to gospodarowanie ściekami i odpadami, transport i gospodarka magazynowa (ponad dwukrotnie między rokiem 2011 a 2012), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, gdzie dopiero od 2011 pojawiły się miejsca pracy, jak również działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, przetwórstwo przemysłowe.

Niestety istnieją też branże, w których liczba miejsc pracy spadła, tj. handel hurt i detal, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (w 2012 roku prawie o połowę w porównaniu z rokiem poprzednim), informacja i komunikacja, budownictwo, opieka zdrowotna i pomoc społeczna (drastyczny spadek następujący od roku 2009), maleje też liczba etatów w edukacji.

Tabela 23. Projekty PUP w Kluczborku przeciw bezrobociu

Projekty PUP Kluczbork		
Program	Opis	Czas realizacji
Alternatywa dla Ciebie	<p>Bezrobotni wzięli udział w szkoleniach:</p> <ul style="list-style-type: none">– kurs prawa jazdy kat. C i C+E oraz D– kurs pracownika biurowego– kurs pracownika magazynowego– kurs opieki nad osobami starszymi z nauką języka niemieckiego– sięgowość komputerowa połączona z elementami kadr, płac i obsługą programu Płatnik– kurs doradcy w zakresie świadczenia usług dla rolników– kurs języka angielskiego– kurs spawania metodą MIG, MAG, TIG. <p>Po zakończonym projekcie 130 osób podjęło pracę, a 22 osoby założyły własną działalność gospodarczą.</p>	2006–2007
Twoja Przyszłość	<p>Dzięki projektowi 351 osób odbyło staż, a 89 osób wzięło udział w szkoleniach:</p> <ul style="list-style-type: none">– księgowość komputerowa połączona z nauką języka angielskiego– kurs prawa jazdy kat. C– kurs barman-kelner z nauką języka angielskiego– kurs spawania metodą MIG, MAG– kurs pracownika administracyjno-biurowego połączony z kursem prawa jazdy kat. B. <p>Po zakończonym projekcie 113 podjęło pracę.</p>	2006–2007
Postaw na siebie w ramach PO KL	<p>Głównym celem projektu był wzrost poziomu zatrudnienia i spójności społecznej oraz podniesienie aktywności zawodowej osób bezrobotnych, szczególnie tych, które mają największe trudności z wejściem na rynek pracy. Wsparciem zostały objęte przede wszystkim:</p> <ul style="list-style-type: none">– osoby nieposiadające doświadczenia zawodowego oraz kwalifikacji koniecznych do zatrudnienia– kobiety, które w powiecie kluczborskim stanowią większość bezrobotnych– osoby po 50. roku życia– osoby niepełnosprawne oraz inne osoby pozostające w szczególnej sytuacji na rynku pracy (art. 49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy). <p>Po zakończonym projekcie 141 osób znalazło zatrudnienie.</p>	2008
Postaw na siebie w ramach PO KL	<p>Głównym celem projektu był wzrost poziomu zatrudnienia oraz podniesienie aktywności zawodowej osób bezrobotnych.</p> <p>Po udziale w programie 59 osób podjęło pracę.</p>	2009

Postaw na siebie w ramach PO KL	<p>Głównym celem projektu było podjęcie zatrudnienia i samozatrudnienia do końca grudnia 2010 r. przez 58 osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Kluczbork.</p> <p>Projekt zakładał objęcie wsparciem 570 osób i był skierowany:</p> <ul style="list-style-type: none">– w co najmniej 10% do osób, które ukończyły 45 lat (min. 57 osób)– w co najmniej 20% do osób, które nie ukończyły 25 lat (min. 114 osób). <p>Po zakończonym projekcie 176 osób podjęło pracę.</p>	2010
Łatwiejszy dostęp do rynku pracy	<p>Projekt realizowany przez Spółdzielnię Socjalną PHU w Byczynie we współpracy z PUP w Kluczborku.</p> <p>Celem projektu było:</p> <ul style="list-style-type: none">– uzyskanie nowych kwalifikacji– nabycie nowych umiejętności i doświadczenia– nabycie kompetencji społecznych– wsparcie osób w nim uczestniczących przez doradcę zawodowego i psychologa. <p>Po zakończonym projekcie 27 osób podjęło pracę.</p>	01.2010–03.2011
Aktywność kobiet w społeczności lokalnej	<p>Celem głównym projektu było uzyskanie kwalifikacji zawodowych przez 14 kobiet zamieszkujących we wsi Smardy Dolne i Smardy Górne i ułatwienie im wejścia na rynek pracy.</p> <p>Celami szczegółowymi projektu były:</p> <ul style="list-style-type: none">– przeprowadzenie szkolenia opieki nad osobami starszymi wraz z nauką języka niemieckiego dla 14 osób– objęcie Indywidualnym Planem Działania 14 kobiet– umocnienie poczucia własnej wartości wśród beneficjentek poprzez warsztaty psychologiczno-doradcze– wsparcie pod kątem przygotowania do wejścia na rynek pracy– nabycie kompetencji społecznych poprzez udział w treningu umiejętności interpersonalnych.	08–11.2010
Postaw na siebie w ramach PO KL	<p>Celem projektu było zmniejszenie bezrobocia w powiecie kluczborskim przede wszystkim wśród osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.</p> <p>Po zakończeniu programu 145 osób podjęło pracę.</p>	2011
PROGRAM SPECJALNY „Krok do przodu”	<p>Program skierowany do osób bezrobotnych do 30 roku życia, znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy zgodnie z art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, z wyłączeniem osób po 50. roku życia oraz osób, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia, wobec których stosowane usługi i instrumenty rynku pracy okazały się niewystarczające do powrotu na rynek pracy lub utrzymania zatrudnienia.</p> <p>Partnerami w programie byli Urząd Miejski w Byczynie oraz Opolska Izba Gospodarcza Oddział w Kluczborku.</p> <p>Wsparciem zostało objętych 57 osób, zakończyło udział w projekcie 48 osób, natomiast 40 osób podjęło pracę.</p>	05–12.2012
Postaw na siebie (PO KL)	<p>W wyniku tej edycji programu prace podjęło 141 osób.</p>	2012

Bliżej do celu w ramach PO KL	<p>Program skierowany był do osób ubogich (których dochód nie przekraczał kryterium, o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej) oraz niepełnosprawnych (zarejestrowanych w PUP Kluczbork). W ramach projektu odbyło się:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poradnictwo zawodowe – poradnictwo psychospołeczne – warsztaty poszukiwania pracy przez internet – kurs komputerowy – kurs prawa jazdy kat. B – kurs na sprzedawcę z obsługą kasy fiskalnej – operator wózka jezdniowego – nowoczesne metody wykańczania wnętrz w budownictwie. <p>57 osób podjęło zatrudnienie.</p>	
POKLucz 2	<p>PUP w partnerstwie z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Opolu. W ramach projektu można ubiegać się o przyznanie podstawowego wsparcia pomostowego wypłacanego przez pierwszych 6 miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej do 700 zł.</p>	2012–2014
Kreuję swoje życie	<p>Celem projektu jest podjęcie zatrudnienia przez jego uczestników oraz nabycie nowych umiejętności i doświadczenia zawodowego, szczególnie przez osoby po 50 roku życia.</p>	01.05.2013– 30.09.2014

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kluczborku

Co roku realizowany jest co najmniej jeden program mający na celu zmniejszenie bezrobocia i aktywizację bezrobotnych. Spora część oferowanych programów kierowana jest do osób po 50 roku życia, pozwalająca im na dopasowanie się do nowych wymagań na rynku pracy. Część programów promuje również zakładanie własnej działalności, przyznając na to część środków, dzięki temu mieszkańcy powiatu sami mogą stać się dla siebie pracodawcami i pracować w branżach, które im odpowiadają.

1.7. Kultura i ochrona zabytków

Dziedzictwo kulturowe terenu powiatu kluczborskiego stanowi część wspólnego dziedzictwa europejskiego. Ochrona dziedzictwa jest celem i obowiązkiem wspólnym lokalnej społeczności. Liczne i różnorodne obiekty zabytkowe powiatu kluczborskiego są cennym „produktem” dla regionu. To wielki kapitał, o który należy dbać i stwarzać mechanizmy społeczne i ekonomiczne stymulujące ich trwanie oraz sprzyjające wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.

Zabytki

Każda z czterech gmin tworząca powiat kluczborski posiada liczne zabytki ujęte w rejestrze zabytków województwa opolskiego i w tzw. gminnych ewidencjach zabytków. Znajdują się tu obiekty o dużej wartości historycznej, artystycznej i naukowej w tym liczne kościoły i budynki sakralne różnych wyznań, 50 obiektów pałacowo-dworskich (z czego 23 znajduje się w rejestrze zabytków) wraz z przyległymi parkami, budynki użyteczności publicznej, a także obiekty przemysłowe. Szczegółe znaczenie dla dziedzictwa narodowego na terenie powiatu mają sakralne zabytki drewniane budowane od XVI do pocz. XIX w., pole bitwy pod Byczyną, muzeum w Kluczborku, a także układy urbanistyczne Byczyny i Kluczborka. W skład tych średniowiecznych założeń miejskich wchodzi kościoły, ratusze, liczne kamieniczki i baszty. Ponadto na terenie ziemi kluczborskiej znajduje się 109 stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego.

Oto wybrane zabytki powiatu w podziale na gminy i miejscowości:

Gmina Byczyna

- Biskupice
 - kościół pw. św. Jana Chrzciciela, drewniany z XVII w., nr rej. 392/58 z 01.07.1958 r.,
 - cmentarz żydowski z poł. XIX w., nr rej. 231/89 z 20.12.1989 r.,
 - zespół dworski z pocz. XIX w.: dwór, nr rej. 998/65 z 05.05.1965 r. i park z aleją dojazdową, nr rej. 11/76 z 25.08.1976 r.;

- Buczyna
 - stare miasto, zespół urbanistyczny miasta, nr rej. 176/49 z 10.06.1949 r.,
 - kościół parafialny pw. św. Trójcy, 1767 r., nr rej. 7/51 z 15.10.1951 r.,
 - kościół ewangelicki pw. św. Mikołaja, nr rej. 801/64 z 14.04.1964 r.,
 - kaplica cmentarna pw. św. Jadwigi z XIV, XVI-XVII w., nr rej. 807/64 z 16.04.1964 r.,
 - mogiła ks. Hermana Koellinga (na cmentarzu komunalnym), ul. Kluczborska, 1902, nr rej. 236/90 z 11.01.1990 r.,
 - mogiła Franciszka Lazara (na cmentarzu parafialnym), ul. Marchlewskiego, 1969, nr rej. 237/90 z 29.01.1990 r.,
 - park miejski, poł. XIX w., nr rej. 4/76 z 08.07.1976 r.,
 - mury obronne z basztą Piaskową i fosą, XV-XVI w., nr rej. 5/51 z 15.10.1951 r.,
 - Wieża Bramna Zachodnia Brama tzw. Niemiecka, nr rej. 5/51 z 15.10.1951 r.,
 - Wieża Bramna tzw. Polska, nr rej. 5/51 z 15.10.1951 r.,
 - ratusz wraz z otaczającymi domami, nr rej. 6/51 z 15.10.1951 r.,
 - kuźnia, ul. Okrężna 19, XIX/XX, nr rej. 2242/90 z 26.11.1990 r.,
 - Spichlerz, ul. Wąska, XIX w., nr rej. 2032/77 z 24.05.1977 r.;
- Ciecierzyn
 - park pałacowy z aleją dojazdową, XIX w., nr rej. 31/78 z 05.03.1978 r.;
- Dobiercice:
 - kościół filialny pw. św. Jana z Dukli, nr rej. 50/2007 z 13.02.2007 r.,
 - park, nr rej. 37/79 z 27.12.1979 r.;
- Gołkowice
 - zespół pałacowy z XVIII-XIX w.: pałac, oficyna, nr rej. 1002/65 z 06.05.1965 r.,
 - park pałacowy, nr rej. 10/76 z 25.08.1976 r. i rozszerzenie decyzji z 04.10.1993 r.,
 - kościół pw. św. Jana Chrzyciela, drewn., XVIII w., nr rej.: 809/64 z 16.04.1964 r.;
- Jakubowice
 - kościół pw. NMP Królowej Polski, drewn., XVI w., nr rej. 61/53 z 28.11.1953 r.,
 - park II poł. XIX w., nr rej. 23/78 z dn. 21.02.1978 r.;
- Kochłowice
 - park pałacowy z aleją dojazdową, koniec 1920 r., nr rej. 28/78 z 05.03.1978 r.;
- Kostów
 - mogiła zbiorowa powstańców śląskich (na cmentarzu katolickim) nr rej. 262/90 z 17.07.1990 r.,
 - zespół pałacowy, XVIII-XIX w.: pałac, nr rej. 1003/65 z 06.05.1965, park, nr rej. 9/76 z 25.08.1976 r.,
 - kościół parafialny pw. św. Augustyna, nr rej. 191/2012 z 24.07.2012 r.;
- Miechowa
 - zespół dworski, XIX w.: dwór, nr rej. 817/64 z 16.04.1964 r., park nr rej. 8/76 z 26.08.1976 r.,
 - kościół pw. św. Jacka, drewn., nr rej. 134/54 z 26.11.1954 r.;
- Nasale
 - zespół dworski, 1. połowa XIX w.: dwór, nr rej. 1004 z 06.05.1965 r., park nr rej. 27/78 z 05.03.1978 r.;
- Paruszowice
 - kaplica ewangelicka, XV, XIX, nr rej. 819/64 z 18.04.1964 r.,
 - ogrodzenie, kam., nr rej. 819/64 z 18.04.1964 r.;
- Polanowice
 - kościół par. pw. NMP nr rej. 96/2009 z 20.07.2009 r.;
- Proślice
 - spichlerz dworski, drewniany, 1819 r., nr rej. 2114/85 z 15.08.1985 r.,
 - park, 2. połowa XIX w., nr rej. 24/78 z 06.03.1978 r.,
 - kościół pw. Najświętszego Serca Jezusowego, drewn., nr rej. 70/53 z 10.12.1953 r.;
- Pszczonki
 - park dworski z aleją dojazdową, nr rej.: 29/78 z 05.03.1978 r.;
- Roszkowice
 - zespół pałacowy, koniec XIX w.: pałac, rządcówka, obora, spichlerz, nr rej. 2025/77 z 10.03.1977 r.,
 - park, 1 poł. XIX w., nr rej. 2/76 z 08.07.1976 r.;

Gmina Kluczbork

- Bąków
 - kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP, drewniany, nr rej. 59/53 z 26.11.1953 r.,
 - mogiła braci Augusta i Emila Bassy (na cmentarzu katolickim), nr rej. 272/90 z 03.08.1990 r.,
 - zespół pałacowy, 1. połowa XIX w., park nr rej. 5/76 z 08.07.1976, pałac nr rej. 2157/87 z 04.04.1987 r.;
- Bogacica
 - kościół parafialny pw. Świętej Trójcy, nr rej. 1058/65 z 25.06.1965 r.,
 - mogiła powstańców śląskich na cmentarzu przykościelnym, nr rej. 213/89 z 04.08.1989 r.,
 - dwór, 1. połowa XIX w., nr rej. 999/65 z 05.05.1965 r.,
 - spichlerz, nr rej. 999/65 z 05.05.1965 r.;
- Kluczbork
 - stare miasto, zespół urbanistyczny miasta, nr rej. 40/49 z 10.06.1949 r.,
 - kaplica cmentarna, 2. połowa XIX w., nr rej. 2016/76 z 18.03.1976 r.,
 - kościół ewangelicki pw. Chrystusa Zbawiciela w Kluczborku z XIV w., nr rej. 802/64 z 14.04.1964 r.,
 - kościół parafialny pw. MB Wspomożenia Wiernych, nr rej. 56/2007 z 31.09.2007 r.,
 - Dom Zakonny Zgromadzenia Sióstr św. Józefa, ul. Klasztorna 3, nr rej. 126/2010 z 20.09.2010 r.,
 - zbiorowa mogiła żołnierzy września 1939 r. (na cmentarzu parafialnym), nr rej. 2/89 z 10.10.1989 r.,
 - mogiła powstańca śląskiego Henryka Dubiela (na cmentarzu parafialnym), nr rej. 220/89 z 31.10.1989 r.,
 - cmentarz wojenny Armii Radzieckiej, ul. Opolska, nr rej. 146/86 z 21.11.1986 r.,
 - park miejski nr rej. 6/76 z 26.08.1976 r.,
 - mury miejskie z basztą bramną, tzw. Krakowską XV/XVI w., nr rej. 810/64 z 16.04.1964 r.,
 - zespół ratusza, XVIII, XIX w.: ratusz, nr rej. 811/64, dom – Rynek 2, nr rej. 812/64 z 16.04.1964 r., dom – Rynek 3, nr rej. 813/64 z 16.04.1954 r.,
 - zakład dla ubogich, ul. Zamkowa 6, 1776 r., 1819 r., nr rej. 814/64 z 16.04.1964 r.,
 - budynek więzienia wraz murem, przyległymi budynkami gospodarczymi, bramami i dwiema wieżyczkami, ul. Katowicka 4, 1900 r., nr rej. 2348/95 z 02.03.1995 r.,
 - Gimnazjum Humanistyczne wraz z budynkiem sali gimnastycznej, ob. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych przy ul. Skłodowskiej 13, nr rej. 102/2009 z 18.09.2009 r.,
 - Zespół budynków Miejskiej Szkoły im. Gustawa Freytaga, ob. Zespół Szkół Ogólnokształcących przy ul. Mickiewicza 10, nr rej. 101/2009 z 14.09.2009 r.,
 - muzeum im. Jana Dzierżona, ul. Zamkowa 10, nr rej. 61/2008 z 11.03.2008 r.,
 - budynek administracyjny młyna handlowego, ul. Młyńska 8, 1907 r., nr rej. 2238/90 z 14.11.1990 r.,
 - budynek lokomotywowni wachlarzowej wraz z obrotnicą w zespole stacji kolejowej, ul. Sikorskiego 18, III ćw. XIX w., 1900 r., nr rej. 85/2009 z 18.03.2009 r.,
 - park willowy, ul. Wołczyńska 33, nr rej. 139/86 z 11.06.1986 r.;
- Ligota Górna
 - kaplica cmentarna, drewn., nr rej. 68/53 z 09.12.1953 r.;
- Łowkowice
 - kościół pw. Nawiedzenia MB, XIX w., nr rej. 1060/66 z 17.01.1966 r.;
- Maciejów
 - kościół ewangelicki, drewniany, nr rej. 67/53 z 09.12.1953 r.,
 - zespół pałacowy – XVIII/XIX w.: pałac nr rej. 803/64 z 14.04.1964 r., park nr rej. 15/76 z 25.08.1976 r.;
- Smardy Dolne
 - zespół pałacowy, 2. połowa XIX w.: pałac nr rej. 2033/77 z 17.11.1977 r., park nr rej. 90/83 z 30.12.1983 r.;

Gmina Wołczyn

- Bruny
 - dwór, 1. połowa XIX w., nr rej. 1000/65 z 05.05.1965 r.;
- Brynica
 - dwór, nr rej. 1001/65 z 05.05.1965 r.,
 - spichlerz, nr rej. 1001/65 z 05.05.1965 r.;

- Brzezinki
 - kościół pw. Narodzenia NMP, drewniany – 1550 r., nr rej. 60/53 z 26.11.1953 r.,
 - park, XIX w., nr rej. 22/78 z 21.02.1978 r.;
- Duczów Mały
 - park, XIX w., nr rej. 30/78 z 05.03.1978 r.;
- Gieraltce
 - kościół ewangelicki, drewniany, XVII w., nr rej. 69/53 z 22.12.1953 r.,
 - zespół dworski, spichlerz nr rej. 1596/66 z 20.09.1966 r., park nr rej. 1/76 z 08.07.1976 r.,
 - pałac nr rej. 207/2013 z 01.10.2013 r.;
- Komorzno
 - kościół pw. Serca Pana Jezusa i św. Jadwigi drewniany, 1753 r., nr rej. 63/53 z 05.12.1953 r.,
 - zespół dworski, XVIII-XIX w.: oficyna nr rej. 1598/66 z 20.09.1966 r., park nr rej. 12/76 z 25.08.1976 r.;
- Krzywiczyny
 - zespół pałacowy, koniec XVIII w.: pałac nr rej. 816/64 z 16.04.1964 r., park nr rej. 17/77 z 22.02.1977 r.,
 - kościół pw. św. Trójcy, drewniany 1623 r., nr rej. 64/53 z 09.12.1953 r.;
- Rożnów
 - kościół pw. św. Piotra i Pawła, drewniany, nr rej. 71/53 z 10.12.1953 r.,
 - nagrobek (obok kościoła), piramida, 1780 r., nr rej. 726/64 z 14.03.1964 r. i 25/2003 z 22.10.2003 r.;
- Skałagi
 - kościół parafialny pw. św. Michała, koniec XVIII w., nr rej. 1062/66 z 07.01.1966 r.,
 - park, nr rej. 14/76 z 25.08.1976 r.;
- Świniary Wielkie
 - kościół pw. św. Bartłomieja, drewn., nr rej. 73/54 z 19.05.1954 r.;
- Wąsice
 - park z aleją dojazdową, XIX w., nr rej. 26/78 z 05.03.1978 r.;
- Wierzbica Dolna
 - kościół filialny pw. Podwyższenia Krzyża, drewniany, 1698 r., nr rej. 72/54 z 04.06.1954 r.,
 - park, XIX w., nr rej. 25/78 z 05.03.1978 r.;
- Wierzbica Górna
 - zespół pałacowy, koniec XVIII, XIX w.: dwór, nr rej. 804/64 z 15.04.1964 r., park, nr rej. 19/77 z 10.03.1977 r., ogrodzenie przed pałacem, nr rej. 804/64 z 15.04.1964 r.,
 - kościół pw. św. Jacka, szachulcowy, 1719–22 r., nr rej. 818/64 z 18.04.1964 r.;
- Wołczyn
 - stare miasto, zespół urbanistyczny miasta, nr rej. 163/57 z 23.09.1957 r.,
 - kościół parafialny pw. św. Teresy, 1770–99 r., nr rej. 1063/66 z 10.01.1966 r.,
 - park miejski, 2. połowa XIX w., nr rej. 3/76 z 08.07.1976 r.;
- Wołczyn – Brzezinki
 - cmentarz żydowski, ul. Byczyńska, początek XIX w., nr rej. 228/89 z 04.12.1989 r.;

Gmina Lasowice Wielkie

- Chocianowice
 - kościół pw. Narodzenia NMP, drewniany, 1662 r., nr rej. 76/54 z 14.01.1954, 857/64 z 09.05.1964 r.;
- Jasienie
 - spichlerz dworski, XIX w., nr rej. 1723/66 z 04.10.1966 r.;
- Laskowice
 - kościół pw. św. Wawrzyńca i św. Barbary, drewniany, 1686 r., nr rej. 859/64 z 09.05.1964 r.;
- Lasowice Małe
 - dwór, 1617 r., XIX w., nr rej. 1031/65 z 09.10.1965 r., w ruinie,
 - spichlerz, połowa XIX w., nr rej. 1031/65 z 09.10.1965 r.,
 - kościół pw. Wniebowzięcia NMP (Jakuba Starszego), drewniany, 1735 r., nr rej. 82/53 z 30.12.1953 r.;
- Lasowice Wielkie
 - kościół parafialny pw. Wszystkich Świętych, drewniany, 1599 r., nr rej. 19/50 z 30.12.1953 r.,
 - park dworski, nr rej. 141/86 z 04.07.1986 r.;

- Tuły
 - zespół kościelno-parafialny pw. Matki Boskiej Bolesnej, 1853 r.: kościół, kaplica grobowa, kostnica, mur arkadowy z bramą wjazdową, nr rej. 862/64 z 09.05.1964 r.,
 - zespół pałacowy, XVIII-XIX w.: pałac (w ruinie), spichlerz, stodoła, nr rej. 1034/65 z 10.06.1965 r.,
 - park nr rej. 140/86 z 11.06.1986 r.;
- Wędrynia
 - kościół pw. św. Jana Chrzciciela, drewniany, 1791 r., nr rej. 87/54 z 17.02.1954 r.,
 - zespół pałacowy, nr rej.: 12/2002 z 16.12.2002 r.: pałac (w ruinie), 1860 r., dom rządcy, 1860 r., 1903 r., wozownia, XIX/XX w., park, XIX w., cmentarz rodowy rodziny von Reischwitz, XIX-XX w.

Infrastruktura kultury

KLUCZBORK

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Kluczborku

Instytucja powstała w 1946 roku, a od 2001 pełni zadania biblioteki powiatowej. Posiada 11 filii (2 w Kluczborku, m.in. Filię Muzyczną, która udostępnia muzykę na płytach i kasetach, filmy i audiobooki) oraz 9 filii w: Bąkowie, Bogacicy, Borkowicach, Kujakowicach, Kuniowie, Ligocie Dolnej i Górnej, Łowkowicach, Smardach. Swoją misję określa jako wzmacnianie nawyków czytelniczych, rozszerzanie i pogłębianie zainteresowań czytelniczych wśród różnych grup wiekowych.

Biblioteka oferuje czytelnikom ponad 128 tys. książek i egzemplarzy zbiorów audiowizualnych oraz 46 tytułów czasopism (katalog księgozbioru dostępny na stronie internetowej www.biblioteka.kluczbork.pl). Wypożyczalnia dla Dorosłych posiada książki w języku angielskim i niemieckim, a filie biblioteczne w Bogacicy i Łowkowicach książki w języku niemieckim.

Placówka pełni funkcję ośrodka informacji o gminie i powiecie. Gromadzi literaturę dotyczącą regionu, a w szczególności powiatu kluczborskiego. Tworzy Bibliografię Powiatu Kluczborskiego i kartotekę dokumentów życia społecznego. Poprzez udział w Programie Rozwoju Bibliotek i „Orange dla bibliotek” zapewnia bezpłatny dostęp do internetu we wszystkich placówkach.

Oprócz podstawowej działalności, biblioteka prowadzi również działalność kulturalno-oświatową: przyjmuje wycieczki szkolne, organizuje lekcje biblioteczne, szkolenia komputerowe (indywidualne i grupowe), spotkania autorskie, wystawy, spotkania poetyckie, „głośne czytanie” dla dzieci oraz promuje lokalnych twórców.

Placówki biblioteczne udostępniają czytelnikom 28 stanowisk komputerowych z podłączeniem do internetu. Na 1 placówkę biblioteczną przypada 3014 mieszkańców (stan na koniec roku 2013).

Kluczborski Dom Kultury

W Kluczborskim Domu Kultury prowadzona jest działalność amatorskiego ruchu artystycznego skierowana do dzieci, młodzieży i osób dorosłych. Prowadzone są tutaj zajęcia taneczne, plastyczne i reporterskie. Ponadto w KDK-u działają:

- Studio Piosenki – uczące m.in. prawidłowej emisji głosu i interpretacji piosenek. Młodzież w ramach zajęć śpiewa na profesjonalnie przygotowanych podkładach studyjnych, bierze udział w konkursach i festiwalach krajowych, uczestniczy w warsztatach z profesjonalnymi piosenkarzami;
- Zespół estradowy „BIG ROLL BAND” – 21 muzyków grających muzykę narodów świata. Członkowie zespołu stale doskonalą swój warsztat pod okiem dyrygenta, a także biorą udział w warsztatach instrumentalnych;
- Studio Recytatorsko-Teatralne, gdzie dzieci oraz młodzież zafascynowane żywym słowem i urodą ojczystego języka przygotowują krótkie inscenizacje teatralne, które prezentowane są potem na przeglądach teatralnych i konkursach recytatorskich;
- Foto Klub – zrzeszający osoby zainteresowane fotografią artystyczną. Działalność klubu ma charakter spotkań dyskusyjnych. Uczestnicy prezentują własne prace, zgłaszają propozycje wystaw autorskich, plenerów, wycieczek fotograficznych, a także uczestniczą w konkursach.

Muzeum im. Jana Dzierżona w Kluczborku

Rozpoczęło swoją działalność w 1959 roku jako Oddział Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu. W 1962 roku przekształcone zostało w muzeum regionalne. Gromadzi, konserwuje, opracowuje i udostępnia dobra kultury

z terenu ziemi kluczborskiej i północnej Opolszczyzny. W Muzeum funkcjonują działy archeologii, historii i etnografii ze szczególnym uwzględnieniem pszczelarstwa.

Odrębną kolekcję stanowią zbiory dzierzónowskie – zespół pamiątek po ks. Janie Dzierżonie (1811–1906), twórcy nowoczesnego pszczelarstwa i patronie Muzeum.

W kluczborskiej placówce gromadzona jest ikonografia pszczelarska, dokumentacja fotograficzna dotycząca Muzeum i regionu, dokumenty życia współczesnego, pomocnicze zbiory wystawiennicze.

Specjalistyczny księgozbiór udostępniany jest czytelnikom na miejscu.

Muzeum prezentuje szereg wystaw czasowych o różnorodnej tematyce, opierając się na zbiorach własnych oraz wypożyczonych z innych muzeów i instytucji. Bogata jest również oferta edukacyjna: prowadzone są lekcje muzealne, warsztaty, pokazy, konkursy.

Wizytówką Muzeum jest wystawa stała Pszczelarstwo dawne i nowe, eksponowana w salach II piętra, prezentująca dzieje hodowli pszczół od czasów najdawniejszych do współczesności oraz dwie wystawy plenerowe: Ule figuralne w pawilonie przed budynkiem oraz Ule na skwerku zaaranżowanym w 2006 roku.

Gminna Szkoła Muzyczna I stopnia w Kluczborku

Szkoła muzyczna jest szkołą państwową prowadzoną przez Gminę Kluczbork, nadzór pedagogiczny sprawuje Minister Kultury. Do szkoły uczęszcza około 150 uczniów w wieku od 6 do 18 lat, którzy uczą się gry na fortepianie, skrzypcach, gitarze, akordeonie, perkusji, trąbce, flecie, klarncie, puzonie, saksofonie i tubie. Podopieczni rozwijają swoje zdolności muzyczne i kształtują wrażliwość muzyczną także w trakcie obowiązkowych przedmiotów teoretycznych: kształcenia słuchu, rytmiki, audycji muzycznych. Ponadto w placówce działają chór, orkiestra i rozmaite zespoły, które na swoim koncercie mają liczne występy, uświetniające uroczystości na terenie gminy. Wielu wychowanków może zaprezentować się szerszej publiczności podczas organizowanych corocznie przez szkołę okolicznościowych koncertów. Dużym zainteresowaniem cieszą się występy dla przedszkoli, prowadzające najmłodszych w świat muzyki, które mają na celu przybliżyć im pojęcia muzyczne, budowę oraz brzmienie poszczególnych instrumentów.

BYCZYNA

Ośrodek Kultury w Byczynie

Ośrodek Kultury realizuje swoje zadania w dziedzinie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury, czytelnictwa oraz sportu i rekreacji. Organizuje różnorodne formy edukacji kulturalnej, formy indywidualnej aktywności kulturalnej i sportowej.

Instytucja oferuje szeroką gamę zajęć, które pozwalają rozwijać i pogłębiać zainteresowania podopiecznych. Należą do nich:

- zajęcia taneczne: taniec nowoczesny, taniec irlandzki, belly dance;
- zajęcia sportowe i fitness: piłka nożna, siatkówka, tenis, piłka koszykowa, aerobic, aerobic dance, zumba;
- karate;
- zajęcia plastyczne;
- zajęcia teatralne;
- zajęcia muzyczne – orkiestra dęta, zespoły ludowe.

Oprócz stałych zajęć, konkursów, spotkań oraz projekcji bajek i filmów w ośrodku odbywają się także okolicznościowe spotkania i imprezy, które wzbogacają kalendarz wydarzeń gminy Byczyna.

Biblioteka Miejska w Byczynie

Biblioteka w Byczynie rozpoczęła działalność w 1949 roku. Do 31 sierpnia 1997 roku działała jako samodzielna instytucja kultury. Z dniem 1 września zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej i Gminy Byczyna została połączona z Ośrodkiem Kultury. W bibliotece znajduje się wypożyczalnia dla dorosłych, oddział dla dzieci i młodzieży oraz czytelnia, w której można skorzystać m.in. z usług kawiarenki internetowej.

Placówka oferuje bogaty księgozbiór książek z wielu dziedzin czy gatunków dostosowany do wieku, potrzeb i zainteresowań wypożyczających. Ponadto czytelnia udostępnia czasopisma, słowniki, leksykony, encyklopedie, albumy, przewodniki czy księgozbiór regionalny – zbiory dotyczące Śląska Opolskiego, powiatu kluczborskiego i samej gminy Byczyna.

Instytucja prowadzi także działalność kulturalno-oświatową – organizuje lekcje biblioteczne, spotkania autorskie i wystawy promujące lokalnych twórców, prezentujące zainteresowania mieszkańców gminy czy ważne wydarzenia lokalne.

LASOWICE WIELKIE

Gminna Biblioteka Publiczna

Biblioteka szkolna z funkcją biblioteki ogólnodostępnej. Obsługuje wszystkie szkoły i przedszkola samorządowe. Organizuje imprezę „Bajkolandia”, podczas której dzieci oglądają pokazy i słuchają bajek czytanych przez bibliotekarzy. W godzinach otwarcia biblioteki istnieje możliwość skorzystania z 3 komputerów z internetem. Ponadto istnieje możliwość wypożyczania książek przez osoby niepełnosprawne, za pośrednictwem pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Biblioteka posiada 2 filie: w Laskowicach oraz w Chocianowicach.

WOŁCZYN

Wołczyński Ośrodek Kultury

Wołczyński Ośrodek Kultury działa od marca 1970 roku i jest głównym koordynatorem życia kulturalnego w gminie Wołczyn. Ośrodek prowadzi wielokierunkową działalność rozwijającą i zaspokajającą potrzeby kulturalne i artystyczne społeczności miasta i gminy, upowszechnia i promuje kulturę lokalną w kraju i za granicą. Swoje podstawowe zadania – podtrzymywanie tradycji narodowej oraz pielęgnowanie polskości, realizuje poprzez organizowanie różnorodnych form edukacji kulturalnej i wychowywania przez sztukę. Duży nacisk kładzie się tutaj na pracę z dziećmi i młodzieżą.

W Ośrodku stworzono dogodny warunki dla ruchów artystycznych, kół i klubów zainteresowań. Obecnie działa tu 5 sekcji: plastyczna, muzyczna, taneczna, historyczna, rękodzielnicza, w ramach których prowadzone są następujące zajęcia: nauka gry na keyboardzie oraz pianinie, próby Zespołu Pieśni i Tańca „Modrzewiaczy” oraz „Mali Modrzewiaczy”, taniec towarzyski, mażoretki, zumba, warsztaty plastyczne, rękodzieło, zajęcia Grupy Rekonstrukcji Historycznej OFFENSA. Dom kultury wydaje również pismo literackie „Ulotna Przestrzeń”. Instytucja organizuje ponadto wiele konkursów dla dzieci; przeglądów o zasięgu gminnym, powiatowym, międzynarodowym; koncertów; wystaw; imprez kulturalno-rekreacyjnych na terenie miasta i gminy Wołczyn. Wołczyński Ośrodek Kultury od 2009 r. realizuje również autorski program „Wieś kulturą bogata”, którego głównym założeniem jest dotarcie z ofertą zajęć kulturalnych do mieszkańców terenów wiejskich, którzy mają utrudniony dostęp do zajęć odbywających się w ośrodku kultury w godzinach popołudniowych w związku ze złą komunikacją autobusową. Program sprzyja również ożywieniu świetlic wiejskich, które mają być miejscem spotkań dla całej społeczności sołectwa. W ramach programu prowadzone są m.in. następujące zajęcia: wikliniarstwo, warsztaty fotograficzne, ceramiczne, modelarskie, plastyczne, kulinarne, hafciarsko-krawieckie, florystyczne, taneczne, ozdoby wielkanocne techniką decoupage, biżuteria z filcu, kwiaty z bibuły, gry planszowe, zabawy harcerzami, zajęcia muzyczne, zajęcia kroszonkarskie, pomoc przedmedyczną, kurs dekoracji stołów, zajęcia z tworzenia stron www, szkolenie z zakresu bezpieczeństwa podczas żniw prowadzone przez KRUS, warsztaty mażoretkowe, warsztaty z tańcem ludowym, warsztaty rycerskie, decoupage 3D, cardmaking, wikliniarstwo papierowe, warsztaty wokalne, zumba, wyrób witraży, wyplatanie wieńców dożynkowych, wykonywanie stroików i ozdób okolicznościowych, sutach, czerpanie papieru, konkurs plastyczny „Cztery pory roku”, latino dance, zabawy animacyjne, kowalstwo artystyczne, warsztaty kosmetyczne, art.-biżuteria, quilling, ozdoby bożonarodzeniowe, tkactwo, malowanie wyrobów porcelanowych.

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna im. Jakuba Kani w Wołczyńcu

Biblioteka została powołana do istnienia w 1949 roku, a w październiku 2010 roku w ramach dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego 2007–2013 rozpoczęła swoją działalność w zaadaptowanym na ten cel budynku po byłej szkole. W związku z tą inwestycją instytucja może poszczycić się funkcjonalnymi i przestrzennymi pomieszczeniami, dostosowanymi do potrzeb osób niepełnosprawnych, nowym wyposażeniem i sprzętem, które w jeszcze lepszy sposób służą upowszechnianiu czytelnictwa wśród mieszkańców miasta i gminy. Na użytkowników czekają tutaj liczne zbiory biblioteczne, udostępniane w wypożyczalni dla dorosłych, w oddziale dla dzieci i młodzieży oraz w czytelni, która oferuje m.in. księgozbiór podręczny, czasopisma, zbiory regionalne i specjalne. W bibliotece można korzystać także z internetu.

Ponadto placówka organizuje działalność kulturalną i oświatową, która ma za zadanie upowszechniać czytelnictwo: lekcje biblioteczne, wycieczki do biblioteki, konkursy czytelnicze i plastyczne, spotkania autorskie i wystawy.

Imprezy kulturalne

W powiecie kluczborskim przez cały rok kalendarz jest wypełniony cyklicznymi imprezami kulturalnymi o różnorodnej tematyce. Wśród wydarzeń każdy znajdzie coś dla siebie, od miłośnika muzyki poprzez miłośnika historii po miłośnika gotowania. Odbywają się tutaj imprezy związane ściśle zarówno z tradycją poszczególnych gmin i powiatu, jak i zupełnie oderwane od codziennego życia. Największa aktywność w tym zakresie ma miejsce w miesiącach wiosenno-letnich, jednak jesienią i zimą mieszkańcy tego regionu nie mogą narzekać na nudę. Kalendarz imprez jest uwarunkowany ważnymi wydarzeniami i okazjami, jakie mają miejsce w danym miesiącu. Ta forma organizacji społeczności powiatu sprzyja jej integracji, jest możliwością zdobycia wielu kulturowych doświadczeń oraz pokazania swojego talentu. Ponadto skala popularności niektórych imprez jest świetną formą promocji powiatu i przyciąga mieszkańców sąsiednich miast i powiatów.

Miesiąc	Impreza kulturalna
styczeń	<ul style="list-style-type: none">– Dyskusyjny Klub Książki– Wojewódzki Turniej Recytatorski „O Buławę Hetmańską”– Gminny Przegląd Zespołów Jasełkowych w Wołczynie
luty	<ul style="list-style-type: none">– Gala wręczenia Nagród Starosty Kluczborskiego „Plaster miodu”– Bal Sportowca w Wołczynie
marzec	<ul style="list-style-type: none">– Wojewódzki Festiwal Piosenki Dziecięcej „Wesołe Nutki”– Międzypowiatowy Przegląd Młodych Keyboardzistów,– Wojewódzki Przegląd Twórczości Teatralnej „Dionizjada”
kwiecień	<ul style="list-style-type: none">– Wystawa „Hobby naszych czytelników”– Wojewódzki Konkurs Plastyczny dla Dzieci i Młodzieży „Krajobraz Polski”– Pokaz zdobienia pisanek– Międzynarodowy Festyn Rycerski w Biskupicach
maj	<ul style="list-style-type: none">– Rocznica uchwalenia Konstytucji 3 maja– Rocznica zakończenia II wojny światowej– Europejski Festiwal Muzyki Organowej– Plener rzeźbiarski– Międzynarodowy Turniej Rycerski Wojewódzki– Konkurs Plastyczny dla Dzieci i Młodzieży „Pracowite pszczoły dają miód, który potem szlachci pańskie stoły”– Majówka Stowarzyszeń– Majówka na rowerze dla małych i dużych– Festiwal Przedszkolnych Talentów Muzycznych „Śpiewam, tańczę, gram, choć niewiele latek mam”
czerwiec	<ul style="list-style-type: none">– Międzynarodowy Festiwal Piosenki „Kluczborskie Trele”– Wojewódzki Przegląd Orkiestr Dętych– Noc Świętojańska– Dni Kluczborka– Dziecięcy koncert fortepianowy– Lasowicki Moto-Piknik pod Kasztanem– Krajowy Zlot Piłkarzy Weteranów i Mistrzostwa Polski Oldbojów w Byczynie– Dzień Dziecka w Wołczynie– Gminne Święto Strażaka połączone z Zawodami Sportowo-Pożarniczymi w Wołczynie– Dni Wołczyna– Wołczyński Isander
lipiec	<ul style="list-style-type: none">– Konkurs na Najlepszą Potrawę Domową– Dni Wołczyna– Spotkanie Młodych– Regionalne Zawody Dekarzy w Chudobie

sierpień	<ul style="list-style-type: none">– Ogólnopolski Plener Malarski– Biesiada Integracyjna „Spotkajmy się w Kujakowicach”– Maciejowskie Miodu Smakowanie– Festyn „Serce dla Wołczyna”– Stolica Reggae Festiwal– Kantoniada – festiwal piosenki świeckiej, religijnej i sakralnej w Laskowicach
wrzesień	<ul style="list-style-type: none">– Dzień Kombatanta i rocznica wybuchu II wojny światowej– Meeting Muzyczny „Letnia Noc z Blusem... i Rockiem”– Dożynki Gminne– Kluczborskie Kasztanki– Europejskie Dni Dziedzictwa– Jarmark Ziemi Kluczborskiej
październik	<ul style="list-style-type: none">– Warsztaty Muzyki Gospel
listopad	<ul style="list-style-type: none">– Rocznicą Odzyskania Niepodległości– Konkurs na szopki– Gala Piosenki w Byczynie– Forum Kluczborskich Kobiet– Powiatowy Konkurs plastyczny na ozdobę lub kartkę świąteczną „Bóg się rodzi, moc truchleje...” w Wołczynie
grudzień	<ul style="list-style-type: none">– Wojewódzkie Mikołajowe Spotkanie Artystyczne „Mój Pierwszy Krok i Następny”– Wojewódzki Przegląd Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej– Spotkanie wigilijne „Jest taki dzień...”– Wieczór kolęd w Wołczynie

1.8. Współpraca partnerska

Powiat Kluczborski posiada dobrze rozwiniętą współpracę partnerską. W marcu 2000 roku podpisano akt partnerstwa z niemieckim Powiatem Bad Dürkheim, a w maju 2000 roku deklarację o wzajemnej współpracy z Powiatem Brzeżańskim na Ukrainie. W efekcie tych porozumień powiaty zaczęły współpracować ze sobą na wielu płaszczyznach. Zbliżenie nastąpiło zwłaszcza między młodymi mieszkańcami powiatu kluczborskiego i Bad Dürkheim. Uczniowie kluczborskich szkół niejednokrotnie gościli u swoich kolegów z zachodu, ci z kolei przyjeżdżali do Kluczborka. Kontakty zacieśnili także nauczyciele, którzy podczas wizyt poznawali specyfikę pracy w niemieckich szkołach, dzieląc się jednocześnie doświadczeniami zawodowymi z tamtejszymi nauczycielami. Podjęto wzajemne próby zainteresowania partnerów swoją kulturą. W Bad Dürkheim swoje prace malarskie prezentował Piotr Gruss, w Kluczborku wystawiła Jutta Weckerle. Prezentowały się również zespoły muzyczne z obu powiatów. Mieszkańcy powiatu Bad Dürkheim przekazali w lutym 2001 roku pieniądze dla kluczborskiego szpitala, zebrane podczas specjalnie przeprowadzonej akcji. Kluczborcianie z kolei pomagali mieszkańcom powiatu Brzeżany. W maju 2000 roku przekazano dary dla potrzebujących. Kontakty partnerskie między Powiatem Kluczborskim a Bad Dürkheim zaowocowały podpisaniem partnerstwa pomiędzy gminami tych powiatów, które dobrze się rozwijają.

1.9. Aktywność społeczna i stowarzyszenia w powiecie

Mieszkańcy powiatu kluczborskiego zawiązują stowarzyszenia, których cele samodzielnie przez nie wyznaczone mają sprzyjać rozwojowi powiatu i podnosić jakość życia. Podejmują w swych działaniach istotne kwestie społeczne i lokalne.

Wybrane stowarzyszenia powiatu kluczborskiego:

(źródło: <http://www.powiatkluczborski.pl/stowarzyszenia.html>)

▪ Kluczborsko-Oleska Lokalna Organizacja Turystyczna KOLOT

Jest stowarzyszeniem działającym od 2002 roku w powiatach kluczborskim i oleskim. Jej głównym celem jest wspomaganie i kreowanie rozwoju turystyki, promocja walorów turystyczno-kulturowych dwóch powiatów: kluczborskiego i oleskiego, w tym także ich gmin. Posiada status organizacji pożytku publicznego.

Oprócz samorządów powiatów i gmin w swoich szeregach zrzesza: biura obsługi turystycznej, biura podróży, hotele, restauracje, gospodarstwa eko- i agroturystyczne, szkoły, związki oraz osoby fizyczne. Aktualnie liczy ponad 80 członków.

Stowarzyszenie w swoich działaniach szczególnie koncentruje się na wspieraniu obszarów wiejskich poprzez podejmowanie działań na rzecz ekologii i ochrony środowiska. Turystyka wiejska stanowi na tych terenach istotną szansę ożywienia gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy dla wielu mieszkańców wsi. 6 z 9 seminariów naukowo-szkoleniowych, organizowanych przez tę organizację było poświęconych właśnie tej tematyce. Jednym z priorytetów organizacji jest promowanie walorów ziemi kluczborsko-oleskiej poprzez uczestnictwo w targach turystycznych i wydawanie materiałów promocyjnych. Stowarzyszenie ma na swoim koncie już kilkanaście wydawnictw promujących walory powiatów: kluczborskiego i oleskiego.

KOLOT jest m.in. twórcą „Sektorowej Strategii Rozwoju Turystyki na Obszarach Wiejskich w gminach: Kluczbork, Byczyna, Wołczyn i Lasowice Wielkie”, którą stworzono w ramach Pilotażowego Programu Leader+. Jest także inicjatorem utworzenia w 2008 roku na Opolszczyźnie klastra turystycznego „Kraina miodu i mleka”. Funkcjonuje on w ramach Stowarzyszenia.

- **Stowarzyszenie UNIWERSYTET TRZECIEGO WIEKU** – ma na celu inicjowanie i organizowanie działalności kulturalnej; prowadzenie działalności mającej na celu budzenie świadomości obywateli, poczucia obowiązku, okazywania życzliwości; udzielanie pomocy osobom w starszym wieku oraz osobom niepełnosprawnym.
- **Stowarzyszenie Ziemi Wołczyńskiej „DWA SERCA”** – jego działalność to wszechstronna pomoc społeczna, w tym rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej; działalność charytatywna; podtrzymywanie tradycji narodowej; działania na rzecz osób niepełnosprawnych.
- **Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dolina Stobrawy”** – działa na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, tworzy możliwości do aktywizowania działań społeczności lokalnej w dążeniu do poprawy jakości życia. Jego cele strategiczne to: kreacja i rozwój markowych produktów lokalnych w oparciu o istniejący potencjał; rozwój zasobów ludzkich; kreacja wizerunku i marki obszaru; kształtowanie przestrzeni przyjaznej zrównoważonemu rozwojowi obszarów wiejskich; wzmocnienie instytucji i podmiotów gospodarczych działających na rzecz rozwoju w regionie oraz aktywizowanie ich współpracy.
- **Stowarzyszenie Miłośników Kultury i Sztuki „IRYS”** – głównymi celami są: rozwijanie i wspieranie działań kulturotwórczych i środowiskowych dzieci i młodzieży; organizowanie imprez artystycznych i innych; działalność wydawnicza i edukacyjna; wspieranie działalności kulturalnej zespołów artystycznych, nieformalnych klubów młodzieżowych.
- **Stowarzyszenie Rozwoju Kultury i Profilaktyki „EMAUS”** – główne cele stowarzyszenia to rozwijanie i wspieranie działań kulturotwórczych, środowiskowych i profilaktycznych młodzieży poprzez wspieranie działalności kulturalnej zespołów artystycznych i nieformalnych klubów młodzieżowych; organizowanie imprez artystycznych, profilaktycznych i innych; działalność wydawnicza i edukacyjna.
- **Stowarzyszenie Kobiet „KRASKOWIANKI”** – swym działaniem zakłada: wspieranie zrównoważonego rozwoju wsi Krasków w gminie Kluczbork; wspieranie demokracji i budowanie społeczeństwa obywatelskiego; szerzenie oświaty, organizację kursów, szkoleń, aktywizację ludności wiejskiej.
- **Stowarzyszenie ARTIS ACTIONES** – główne cele to organizacja i wspieranie przedsięwzięć kulturalnych; upowszechnianie kultury fizycznej i sportu; ochrona i promocja zdrowia; wspomaganie rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości; wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnej.
- **Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów** – związek zrzesza emerytów i rencistów w celu poprawy ich warunków socjalno-bytowych. Uczestniczy w życiu społecznym poprzez współdziałanie z organami władzy i administracji publicznej, samorządowej i innymi organizacjami społecznymi. Związek zrzesza ponad 1520 osób w czterech kołach (Kluczbork, Byczyna, Wołczyn, Bogacica).
- **Stowarzyszenie Miłośników Tańca „SUKCES” w Kluczborku** – Stowarzyszenie organizuje pokazy, występy, inscenizacje na wszelkiego rodzaju koncertach, balach, imprezach firmowych, wszelkiego rodzaju imprezach plenerowych itp. prezentując pełen przekrój tańców światowych w wykonaniu par o najwyższych umiejętnościach.
- **Stowarzyszenie Regionu Kluczborskiego „Kobietom-Mammograf”** – celem Stowarzyszenia jest działalność publiczna na rzecz środowiska lokalnego: wspieranie działalności zakładów opieki zdrowotnej oraz innych podmiotów wykonujących zadania na rzecz opieki zdrowotnej regionu kluczborskiego, podejmowanie działań dotyczących ochrony, promocji zdrowia, upowszechnianie wiedzy o profilaktyce przeciwnowotworowej ze szczególnym uwzględnieniem wczesnego ich wykrywania, współdziałanie z wszelkimi organizacjami, których statutowe cele działania są zbieżne z celami stowarzyszenia, podtrzymywanie

tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, upowszechnianie i rozwijanie kultury regionalnej, upowszechnianie ochrony wolności praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji, podejmowanie działań na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami, podejmowanie działań z zakresu ekologii i ochrony dziedzictwa przyrodniczego. Stowarzyszenie prowadzi klub „SUPER B@BCIA” oraz Kabaret „ZŁOTE BABY”. Ponadto realizuje wieloletni projekt pod nazwą „ABC ZDROWEGO STYLU ŻYCIA”.

- **Stowarzyszenie „Hospicjum św. Ojca Pio”** – funkcjonuje od 2003 roku, a od 2004 roku ma nadany status organizacji pożytku publicznego. Terenem działania hospicjum jest cały powiat kluczborski. W chwili obecnej działa jako hospicjum domowe. Opieką są obejmowane osoby chorujące na nieuleczalne, postępujące choroby w końcowym okresie życia w ich domach.

1.10. Turystyka

Region obszaru kluczborskiego to obszar o przebogatej i ciekawej historii, korzystnym położeniu geograficznym, na krzyżujących się ważnych szlakach komunikacyjnych, otoczony lasami, z czystą wodą, nieskażonym powietrzem i czystą glebą.

W połączeniu z rozwijającą się bazą turystyczną stwarza to znakomite warunki do wypoczynku i rekreacji. Przygotowane przez poszczególne gminy strefy rozwoju gospodarczego zachęcają inwestorów do lokowania tu właśnie siedzib nowych zakładów produkcyjnych, handlowych i usługowych.

Atrakcje turystyczne

Walory turystyczne ziemi kluczborskiej kuszą wszystkich tych, którzy szukają ucieczki od zgiełku wielkich miast. Ziemia kluczborska położona jest w północno-wschodniej części Opolszczyzny, bogata w przepiękne lasy, łąki, rzeczki i stawy jest jednym z najpiękniejszych jej zakątków i doskonałym miejscem do uprawiania turystyki, agroturystyki i ekoturystyki.

Niezwykłą przyjemnością dla turysty mogą być wędrówki po trasach wiodących przez zagubione wśród lasów liczne rezerwy przyrody. Pełne saren, dzików, jeleni, zajęcy, kun i lisów, lasy przyciągają myśliwych, a bogactwo ich runa kusi zbieraczy. Hojna natura obdarowuje prawdziwkami, maślakami, kurkami, podgrzybkami, a także jagodami i borówkami.

Na atrakcyjnych terenach w miejscowościach Szumirad i Trzebiszyn zlokalizowane są prywatne domki letniskowe. Natomiast w miejscowości Bąków turyści zaznajomią się z naturą spacerując wzdłuż rzeki Stobrawy i obcując z naturalnym środowiskiem leśnym. Ośrodek Turystyczno-Wypoczynkowy w Bąkowie, wielokrotny zdobywca tytułu Mister Camping w konkursie na najlepszy ośrodek tego typu w Polsce, zapewnia bazę noclegową z pełnym zapleczem socjalnym, jak również możliwość korzystania ze sprzętu pływającego oraz boiska do siatkówki i koszykówki, kort tenisowy, plac zabaw dla dzieci.

Niezwykłą atrakcją powiatu są trasy wiodące przez położone wśród lasów rezerwy przyrody, do których należą m.in. rezerwat przyrody w Szumiradzie i Bażanach. Ponadto godna uwagi jest niezwykle pięknie zachowana aleja dębów na trasie Nowa Bogacica–Piec, w której wszystkie okazy liczą co najmniej 300–400 lat. Do atrakcji należy także szlak turystyczny wraz z muzeum im. Jana Dzierżona ze stałą ekspozycją poświęconą pszczelarstwu. Nieskażona przyroda ziemi kluczborskiej obfitująca w smaczne pożytki nektarowe i spadziowe sprawiła, że symbolem tego regionu jest miód – wielki dar natury. Ze wspaniałomyślności natury korzystano tu od wieków, trudniąc się właśnie hodowlą pszczół i produkcją miodu. Tutejsze tereny mają ogromne pszczelarskie tradycje. Stąd pochodzi ksiądz Jan Dzierżon, najslawniejszy polski pszczelarz.

Nieopodal Byczyny znajduje się wybudowana replika średniowiecznego grodu rycerskiego, stanowiąca atrakcję dla turystów. Polsko-Czeskie Centrum Szkolenia Rycerstwa to drewniany obiekt stylizowany na średniowieczny gród – rycerską warownię – powstał w latach 2006–2007 przy udziale środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III A Czecho-Polska. Gród i działająca przy nim Spółdzielnia Socjalna „Gród” oferują szeroką gamę usług, m.in. bazę noclegową i gastronomiczną, organizację imprez okolicznościowych, przez cały okres wakacyjny kolonii i wycieczek dla dzieci i młodzieży, z niecodziennymi atrakcjami, tj.: nauką rzucania nożem, włócznią i toporem, pisania gęsim piórem, jazdy konnej, tańca średniowiecznego i wieloma innymi. Do imprez cyklicznych odbywających się na grodzie należą Międzynarodowe Turnieje Rycerskie.

Przy grodzie znajduje się wypożyczalnia quadów i sprzętu do paintballa oraz sprzętu wodnego (łódki, kajaki i rowery wodne), które stwarzają jedną z alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

Na terenie gminy Lasowice Wielkie w miejscowości Tuły położony jest kościół pod wezwaniem Matki Boskiej Bolesnej wybudowany w 1856 roku. Budowla jest jednym z pierwszych dzieł Alexisa Langerera.

Jednym ze sposobów na ożywienie gospodarki wiejskiej jest tworzenie wiosek tematycznych. Mają one poprzez integrację lokalnej społeczności wokół zagadnień związanych z jakimś produktem, usługą lub kulturą danego regionu zachęcić do jego odwiedzenia. Miejscowości, których rozwój podporządkowany jest jakiemuś konkretnemu pomysłowi, stanowiący swoisty produkt turystyczny, wokół którego tworzone są sposoby na alternatywne dochody mieszkańców. Na terenie powiatu kluczborskiego można wyróżnić następujące wioski tematyczne:

GMINA KLUCZBORK

- Maciejów – wioska pszczelarzy pod hasłem „Miodowa Kraina”,
- Borkowice – wioska stolarzy pod hasłem „Drewno naszym bogactwem”,
- Kuniów – wioska kolejarzy z Muzeum Kolejnictwa.

GMINA LASOWICE WIELKIE

- Chudoba – wioska dekarzy.

GMINA WOŁCZYN

- Markotów Duży – wioska motyli.

GMINA BYCZYNA

- Biskupice – gród rycerski, działka o powierzchni 8 ha – planowane jest tam utworzenie Rycerskiego Parku Historycznego.

We wsi Bąków (gmina Kluczbork) organizowany jest spływ kajakowy na rzece Stobrawa. Długość trasy spływu wynosi ok. 4 km. Średnia szerokość rzeki Stobrawy podczas spływu wynosi 2–3 m, z wyjątkiem spływu na leśnym odcinku rzeki, gdzie szerokość wynosi 5–6 m oraz zbiornika retencyjnego Kluczbork. Średnia głębokość wody na rzece Stobrawa wynosi ok. 50 cm. Niewątpliwą atrakcją spływu jest zróżnicowanie krajobrazu spływu, gdyż rzeka na tej trasie przebiega przez pola, łąki, las, a także zbiornik retencyjny.

W gminie Wołczyn występuje ujęcie wód termalnych, które stanowią potencjał do utworzenia w tym miejscu atrakcji turystycznej w postaci solanki do kąpeli i inhalacji.

Szlaki turystyczne

Ciekawą możliwością spędzania czasu są wędrowki rowerowe po ziemi kluczborskiej trasą drewnianych kościółków, które tworzą charakterystyczny i malowniczy element krajobrazu świadczący nie tylko o historii budowlanej regionu, ale przede wszystkim o losach mieszkańców tych ziem. Szlaki architektury drewnianej obejmują miejscowości: Biskupice, Nasale, Maciejów, Bąków, Chocianowice, Wędrynia, Laskowice, Lasowice Małe, Lasowice Wielkie, Jakubowice, Krzywiczyny, Świniary Wielkie, Komorzno, Gierałcice, Gołkowice, Brzezinki, Proślice, Miechowa, Rożnów, Wierzbica Dolna.

Turyści

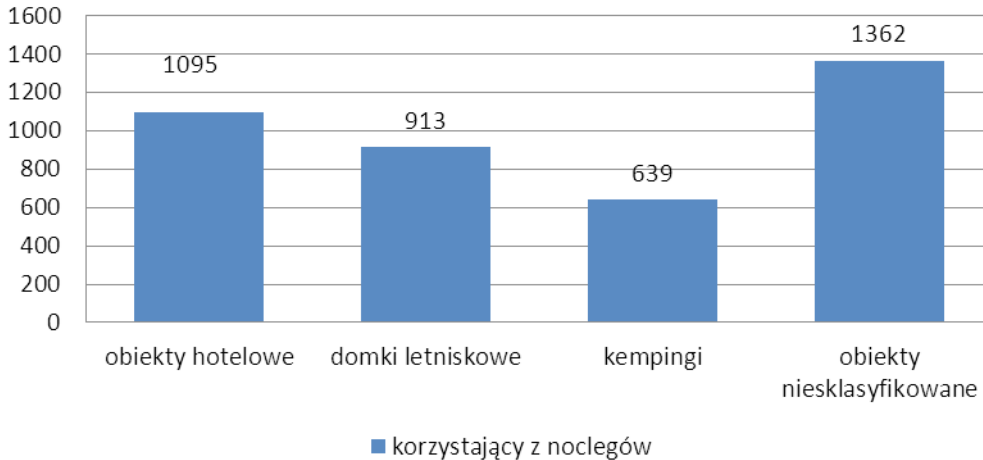
Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku ważnym czynnikiem rozwoju regionu są sport i rekreacja, które pełnią zarówno funkcję wychowawczą, edukacyjną i integrującą społeczeństwo, jak również mogą służyć jako narzędzie podnoszenia jakości życia oraz kreowania wizerunku obszaru. Niezbędne jest zatem rozszerzenie oferty turystyczno-kulturalnej regionu poprzez modernizację i rozbudowę obiektów dziedzictwa kulturowego. Spójność działań na poziomie wojewódzkim i powiatowym sprawi, że osoby odwiedzające region Opola będą chętne do jego głębszego poznania i zwiedzania innych zakątków tego województwa, w tym właśnie miejsc powiatu kluczborskiego.

Turyści przybywający na wypoczynek do powiatu kluczborskiego mają do dyspozycji 10 obiektów hotelowych, w tym 3 hotele skategoryzowane (Hotel Spałka i Hotel Korona w Kluczborku, Hotel Adler w Byczynie) i 11 pensjonatów położonych w gminach Byczyna, Wołczyn i Kluczbork. W okresie od stycznia do grudnia 2012 roku udzielono łącznie 9344 noclegów, z czego 1590 (17%) to noclegi udzielone turystom zagranicznym.

Miejsca noclegowe w gminie Lasowice Wielkie: gospodarstwa agroturystyczne (Chocianowice, Laskowice, Tuły), karczma myśliwska w Szumiradzie.

Wykres 17. Liczba osób korzystających z noclegów wg rodzaju obiektu w 2012 roku w powiecie kluczborskim

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Najwięcej osób w powiecie kluczborskim korzystało z noclegów w obiektach niesklasyfikowanych, czyli takich, które w czasie niepełnego wykorzystania zgodnie z ich przeznaczeniem lub w części, pełnią funkcję obiektu noclegowego dla turystów. Są to m.in. internaty, hotele robotnicze itp. O połowę mniej osób wybierało jak miejsce noclegowe kempingi, jednak mimo to, można uznać wskaźnik przekraczający 600 osób za zadowalający.

Biorąc pod uwagę narodowość turystów zagranicznych, to w roku 2012 Holendrom udzielono 188 noclegów, Niemcom 168, a zaskakująco dużo, bo aż 914 – Włochom.

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w powiecie wynosił 19,3%, przy czym wskaźnik ten dla województwa opolskiego wynosił 26,1%, a dla Polski 33,6%².

Pod względem bazy gastronomicznej każda gmina oferuje liczne bary, puby, restauracje i kawiarnie. Najbardziej rozwinięta jest ta sfera w Kluczborku, a najsłabiej w Lasowicach Wielkich.

Agroturystyka

Powiat kluczborski jest w większości terenem rolniczym, a więc zagościła tu również taka forma turystyki, jak agroturystyka, której rozkwit można zauważyć na północno-zachodnim krańcu powiatu.

Funkcjonuje tutaj kilkanaście gospodarstw agroturystycznych, które oferują swoim klientom szerokie formy kontaktu z przyrodą i wypoczynek poprzez jazdę konną i łowienie ryb. Ponadto w ramach ekoturystyki, goście mogą zażyć spania na sianie oraz skosztować dietetycznej i regionalnej kuchni. Dla dzieci atrakcją może być wzięcie udziału w warsztatach edukacji ekologicznej z udziałem zwierząt (koń, krowa, kozy, króliki, świnki, kury, psy hodowlane, koty).

W pogodne letnie dni można wybrać się na kąpielisko do Bąkowa lub nad Zalew w Ligocie Górnej. Na terenie powiatu istnieją również miejsca gdzie można rozbić namiot oraz ustawić przyczepę kempingową.

² Dane z Głównego Urzędu Statystycznego – Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych w 2012 roku.

Zgodnie z Raportem regionalnym Województwa Opolskiego wykorzystując potencjał turystyczny obszarów wiejskich i walory przyrodniczo-krajobrazowe region opolski powinien wspierać głównie rozwój agroturystyki oraz innych rodzajów turystyki poprzez podnoszenie estetyki i ładu przestrzennego wsi (m.in. dbałość o zachowanie historycznego układu przestrzennego wsi oraz lokalnych elementów regionalnego stylu architektonicznego). Warto w tym celu tworzyć system szlaków tematycznych oraz budować, rozbudowywać i modernizować parkingi leśne.

1.11. Bezpieczeństwo publiczne

Policja

Za bezpieczeństwo publiczne w powiecie kluczborskim odpowiada:

- Powiatowa Komenda Policji w Kluczborku,
- Posterunek Policji w Buczynie,
- Posterunek Policji w Wołczynie.

Tabele poniżej obrazują zjawisko przestępczości na terenie powiatu kluczborskiego w latach 2009–2013.

Analizując pierwszą część danych dotyczących przestępstw – ich stwierdzania i wykrywalności, za bardzo pozytywne należy uznać brak zabójstw na terenie powiatu w ostatnich 5 latach. Spadła liczebność jednego z najczęściej popełnianych przestępstw – kradzieży rzeczy cudzej, jednak jego wykrywalność nie przekracza 50%. Zgodnie z tabelą 24. kategorią innych czynów przestępczych występujących w omawianym powiecie w znacznym stopniu są:

- kradzież z włamaniem, której wykrywalność w roku 2013 wynosiła 42%,
- przestępstwa gospodarcze, których wykrywalność dochodzi do 90%,
- przestępstwa drogowe, najbardziej liczne, ale wykrywane w prawie 100%.

Tabela 24. Przestępczość w powiecie kluczborskim – przestępstwa stwierdzone i wykryte w latach 2009–2013

Kategoria	Zabójstwo		Zgwałcenie		Uszczerbek na zdrowiu		Udział w bójce lub pobiciu		Kradzież cudzej rzeczy	
	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte
2009	–	–	3	3	27	23	20	13	293	147
2010	–	–	5	5	27	27	27	20	272	130
2011	–	–	2	2	28	25	23	18	285	123
2012	–	–	1	1	26	27	16	12	270	120
2013	–	–	3	3	27	25	14	12	241	111

Źródło: Powiatowa Komenda Policji w Kluczborku

Tabela 25. Przestępczość w powiecie kluczborskim cd. – przestępstwa stwierdzone i wykryte w latach 2009–2013

Kategoria	Przestępstwa rozbójnicze		Kradzież z włamaniem		Przestępstwa gospodarcze		Uszkodzenie mienia		Przestępstwa narkotykowe		Przestępstwa drogowe	
	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte
2009	11	11	192	104	153	142	108	56	93	93	429	427
2010	13	11	193	103	189	186	82	38	117	119	398	398
2011	4	3	211	135	196	186	114	45	73	72	499	495
2012	8	5	189	119	161	156	107	44	150	148	532	529
2013	8	6	148	62	171	157	94	43	89	87	449	446

Źródło: Powiatowa Komenda Policji w Kluczborku.

Osobną kategorią są czyny karalne popełniane przez nieletnich. Poniższa tabela przedstawia dane, że liczba ta zmienia się skokowo w każdym roku. W roku 2011 czynów tych było tylko 53, a rok później aż 78, przy czym w roku 2013 liczebność spadła do 40 (co jest bardzo pożądanym zjawiskiem).

Tabela 26. Czyny karalne popełniane przez nieletnich w powiecie kluczborskim w latach 2009–2013

Kategoria	Czyny karalne popełniane przez nieletnich – ogółem
2009	62 czyny / 60 nieletnich sprawców
2010	71 czynów / 77 nieletnich sprawców
2011	53 czyny / 46 sprawców
2012	78 czyny / 64 sprawców
2013	40 czyny / 23 sprawców

Źródło: Powiatowa Komenda Policji w Kluczborku

Pod względem charakteru czynów karalnych nieletnich za najczęściej występujące należy uznać kradzież rzeczy cudzej, uszczerbek na zdrowiu, bójka i pobicie, przestępstwa drogowe oraz te określone w Ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii.

W powiecie kluczborskim występuje zagrożenie przyjmowania przez młodzież narkotyków, dopalaczy i używek. Przemiany, jakie zachodzą w Polsce od końca lat dziewięćdziesiątych, oprócz niewątpliwych korzyści, przyniosły szereg niebezpieczeństw. Nasiliły się niekorzystne zjawiska: trudna sytuacja ekonomiczna polskich rodzin, brak pracy, niezdrowa rywalizacja, pośpiech, stres i depresje. W dzisiejszej szybko zmieniającej się rzeczywistości trudno jest zachować zdrowie i komfort psychiczny osobie dorosłej, a tym bardziej dziecku. Napięcia i konflikty młodzież coraz częściej próbuje rozładować stosując środki psychoaktywne. O ile dorośli częściej sięgają po alkohol, papierosy i leki, to młodzież wybiera drogę „na skróty”. W poszukiwaniu mocnych wrażeń i szybkich rozwiązań coraz więcej dzieci i młodzieży sięga po narkotyki. Otwarte granice sprzyjają dilerom, zwiększyła się

„podaż” i różnorodność narkotyków, znacznie spadła ich cena i każdy bez problemu może je kupić. Zazywanie narkotyków niesie szereg problemów rodzinnych, szkolnych, zdrowotnych, a także prawnych. To niepokojące zjawisko ma tendencje rosnące – dotyczy coraz młodszych dzieci i jest jednym z największych zagrożeń współczesnej młodzieży. Wśród młodzieży sięgającej po narkotyki część próbowała tylko raz i na tym poprzestała. Większość to eksperymentatorzy, którzy przyznają się do okazjonalnego zazywania narkotyków, ale są to osoby poważnie zagrożone uzależnieniem. W celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się tego zjawiska należy zintensyfikować badania profilaktyczne prowadzone w szkole. Dlatego działania profilaktyczne należy wprowadzać od początku nauki szkolnej, kontynuując i intensyfikując edukację zdrowotną w gimnazjum i liceum. Wszelkie zainteresowania dzieci i młodzieży należy rozbudzać w młodszym wieku szkolnym. Młodzież w okresie dojrzewania wciąż poszukuje nowych i mocnych wrażeń, w większości sięga po narkotyki dla zabawy i z nudy. Dlatego szkolna oferta zajęć pozalekcyjnych powinna być na tyle różnorodna, atrakcyjna i ciekawa, aby stanowiła realną konkurencję dla narkotyków od początku nauki szkolnej.

Tabela 27. Przeszestępstwa narkotykowe popełnione przez nieletnich sprawców na terenie Komendy Powiatowej Policji w Kluczborku w latach 2011–2013

Wyszczególnienie	Przeszestępstwa narkotykowe popełnione przez nieletnich sprawców na terenie Komendy Powiatowej Policji w Kluczborku	
Stan na grudzień 2011	5 czynów	3 sprawców
Stan na grudzień 2012	25 czynów	9 sprawców
Stan na grudzień 2013	0 czynów (usiłowanie)	1 sprawca

Źródło: Powiatowa Komenda Policji w Kluczborku

Mimo występowania wyżej opisanych negatywnych zjawisk, w powiecie nie występuje zagrożenie ze strony pseudokibiców i młodzieży biorącej udział w takich grupach.

W zakresie zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu konieczna jest instalacja monitoringu. Efekty obecności systemu monitoringu w mieście mogą mieć wpływ na: ogólny spadek aktów wandalizmu we wszystkich monitorowanych rejonach, spadek przestępczości, udaremnienie prób wyłudzeń odszkodowań komunikacyjnych, spadek kradzieży kieszonkowych, możliwość pozyskania materiału dowodowego w przypadku popełnienia przestępstwa, wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców.

Do jednych z ustawowych zadań policji należy inicjowanie i organizowanie działań ukierunkowanych na zapobieganie przestępczości i patologiom, co powoduje, że na płaszczyźnie profilaktycznej policjanci koncentrują się na promowaniu właściwych, zdrowych postaw i zachowań oraz przeciwstawianiu im negatywnych skutków zachowań kryminogennych.

Są to także wszystkie te działania, które neutralizują i hamują rozwój zjawisk mogących wpływać na rozwój przestępczości bądź też wpływających demoralizująco na młodych ludzi.

Działania profilaktyczne realizowane przez opolską policję zostały dobrane i opracowane w taki sposób, aby ich treść, przekaz oraz cel ewoluowały wraz z rozwojem dzieci. Jednocześnie są one komponentem przedsięwzięć ogólnokrajowych, realizowanych w ramach programów ukierunkowanych na podniesienie poczucia bezpieczeństwa. Z tego względu działania zapobiegawcze nie koncentrują się tylko na nieletnich, ale także na ich otoczeniu i środowisku. Podejście systemowe pozwala na optymalny dobór przedsięwzięć, a także objęcie szeroko zakrojonymi działaniami profilaktycznymi możliwie największej grupy odbiorców.

Realizacja tych programów odbywa się na płaszczyźnie: edukacyjnej, interwencyjnej i w formie działań alternatywnych, z uwzględnieniem poziomu wiedzy odbiorców oraz stopnia rozwoju emocjonalno-poznawczego. Obejmują one młodych mieszkańców naszego województwa od wieku przedszkolnego aż do szkoły średniej. Z dziećmi i młodzieżą szkolną poruszane są tematy takie jak: bezpieczna droga do szkoły, odpowiednie zachowanie w kontakcie z obcą osobą, ale też dotyczące bezpiecznej zabawy w czasie wakacji i ferii. Starsza młodzież jest edukowana w zakresie agresji i przeciwdziałaniu takim zachowaniom, uzależnień od alkoholu czy narkotyków. Rozpowszechniane są też materiały informacyjno-edukacyjne – broszury, ulotki, informator „Czy wiesz, co naprawdę robisz przed komputerem? Niebezpieczeństwa, pułapki, pokusy, czyli przestępczość w cyberprzestrzeni”. Wśród uczniów szkół średnich i gimnazjalnych poruszany jest też temat zagrożeń, jakie niosą samochody i motocykle, ze względu na możliwość ubiegania się przez nich o kartę motorowerową i prawo jazdy.

Bezpieczeństwo na drogach

Poniższa tabela wskazuje, że w powiecie w największej liczbie są popełnianie przestępstwa drogowe, które jednak są prawie całkowicie wykrywalne. Zestawienie szczegółowo przedstawia sytuację w zakresie bezpieczeństwa na drogach.

Tabela 28. Bezpieczeństwo na drogach w powiecie kluczborskim w roku 2013

Bezpieczeństwo na drogach w powiecie kluczborskim w roku 2013		
Liczba zdarzeń drogowych	wypadków drogowych	29
	kolizji drogowych	531
Liczba popełnionych wykroczeń przez uczestników ruchu drogowego	ujawniono wykroczeń ogółem	14 691
	postępowanie mandatowe	9243
	pouczenia	5237
Liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców ze względu na naruszenie przepisu	art. 87§1 KW	78
	art. 87§2 KW	15
	art. 178a§1 KK	156

Źródło: Powiatowa Komenda Policji w Kluczborku

W powiecie kluczborskim w roku 2013 najwięcej zatrzymano osób ze względu na znajdowanie się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających w czasie prowadzenia pojazdu w ruchu lądowym, powietrznym lub wodnym (art. 178a§1 KK). Drugą najczęstszą przyczyną zatrzymań było znajdowanie się przez kierowców w stanie po spożyciu alkoholu i jednocześnie prowadzenie pojazdu w ruchu lądowym powietrznym lub wodnym (art. 87§1 KW).

Tabela 29. Zdarzenia drogowe w wybranych miejscach powiatu kluczborskiego w roku 2013

Nr trasy obsługiwanej przez służbę ruchu drogowego Policji	Zdarzenia	Liczba zdarzeń	zabici na miejscu	zmarli do 30 dni	ranni
Miasto Kluczbork	wypadki	1	–	–	1
	kolizje	148	–	–	–
Droga krajowa nr 11 Ciarka–Kostów	wypadki	9	4	2	3
	kolizje	108	–	–	–
Droga krajowa nr 45 Trzebiszyn–Ligota Górna	wypadki	6	–	–	7
	kolizje	46	–	–	–
Droga krajowa nr 42 Duczów–Przybkowice	wypadki	1	–	–	1
	kolizje	68	–	–	–
Inne trasy/drogi powiatowe	wypadki	12	1	–	11
	kolizje	161	–	–	–
Razem	wypadki	29	5	2	23
	kolizje	531	–	–	–

Źródło: Powiatowa Komenda Policji w Kluczborku

Na terenie powiatu kluczborskiego w roku 2013 nie wytypowano miejsca szczególnie niebezpiecznego, w którym dochodziło do dużej liczby wypadków lub kolizji drogowych.

Z przedstawionej analizy stanu bezpieczeństwa wynika, że najbardziej niebezpiecznym odcinkiem trasy jest droga krajowa nr 11 Ciarka–Kostów, gdzie odnotowano 9 wypadków drogowych i 108 kolizji. W wyniku tych zdarzeń 4 osoby zginęły na miejscu zdarzenia, 2 zmarły w wyniku poniesionych obrażeń ciała oraz 3 osoby zostały ranne.

Tabela 30. Zdarzenia drogowe i ich skutki wg podziału administracyjnego w powiecie kluczborskim w roku 2013

Zdarzenia drogowe i ich skutki wg podziału administracyjnego					
KPP i podległe	Wypadki	Kolizje	Zabici na miejscu wypadku	Zmarli do 30 dni	Ranni
Kluczbork	16	284	2	1	13
Byczyna	6	76	1	1	4
Wołczyn	2	102	–	–	2
Lasowice wielkie	5	69	2	–	4
Razem	29	531	5	2	23

Źródło: Powiatowa Komenda Policji w Kluczborku

Gminą, w której dochodziło do wypadków i kolizji najczęściej w roku 2013, jest Kluczbork. Ich liczba przewyższa kilkakrotnie zdarzenia drogowe odnotowane w innych gminach. W Wołczynie miały miejsce tylko 2 wypadki, ale za to pod względem liczebności kolizji zajmuje drugie miejsce w powiecie. W gminie Lasowice Wielkie liczba kolizji była najmniejsza, a liczba wypadków umiarkowana na tle powiatu.

Bezpieczeństwo przeciwpożarowe

Ochronę przeciwpożarową w powiecie kluczborskim zapewnia Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Kluczborku oraz 36 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, które znajdują się w każdej gminie. Jednostki OSP Byczyna, Biadacz, Bogacica, Chudoba, Jasienie, Kuniów, Gierałcice, Szymonków, Jakubowice i Wołczyn są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Podstawowym celem KSRG jest ochrona życia, zdrowia, mienia lub środowiska poprzez: walkę z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi, ratownictwo techniczne, chemiczne i od 1997 roku również poprzez ratownictwo ekologiczne i medyczne.

Wyposażenie KP PSP w Kluczborku w większości spełnia wymagania normatywne.

Tabela 31. Liczba przeprowadzonych akcji przez Państwową Straż Pożarną w Kluczborku w latach 2011–2013

Liczba przeprowadzonych akcji przez KP PSP w Kluczborku			
Wyszczególnienie	2011	2012	2013
Požary	369	325	242
Miejscowe zagrożenia	389	297	345
Alarmy fałszywe	20	24	28
Ogółem	778	646	615

Źródło: Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej

Ogólna liczba wezwań przeprowadzonych przez Straż Pożarną w Kluczborku zmalała na przestrzeni lat 2011–2013. Znacznie spadła liczba wezwań do pożarów, co może być efektem działań informacyjnych i zwiększeniem świadomości ludzi w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego. Widoczne są jednak wahania wśród akcji przeprowadzonych w związku z zagrożeniem miejscowym oraz od roku 2011 systematycznie wzrastała liczba fałszywych alarmów (z systemu monitoringu obiektów).

Działania prewencyjne

W maju, wrześniu i październiku 2013 roku zostały przeprowadzone działania informacyjno-edukacyjne w formie pogadarek oraz pokazów z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy i bezpieczeństwa przeciwpożarowego dla 15 grup dzieci i młodzieży szkolnej, w sumie ok. 250 osób.

Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza w Kluczborku przygotowała oraz uczestniczyła w następujących ćwiczeniach na obiektach połączonych z praktycznym sprawdzeniem organizacji i warunków ewakuacji:

- Publiczne Gimnazjum Nr 3 w Kluczborku,
- Siegenia AUBI Spółka z o.o. w Kluczborku,
- WODiDZ w Kluczborku,
- Publiczne Przedszkole Nr 8 w Kluczborku,
- Zakład Karny w Kluczborku,
- Publiczne Przedszkole w Buczynie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku.

Sekcja Kontrolno-Rozpoznawcza Komendy Powiatowej PSP w Kluczborku przeprowadziła m.in. w ramach zadań poprawy stanu bezpieczeństwa pożarowego oraz innych zagrożeń w powiecie kontrole w następujących obiektach użyteczności publicznej:

- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kluczborku,
- Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu, Filia w Kluczborku,
- Specjalno Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kluczborku,
- Ośrodek Turystyczno-Wypoczynkowy „CAMPING 23” w Bąkowie,
- Gród Polsko-Czeskie Centrum Szkolenia Rycerstwa w Biskupicach,
- Wojewódzki Kampus Sportowo-Rekreacyjny „STOBRAWA” – Obiekt Hotelowy,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczborku,
- Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia i Doskonalenia Zawodowego w Kluczborku.

Akcja „NIE dla CZADU”

Akcja przeprowadzona przez KP PSP w Kluczborku zakładała zwiększenie czujności ludzi przed zagrożeniem, jakim jest zatrucie tlenkiem węgla. W tym celu straż pożarna podjęła działania na szeroką skalę i współpracowała z różnymi instytucjami. Starostwo Powiatowe zamieściło na stronie internetowej informację o zagrożeniu czadem „Nie dla czadu”, tygodnik regionalny „Kulisy Powiatu” opisywał bieżące działania straży pożarnej. Również telewizja kablowa Z.T.K. TELE-KAB zamieszczała na swej stronie internetowej artykuły w wersji elektronicznej informujące o akcji. Ponadto straż pożarna rozdała ok. 1500 ulotek w różnych punktach oraz rozpowszechniała całą akcję wspólnie z telewizją kablową. Jako słabą stronę kampanii należy uznać brak środków na działalność na szczeblu powiatu m.in. na druk ulotek oraz zakup czujek tlenku węgla.

Bezpieczeństwo przeciwpowodziowe

Powiat kluczborski należy do średnio zagrożonych możliwością wystąpienia powodzi (typowe powodzie nie występują). W szczególności dotyczy to możliwości wystąpienia powodzi opadowych spowodowanych przez długotrwałe opady deszczu lub deszcze nawalne o dużym natężeniu oraz roztopowych, czyli powodzi spowodowanych przez roztopy pokrywy śnieżnej i wystąpienia w związku z nimi podtopień na terenie powiatu.

W powiecie rejon zagrożony podtopieniami obejmuje lokalne zlewnie rzeczne i zlewnie miejskie.

Zagrożonych jest około 10% powierzchni powiatu, tj. ok. 8 tys. ha użytków rolnych (bazując na danych z oceny powodzi opadowej z maja 2010 roku spowodowanej przez długotrwałe padające deszcze). Podczas tej powodzi wystąpiły też straty w infrastrukturze drogowej i urządzeniach hydrotechnicznych i budynkach mieszkalnych i gospodarczych (najczęściej były to podtopione piwnice i obejścia).

Wskutek nawałnych opadów deszczu na obszarze powiatu lokalnie mogą wystąpić podtopienia budynków mieszkalnych (głównie piwnic) i użytków rolnych.

Na terenie powiatu nie występują rzeki mające tendencję do wylewania, czyli takie które powodowałyby częste zagrożenie powodziowe z wyjątkiem sytuacji spowodowanych wystąpieniem bardzo niekorzystnych warunków atmosferycznych. Wówczas w sytuacji wystąpienia długotrwałych opadów deszczu, deszczy nawałnych czy też gwałtownych roztopów nagromadzonej pokrywy śnieżnej, może wystąpić lokalne wylanie rzek na terenie powiatu powodujących podtopienia, dotyczy to również cieków melioracji szczegółowej. Może to zdarzyć się przykładowo na rzekach: Stobrawie, Prośnie, Pratwie, Jaśkowskiej Wodzie, Bogacicy, Budkowiczance, Wołczyńce, Wołczyńskim Strumieniu oraz rowach melioracji szczegółowej R-K (płyynie z kierunku Bogdańczowic przez część Kluczborka), rów R-B (przebiega przez Krzywiznę (gm. Kluczbork).

Na terenie powiatu występują miejsca zagrożone podtopieniami spowodowanymi wystąpieniem powodzi opadowej i roztopowej:

- gmina Kluczbork – miejscowości: Krzywizna, Kuniów, Krężel, Bąków, Ligota Dolna, Czaple Stare, Smardy Dolne i Górne, Zameczek, Nowa Bogacica, Gotartów, Kujakowice Górne;
- miasto Kluczbork – ulice: Strzelecka, Słoneczna, Korfantego, Księcia Poniatowskiego, Generała Bema, Klasztorna, Kujakowicka, Gniazdowskiego, Kossaka;
- gmina Wołczyn: Wierzchy, Szum, Wąsice, Markotów Cygany, Brynica Markowe;
- miasto Wołczyn: może być podtapiana ul. Kościuszki, ogródki działkowe, basen miejski, ul. Ogrodowa, budynki przy ul. Namysłowskiej, teren gimnazjum;
- gmina Byczyna: Nasale, Gosław, Paruszowice, Sarnów, Proślice, Ciecierzyn, Jaśkowice, Gołkowice, Kostów oraz dolina rzeki Proсны;
- gmina Lasowice Wielkie: Gronowice, Lasowice Wielkie, Lasowice Małe, Tuły.

Na poprawę bezpieczeństwa przeciwpowodziowego powiatu duży wpływ mają dwa zbiorniki retencyjne zlokalizowane w powiecie kluczborskim:

- zbiornik retencyjny Biskupice–Brzózki na rzece Pratwie w gminie Byczyna – oddany do użytku w 1996 roku, pełni funkcje ochrony przeciwpowodziowej. Zbiornik retencyjny Biskupice–Brzózki na rzece Pratwie w km 14+250 – 16+800, położony jest na gruntach wsi Biskupice i Proślice. Powierzchnia zbiornika wynosi 42 ha. Pojemność 535 tys. m³, długość zapory 540 mb, 179 max piętrzenie, 178,5 norm. piętrzenie;
- zbiornik retencyjny w Kluczborku na rzece Stobrawie w gminie Kluczbork – oddany do użytku 14 listopada 2012 roku. Jest on jedynym, kompleksowym zabezpieczeniem miasta i gminy Kluczbork przed zalaniem. Wpływa także na ochronną większość obszaru powiatu. „Zbiornik retencyjny Kluczbork na rzece Stobrawie” w km 61+500” zbudowany został w dolinie rzeki Stobrawy w km 61+500, na wysokości wsi Ligoty Górnej w gminach Kluczbork i Lasowice Wielkie. Zbiornik retencyjny ma zaporę ziemną dł. około 2,7 km z konstrukcją upustowo-przelewową w km 61+500 – rzeki Stobrawy, wyprofilowaną czaszę zbiornika, wyposażenie zbiornika w wodoszczelną przegrodę, wykonanie ujęcia wody do Młynówki. Zbiornik ma pojemność całkowitą 1 683 000 m³. Powierzchnia zalewu przy normalnym poziomie piętrzenia ma 56,7 ha. Pojemność powodziowa stała – 0,58 mln m³, min. Piętrzenie – 1,1 mln m³, max. piętrzenie – 1,68 mln m³.

Sporządzona wstępna ocena ryzyka powodziowego dla województwa opolskiego:

1. nie zalicza obszaru powiatu kluczborskiego do obszarów, na których wystąpienie powodzi jest prawdopodobne;
2. mapa obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi wskazuje na terenie powiatu obszar leżący w dolinie rzeki Proсны (rzeka na długości 17,5 km przepływa przez teren powiatu kluczborskiego w gminie Byczyna będąc rzeką graniczną pomiędzy województwem opolskim, a województwem łódzkim, stanowi lewy dopływ Warty).

Należy podkreślić, że na podniesienie poziomu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w powiecie wpływ ma utrzymanie w należytym stanie urządzeń melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych.

Na terenie powiatu nie budowano wałów ochronnych, ponieważ brak jest przesłanek i potrzeb technicznych do ich tworzenia, występują rzeki nizinne o małych spadkach.

1.12. Edukacja

Powiat Kluczborski jest organem prowadzącym dla następujących jednostek oświatowych:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Adama Mickiewicza w Kluczborku – to szkoła z kilkudziesięcioletnią tradycją, w skład której wchodzi: Publiczne Gimnazjum Nr 1 w Kluczborku oraz I Liceum Ogólnokształcące w Kluczborku. W strukturze Zespołu Szkół funkcjonuje również I Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych oferujące bezpłatną naukę w systemie stacjonarnym i zaocznym osobom, które ukończyły 18. rok życia. I liceum Ogólnokształcące w Kluczborku oferuje kształcenie w oddziałach: biologiczno-chemicznym, matematyczno-fizycznym, matematyczno-informatycznym, medyczno-farmaceutycznym, społeczno-prawnym oraz lingwistyczno-dziennikarskim. W Publicznym Gimnazjum Nr 1 funkcjonuje utworzony z inicjatywy Polskiego Związku Piłki Siatkowej, przy współpracy z Powiatem Kluczborskim, Siatkarski Ośrodek Szkolny. W ramach S.O.S. uczennice objęte programem biorą udział w dodatkowych zajęciach sportowych oraz uczestniczą w rozgrywkach na poziomie wojewódzkim i ogólnopolskim.

Tabela 32. Liczba uczniów ZSO w Kluczborku

Nazwa szkoły	Liczba uczniów				
	2009	2010	2011	2012	2013
Publiczne Gimnazjum Nr I w Kluczborku	340	329	328	353	325
I Liceum Ogólnokształcące w Kluczborku	559	526	491	465	440
I Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Kluczborku	–	–	–	–	–
Razem	899	855	819	818	765

Źródło: Wydział Edukacji i Sportu Starostwa Powiatowego w Kluczborku

Analizując powyższe dane, w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Kluczborku następuje sukcesywny spadek liczby uczniów. Jednym z czynników decydującym o zaistniałej sytuacji jest niewątpliwie niż demograficzny, który w ostatnich latach „wkroczył” do szkół ponadgimnazjalnych.

Szkoła posiada boisko wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią, lecz istnieje również potrzeba budowy boiska do siatkowej piłki plażowej oraz bieżni ze skocznią do skoku w dal.

W 2013 roku struktura zatrudnienia w omawianej szkole przedstawia się następująco: 60 nauczycieli dyplomowanych, 7 nauczycieli mianowanych, 3 nauczycieli kontraktowych oraz jeden nauczyciel stażysta.

- Zespół Szkół Licealno-Technicznych w Kluczborku – szkoła rozpoczęła działalność w 1950 roku. Założenie i rozbudowa szkoły wychodziły naprzeciw zapotrzebowaniom regionu kluczborskiego, a w szczególności Fabryki Maszyn i Urządzeń „FAMAK”, na wykwalifikowaną kadrę pracowniczą. Od początku też została nawiązana do dziś trwająca współpraca między tymże przedsiębiorstwem a szkołą. W skład Zespołu Szkół wchodzi: II Liceum Ogólnokształcące w Kluczborku oraz Technikum Nr 1 w Kluczborku.

II Liceum Ogólnokształcące w Kluczborku w swojej ofercie edukacyjnej proponuje naukę w klasie tzw. politechnicznej z rozszerzonym programem nauczania z matematyki, informatyki i języka obcego, w klasie humanistycznej – z języka polskiego, języka obcego i historii z elementami prawa, w klasie tzw. policyjnej – z wiedzy o społeczeństwie, języka obcego i geografii oraz w klasie biologiczno-chemicznej z rozszerzeniami z biologii, chemii i języka obcego. Technikum Nr 1 w Kluczborku kształci w zawodach: technik mechanik, technik informatyk oraz technik logistyk. Do 2012 roku w skład Zespołu Szkół wchodziło także I Liceum Profilowane w Kluczborku zawierające w swojej ofercie profil ekonomiczno-administracyjny oraz zarządzanie informacją.

Tabela 33. Liczba uczniów w ZSL-T w Kluczborku

Nazwa szkoły	Kierunki kształcenia	Liczba uczniów				
		2009	2010	2011	2012	2013
II Liceum Ogólnokształcące w Kluczborku	Razem	325	294	267	262	259
I Liceum Profilowane w Kluczborku (zlikwidowane)	Ekonomiczno-administracyjny	16	16	16	0	0
	Zarządzanie informacją	41	15	15	0	0
Technikum Nr 1 w Kluczborku	Technik informatyk	115	143	136	129	113
	Technik logistyki	0	0	0	25	55
	Technik mechanik	120	113	96	91	103
Razem		617	581	530	507	530

Źródło: Wydział Edukacji i Sportu Starostwa Powiatowego w Kluczborku

Pośród 530 uczniów kształcących się w 2013 roku w ZSL-T w Kluczborku 243 pochodzi z obszarów wiejskich, a 2 uczniów ma dysfunkcje ruchowe. W szkole zatrudnionych jest łącznie 49 nauczycieli, z czego 34 dyplomowanych, 9 mianowanych i 6 kontraktowych. W placówce jest potrzeba rozbudowy bazy sportowej poprzez budowę bieżni, skoczni wzwyż, rzutni do oszczepu i kuli oraz boiska wielofunkcyjnego.

W związku z wejściem w życie w 2012 roku nowej podstawy programowej kształcenia w zawodach, pojawiła się konieczność doposażenia istniejących pracowni zgodnie z wymogami Centralnej Komisji Egzaminacyjnej. W ZSL-T niezbędny jest zakup nowoczesnego wyposażenia do pracowni komputerowej, pracowni logistyki oraz technika-mechanika.

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 im. M. Skłodowskiej-Curie w Kluczborku – to szkoła zawodowa z wieloletnią tradycją. Misją szkoły jest dążenie do tego, aby być szkołą bezpieczną i przyjazną uczniowi, dobrze przygotować do egzaminu maturalnego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, a także do podjęcia dalszej nauki lub pracy oraz życia w zjednoczonej Europie. Szkoła stara się tworzyć klimat zrozumienia i kreatywności, wspierać uczniów w pracy nad sobą, w dążeniu do doskonałości oraz osiągnięcia sukcesów.

W swej strukturze zawiera: Technikum Nr 3 w Kluczborku, Zasadniczą Szkołę Zawodową Nr 1 w Kluczborku, Szkołę Policealną Nr 3 dla Dorosłych w Kluczborku. Do 2012 roku w strukturze ZSP Nr 1 funkcjonowało także III Liceum Profilowane w Kluczborku.

Grono pedagogiczne ZSP Nr 1 w Kluczborku stanowi 49 nauczycieli, z czego 34 jest dyplomowanych, 4 mianowanych, 6 na kontrakcie, a 5 to nauczyciele stażyści.

Baza infrastrukturalna szkoły to m.in.: sala multimedialno-kinowa, kort tenisowy, szkolny radiowęzeł, nowoczesne pracownie technologiczne.

W szkole prężnie działa Szkolny Klub Europejski „My w Europie”, którego członkowie wygrywają główne nagrody w konkursach związanych z tematyką unijną.

Tabela 34. Liczba uczniów w ZSP Nr 1 w Kluczborku

Nazwa szkoły	Kierunki kształcenia	Liczba uczniów				
		2009	2010	2011	2012	2013
Technikum Nr 3 w Kluczborku	technik ekonomista	184	173	168	150	123
	technik handlowiec	70	66	65	54	54
	technik hotelarstwa	0	33	44	45	87
	technik obsługi turystycznej	0	0	17	17	17
	technik organizacji reklamy	0	0	0	29	48
	technik organizacji usług gastronomicznych	32	46	58	55	26
	technik żywienia i gospodarstwa domowego	121	126	96	75	43
	technik żywienia i usług gastronomicznych	0	0	0	18	40
	Razem	407	444	448	473	438
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 1 w Kluczborku	Kucharz	0	0	0	13	27
	kucharz małej gastronomii	19	16	37	14	0
	sprzedawca	21	15	10	13	21
	Razem	40	31	47	40	48
III Liceum Profilowane w Kluczborku (zlikwidowane)	socjalny [razem]	100	65	27	0	0
Szkoła Policealna Nr 3 dla Dorosłych w Kluczborku	technik administracji	12	28	12	32	13
	technik rachunkowości	0	0	0	0	40
	Razem	12	28	12	32	53
Razem		559	568	534	545	539

Źródło: Wydział Edukacji i Sportu Starostwa Powiatowego w Kluczborku

Wśród potrzeb inwestycyjno-szkoleniowych ZSP Nr 1 w Kluczborku można wymienić:

- zakup pomocy naukowych do kształcenia w zawodzie technik organizacji reklamy,
- uruchomienie nowej pracowni komputerowej,
- zakup pomocy naukowych do kształcenia w zawodzie technik ekonomista,
- zakup pomocy naukowych do kształcenia w zawodzie technik handlowiec,
- zakup pomocy naukowych do kształcenia w zawodzie fotograf.

Ponadto konieczny jest remont elewacji budynku szkolnego i budynku sali gimnastycznej, remont auli szkolnej oraz boiska szkolnego.

W zakresie potrzeb inwestycyjnych w zasoby ludzkie, w związku z wprowadzeniem nowych zawodów do oferty kształcenia zawodowego, dyrektor wykazuje zapotrzebowanie na szkolenia zawodowe w ramach studiów podyplomowych „Reklama cyfrowa z elementami technik multimedialnych” oraz studiów podyplomowych dla zawodu technik organizacji reklamy.

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 – Centrum Kształcenia Ustawicznego w Kluczborku – oferuje kształcenie w szkołach młodzieżowych, szkołach dla dorosłych oraz na kwalifikacyjnych kursach zawodowych. W skład Zespołu Szkół wchodzi: Technikum Nr 2 w Kluczborku, Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 2 w Kluczborku, II Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Kluczborku, Szkoła Policealna Nr 2 dla Dorosłych w Kluczborku oraz Technikum Uzupełniające Nr 1 dla Dorosłych w Kluczborku. Szkoły zawodowe wchodzące w skład Zespołu prowadzą kształcenie specjalistów, którzy zasilają lokalny rynek pracy. Od kilku lat szkoła współpracuje z firmą Peugeot, dzięki czemu w Pracowni Ćwiczeń Praktycznych powstała pracownia samochodowa, a oddziały, w których odbywa się kształcenie w zawodzie technik pojazdów samochodowych, zostały objęte patronatem firmy. Szkoła współpracuje również z wieloma lokalnymi pracodawcami. W roku szkolnym 2014/2015 planowane jest rozszerzenie katalogu zawodów, w których kształci szkoła w zawodach z branży mechatronicznej.

Tabela 35. Liczba uczniów ZSP Nr 2 – CKU w Kluczborku

Nazwa szkoły	Kierunki kształcenia	Liczba uczniów				
		2009	2010	2011	2012	2013
Technikum Nr 2 w Kluczborku	technik budownictwa	94	86	74	61	64
	technik elektryk	0	0	0	14	46
	technik mechanik	67	58	27	12	11
	technik pojazdów samochodowych	38	68	89	99	77
	Razem	199	212	190	186	198
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 2 w Kluczborku	blacharz samochodowy	5	3	2	0	2
	cieśla	1	1	0	2	1
	cukiernik	5	7	8	5	5
	dekarz	8	5	4	4	6
	elektromechanik	7	1	5	1	5
	elektromechanik pojazdów samochodowych	3	5	6	7	0
	elektryk	22	27	22	24	18
	fryzjer	33	39	31	27	29
	kucharz	0	0	0	4	0
	kucharz małej gastronomii	14	26	14	4	0
	lakiernik	0	1	2	1	0
	malarz – tapeciarsz	12	18	18	12	0
	mechanik pojazdów samochodowych	76	68	55	57	39
	mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych	0	0	1	2	0
	monter instalacji i urządzeń sanitarnych	13	9	9	5	17
monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych	0	0	0	1	0	

Nazwa szkoły	Kierunki kształcenia	Liczba uczniów				
		2009	2010	2011	2012	2013
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 2 w Kluczborku	monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	0	0	0	12	23
	murarz	47	42	40	28	11
	murarz – tynkarz	0	0	0	16	25
	operator obrabiarek skrawających	10	8	8	6	7
	piekarz	15	11	14	11	4
	posadzkarz	0	0	1	1	0
	rzeźnik – wędliniarz	1	1	1	1	0
	sprzedawca	64	51	49	47	33
	stolarz	14	8	11	9	13
	ślusarz	44	40	24	28	28
	tapicer	11	8	6	5	5
	złotnik – jubiler	0	0	0	0	1
	Razem	405	379	331	320	272
II Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Kluczborku	Razem	0	0	0	42	105
Szkoła Policealna Nr 2 dla Dorosłych w Kluczborku	technik informatyk	59	14	0	0	0
Technikum Uzupełniające Nr 1 dla Dorosłych w Kluczborku	technik handlowiec	0	20	21	18	8
	technik mechanik	0	10	25	13	6
	Razem	12	30	46	31	14
Razem		663	635	567	579	589

Źródło: Wydział Edukacji i Sportu Starostwa Powiatowego w Kluczborku

Ogólna liczba uczniów w ZSP Nr 2 – CKU spadła na przestrzeni lat 2009–2013. Najbardziej zmniejszyła się liczebność wśród uczniów zasadniczej szkoły zawodowej. Największa liczba uczniów w tym typie szkoły kształciła się w następujących zawodach: mechanik pojazdów samochodowych, sprzedawca, ślusarz, murarz, elektryk i fryzjer. W technikum na przestrzeni lat 2009–2013 największą popularnością cieszył się technik budownictwa i technik pojazdów samochodowych, a w 2013 roku również technik elektryk.

Wśród 45 nauczycieli szkoły 33 to nauczyciele dyplomowani, 7 – nauczyciele mianowani, a 5 to nauczyciele kontraktowi.

Baza Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 – CKU w Kluczborku jest sukcesywnie modernizowana i unowocześniana. W budynku Pracowni Ćwiczeń Praktycznych funkcjonuje nowoczesna pracownia multimedialna, pracownia samochodowa, pracownia CNC, pracownia obróbki mechanicznej oraz obróbki ręcznej. Na początku 2014 roku rozpoczął się remont kolejnych pomieszczeń w PĆP, gdzie powstaną nowoczesne pracownie: budownictwa, elektryczno-samochodowo-mechatroniczna oraz spawalnia elektryczna i gazowa.

Ponadto potrzeby inwestycyjne i modernizacyjne w Zespole Szkół są następujące: dalsze wyposażenie Pracowni Ćwiczeń Praktycznych zgodnie z wymogami Centralnej Komisji Egzaminacyjnej oraz dla potrzeb kształcenia ustawicznego osób dorosłych, przebudowę kanalizacji deszczowej, wymianę dachu na budynku głównym szkoły. Modernizacji wymaga także teren wokół budynku szkoły, a mianowicie nawierzchnia podwórka szkolnego. Uzupelnieniem bazy sportowej szkoły mogłoby być boisko wielofunkcyjne.

W związku z planowanym uruchomieniem kształcenia w nowych kierunkach istnieje konieczność poszerzenia kwalifikacji nauczycieli prowadzących kształcenie zawodowe.

- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Konopnickiej w Kluczborku – jest placówką edukacyjno-terapeutyczną dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym oraz głębokim.

W skład Ośrodka wchodzi: utworzone w 2013 roku. Przedszkole Specjalne Nr 9 w Kluczborku, Szkoła Podstawowa Nr 6 Specjalna w Kluczborku, Publiczne Gimnazjum Specjalne w Kluczborku, Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna w Kluczborku oraz Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy w Kluczborku. Ponadto placówka prowadzi wczesne wspomaganie rozwoju dziecka od momentu wykrycia niepełnosprawności, do czasu objęcia obowiązkiem szkolnym oraz zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością umysłową w stopniu głębokim. W strukturze Ośrodka funkcjonuje także internat z pełnym zapleczem socjalnym oraz windą dla osób niepełnosprawnych.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kluczborku wspomaga wychowanka w jego wszechstronnym rozwoju, według jego indywidualnych potrzeb i możliwości, przygotowując go do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Oprócz kształcenia wychowankowie Ośrodka uczestniczą w zajęciach rewalidacyjnych, zajęciach opiekuńczych, licznych zajęciach pozalekcyjnych i profilaktycznych. Pracownicy Ośrodka ściśle współpracują z rodzicami wychowanków wspomagając ich w realizacji podstawowych funkcji.

Tabela 36. Liczba uczniów SOSW w Kluczborku

Nazwa szkoły	Kierunki kształcenia	Liczba uczniów				
		2009	2010	2011	2012	2013
Szkoła Podstawowa Nr 6 Specjalna w Kluczborku	Razem	64	46	44	38	44
Publiczne Gimnazjum Specjalne w Kluczborku	Razem	53	57	56	51	41
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna w Kluczborku	cukiernik	6	6	5	2	1
	mechanik pojazdów samochodowych	2	1	0	1	1
	monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych	0	0	0	0	1
	monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	0	0	0	0	1
	murarz	12	8	5	2	0
	murarz – tynkarz	0	0	0	2	5
	piekarz	2	1	1	1	1

Nazwa szkoły	Kierunki kształcenia	Liczba uczniów				
		2009	2010	2011	2012	2013
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna w Kluczborku	pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	17	20	23	25	22
	rolnik	2	0	0	0	0
	sprzedawca	0	0	0	4	5
	stolarz	1	0	0	1	1
	tapicer	0	0	0	0	1
	Razem	42	36	34	38	39
Szkoła Specjalna Przesposabiająca do Pracy w Kluczborku	Razem	16	17	16	20	23
Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące Specjalne* w Kluczborku	Razem	0	13	16	5	0
Razem		175	169	166	152	147

Źródło: Wydział Edukacji i Sportu Starostwa Powiatowego w Kluczborku

Analogicznie do innych szkół i placówek prowadzonych przez Powiat Kluczborski również w SOSW sukcesywnie od kilku lat następuje spadek liczby uczniów i wychowanków.

Grono pedagogiczne Ośrodka tworzy 65 nauczycieli, z których 28 jest dyplomowanych, 21 mianowanych, 12 kontraktowych, a 4 to nauczyciele stażyści.

W zakresie rozbudowy bazy edukacyjnej (inwestycje materialne) w SOSW konieczna jest:

- instalacja windy 5-przystankowej, przeszklonej w budynku szkoły,
- adaptacja części pomieszczeń internatu dla potrzeb przedszkola specjalnego,
- adaptacja pomieszczenia na potrzeby przeprowadzania zajęć kulinarnych,
- adaptacja w budynku szkolnym pomieszczeń na potrzeby zespołów edukacyjno-terapeutycznych i zajęć specjalistycznych.

W sferze bazy sportowej istnieje potrzeba utworzenia placu zabaw dla dzieci przedszkolnych, modernizacja boiska asfaltowego na boisko wielofunkcyjne pokryte bezpieczną nawierzchnią, budowa placu zabaw dla uczniów zespołów edukacyjno-terapeutycznych oraz utworzenie ścieżki zdrowia.

W zakresie wyposażenia edukacyjnego niezbędnym jest wyposażenie pomieszczeń placówki w sprzęt ICT ze szczególnym uwzględnieniem tablic interaktywnych, oprzyrządowania i oprogramowania specjalistycznego dla różnych niepełnosprawności.

W zakresie innych potrzeb placówki szczególnie ważna jest realizacja projektu – przebudowa parkingu, wykonanie nowej nawierzchni ciągów komunikacji wewnętrznej, rozbudowa monitoringu wizyjnego, remont i doposażenie szatni szkolnej, remont biblioteki szkolnej.

W zakresie potrzeb szkoleniowych pracowników pedagogicznych Ośrodka konieczne jest uzupełnienie lub zdobycie przez nich kwalifikacji do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnościami typu autyzm, niedosłuch, niedowidzenie.

* Placówka utworzona w 2010 i zlikwidowana w 2013 roku.

▪ **Wojewódzki Ośrodek Doksztalania i Doskonalenia Zawodowego w Kluczborku**

Wojewódzki Ośrodek Doksztalania i Doskonalenia Zawodowego w Kluczborku realizuje nauczanie dla uczniów klas wielozawodowych w zakresie teoretycznych przedmiotów zawodowych w różnych zawodach. Głównym celem jest zarówno doksztalanie zawodowe młodocianych pracowników, jak i doskonalenie zawodowe osób dorosłych w zakresie wynikającym z potrzeb lokalnego rynku pracy.

Ośrodek realizuje naukę dla uczniów klas wielozawodowych zasadniczych szkół zawodowych w zakresie teoretycznych przedmiotów zawodowych w celu przygotowania do egzaminu na tytuł wykwalifikowanego robotnika lub czeladnika. Ośrodek prowadzi działalność jako placówka stała przez cały rok szkolny. Ponadto:

- ośrodek koordynuje sprawy związane z doksztalaniem młodocianych pracowników na terenie województwa opolskiego i poza nim,
- ośrodek współdziała i koordynuje doksztalanie zawodowe ośrodków doksztalania zawodowego na terenie województwa opolskiego w Dobrodzieniu, Głubczycach, Kędzierzynie-Koźlu, Prudniku.

Do zadań koordynacyjnych ośrodka należy:

- zbieranie informacji o zakresie doksztalania młodocianych,
- ustalenie dogodnych terminów realizacji szkolenia w roku szkolnym,
- rozdysponowanie uczniów do objętych koordynacją ośrodków, uwzględniając ich miejsce zamieszkania oraz specjalności w jakich się kształcą.

Tabela 37. Charakterystyka działalności WODiDZ w Kluczborku

Wojewódzki Ośrodek Doksztalania i Doskonalenia Zawodowego w Kluczborku	2013 r.
Liczba turnusów doksztalania teoretycznego	56
Liczba uczniów na kursach doksztalania teoretycznego	1740
Liczba kursów dla dorosłych	17
Liczba uczestników kursów dla dorosłych	209

Źródło: Wydział Edukacji i Sportu Starostwa Powiatowego w Kluczborku

Liczba nauczycieli zatrudnionych w WODiDZ w Kluczborku w roku 2013 wynosiła 24, z czego 14 było dyplomowanych, 7 mianowanych a 3 kontraktowych.

Wśród potrzeb inwestycyjnych wskazuje się konieczność zakupu wyposażenia do profesjonalnej pracowni fryzjerskiej.

- **Młodzieżowy Dom Kultury im. Stanisława Wyspiańskiego w Kluczborku** to placówka oświatowa organizująca czas wolny dla dzieci i młodzieży. Rozwija talenty i zainteresowania plastyczne, taneczne, muzyczne. Ponad 600 uczestników zajęć oddaje się swoim pasjom w 50 kołach i zespołach, do których należą m.in.: Studio Piosenki, Chór Gospel, koła nauki gry na instrumentach (m.in. gitara, keyboard), Teatr Tańca, grupa cheerleaders, zespoły tańca nowoczesnego i gimnastyki artystycznej, a w dziedzinie plastyki: koła malarstwa i rysunku, grafiki, ceramiki oraz rzeźby. Placówka zapewnia podopiecznym pracownię wyposażoną w profesjonalny sprzęt oraz kompetentną i doświadczoną kadrę nauczycielską. Wielu wychowanków MDK-u zdobywa laury w znaczących konkursach ogólnopolskich i międzynarodowych. Efekty swojej twórczej aktywności mają okazję porównać z innymi w ramach, organizowanych przez placówkę, konkursów plastycznych i muzycznych. Kształcący swój warsztat w MDK-u tancerze i soliści stanowią stały punkt ważnych wydarzeń społecznych i kulturalnych o charakterze gminnym i powiatowym.

Tabela 38. Liczba uczestników zajęć w MDK w Kluczborku

Młodzieżowy Dom Kultury im. Stanisława Wyspiańskiego w Kluczborku	2013 r.
Liczba uczestników zajęć stałych	600
Liczba uczestników zajęć okresowych	93
Liczba form zajęć stałych	50
Liczba form zajęć okresowych	2

Źródło: Wydział Edukacji i Sportu Starostwa Powiatowego w Kluczborku

Dyrektor placówki zapewnia uczestnikom zajęć w MDK w Kluczborku pracownie wyposażone w profesjonalny sprzęt oraz kompetentną i doświadczoną kadrę pedagogiczną.

W Młodzieżowym Domu Kultury w Kluczborku zatrudnionych jest 10 nauczycieli, w tym 6 dyplomowanych, 1 mianowany i 3 kontraktowych.

W MDK w Kluczborku istnieje potrzeba doposażenia istniejących pracowni w bardziej nowoczesny sprzęt, m.in. pracownie plastyczne w sztalugi, deski kreślarskie, i-Pady, specjalistyczne narzędzia i materiały, odpowiednie stoły, krzesła, oświetlenie; pracownie muzyczne w instrumenty: gitary, keyboardy oraz elementy nagłośnienia.

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kluczborku jest placówką z 40-letnią tradycją. Oferuje specjalistyczną pomoc dzieciom, młodzieży, rodzicom oraz nauczycielom w rozwiązywaniu problemów szkolnych, osobistych i rodzinnych, a także związanych z dokonaniem wyboru drogi zawodowej. Oferowana pomoc jest bezpłatna i dyskretna. Poradnia swoim zasięgiem działania obejmuje gminy na terenie powiatu kluczborskiego, tj. Kluczbork, Wołczyn, Byszynę oraz Lasowice Wielkie.

Tabela 39. Liczba przebadanych dzieci oraz wydanych opinii i orzeczeń przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Kluczborku

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kluczborku	2013 r.
Liczba przebadanych dzieci	931
Liczba wydanych orzeczeń	145
Liczba wydanych opinii	445

Źródło: Wydział Edukacji i Sportu Starostwa Powiatowego w Kluczborku

W poradni zatrudnionych jest 13 pracowników pedagogicznych: 8 nauczycieli dyplomowanych, 3 mianowanych i 3 kontraktowych.

W PP-P w Kluczborku niezbędne jest dokonanie zakupu wyposażenia edukacyjnego w postaci: testów psychologicznych, pedagogicznych, logopedycznych i związanych z doradztwem zawodowym do diagnozy umiejętności szkolnych, poznawczych kompetencji społecznych, zaburzeń rozwojowych. W sferze inwestycji w zasoby ludzkie niezbędne jest podniesienie kwalifikacji zawodowych specjalistów poradni w zakresie surdopedagogiki, tyflopedagogiki oraz autyzmu. Na chwilę obecną priorytetem jest poszerzenie działalności placówki i objęcie opieką dzieci niewidomych i słabowidzących, niesłyszących i słabosłyszących oraz dzieci z autyzmem. Natomiast w sferze szkoleń komunikacyjnych istnieje potrzeba zdobycia dodatkowych kwalifikacji związanych z terapią biofeedback przez 4 pracowników (2 w zakresie pierwszego stopnia i 2 w zakresie drugiego stopnia).

- Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Kluczborku – rozpoczął funkcjonowanie 1 lutego 2004 roku. Celem działalności Ośrodka jest organizowanie i prowadzenie działalności skierowanej na podniesienie poziomu kwalifikacji zawodowych nauczycieli, inicjowanie i wspieranie różnych form innowacji i inicjatyw w zakresie doskonalenia metod nauczania, realizacji programów i jakości pracy nauczycieli. Działalność Ośrodka obejmuje swym zasięgiem nie tylko szkoły i placówki oświatowe prowadzone przez Powiat Kluczborski, gdyż PODN w Kluczborku świadczy także usługi z zakresu doskonalenia i doradztwa metodycznego na rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego na zasadach ustalonych w porozumieniach zawartych przez Zarząd Powiatu w Kluczborku z organami innych jednostek samorządu terytorialnego.

W 2014 roku takie porozumienia funkcjonują z Gminą Kluczbork, Gminą Wołczyn, Gminą Byczyna, Powiatem Namysłowskim, Gminą Praszka, Gminą Radłów, Gminą Rudniki, Gminą Gorzów Śląski, Powiatem Oleśkim, Gminą Olesno, Gminą Wilków, ponadto Powiat Kluczborski podpisał umowę w sprawie doradztwa metodycznego dla nauczycieli z Gminą Namysłów.

Tabela 40. Charakterystyka działalności Powiatowego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Kluczborku

Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Kluczborku	2013 r.
Liczba nauczycieli, którzy skorzystali z usług PODN	3984
Liczba form doskonalenia nauczycieli	309

Źródło: Wydział Edukacji i Sportu Starostwa Powiatowego w Kluczborku

W PODN-ie w Kluczborku zatrudnionych jest dwóch konsultantów (ds. informacji pedagogicznej i systemu doskonalenia oraz ds. pedagogicznych i zarządzania w oświacie), a także doradcy metodyczni różnego rodzaju przedmiotów (w zależności od potrzeb).

W celu usprawnienia działalności Ośrodka konieczne jest wyposażenie go w laptopy z oprogramowaniem (10 szt.) oraz uruchomienie mobilnej pracowni komputerowej.

Dopełnieniem oferty edukacyjnej w powiecie kluczborskim są publiczne szkoły ponadgimnazjalne prowadzone przez inne organy oraz szkoły niepubliczne.

W 2013 roku na terenie powiatu kluczborskiego funkcjonowały:

- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. ks. dr. Jan Dzierżona w Bogdańczowicach – organ prowadzący: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- Zespół Szkół Gimnazjalnych, Licealnych i Zawodowych w Byczynie – organ prowadzący: Gmina Byczyna.
- Gimnazjalno-Licealny Zespół Szkół w Wołczynie – organ prowadzący: Gmina Wołczyn, W jego skład wchodzi Liceum Ogólnokształcące w Wołczynie, które w 2006 roku utworzyła Gmina Wołczyn na mocy porozumienia z Powiatem Kluczborskim³,
- Liceum Ogólnokształcące STO w Kluczborku – organ prowadzący: Samodzielne Koło Terenowe Nr 111 Społecznego Towarzystwa Oświatowego w Kluczborku,
- Szkoły dla dorosłych prowadzone przez Wojewódzki Zakład Doskonalenia Zawodowego w Opolu,
- Policealne Studium Farmaceutyczne w Kluczborku – organ prowadzący: Stowarzyszenie Prasoznawcze „STOPKA” w Łomży,
- Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych „Twoja Szkoła” w Kluczborku – organ prowadzący: CASUS w Grudziądzu.

Relacja liczby osób uczących się na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania, czyli współczynnik skolaryzacji, ze względu na obowiązek kształcenia na poziomie podstawowym i gimnazjalnym jest wysoki, gdyż przekracza 90%. Jednak wskaźnik skolaryzacji brutto i netto dla szkół podstawowych w powiecie kluczborskim plasuje się poniżej wskaźnika dla województwa opolskiego i Polski. Natomiast skolaryzacja gimnazjów wypada lepiej w powiecie niż w województwie opolskim.

³ Pierwsi absolwenci szkoły uzyskali świadectwa maturalne w 2009 roku.

Tabela 41. Współczynnik skolaryzacji w powiecie kluczborskim na tle województwa i kraju w roku 2012

Współczynniki skolaryzacji (szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne)				
współczynnik skolaryzacji brutto		Powiat	Woj. opolskie	Polska
szkoły podstawowe	%	95,42	96,01	99,15
gimnazja	%	98,58	97,63	99,71
współczynnik skolaryzacji netto				
szkoły podstawowe	%	92,31	92,81	94,87
gimnazja	%	90,13	89,46	92,98

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela 42. Wskaźniki komputeryzacji szkół podstawowych i gimnazjalnych w powiecie kluczborskim w roku 2012

Wskaźniki komputeryzacji szkół podstawowych i gimnazjalnych		
udział % szkół wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do internetu		
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	%	88,46
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	%	90,91
uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do internetu przeznaczony do użytku uczniów		
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	osoba	8,62
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	osoba	8,07
Wskaźniki komputeryzacji szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży (bez specjalnych) wg poziomu kształcenia		
udział % szkół wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do internetu		
ogółem	%	58,3
szkoły zawodowe bez policealnych	%	57,1
zasadnicze szkoły zawodowe	%	50,0
technika (wraz z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe)	%	60,0
licea ogólnokształcące	%	75,0
uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do internetu przeznaczony do użytku uczniów		
ogółem	osoba	6,64
szkoły zawodowe bez policealnych	osoba	8,29
zasadnicze szkoły zawodowe	osoba	5,54
technika (wraz z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe)	osoba	9,96
licea ogólnokształcące	osoba	4,81

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Stopień komputeryzacji placówek oświatowych w powiecie kluczborskim jest zróżnicowany. Najwięcej szkół wyposażonych w komputery to gimnazja, a najslabiej wyposażone są szkoły zawodowe. Pod względem liczby uczniów przypadających na 1 komputer, najlepiej wypadają licea ogólnokształcące (4,81 osoby), a sytuacja ta najgorzej wygląda w technikach, gdzie na 1 komputer przypadają 9,96 osoby.

Jednym z priorytetów w edukacji powiatu kluczborskiego jest doposażanie pracowni funkcjonujących w szkołach, a także tworzenie kolejnych w związku z wprowadzaniem nowych kierunków kształcenia. Ponadto zakłada się podwyższenie jakości kształcenia, racjonalizację oferty kształcenia zawodowego i dostosowanie jej do potrzeb rynku pracy, wypracowanie efektywnego systemu współpracy szkół z pracodawcami w ramach praktycznej nauki zawodu oraz w ramach zatrudniania absolwentów szkół powiatu kluczborskiego. Ważnym dla jakości kształcenia działaniem jest także doskonalenie nauczycieli, w tym kadry zarządzającej szkołą. W kontekście ciągłych zmian na rynku pracy istotne są: promocja oferty szkolnictwa zawodowego oraz promocja oferty kształcenia ustawicznego.

1.13. Promocja i ochrona zdrowia

Jednostki służby zdrowia

Wykaz placówek udzielających świadczeń zdrowotnych w powiecie kluczborskim w 2013 roku w oparciu o kontrakty zawarte z Opolskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia.

(źródło: www.powiatkluczborski.pl)

Podmioty lecznicze obejmujące opieką mieszkańców czterech gmin powiatu kluczborskiego:

Powiatowe Centrum Zdrowia S.A. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Powiatowy w Kluczborku.

- Stacja Dializ w Kluczborku,
- Szpital Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Polskiej Grupy Medycznej im. Polonii Świata Kluczborskie Centrum Kardiologii,
- Stowarzyszenie Hospicjum Ziemi Kluczborskiej Św. Ojca Pio – zapewnia opiekę paliatywną i hospicyjną. Terenem działania Stowarzyszenia jest cały powiat kluczborski. W chwili obecnej działa jako hospicjum domowe. Otacza opieką osoby chorujące na nieuleczalne, postępujące choroby w końcowym okresie życia w ich domach. Celem Stowarzyszenia jest szeroko rozumiana pomoc chorym i ich rodzinom. Oprócz pomocy medycznej, lekarskiej i pielęgniarskiej, zapewnia opiekę wolontariuszy oraz pomoc psychologa skierowaną do chorych i ich rodzin,
- Grupowa Praktyka Pielęgniarek „MEDYCINA SZKOLNA” s.c. – Pielęgniarki Medycyny Szkolnej obejmują opieką dzieci i młodzież z terenu całego powiatu kluczborskiego, w wieku od 7 roku życia do ukończenia szkoły średniej. Pielęgniarki tej praktyki przy realizacji zadań z zakresu higieny i medycyny szkolnej ściśle współpracują z lekarzem Podstawowej Opieki Zdrowotnej, rodzicami uczniów, dyrektorem szkoły, nauczycielami i pedagogiem szkolnym, pielęgniarką środowiskowo-rodzinną oraz Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Kluczborku,
- Grupowa Specjalistyczna Praktyka Położnicza „NASZE ZDROWIE” s.c.,
- Indywidualna Praktyka Położnej.

Miasto i gmina Kluczbork (podmioty lecznicze funkcjonujące na terenie gminy Kluczbork):

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ANMED”, Kluczbork,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ANMED” s.c., Kujakowice Górne,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ANMED” s.c., Łowkowice,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDYK” s.p., Kluczbork,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej S.P. „VITA”, Kluczbork,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Medyczne „PULS”, Kluczbork,
- Prywatny Gabinet Laryngologiczny – Teresa Kuleszyńska, Kluczbork,
- Gabinet Dermatologiczny – Aleksander Firlej, Kluczbork,
- Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Dermatologiczna – Teresa Miziniak, Kluczbork,
- Specjalistyczna Praktyka Okulistyczna – Jagoda Derkowska, Kluczbork,
- „ARS MEDICA” Gabinet Okulistyczny – Alina Hrehorów, Kluczbork,
- Gabinet Położniczo-Ginekologiczny – Lucjan Guzowski, Kluczbork,
- Poradnia Ginekologiczna – Ireneusz Gulewicz, Kluczbork,
- Gabinet Ginekologiczny „GJ”, Kluczbork,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „PULMO” s.c., Kluczbork,
- Poradnia Neurologiczna – Wojciech Derkowski, Antoni Bobiński, Kluczbork,

- Gabinet Neurologiczny – Maria Cisiecka, Kluczbork,
- Gabinet Lekarski Psychiatryczny – Zdzisław Cichoń, Kluczbork,
- Centrum Terapii i Psychoedukacji – Marek Blajer, Agata Mróz-Pankowska s.c., Kluczbork,
- Diagnostyka Kardiologiczna-Poradnia Specjalistyczna – Artur Krzemiński, Kluczbork,
- Przychodnia Kardiologiczna NZOZ Polskiej Grupy Medycznej im. Polonii Świata Kluczborskie Centrum Kardiologii – Poradnia Kardiologiczna, Kluczbork,
- Poradnia Nefrologiczna, Kluczbork,
- Stacja Opieki CARITAS Diecezji Opolskiej w Kluczborku,
- Stomatologia:
 - Maria Fiutak, Kluczbork,
 - Irena Kozak-Dudzińska, Kluczbork,
 - Janusz Sierakowski, Kluczbork,
 - Karolina Terlecka-Szulska, Kluczbork,
 - NZOZ „Arax-Dent” Barbara Mieszko, Kluczbork,
 - Joanna Kęsy-Frycowska, Kluczbork,
 - Elżbieta Szajda, Bogacica,
 - „Asdent” Poradnia Stomatologiczna, lek. stom. Paweł Struzik, Kluczbork,
 - Prywatny Gabinet Dentystyczny Wiktor Naumik, Kluczbork,
 - Poradnia Dentystyczna Zdzisława Hadzik, Kluczbork,
 - Gabinet Stomatologiczny Ewa Noceń-Firlej, Kluczbork,
- Rehabilitacja:
 - Gabinet Rehabilitacji mgr Waldemar Nowakowski, Kluczbork,
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Fizjo-Med Beata Hofman, Kluczbork,
 - Stacja Opieki Caritas Diecezji Opolskiej w Kluczborku,
 - Gabinet Fizjoterapii „Impuls Bis” S.C. mgr Dominik Pycia, Dorota Nakonieczna, Kluczbork,
 - Prywatny Gabinet Rehabilitacji „Olimp” Irena Zawadecka, Kluczbork.

Miasto i gmina Wołczyn (podmioty lecznicze funkcjonujące na terenie gminy Wołczyn):

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ESKULAP” S.C., Wołczyn,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICUS” S.C., Wołczyn,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ANMED” S.C., Skałągi,
- Indywidualna Praktyka Lekarska, Komorzno,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „RODZINA”, Wierzbica Górna,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „SPEC.-MED.”, Wołczyn,
- Stomatologia:
 - Jolanta Nowak, Radosław Nowak, Wołczyn,
 - „Asdent” Przychodnia Stomatologiczna, lek. stom. Paweł Struzik, Wołczyn,
- Rehabilitacja:
 - Gabinet Fizjoterapii mgr Ilona Zalcman, Wołczyn,
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicus” S.C. Gabinet Fizjoterapii, Wołczyn.

Miasto i gmina Byczyna (podmioty lecznicze funkcjonujące na terenie gminy Byczyna):

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „REMEDIUM” S.C., Byczyna,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej PORADNIA PROFILAKTYKI MEDYCZNEJ – WOJCIECH ZAKLIKA, Byczyna,
- Przychodnia Rodzinna Anna Gulewicz, Byczyna,
- Rehabilitacja:
 - Gabinet Rehabilitacji Małgorzata Kaniewska-Olek, Byczyna.

Gmina Lasowice Wielkie (podmioty lecznicze funkcjonujące na terenie gminy Lasowice Wielkie):

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „LAS-MED”, Lasowice Małe,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „BIOMED”, Lasowice Wielkie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „EM-MED” – Ewa Mieszkalska, Lasowice Wielkie,
- Stomatologia – Bożena Raclawska-Sypko, Lasowice Wielkie,
- Stomatologia, Lasowice Małe (od lipca 2014 r.).

Ochrona zdrowia w powiecie kluczborskim jest zapewniona poprzez funkcjonowanie podmiotów leczniczych w zakresie leczenia stacjonarnego (PCZ S.A. NZOZ Szpital Powiatowy w Kluczborku, oddziały: chirurgiczny, wewnętrzny, laryngologiczny, dziecięcy, ginekologiczno-położniczo-noworodkowy oraz Szpital Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Polskiej Grupy Medycznej im. Polonii Świata Kluczborskie Centrum Kardiologii, oddział kardiologiczny), podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej specjalistycznej opieki zdrowotnej, stomatologii, rehabilitacji oraz opieki hospicyjnej.

Na terenie powiatu funkcjonują 22 apteki i 3 punkty apteczne. Liczba osób na jedną opiekę ogólnodostępną wynosi 3071.

Powiatowe Centrum Zdrowia S.A. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Powiatowy w Kluczborku

Powiatowe Centrum Zdrowia S.A. NZOZ Szpital Powiatowy w Kluczborku realizuje usługi medyczne w ramach kontraktu z NFZ w następujących działalnościach medycznych:

Tabela 43. Oferta NZOZ Szpital Powiatowy w Kluczborku

Poradnie specjalistyczne i Oddziały szpitalne, Nocna i świąteczna podstawowa opieka zdrowotna, rehabilitacja	Liczba pacjentów				
	2009	2010	2011	2012	2013
Poradnia Urazowo-Ortopedyczna	7304	8412	8158	8595	8371
Poradnia Osteoporozy	56	992	1089	1223	1272
Poradnia Wad Postawy	299	470	558	446	423
Poradnia Chirurgii Ogólnej	4622	4348	5755	5856	5423
Poradnia Proktologiczna	14	16	0	61	128
Poradnia Laryngologiczna	0	0	1595	1903	1835
Poradnia Profilaktyki Chorób Piersi	2152	2826	3148	2586	2737
Poradnia Gastroenterologiczna	2517	2580	2578	2503	2469
Poradnia Diabetologiczna	0	0	0	0	847
Poradnia Ginekologiczna w Kluczborku	3402	2885	2511	2346	2303
Poradnia Ginekologiczna w Wołczyńcu	1890	2098	1847	2017	1761
Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia od Alkoholu – porady instruktora	2502	2606	1394	1366	1510
Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia od Alkoholu – porady lekarskie	0	0	0	7	22
Nocna i Świąteczna Opieka Zdrowotna	0	0	6710	8221	9827
Gabinet Rehabilitacji – wizyty	0	0	957	1012	1013
Dzienny Ośrodek Rehabilitacji dla Dzieci z Zaburzeniami Wiek Rozwojowego – objęci opieką	0	0	76	98	109
Oddział Dziecięcy	775	709	745	736	731
Oddział Chirurgii Ogólnej	1131	1216	1251	1288	1342
Oddział Ginekologiczno-Położniczo-Noworodkowy	1618	1501	1581	1646	1638
Oddział Laryngologiczny	947	991	1034	1080	1145
Oddział Wewnętrzny	2263	1937	1859	1808	1852
Pododdział Noworodków i Wcześnieaków	505	484	532	500	473
Razem	34 006	36 081	45 389	47 310	49 244

Źródło: Starostwo Powiatowe w Kluczborku

Liczba pacjentów na przestrzeni 5 lat wzrosła, jest to wynik powstania nowych poradni i dużego zainteresowania nimi. Najwięcej pacjentów od lat przyjmują poradnie: urazowo-ortopedyczne, osteoporozy, chirurgii ogólnej, profilaktyki chorób piersi, gastroenterologiczna oraz ginekologiczna. Ze wszystkich oddziałów PCZ S.A. NZOZ Szpitala Powiatowego w Kluczborku największa liczba pacjentów przebywa na Oddziale Wewnętrznym.

Personel medyczny

Pod względem zatrudnionych lekarzy wśród poradni najczęściej zatrudnionych jest w Poradni Urazowo-Ortopedycznej. Największe zapotrzebowanie występuje wśród specjalności deficytowych, tj. lekarzy pediatrów, neonatologów, internistów, chirurgów, geriatrów, specjalistów z zakresu rehabilitacji.

Tabela 44. Liczba zatrudnionych lekarzy w NZOZ Szpital Powiatowy w Kluczborku w roku 2013

Liczba zatrudnionych lekarzy według oddziału w roku 2013	
Poradnia Urazowo-Ortopedyczna	5
Poradnia Osteoporozy	1
Poradnia Wad Postawy	2
Poradnia Chirurgii Ogólnej	3
Poradnia Proktologiczna	1
Poradnia Laryngologiczna	2
Poradnia Profilaktyki Chorób Piersi	1
Poradnia Gastroenterologiczna	2
Poradnia Diabetologiczna	2
Poradnia Ginekologiczna w Kluczborku	2
Poradnia Ginekologiczna w Wołczynie	1
Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia od Alkoholu	1
Gabinet Rehabilitacji	1
Dzienny Ośrodek Rehabilitacji dla Dzieci z Zaburzeniami Wieków Rozwojowych	1
Oddział Dziecięcy	6
Oddział Chirurgii Ogólnej	7
Oddział Ginekologiczno-Położniczo-Noworodkowy	9
Oddział Laryngologiczny	5
Oddział Wewnętrzny	4
Zakład Opiekuńczo-Leczniczy	1
Konsultacje specjalistyczne	2
Badania endoskopowe	2

Źródło: Starostwo Powiatowe w Kluczborku

Powiatowe Centrum Zdrowia S.A. NZOZ Szpital Powiatowy w Kluczborku zatrudnia wykwalifikowaną kadrę lekarską.

Tabela 45. Klasyfikacja personelu medycznego w NZOZ Szpital Powiatowy w Kluczborku w roku 2013

Klasyfikacja personelu medycznego – klasyfikacja dodatkowa	
Specjaliści I stopnia	3
Bez specjalizacji (rezydenci)	2
Specjaliści II stopnia	40
Lekarze ze stopniem naukowym doktora	3
Lekarze ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	1
Lekarze ze stopnie naukowym profesora	0

Źródło: Starostwo Powiatowe w Kluczborku

Wśród personelu lekarskiego przeważają specjaliści II stopnia, stanowią bowiem 82% zatrudnionych lekarzy. Tak liczny zespół przekłada się na jakość usług i fachową pomoc medyczną. W omawianej placówce zatrudniony jest tylko 1 lekarz ze stopniem naukowym doktora habilitowanego.

Potrzeby inwestycyjne

W zakresie potrzeb inwestycyjnych konieczna jest rozbudowa szpitala o budynek łączący Oddział Chirurgii Ogólnej z Oddziałem Ginekologiczno-Położniczo-Noworodkowym. Celem inwestycji jest budowa pawilonu dla oddziałów szpitala przeniesionych z innych budynków i stworzenie zespołu połączonego komunikacyjnie w jedną funkcjonalną całość – 4-kondygnacyjny budynek: parter – Szpitalny Oddział Ratunkowy, Oddział Anestezjologii i Intensywnej Opieki, I piętro – Oddział Dziecięcy, II piętro – Oddział Ginekologiczno-Położniczy, III piętro – Oddział Laryngologiczny, IV piętro – pomieszczenia techniczne i instalacyjne budynku, w tym wentylatornia, węzeł ciepły CO i CW, pomieszczenie instalacji elektrycznych, pomieszczenie gazów medycznych, schody zewnętrzne i dźwиг platformowy na platformę lądowiska, V – lądowisko dla helikopterów.

- Modernizacja i dostosowanie do wymogów budynku apteki szpitalnej.
- Zmiana funkcji obecnego budynku Oddziałów Laryngologii i Dziecięcego – obecny budynek zostanie dostosowany do prowadzenia w nim działalności w zakresie opieki długoterminowej – powstanie Zakład Opiekuńczo-Lecznicy lub Opieki Długoterminowej Paliatywnej.
- Modernizacja i dostosowanie pomieszczeń serwerowni.
- Zmiana funkcji części pomieszczeń prosektorium na pomieszczenia gospodarcze oraz modernizacja pomieszczeń prosektorium.
- Modernizacja kotłowni w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicy w Wołczynie – inwestycja w kotłownię ekologiczną.
- Odnowienie elewacji zewnętrznej w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicy w Wołczynie i budynku apteki szpitalnej.
- Adaptacja pomieszczeń III piętra obecnego budynku Oddziału Ginekologiczno-Położniczego do utworzenia Oddziału Urologicznego.
- Rozbudowa bazy technicznej związana z rozbudową szpitala o budynek łączący Oddział Chirurgii Ogólnej z Oddziałem Ginekologiczno-Położniczo-Noworodkowym. Ponadto potrzebna jest budowa dróg wewnętrznych, dojazdowych, systemu parkingowego i infrastruktury technicznej towarzyszącej oraz zagospodarowanie terenów zielonych.
- Zakup sprzętu i oprogramowania serwerowego, przede wszystkim: modernizacja serwera bazodanowego, serwery aplikacyjne, modernizacja serwera HTTP, macierz dyskowa, biblioteka taśmowa, sejfy na nośniki magnetyczne, zasilacze awaryjne UPS min. 3 kVA, oprogramowanie do wykonywania kopii bezpieczeństwa, serwerowe systemy operacyjne, klienckie licencje terminalowe, klienckie licencje dostępne do systemu operacyjnego.
- Zakupy związane z wdrożeniem oprogramowania medycznego oraz elektronicznego obiegu dokumentów zaplanowanego na 2017 rok.

W sferze wyposażenia medycznego konieczna jest stała aktualizacja jednostek medycznych już istniejących oraz zakup sprzętu związany z rozbudową szpitala. Niezbędne jest też dokonanie inwestycji w sprzęt medyczny związany z wyposażeniem Oddziału Urologicznego, OIOM, SOR, Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego zgodnie z obowiązującymi wymaganiami oraz sprzęt rehabilitacyjny.

W zakresie nowych oddziałów przewiduje się poszerzenie zakresu działalności Szpitala Powiatowego w Kluczborku poprzez utworzenie Oddziału Intensywnej Opieki Medycznej (OIOM), Szpitalnego Oddziału Ratunkowego (SOR), Oddziału Urologii, Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego w Kluczborku, utworzenie poradni specjalistycznych: neurologicznej, reumatologicznej, urologicznej.

Lekarze specjaliści mogą liczyć na uczestnictwo w szkoleniach zawodowych, podobnie jak pozostały personel medyczny. Pracownicy administracyjni, gospodarczy i techniczni również powinni przejść szkolenia podnoszące ich kwalifikacje i kompetencje.

Sytuacja służby zdrowia powiatu kluczborskiego jest silnie połączona ze zjawiskami występującymi na poziomie województwa. Wśród istotnych zagadnień z zakresu ochrony zdrowia należy wymienić:

- rozbudowaną sieć szpitali i ich dobrą dostępność terytorialną;
- mniejszą liczbę łóżek w przeliczeniu na liczbę mieszkańców (największą liczbę łóżek oraz liczbę leczonych pacjentów w regionie opolskim odnotowują oddziały: wewnętrzny, chirurgiczny ogólny, ginekologiczno-położniczy oraz pediatryczny);
- niedobory w liczbie specjalistów w zakresie: kardiologii, medycyny rodzinnej, medycyny sądowej, onkologii klinicznej, pediatrii (25% specjalistów osiągnęło wiek emerytalny), chirurgii ogólnej, nefrologii, gastroenterologii, angiologii, hipertensjologii, geriatricznej.
- spadek zainteresowania kształceniem w zakresie pielęgniarstwa i położnictwa – tymczasem naturalne starzenie się społeczeństwa i wydłużanie życia sprawia, że zapotrzebowanie na opiekę medyczną będzie systematycznie wzrastać.

Wśród problemów służby zdrowia w województwie opolskim zawartych w Strategii ochrony zdrowia województwa opolskiego na lata 2014–2020, wymienia się m.in. deficyt lekarzy z dziedzin geriatricznej, medycyny rodzinnej, pediatrii, radioterapii, interny, psychiatrii dziecięcej; zmniejszającą się liczbę lekarzy i pielęgniarek, dostęp do opieki długoterminowej i hospicyjno-paliatywnej oraz słabe wyposażenie w sprzęt oraz poziom informatyzacji jednostek ochrony zdrowia.

Programy profilaktyczne

Na terenie powiatu kluczborskiego prowadzone są programy profilaktyczne zdrowia.

Plan ich realizacji przedstawia się następująco:

1. Kontynuowanie programu profilaktyki raka szyjki macicy – etap podstawowy (program finansowany przez NFZ) obejmuje bezpłatną profilaktyczną cytologię.
2. Wdrożenie programu profilaktyki raka szyjki macicy – etap pogłębiony (program finansowany przez NFZ).
3. Wdrożenie programu badań przesiewowych dla wczesnego wykrywania raka jelita grubego. Opiekunem programu jest Ministerstwo Zdrowia. W ramach programu wykonywana jest bezpłatna profilaktyczna kolonoskopia. Celem programu jest zmniejszenie liczby zachorowań i zgonów z powodu raka jelita grubego.
4. Wdrożenie Programu Profilaktyki i Edukacji Diabetologicznej. Głównym celem programu zdrowotnego jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat cukrzycy wśród społeczeństwa, zmniejszenie występowania czynników ryzyka (zapobieganie występowaniu cukrzycy typu 2), stworzenie skutecznych strategii zapobiegania powikłaniom związanym z leczeniem cukrzycy oraz poprawa jakości życia osób chorych na cukrzycę.

Programy zdrowotne realizowane przez samorządy:

- program szczepień przeciwko HPV dziewcząt w wieku 13 lat – gmina Kluczbork;
- „Program szczepień profilaktycznych przeciwko meningokokom grupy C dzieci sześciolatków zamieszkałych na terenie powiatu kluczborskiego” – program realizowany przez Powiat Kluczborski we współpracy z Gminami powiatu kluczborskiego (Kluczbork, Wołczyn, Byczyna, Lasowice Wielkie).

Poza programami prowadzonymi przez PCZ S.A. NZOZ Szpital Powiatowy w Kluczborku, mieszkańcy powiatu samodzielnie dbają o swoje zdrowie i promują styl życia oparty na uprawianiu sportu, zdrowej żywności i regularnym badaniu się. Co roku odbywa się Akcja „ABC zdrowego stylu życia” oraz Zdrowa Gmina organizowane przez Stowarzyszenie Regionu Kluczborskiego „Kobietom-Mammograf”.

1.14. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej (minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie) i samorządowej (marszałkowie województw, starostowie na poziomie powiatów oraz wójtowie, burmistrzowie (prezydenci miast) na poziomie gmin. Organy te realizując zadania pomocy społecznej współpracują, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi Kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem⁴.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Główne cele pomocy społecznej:

- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie – w miarę możliwości – do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym;
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia;
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie;
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie;
- stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Pomoc społeczna na terenie powiatu kluczborskiego jest udzielana przez różne podmioty i instytucje.

Domy Pomocy Społecznej⁵

- Środowiskowy Dom Samopomocy w Kluczborku z filią w Kuniowie
Prowadzi zajęcia z zakresu terapii zajęciowej, umiejętności życia codziennego, socjoterapii, poradnictwa psychologicznego, psychoterapii. Aby osiągnąć cele i zadania stawiane ŚDS prowadzona jest rehabilitacja psychiatryczna (wspierająco-rehabilitacyjna), która jest systemem skoordynowanych oddziaływań społecznych, psychologicznych, wychowawczych, usprawniania ruchowego umożliwiających osobom z zaburzeniami psychicznymi w miarę samodzielną egzystencję i integrację. Postępowanie wspierająco-rehabilitacyjne jest zindywidualizowane i oparte na elastycznym, często długotrwałym programie działania.
- Dom Pomocy Społecznej w Kluczborku
Dysponuje 95 miejscami dla osób starszych przewlekle, somatycznie chorych przy ul. Wołczyńskiej oraz 45 miejscami dla osób niepełnosprawnych fizycznie przy ul. Sienkiewicza. Mieszkańcy objęci są opieką lekarską i pielęgniarzką. Do dyspozycji mieszkańców są też terapeuci i opiekunowie.
- Dom Pomocy Społecznej w Gierałcicach
Jest przeznaczony dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, w którym zamieszkuje 70 osób. Mieszkańcy Domu to mężczyźni w wieku od 22 do 76 roku życia. Większość podopiecznych to osoby ze znacznym

⁴ www.mpips.gov.pl

⁵ *Ibidem.*

i głębokim stopniem upośledzenia umysłowego oraz ze złożonymi chorobami współistniejącymi. Podstawowym celem działania Domu jest zapewnienie stałego pobytu, opieki medycznej, pielęgniarstwa i rehabilitacji osobom dorosłym niepełnosprawnym intelektualnie i fizycznie. W zakresie świadczonych usług przez DPS w zależności od stopnia niepełnosprawności placówka zapewnia: opiekę medyczną i pielęgniarstwą, opiekę psychologa i pedagoga, rehabilitację ruchową, zajęcia terapeutyczne, turnusy rehabilitacyjne, dostęp do usług religijnych, imprezy kulturalno-oświatowe, integrację ze środowiskiem.

Ośrodki Pomocy Społecznej⁶

Na terenie powiatu kluczborskiego funkcjonują 4 ośrodki pomocy społecznej w: Kluczborku, Wotczynie, Byczyńcu i Lasowicach Wielkich.

Ośrodki pomocy społecznej są gminnymi jednostkami organizacyjnymi, utworzonymi do realizowania zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gmin.

Ośrodki działają na podstawie:

- ustawy z dn. 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz 593 z późn. zm.)
- ustawy z dn. 08.03.1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.)
- ustawy z dn. 26.11.1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.)

Ośrodki udzielają pomocy społecznej osobom i rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym lub wykluczeniem społecznie z różnych powodów, m.in. bezrobocia, ubóstwa, konieczności ochrony macierzyństwa, zagrożenia bezdomnością, choroby i niepełnosprawności. Głównym celem działania ośrodków jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia, a także zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka w miarę możliwości poszczególnych ośrodków.

Ośrodki realizują zadania wynikające z:

- ustawy o pomocy społecznej,
- ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawy o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawy o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Ponadto część ośrodków realizuje zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o funduszu alimentacyjnym.

Do zadań ośrodków pomocy społecznej w szczególności należy:

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń z zakresu pomocy społecznej, m.in. zasiłków stałych, okresowych i innych;
- świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania;
- udzielanie pomocy w formie posiłków, schronienia i niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, w tym bezdomnym;
- praca socjalna;
- wsparcie środowiskowe, w tym asysta rodzinna;
- praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w placówkach i rodzinach zastępczych;
- współpraca z innymi instytucjami w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego.

Ponadto część ośrodków realizuje również inne zadania:

- przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych,
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego,
- pomoc materialną dla uczniów.

W ramach Ośrodka Pomocy Społecznej w Kluczborku działa Świetlica Terapeutyczno-Wychowawcza „Parasol”, która swoim wsparciem obejmuje rodziny mające problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz dzieci wymagające szczególnego wsparcia i pomocy w nauce.

⁶ *Ibidem.*

Ośrodki realizują zadania we współdziałaniu i współpracy na zasadzie partnerstwa z działającymi na terenie powiatu kluczborskiego organizacjami społecznymi, pozarządowymi, Kościołami oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie⁷

Podstawowe zadania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie pomocy społecznej skoncentrowane są na zapewnieniu wsparcia instytucjonalnego (domy pomocy społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze); organizowaniu i finansowaniu rodzinnej opieki zastępczej; organizowaniu specjalistycznego poradnictwa; prowadzeniu ośrodka interwencji kryzysowej, w ramach którego udzielana jest pomoc prawna, psychologiczna oraz schronienie dla ofiar przemocy domowej; prowadzeniu mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy; udzielaniu pomocy w usamodzielnianiu i w integracji ze środowiskiem osób opuszczających rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze oraz młodzieżowe ośrodki wychowawcze; ustalaniu odpłatności rodzicom naturalnym za pobyt ich dzieci w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych; finansowaniu ze środków PFRON zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych (m.in. dofinansowanie do kosztów uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, likwidacji barier architektonicznych i technicznych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz działania warsztatów terapii zajęciowej).

PCPR w Kluczborku, pełniąc funkcję Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, sprawuje nadzór oraz wspiera rodziny zastępcze oraz umieszczone w nich małoletnie dzieci. Głównym powodem umieszczenia małoletnich w pieczy zastępczej jest bezradność opiekuńczo-wychowawcza rodziców niejednokrotnie związana z problemem alkoholowym.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej⁸

Od 2002 roku przy PCPR działa Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, mieszczący się od stycznia 2013 roku w budynku PCPR przy ul. Sienkiewicza 20B. Ośrodek Interwencji Kryzysowej zapewnia schronienie ofiarom przemocy domowej objętych procedurą „Niebieskiej Karty”. Osoba w sytuacji kryzysowej może przebywać w Ośrodku nie dłużej niż 3 miesiące, pod warunkiem współpracy tej osoby z psychologiem (wspólne konstruowanie planu wyjścia z przemocy i konsekwentne go realizowanie). Pobyt w POIK jest odpłatny. Zwolnienie z odpłatności przysługuje osobom, których dochód w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego wg ustawy o pomocy społecznej. Osoby w kryzysie mogą zgłaszać się do Ośrodka poprzez kontakt z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodkami Pomocy Społecznej oraz policją. Osoby przebywające w Ośrodku mają zapewnioną całodobową opiekę, a także wsparcie psychologiczne. Po opuszczeniu Ośrodka często kontynuowana jest pomoc prawna, psychologiczna oraz socjalna. Psycholodzy PCPR prowadzą pracę terapeutyczną z ofiarami kryzysu, które z różnych względów nie zostały umieszczone w Powiatowym Ośrodku Kryzysowym. Dotyczy to osób funkcjonujących zarówno w związkach konkubenckich, w związkach małżeńskich, jak również skonfliktowane osoby pozostające ze sobą w rozmaitych układach rodzinnych czy partnerskich. Oprócz osób w dużej mierze samodzielnych, zgłaszają się również osoby niepełnosprawne, przewlekłe chore (również psychicznie), niewydolne wychowawczo, często są to osoby bezrobotne, w bardzo trudnej sytuacji materialnej.

Tabela 46. Liczba osób objętych pomocą społeczną wg podziału na gminy w latach 2010–2012

Gmina	Liczba osób objętych pomocą społeczną		
	2010	2011	2012
Byczyna	1039	1065	1014
Kluczbork	1992	1962	1838
Lasowice Wielkie	221	275	287
Wołczyn	1466	1252	1187
Razem	4718	4554	4326

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

⁷ Informator: *O dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi w powiecie kluczborskim, rok 2013.*

⁸ *Ibidem.*

Tabela 47. Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w powiecie kluczborskim w roku 2012

Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej		
gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	gosp. dom.	1727
osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	osoba	4326
udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	%	6,4
udział osób w wieku przedprodukcyjnym w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób w tym wieku	%	14
udział osób w wieku produkcyjnym w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób w tym wieku	%	5,5
udział osób w wieku poprodukcyjnym w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób w tym wieku	%	2,5

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Ogólna liczba osób korzystających z pomocy społecznej maleje od roku 2010. Najwięcej osób jest objętym tym wsparciem finansowym w gminie Kluczbork, jednak liczba tych osób również maleje. Duży wzrost ludności w tej sferze nastąpił natomiast w gminie Lasowice Wielkie.

Tabela 48. Powody trudnej sytuacji życiowej w powiecie kluczborskim w roku 2011 i 2012

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin objętych pomocą	
	2011	2012
Wyszczególnienie		
Sieroctwo	3	4
Bezdomność	46	53
Potrzeba ochrony macierzyństwa	267	259
w tym: wielodzietność	148	151
Bezrobocie	1038	970
Niepełnosprawność	513	499
Długotrwała lub ciężka choroba	509	483
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem	292	278
w tym: rodziny niepełne	178	171
rodziny wielodzietne	58	52
Przemoc w rodzinie	12	10
Potrzeba ochrony fiar handlu ludźmi	0	0
Alkoholizm	138	134
Narkomania	5	3
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	30	34

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin objętych pomocą	
	2011	2012
Wyszczególnienie		
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0
Zdarzenia losowe	2	3
Sytuacja kryzysowa	1	8
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0
Inne przyczyny nie składające się na wyżej wymienione pozycje	0	0

Źródło: Ośrodki Pomocy Społecznej w Byczynie, Kluczborku, Lasowicach Wielkich i Wotczynie

Najczęstsza przyczyna trudnej sytuacji życiowej mieszkańców powiatu kluczborskiego to bezrobocie. Następną kategorią jest niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba, jednak w roku 2012 odnotowano spadek zapotrzebowania na pomoc społeczną z tych przyczyn. W dość wyraźny sposób zaznacza się też problem ochrony macierzyństwa oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Niepokojące jest też zjawisko alkoholizmu, które dotyka ponad 130 rodzin w powiecie. Problem narkomanii odnotowany został tylko w gminie Kluczbork i jego skala zmalała w roku 2012.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011–2020 wskazuje, że głównymi problemami zdiagnozowanymi jako przyczyny przyznawania pomocy społecznej jest ubóstwo, bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność, bezrobocie niepełnosprawność, choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, przemoc w rodzinie, alkoholizm, narkomania.

Spółdzielnia Socjalna „Usługowo-Handlowo-Produkcyjna” w Byczynie

Spółdzielnia Socjalna Usługowo-Handlowo-Produkcyjna w Byczynie powstała w 2005 roku z inicjatywy 15 osób bezrobotnych, wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym. Na początku swojej drogi zajmowała się działalnością budowlaną. Z biegiem czasu ulegała przebranżowieniu, podczas którego zmieniała się jej struktura i liczba członków. Dziś spółdzielnia zrzesza 5 członków, ale w skali roku potrafi zatrudnić na różne rodzaje umów do 60 osób. Obecnie główną gałęzią ich działalności są usługi szkoleniowe. W ramach działalności gospodarczej zorganizowała wiele szkoleń o różnorodnej tematyce, których odbiorcami były osoby bezrobotne, zatrudnione, osoby wykluczone społecznie, członkowie stowarzyszeń, pracownicy instytucji rynku pracy, pomocy i integracji społecznej, grupy inicjatywne itp. Dzięki realizacji projektów spółdzielnia posiada duże doświadczenie w zakresie logistyki i organizacji szkoleń. Jej członkowie specjalizują się w tematyce zakładania i funkcjonowania spółdzielni socjalnych zarówno w aspektach prawnych, jak i typowo praktycznych. Zajmują się również obsługą wizyt studyjnych oraz prowadzą doradztwo dla istniejących i dopiero tworzących się Podmiotów Ekonomii Społecznej. Poboczna działalność: mała poligrafia i wypożyczanie sprzętu budowlanego.

Na przestrzeni lat, dzięki działalności związanej z reintegracją społeczną i zawodową osób wykluczonych oraz działalnością gospodarczą, spółdzielnia postrzegana była jako najprężniej działająca w kraju. Jako jedna z nielicznych w Polsce realizowała i realizuje projekty współfinansowane ze środków EFS i obejmuje wsparciem osoby spoza grupy członkowskiej. W poprzednim okresie programowania zrealizowała projekt – w ramach działania 2.3 ZPORR – „Miejsca pracy wokół grodu”, w ramach którego objęto wsparciem 183 osoby. Wraz z rozpoczęciem kolejnego okresu programowania realizowała projekty z PO KL – dwukrotnie 7.2.1, w ramach których oferowała wsparcie dla bezrobotnych w postaci szkoleń, warsztatów i staży, oraz dwukrotnie 8.1.1 dot. wsparcia dla osób pracujących. Spółdzielnia realizowała również projekt 7.2.2 PO KL, w ramach którego prowadzony jest Inkubator Przedsiębiorczości Społecznej oraz projekty z PO FIO. Obecnie spółdzielnia realizuje kolejny projekt z Poddziałania 7.2.1 PO KL i cały czas aplikuje i będzie aplikować o środki również w ramach nowej perspektywy finansowej 2014–2020.

W ramach utrzymującej się dobrej współpracy pomiędzy spółdzielnią a Gminą Byczyna, został przeprowadzony szereg kursów dotyczących zakładania, tworzenia spółdzielni socjalnych i prowadzenia księgowości spółdzielni.

Kursy te zlecane były przez działający Ośrodek Wsparcia Spółdzielczości Socjalnej w Polanowicach (referat Urzędu Miejskiego w Byczynie), a ich realizacja miała miejsce na terenie województwa opolskiego – obszar działania OWSS-u. Zajęcia adresowano do osób bezrobotnych i grup założycielskich, które wykazywały chęć założenia podmiotu w formie spółdzielni socjalnej, jak i do pracowników instytucji rynku pracy, pomocy i integracji społecznej w celu inicjowania rozwiązań ekonomii społecznej jako możliwości podejmowania aktywności społeczno-zawodowej przez osoby znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy. Ponadto w ramach współpracy z Ośrodkiem Wsparcia Spółdzielczości Socjalnej spółdzielnia UHP w Byczynie prowadziła punkt konsultacyjno-doradczy, który udzielał informacji na temat spółdzielczości socjalnej oraz księgowości w spółdzielniach socjalnych. 2 członków spółdzielni na stałe zaangażowanych było w realizację projektu Gminy Byczyna „Byczyński Inkubator Gospodarki Społecznej”, a przez to prowadzenie działań związanych z przeprowadzaniem w roli szkoleniowców 16 h szkoleń dla osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo w celu inicjowania powstawania spółdzielni socjalnych. Również nadal współuczestniczą w organizowanych wizytach studyjnych dla osób z grup inicjatywnych w celu ukazania w praktyce możliwości i korzyści jakie daje założenie podmiotu spółdzielczego. W ramach projektu udzielane było także szeroko rozumiane doradztwo w zakresie gospodarki społecznej oraz szereg innych zadań związanych ze spółdzielczością socjalną. Spółdzielnia realizowała także doradztwo i szkolenia w podobnym zakresie na zlecenie innych instytucji, również ośrodków pomocy społecznej np. w Byczynie, Kluczborku czy centrów integracji społecznej poza województwem opolskim.

2 członków spółdzielni uczęszczało do 10-miesięcznej Szkoły Trenerów Spółdzielczych w celu nabycia nowych kwalifikacji i podniesienia dotychczasowych umiejętności. Szkoła ta organizowana była w ramach jednego z projektów Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości i zakończona była egzaminem.

Jako praktycy spółdzielcy z Byczyny zostali zaproszeni do podkomisji sejmowych, gdzie biorą udział w pracach przy tworzeniu ustaw i prawa związanego z gospodarką społeczną. Jako wzorcowe przedsiębiorstwo społeczne, Spółdzielnia została wpisana do Atlasu dobrych praktyk ekonomii społecznej. Członkowie spółdzielni są również autorami tekstów publikowanych w „Zeszytach Gospodarki Społecznej” wydawanych przez Instytut Polityki Społecznej oraz Uniwersytet Warszawski w ramach projektu „Tu jest praca”. Wzięli oni udział w projektach w ramach inicjatywy Wspólnotowej EQUAL, gdzie swoją działalność jako dobrą praktykę prezentowali na forum krajowym i ponadnarodowym. Byli również inicjatorami powołania Ogólnopolskiego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Socjalnych. 2 grudnia 2011 roku spółdzielnia socjalna UHP w Byczynie odebrała z rąk Marszałka Województwa Opolskiego wyróżnienie i uzyskała tytuł „Kapitalnego beneficjenta” w ramach konkursu „Kapitalni w Opolskiem”. 10 stycznia 2012 roku otrzymali Srebrny Laur Umiejętności i Kompetencji w kategorii PRO PUBLICO BONO.

Spółdzielnia Socjalna „GRÓD”

Działa od końca grudnia 2009 roku. Misją spółdzielni jest poprawa sytuacji materialnej osób zatrudnionych w spółdzielni. Szczególną uwagę spółdzielcy kierują ku osobom wykluczonym społecznie lub zagrożonym wykluczeniem społecznym w celach stworzenia dla nich warunków do readaptacji społecznej. Celem powstania jest stworzenie miejsc pracy dla osób wykluczonych społecznie, w tym przede wszystkim bezrobotnych i osób starszych. Ze względu na sprzyjające warunki przyrodnicze zapełniają niszę turystyczną obszaru poprzez organizację imprez historycznych, obozów rycerskich, turniejów średniowiecznych.

Działalność Spółdzielni Socjalnej „GRÓD” nakierowana jest na przybliżanie i ukazywanie kultury średniowiecznej. Odbiorcami są zatem uczniowie szkół, turyści z kraju i zza granicy. Wszyscy ci, którzy chcą poznać kulturę średniowiecza. Głównymi jednak odbiorcami są pracownicy spółdzielni, którzy poprzez swoją pracę prezentującą kulturę średniowiecza, przyczyniają się do ekonomicznego rozwoju regionu. Spółdzielcy oferują m.in.: usługi hotelowe w Grodzie (60 miejsc) i gastronomiczne (obsługa wesel i innych uroczystości, spotkania integracyjne), prace budowlane, stolarstwo, montaż kolektorów słonecznych i wiele innych.

Spółdzielnia Socjalna „LAS VEGAS”

Powstała z inicjatywy jej prezesa, Piotra Kindziaka, w 2010 roku. Najpotrzebniejszy do działalności spółdzielni sprzęt zakupiono z dotacji uzyskanej w ramach projektu POKL 06.02.00-16-018/09 „Rozwój mikroprzedsiębiorstw i spółdzielni socjalnych w województwie opolskim”. Aktualnie spółdzielnia regularnie uzyskuje przychody wystarczające na pokrycie bieżących płatności i wynagrodzeń jej członków. Zagospodarowanie środków na rozwój działalności związanej ze sprzedażą i dostawą do klienta drewna kominkowego.

Założycielami spółdzielni były osoby długotrwale bezrobotne, bez prawa do zasiłku. Głównym jej celem jest wspólna działalność gospodarcza. Ponadto spółdzielnia prowadzi szeroko rozwiniętą działalność społeczną oraz oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków i społeczności lokalnej.

Spółdzielnia świadczy usługi w zakresie gospodarki leśnej dla klienta instytucjonalnego, jakim jest Nadleśnictwo Kluczbork. Poza nadleśnictwem z usług oferowanych przez spółdzielnię mogą skorzystać właściciele terenów zalesionych. Spółdzielnia posiada także specjalistyczny sprzęt i doświadczenie do wykonywania usług z zakresu zagospodarowywania terenów zieleni – w związku z czym z usług tych mogą skorzystać wszyscy zainteresowani.

W wyliczeniu główny rodzaj działalności Spółdzielni Socjalnej „LAS VEGAS” w zakresie gospodarki leśnej jest szeroko zakrojony i obejmuje następujące usługi: pozyskiwanie drewna, zrywkę drewna, odnowienia, poprawki, pielęgnację gleby, czyszczenia wczesne, czyszczenia późne, meliorację agrotechniczną, ochronę lasu, zagospodarowanie terenu lasu, prace związane z ochroną przeciwpożarową, prace związane z wyprzedzającym przygotowaniem gleby; jak również: sprzątanie, plantowanie ziemi, sadzenie drzew i krzewów, budowa i montaż obiektów małej architektury.

Centrum Integracji Społecznej CISPOL w Polanowicach

Centrum Integracji Społecznej CISPOL w Polanowicach działa od 2005 roku, obecnie w formie prawnej jako samorządowy zakład budżetowy Gminy Byczyna. Swoim zasięgiem obejmuje gminę Byczyna, Kluczbork i Wołczyn. Współpraca dotyczy aktywizacji zawodowej i społecznej osób z obszaru wykluczenia społecznego – podopiecznych OPS w Byczynie, Kluczborku i Wołczynie.

Celem działań Centrum Integracji Społecznej CISPOL w Polanowicach jest aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz działania długofalowe mające wpływ na postawę człowieka i jego sposób funkcjonowania w środowisku.

Centrum realizuje zadania własne JST związane ze wspieraniem osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, poprzez kompleksowe wsparcie oraz świadczenie usług pomocy środowiskowej. Realizuje wiele inicjatyw w celu aktywizacji osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz aktywizuje społeczność lokalną i wspiera rodziny dysfunkcyjne.

Działania Centrum w ramach reintegracji społecznej to kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych oraz wyrównywanie szans na rynku lokalnym. Prowadzi zajęcia indywidualne z doradztwa zawodowego i wsparcia psychologicznego dla wszystkich uczestników, którymi są osoby długotrwale bezrobotne, niepełnosprawne (z lekkim i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności), po zakładzie karnym oraz po leczeniu alkoholowym. Z obserwacji grupy diagnozującej wynika, że uczestnikami są osoby w coraz głębszym stopniu uzależnione od swoich nałogów i od pomocy społecznej.

Uczestnictwo w Centrum trwa maksymalnie 18 miesięcy. Po miesięcznym okresie próbnym beneficjenci realizują Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego. Uczestnikowi przysługuje świadczenie integracyjne w wysokości 100% zasiłku dla bezrobotnych, refundowane z Funduszu Pracy (co wiąże się ze stałą współpracą z Powiatowym Urzędem Pracy w Kluczborku), ekwiwalent za pranie, 4 dni urlopu, jeden posiłek dziennie.

W ramach reintegracji zawodowej CISPOL zajmuje się podnoszeniem kwalifikacji uczestników poprzez ich uczestnictwo w takich warsztatach jak:

- warsztat stolarski,
- warsztat gońców,
- warsztat segregacji odpadów typu PET i szkła,
- warsztat pielęgnacji terenów zielonych,
- warsztat rękodzieła artystycznego (produkcja eko-torebek, toreb z lnu i juty oraz innych pamiątek),
- warsztat gospodarstwa domowego (w ramach którego uczestnicy sami przygotowują sobie posiłki).

Centrum współpracuje również z sołectwami m.in. poprzez oddelegowywanie uczestników Centrum do realizacji Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego w świetlicach wiejskich, co ma wpływ na organizowanie czasu wolnego społeczności lokalnej oraz funkcjonowanie świetlicy w danym sołectwie.

Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego ukończyło ponad 410 osób, z czego 38 osób realizuje go nadal. W różnych formach zatrudnienie podjęło 65% osób, z czego 31% pracuje do dziś na umowę o pracę. 3 osoby założyły w 2010 roku spółdzielnię socjalną. Kilka osób nabyło świadczenia emerytalne.

Zgodnie z ustawą o zatrudnieniu socjalnym Centrum prowadzi działalność wytwórczą, handlową lub usługową.

Jednostka prowadzi również działalność szkoleniową oraz przystępuje do składania ofert na realizację zadań innych instytucji w ramach:

- udzielania fachowej pomocy w ramach projektu „Ożywić pola Buczyny” (nasadzenie wraz z młodzieżą szkolną roślin, wykonanie 300 karmników dla ptaków i montowanie ich przy współpracy z nadleśnictwem i kołami łowieckimi na terenach leśnych);
- wykonanie i rozmieszczenie tablic informacyjnych „Ochrona in situ ptaków drapieżnych”, ścieżek edukacyjnych oraz gniazd dla orłów bielików i rybołowów w ramach projektu „Drapieżna Buczyna” przy współpracy z OSP Buczyna;
- wykonanie i zamontowanie wiaty dla OSP Nasale w ramach projektu „Moja wieś nasza wspólna sprawa” przy współpracy ze społecznością lokalną;
- zabiegi agrotechniczne w ramach projektu „Drapieżna Buczyna” (posadzenie ok. 20 000 roślin biocenotycznych).

Zadania te miały duży wpływ na integrację społeczności lokalnej z podopiecznymi Centrum.

Centrum Integracji Społecznej CISPOL w Polanowicach było realizatorem projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej w Buczynie i Wołczynie. Na przełomie 3 lat Centrum przeszkoliło kompleksowo 85 kobiet – podopiecznych OPS, prowadząc zajęcia reintegracji społecznej i zawodowej. Prowadziło również, jako instytucja szkoleniowa, zajęcia dla podmiotów ekonomii społecznej z innych województw (np. stosowanie klauzul społecznych, pomocy publicznej i zasad konkurencyjności w podmiotach ekonomii społecznej). Zorganizowało pierwsze w Polsce spotkanie sieciująco-szkoleniowe wszystkich „CISów” i takie spotkania przy współpracy ze Związkiem Rewizyjnym Spółdzielni Socjalnych z Krakowa prowadzone są do dziś.

Dla uczestników zostały zorganizowane następujące szkolenia: opiekunka domowa dla ludzi starszych, techniki krawieckie przyuczające do zawodu, poprawa własnego wizerunku poprzez wizaż, animator świetlic wiejskich, podstawy obsługi komputera, obsługa sprzętu do pielęgnacji terenów zielonych, doręczyciel pocztowy, opiekunka środowiskowa z elementami języka niemieckiego, kurs wózków jezdniowych, profesjonalna pomoc kuchenna, obsługa kasy fiskalnej, jak również wsparcie psychologiczne i doradcze, warsztaty umiejętności społecznych.

Centrum od 1 stycznia 2009 roku realizuje projekty unijne konkursowe w ramach działania 7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej, które mają na celu promocję integracji społecznej poprzez doskonalenie u osób nieaktywnych i bezrobotnych z gminy Buczyna umiejętności zawodowych, zdobycie nowych kwalifikacji oraz wzmocnienie kompetencji społecznych, tj.:

- Projekt „NOWE PERSPEKTYWY”,
- Projekt „POTRAFISZ”,
- Projekt „OD CIS-u DO SPOŁDZIELNI SOCJALNEJ”,
- Projekt „Twoje życie – nasza wspólna sprawa”.

Łącznie w tych 4 projektach Centrum przeszkoliło i dało wsparcie 343 osobom, które za udział w warsztatach pobierały stypendium integracyjne w wysokości ponad 1000 zł netto, oraz wsparcie w postaci kursów i szkoleń dla 218 osób, którym m.in. wypłacono stypendium godzinowe. Obecnie CISPOL realizuje projekt „Twoje życie – nasza wspólna sprawa”. Wymienione projekty są projektami partnerskimi m.in. z OZRSS w Warszawie i Spółdzielnią Socjalną U.H.P. w Buczynie. W ramach tych projektów w 2009 roku Centrum uruchomiło wykonywanie działań Asystenta rodzinnego (prowadzonych przez neurologopedę, socjoterapeutę, pracownika socjalnego, psychologa), który pracując w terenie z rodzinami wielodzietnymi i dysfunkcyjnymi pomaga im załatwiać codzienne sprawy w poradniach, sądach i przede wszystkim poświęcając najwięcej czasu dzieciom. Pomoc udzielana w formie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych realizowana jest w środowisku naturalnym dziecka. Zadanie kontynuowane jest do dnia dzisiejszego.

Projekty oraz działalność statutowa Centrum to także:

- świetlice socjoterapeutyczne, dzięki którym uczestnik programu mógł do pracy przyjeżdżać z dzieckiem, którym zajmowała się wykwalifikowana kadra (dzieciom robiono badania słuchu, kierowano do poradni pedagogiczno-psychologicznej);
- szkoła dla rodziców;
- staże zawodowe;
- zajęcia z młodzieżą z rodzin dysfunkcyjnych;
- wyjazdowe sesje terapeutyczne dla młodzieży z obszaru wykluczenia społecznego;
- wolontariat z osobami niepełnosprawnymi i ich rodzinami;

- działania Zespołu Interdyscyplinarnego polegające na współpracy międzyinstytucjonalnej;
- aktywizacja zawodowa świadczeniobiorców OPS-ów (warsztat obróbki skrawania drewna, obsługi ruchu turystyczno-historycznego, krawiecki, architektury małych krajobrazów, segregacji odpadów, szycia strojów średniowiecznych, brukarstwa).

Ważnym elementem reintegracji społecznej CISPOL-u są również zajęcia o charakterze integracyjnym. Uczestnicy i pracownicy brali udział w konkursie kulinarnym na najlepszą potrawę domową (trzykrotne zajęcie I miejsca i raz IV) oraz w Jarmarku Ziemi Kluczborskiej, który odbył się w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa 2010 (zajęcie I miejsca na najatrakcyjniejsze stanowisko). Udział pracowników i uczestników w Festiwalu Przedsiębiorczości oraz Targach Edukacji i Pracy. W 2014 roku Centrum otrzymało nagrodę główną w konkursie kulinarnym „Smaki Górnej Prosnys” organizowanym przez LGD Górna Proсна. Coroczny udział w imprezie OFF-road organizowanej przez Autoklub Terenowa Byczyna. Corocznie pracownicy Centrum przygotowują paczki świąteczne dla uczestników projektów ich dzieci, organizują zabawę mikołajkową, ogniska integracyjne oraz wieczór wigilijny i śniadanie wielkanocne dla pracowników i uczestników. Ponadto uczestniczki w ramach projektu mogą skorzystać z bezpłatnych badań ginekologicznych i cytologicznych, a w ramach aktywizacji społecznej CISPOL przeprowadził także program profilaktyczny w zakresie przeciwdziałania rakowi szyjki macicy.

Od czerwca 2012 roku Centrum podjęło współpracę z Fundacją Kształcenia Ustawicznego i Zawodowego FAVEO i fundacją niemiecką QFC, w ramach której przyjęto 4 grupy podopiecznych fundacji realizując dla nich aktywizację społeczną i zawodową.

W ramach wolontariatu Centrum uczestniczyło również w projekcie skierowanym dla osób niepełnosprawnych i ich otoczenia pn. „Kiedy śmieje się dziecko, śmieje się cały świat”.

W roku 2010 CISPOL otrzymał statuetkę i dyplom za zajęcie III miejsca w konkursie „Kapitałni w Opolskiem” w kategorii Promocja Integracji Społecznej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki od Zarządu Województwa Opolskiego i Prezesa Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej, jak również w latach 2009 i 2010 Centrum zostało laureatem nagrody „Zatrudniam bez uprzedzeń” w kategorii Instytucja oraz otrzymało wyróżnienie – statuetkę „Przyjaciel Szkoły Społecznej”. W 2011 roku Centrum otrzymało nominację do nagrody Starosty Powiatu Kluczborskiego „Plaster miodu” w kategorii za Całokształt działalności na rzecz powiatu.

W grudniu 2013 roku Centrum otrzymała nagrodę Ministra Pracy i Polityki Społecznej za wybitne i nowatorskie osiągnięcia w zakresie pomocy społecznej.

Centrum realizowało program Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z zakresu budownictwa socjalnego oraz było współorganizatorem i koordynatorem Ogólnopolskich Targów Aktywnych Form Pomocy, które odbyły się w Byczynie. Centrum jest członkiem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, Powiatowej Komisji Rozwiązywania Problemów Psychicznych.

Z każdym rokiem rozszerza zakres swojej działalności poprzez stosowanie różnego rodzaju aktywnych form reintegracji społecznej i zawodowej.

Centrum Integracji Społecznej CISPOL w Polanowicach przyczyniło się do tego, że gmina Byczyna uznawana jest za jedną ze sztandarowych gmin w sferze ekonomii społecznej. W związku z tym Centrum odwiedzają osoby z różnych zakątków Polski w ramach wizyt studyjnych, których celem jest zapoznanie się z działalnością nie tylko Centrum, ale również instytucji pozarządowych działających na terenie gminy Byczyna, co ma duży wpływ na promocję jednostki oraz powiatu.

Byczyński Inkubator Gospodarki Społecznej

Byczyński Inkubator Gospodarki Społecznej (BIGS) to instytucja szkoleniowo-doradcza wspierająca powstawanie nowych podmiotów w obszarze gospodarki społecznej, a w szczególności spółdzielni socjalnych, od pomysłu do przygotowania dokumentów założycielskich i pozyskania środków finansowych niezbędnych do założenia i funkcjonowania nowego podmiotu. Usługi świadczone przez BIGS są bezpłatne.

Celem BIGS jest wzmocnienie sektora Ekonomii Społecznej w subregionie północnym województwa opolskiego poprzez kompleksowe wsparcie merytoryczne i finansowe Podmiotów Ekonomii Społecznej oraz osób fizycznych, budowanie otoczenia sprzyjającego ich rozwojowi i przyczyniające się do powstania Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej.

Cel ten może być realizowany poprzez kompleksowe wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym dotyczące uruchomienia własnej działalności w sektorze gospodarki społecznej, wspieranie merytoryczne nowo utworzonych i istniejących podmiotów gospodarki społecznej w powiatach (kluczborskim, namysłowskim, oleskim i brzeskim), promocję gospodarki społecznej wśród instytucji rynku pracy oraz pomocy i integracji społecznej w powiatach opolskich.

1.15. Kultura fizyczna i sport

Infrastruktura sportowa

Na terenie powiatu kluczborskiego znajduje się wiele obiektów sportowych stanowiących dużą wartość dla mieszkańców i turystów. Pozwalają one na aktywne spędzanie wolnego czasu przez cały rok oraz pomagają promować zdrowy styl życia.

Gmina Byczyna

- Stadion Miejski w Byczynie – amfiteatr na 2000 osób, boisko do piłki nożnej, bieżnia lekkoatletyczna wokół boiska, pole do rzutu kulą i skoku w dal;
- Boisko Orlik w Byczynie – boisko do piłki nożnej ze sztuczną nawierzchnią, boisko do gry w koszykówkę i tenisa;
- Korty tenisowe i siłownia w Polanowicach przy Zespole Szkół Gimnazjalnych, Licealnych i Zawodowych w Byczynie;
- Boisko wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią w Janówce do gry w koszykówkę i piłkę nożną;
- Boisko wielofunkcyjne przy PSP w Roszkowicach – ze sztuczną nawierzchnią do gry w piłkę ręczną, siatkówkę, koszykówkę i tenisa;
- Boisko sportowe w Proślicach – boiska trawiaste i wielofunkcyjne do piłki nożnej oraz do koszykówki;
- Boisko w Ciecierzynie w kompleksie rekreacyjnym – boisko wielofunkcyjne do gry w piłkę nożną, koszykówkę, siatkówkę;
- Siłownia kulturystyczna na Basenie Miejskim w Byczynie;
- Basen Miejski w Byczynie – basen z dwoma nieckami i brodzikiem oraz dwa boiska do siatkówki plażowej;
- Boisko szkolne przy PSP w Byczynie;
- Kompleks sportowo-rekreacyjny w Starym Parku w Byczynie z dwuboiskowym kortem do tenisa, plenerowymi stołami do gry w ping-ponga, skateparkiem i syntetycznym lodowiskiem;
- Boiska sportowe w Polanowicach, Nasalach, Kostowie, Paruszowicach, Biskupicach, Miechowej;
- Siłownia na świeżym powietrzu w Starym Parku w Byczynie (siedem urządzeń sportowo-rekreacyjnych).

Gmina Kluczbork

- Hala Widowiskowo-Sportowa Ośrodka Sportu i Rekreacji. W jej strukturze znajduje się:
 - Kryta Pływalnia,
 - Ośrodek Turystyczno-Wypoczynkowy w Bąkowie,
 - Wojewódzki Kampus Sportowo-Rekreacyjny STOBRAWA – kompleks stanowi nowoczesną, interdyscyplinarną bazę sportowo-rekreacyjną, stwarzającą idealne możliwości do organizacji obozów i zgrupowań sportowych dla zawodników oraz drużyn różnych dyscyplin sportowych, zarówno z regionu województwa opolskiego, jak i całego kraju;
- Stadion Miejski w Kluczborku – należący do gminy Kluczbork, zmodernizowany w 2008 roku;
- HALO TU Bąków – Brzezinki;
- Ośrodek Hipoterapii i Rekreacji Konnej GODZIEMBA w Ligocie Zameckiej;
- Klub Jeździecki PANOPTICUM.

Gmina Wołczyn

- Hala Widowiskowo-Sportowa w Wołczynie;
- Kompleks boisk sportowych do gier zespołowych;
- ORLIK 2012 w Wołczynie – kompleks boisk sportowych ze sztuczną nawierzchnią i trybunami dla widzów (boisko do piłki nożnej i boisko wielofunkcyjne do koszykówki i tenisa);
- Kąpielisko miejskie i basen kąpielowy – odkryty, brodzik dla dzieci;
- Korty tenisowe miejskie;
- Stadion miejski;
- Boisko do piłki nożnej z trybunami dla widzów – Wierzbica Górna;
- Boiska do piłki nożnej w Krzywiczynach, Komorznie, Skatągach, Rożnowie, Ligocie Wołczyńskiej, Brzezinkach, Świniarach Wielkich i Szymonkowie.

Lasowice Wielkie

- Pełnowymiarowa sala gimnastyczna w Zespole Gimnazjalno-Szkolno-Przedszkolnym w Chocianowicach;
- Pełnowymiarowe boisko trawiaste w Chocianowicach;
- ORLIK 2012 przy Zespole Gimnazjalno-Szkolno-Przedszkolnym w Lasowicach Wielkich wraz z pełnowymiarowym boiskiem trawiastym;
- Centrum Sportowe w Gronowicach (pełnowymiarowe boisko trawiaste i boisko wielofunkcyjne o nawierzchni z trawy sztucznej);
- Boiska sportowe w miejscowości Jasienie, Chudoba, Laskowice.

Kluby sportowe

Kluczborski Klub Karate

Powstał w 1979 roku jako czwarty Okręg Polskiej Federacji Karate Tradycyjnego.

Główne cele: rozwój i popularyzacja karate i innych dalekowschodnich sportów walki; prowadzenie i organizowanie szkoleń zawodników; szkolenie instruktorów i sędziów; sprawowanie wszechstronnej opieki szkoleniowej i wychowawczej nad członkami klubu.

Miejski Klub Sportowy

Stowarzyszenie Kultury Fizycznej o nazwie Miejski Klub Sportowy w Kluczborku powstało 30 czerwca 2003 roku z połączenia sekcji piłkarskich Ludowego Klubu Sportowego w Kuniowie, Kluczborskiego Klubu Sportowego w Kluczborku oraz Międzyszkolnego Ośrodka Sportu w Kluczborku. Treningi odbywają się na Miejskim Stadionie w Kluczborku.

Główne cele: rozwój sportu na terenie powiatu; organizowanie sekcji sportowych piłki nożnej; organizowanie zawodów sportowych; prowadzenie imprez sportowych.

Ludowy Klub Sportowy „HETMAN”

Założony w 1945 roku; miejscem treningów piłki nożnej jest Stadion Miejski w Byczynie.

Główne cele: zapewnienie młodzieży możliwości i warunków uprawiania sportu; kształtowanie u członków wysokich wartości moralnych i fizycznych; upowszechnianie kultury fizycznej wśród społeczeństwa; zapewnienie sympatykom sportu przeżyć i widowisk sportowych o wysokich walorach estetycznych.

Miejski Klub Sportowy w Wołczynie

Stowarzyszenie kultury fizycznej założone w 2010 roku, działa na terenie miasta Wołczyna i okolic. Prowadzi sekcję piłki nożnej i tenisa stołowego, koncentrując się głównie na pracy z dziećmi i młodzieżą.

Klub Karate Tradycyjnego w Wołczynie

Jako samodzielny klub działa od 2011 roku. Członkowie klubu biorą udział we współzawodnictwie sportowym na terenie kraju i za granicą, prowadzą również zajęcia z dziećmi i młodzieżą.

Wołyński Klub Siatkarski „Volley” w Wołczynie

Działa od 2011 roku, członkowie klubu biorą udział w halowych rozgrywkach ligowych amatorów, ponadto klub prowadzi zajęcia rekreacyjne dla osób niezdolnych, głównie dzieci i młodzieży.

Miejski Klub Sportowy „Polonia” w Wołczynie.

Stowarzyszenie kultury fizycznej z długoletnimi tradycjami piłkarskimi. Do sezonu 2012/13 piłkarze klubu brali udział w rozgrywkach klasy „A” piłki nożnej seniorów.

Gminne Zrzeszenia Ludowych Zespołów Sportowych

Funkcjonują one w gminach:

- Kluczbork,
- Byczyna: LZS Proślice, LZS II Proślice-Polanowice, LZS Nasale, LZS Paruszowice, LKS „Hetman” Byczyna oraz Gminny Uczniowski Klub Sportowy Byczyna,
- Wołczyn (działa pod nazwą Gminny Związek Ludowe Kluby Sportowe): Ludowy Klub Sportowy „Rolnik” w Wierzbicy Górnej, Ludowy Klub Sportowy w Ligocie Wołczyńskiej, Ludowy Klub Sportowy w Krzywiczynach, Ludowy Klub Sportowy w Komorznie, Ludowy Klub Sportowy w Rożnowie, Ludowy Klub Sportowy w Skąłgach, Ludowy Klub Sportowy „LEW” w Szymonkowie.

Ponadto 3 Ludowe Zespoły Sportowe funkcjonują na terenie gminy Lasowice Wielkie: LZS Chocianowice, LZS Gronowice, LZS Lasowice Wielkie.

Główne cele: propagowanie i rozwój kultury fizycznej na terenie działania zrzeszenia ze szczególnym uwzględnieniem problematyki środowiska wiejskiego.

Dyscypliną popularną w omawianym powiecie jest piłka nożna uprawiana przez chłopców. Dziewczeta chętniej trenują piłkę siatkową, czego dowodem jest Mistrzostwo Województwa Opolskiego w Piłce Siatkowej Dziewcząt w 2010 roku w ramach Gimnazjady oraz Licealiady. Ponadto zainteresowani mogą ćwiczyć wschodnią sztukę walki – karate. Na uwagę zasługuje też promowana przez Regionalne Stowarzyszenie Kulturalne dyscyplina hokeja stołowego – w ramach projektu „Rozwój hokeja stołowego na ziemi kluczborskiej”.

W powiecie uprawia się również kolarstwo i szachy.

Największe sukcesy w powiecie ma Kluczborski Klub Karate, którego wychowankowie zdobywają w karate tradycyjnym najwyższe laury na świecie.

Wychowankowie Klubu, do których należą m.in.: Krzysztof Neugebauer (jedna z najsłynniejszych postaci w świecie karate), Katarzyna Poręba, Łukasz Wójcik, Łukasz Radwański, Piotr Kuś – to aktualni lub byli członkowie kadry narodowej i wielokrotni medaliści mistrzostw Polski, Europy i świata.

Łukasz Radwański jest aktualnym mistrzem świata i Europy.

Sukcesy KKK są przede wszystkim efektem wspaniałej pracy z młodzieżą. Klub organizuje szereg zawodów i imprez sportowych, aktywnie popularyzując kulturę fizyczną wśród dzieci i młodzieży i stwarzając wspaniałą alternatywę spędzania wolnego czasu. Pasja i zaangażowanie młodych ludzi połączona z podnoszeniem kwalifikacji kadry trenerskiej (uczestniczących w wyjazdach m.in. do San Diego, Mediolanu czy Los Angeles), pozwalają sięgać po coraz wyższe wyniki sportowe na arenie krajowej i międzynarodowej.

Cykliczne imprezy sportowe

Powiatowa Spartakiada Przedszkolaków z udziałem dzieci niepełnosprawnych – kwiecień

W zawodach sportowych co roku bierze udział ponad 100 zawodników z powiatu kluczborskiego. Dzieci startują w 2 kategoriach: drużyn integracyjnych i sportowych. Konkurencje w pierwszej kategorii dostosowane są do możliwości osób niepełnosprawnych. Na zwycięzców czekają nagrody, puchary, dyplomy i medale, a dla wszystkich uczestników drobne upominki.

Międzynarodowy Wyścig Kolarski Juniorów Młodszych po Ziemi Kluczborskiej i Oleskiej – maj

Prestiżowy, międzynarodowy wyścig organizowany tradycyjnie podczas długiego, majowego weekendu ściąga do regionu wielu wybitnych kolarzy z Polski, Czech, Niemiec, Danii, Białorusi, Litwy, Łotwy, Ukrainy i Rosji. Zawody podzielone są na poszczególne etapy, których mety zaplanowane są w Gorzowie Śląskim, Wołczynie, Byczynie i Kluczborku. Uczestnicy rywalizują także w indywidualnej jeździe na czas.

Krajowy Złot Piłkarzy Weteranów i Mistrzostwa Polski Oldbojów – czerwiec

Impreza organizowana jest od 1983 roku. W ramach Złotu, na który przybywają byli i obecni piłkarze z całego kraju oraz zagranicy, odbywają się piłkarskie Mistrzostwa Polski Oldbojów. Wydarzenie to jest doskonałą okazją do przypomnienia młodszemu pokoleniu piłkarzy tych zawodników, którzy swoimi osiągnięciami dali kibicom wiele powodów do narodowej satysfakcji. Dbą o to specjalnie powołana Kapituła Krajowego Klubu Piłkarza Weterana, której przewodniczyli m.in. Kazimierz Górski czy Antoni Piechniczek. Rozgrywkom sportowym towarzyszą konkursy, pokazy i występy artystyczne.

Okręgowe Zawody Konne w Skokach przez Przeszkody w ramach Dni Kluczborka – czerwiec

Impreza tradycyjnie kończy Dni Kluczborka. Zwycięzca zawodów otrzymuje puchar Burmistrza Miasta Kluczborka.

Bieg Uliczny o Puchar Burmistrza Wołczyna – czerwiec

Wydarzenie ma charakter otwarty. W zawodach biorą udział nie tylko reprezentanci gminy Wołczyn, ale także lekkoatleci z odległych miast Polski, a nawet zza granicy, w różnych kategoriach wiekowych – od przedszkolaków do osób dorosłych. Celem imprezy jest popularyzowanie biegania jako formy czynnego wypoczynku i rekreacji ruchowej oraz propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.

Lokalny Turniej Piłkarski w Chudobie – lipiec

Udział w Lokalnym Turnieju Piłkarskim biorą drużyny reprezentujące wszystkie lokalne grupy społeczne. O najwyższe trofeum walczą: Strażacy, Ministranci, Dekarze, Kolejarze, Młodzieżowcy, Rolnicy, a także przedstawiciele lokalnych firm: Tartaku i Hurtowni napojów. Do rozgrywek zaproszone są również drużyny sąsiadujących z Chudobą miejscowości: Wędryni i Szumiradu.

Powiatowy Turniej Sołectw – sierpień

Plenerowa impreza, w której delegacje ze wszystkich sołectw gminy Wołczyn rywalizują ze sobą w widowiskowych konkurencjach „sportowych”, które niejednokrotnie wymagają od uczestników sprytu i siły. Do sztamowych konkurencji tego turnieju należy zaliczyć: przeciąganie liny, trzymanie kega na czas, rzut stringami i gumiakiem, pchnięcie kulą, strzały na bramkę, żonglowanie piłką, bieg w workach czy bieg rodzinny. Na najlepsze drużyny czekają puchary i medale, a na publiczność dobra i niezapomniana zabawa.

Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego o Puchar Jerzego Mierzwy – październik

Cykliczna, dwudniowa impreza upamiętnia dokonania Jerzego Mierzwy – wybitnego kluczborczanina, nestora rozwoju tańca towarzyskiego w Polsce. W turnieju biorą udział tancerze z Polski i zza granicy występujący w różnych klasach tanecznych i kategoriach wiekowych. Parkietowe zmagania śledzi tysięczna publiczność, która z roku na rok ma okazję obserwować wzrastający poziom umiejętności rywalizujących par.

Międzynarodowy Turniej w Karate Tradycyjnym – listopad

Celem turnieju, w którym udział biorą zawodnicy krajowych i zagranicznych klubów karate, jest propagowanie wschodnich sztuk walki.

1.16. Administracja powiatowa

Powiat Kluczborski wykonuje określone prawnie zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie:

- edukacji publicznej,
- promocji i ochrony zdrowia,
- pomocy społecznej,
- polityki prorodzinnej,
- wspierania osób niepełnosprawnych,
- transportu zbiorowego i dróg publicznych,
- kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- kultury fizycznej i turystyki,
- geodezji, kartografii i katastru,
- gospodarki nieruchomościami,
- administracji architektoniczno-budowlanej,
- gospodarki wodnej,
- ochrony środowiska i przyrody,
- rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego,
- porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- ochrony przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania powiatowego magazynu przeciwpowodziowego, przeciwpozarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska,
- przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- ochrony praw konsumenta,
- utrzymania powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- obronności,
- promocji powiatu,
- współpracy z organizacjami pozarządowymi i pożytku publicznego,
- działalności w zakresie telekomunikacji.

Do zadań publicznych Powiatu Kluczborskiego należy zapewnienie wykonywania określonych w ustawach zadań i kompetencji kierowników powiatowych służb, inspekcji i straży.

Siedzibą Starostwa jest miasto Kluczbork. Organizację i zasady działania Starostwa Powiatowego w Kluczborku oraz zakresy spraw załatwianych przez wewnętrzne komórki organizacyjne określa Regulamin Organizacyjny Starostwa.

Powiatowe służby, inspekcje i straże tworzą:

- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Kluczborku,
- Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Kluczborku,
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kluczborku.

W celu realizacji zadań Powiatu zostały utworzone następujące jednostki organizacyjne powiatu:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kluczborku,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Kluczborku
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 – Centrum Kształcenia Ustawicznego w Kluczborku,
- Zespół Szkół Licealno- Technicznych w Kluczborku
- Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy w Kluczborku,
- Młodzieżowy Dom Kultury w Kluczborku,
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Kluczborku,
- Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Kluczborku,
- Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia i Doskonalenia Zawodowego w Kluczborku,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku,
- Dom Pomocy Społecznej w Kluczborku,
- Dom Pomocy Społecznej w Gierałcicach,
- Dom Dziecka „Nasz Dom Bogacica- Bąków”,
- Powiatowy Urząd Pracy w Kluczborku,
- Zarząd Dróg Powiatowych w Kluczborku,
- Kluczborski Inkubator Przedsiębiorczości.

Ponadto do spółek należących do Powiatu należą:

- Powiatowe Centrum Zdrowia S.A. w Kluczborku,
- Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Kluczborku Sp. z o.o.

ZAŁĄCZNIK NR 2. ANALIZA SWOT

ANALIZA SWOT – CHARAKTERYSTYKA OBSZARU	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">▪ Graniczenie powiatu z województwem łódzkim i wielkopolskim – łatwa dostępność do powiatu▪ Dobre połączenie drogowe z większymi miastami z regionu oraz kolejowe z Opolem – możliwość szybkiego dojazdu zachęca do zawierania współpracy biznesowej i gospodarczej, przyciąga turystów oraz ułatwia dojazd do pracy▪ Przewaga w powiecie gmin miejsko-wiejskich – oznacza to wyższy stopień zurbanizowania oraz rozwoju jednostek▪ Mniejsza gęstość zaludnienia niż w województwie i kraju – komfort mieszkania w powiecie▪ Utrzymujący się stały, umiarkowany poziom urodzeń▪ Niższy wskaźnik obciążenia demograficznego niż dla województwa i kraju – co oznacza mniejsze obciążenie finansowe dla jednostki	<ul style="list-style-type: none">▪ Malejąca liczba mieszkańców – negatywne zjawisko mogące być odzwierciedleniem dużej liczby młodych osób wyjeżdżających z powiatu oraz ujemnego przyrostu naturalnego▪ Bardzo duża gęstość zaludnienia w Kluczborku przy umiarkowanej w pozostałych gminach – dysproporcja między gminami▪ Ujemny przyrost naturalny od lat (większe wartości niż dla województwa opolskiego i Polski)▪ Ujemny przyrost naturalny w każdej z gmin▪ Ujemne saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych – przekonanie mieszkańców powiatu kluczborskiego o jego małej atrakcyjności oraz kreowanie negatywnego wizerunku regionu w oczach mieszkańców innych obszarów
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">▪ Zachęcanie do osiedlania się w powiecie ze względu na duży komfort mieszkania – przełoży się to na saldo migracji, a w dłuższej perspektywie odwróci proces spadku liczby ludności▪ Korzystna polityka prorodzinna państwa, zachęcająca do powiększania rodziny, a także polepszająca warunki bytowe rodzin▪ Program Specjalnej Strefy Demograficznej, który ma przeciwdziałać depopulacji Opolszczyzny▪ Wykorzystanie dogodnej lokalizacji powiatu do promowania go jako miejsca odpowiedniego na inwestycje i rozwój działalności gospodarczej▪ Promocja powiatu jako miejsca idealnego na wypoczynek i rekreację▪ Wykorzystanie przeważającej w powiecie ludności w wieku produkcyjnym do rozwoju obszaru	<ul style="list-style-type: none">▪ Pogłębiający się spadek liczby ludności i ujemny przyrost naturalny▪ Brak działań przeciwdziałających niżowi demograficznemu na szczeblu ogólnopolskim▪ Utrzymujące się ujemne saldo migracji – powyższe zagrożenia mogą przyczynić się do znacznego opustoszenia powiatu z ludzi młodych, kreatywnych i przedsiębiorczych▪ Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym – zwiększenie nakładów i obciążeń ponoszonych przez młodsze pokolenia

ANALIZA SWOT – ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">Przeprowadzenie kilku inwestycji w celu wykorzystania energii odnawialnej w powiecie – oszczędności w ogrzewaniu budynków użyteczności publicznej, wykorzystywanie uwarunkowań klimatyczno-geograficznych oraz kształtowanie pozytywnych wzorców wśród mieszkańcówCzęściowa eksploatacja rozpoznanych surowcówUtrzymywanie się stałego poziomu lesistości – zapewniona jest dzięki temu odpowiednia regulacja stosunków wodnych, ochrona gleb i powietrza atmosferycznegoWystępowanie rezerwatów przyrody oraz parków krajobrazowych – duża troska o naturę w powiecie stanowiąca atrakcję turystyczną i rekreacyjną	<ul style="list-style-type: none">Brak przeprowadzonych oraz planowanych inwestycji w zakresie energii odnawialnej w gminie Lasowice Wielkie i ByczynaPrzewaga słabych gleb IV i V klasy, o kwaśnym odczynie wymagające wapnowania – przekłada się na rodzaje i jakość upraw w rolnictwieZagrożenie wód powierzchniowych eutrofizacją – pogorszenie czystości wodyNiekontrolowane zrzuty ścieków, nieszczelne szamba przydomowe, pogarszająca się infiltracja wody – powyższe czynniki obniżają jakość wód i gleb w powiecieNie spełnianie przez wodociągi wymogów sanitarnychWystępowanie w wodzie pitnej podwyższonego stężenia manganu i żelaza, rodzące konieczność uzdatniania wody, co wiąże się z wyższymi kosztami jej dostarczenia
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">Uwarunkowania w powiecie pozwalające na wykorzystanie energii słonecznej, wiatrowej i biomasy – szansa na przeprowadzenie większej liczby inwestycji, w dłuższej perspektywie oznaczające mniejsze koszty dostarczania energii, kreowanie proekologicznego wizerunku powiatuPromocja rezerwatów i parków krajobrazowych jako atutów powiatu – przede wszystkim dzięki położeniu w powiecie Stobrawskiego Parku KrajobrazowegoPozyskanie środków na inwestycje w zakresie rozwoju wykorzystania energii odnawialnej i rozbudowę sieci kanalizacyjnej	<ul style="list-style-type: none">Degradacja wód związana z postępującą eutrofizacją i działalnością przemysłową, a także brak działań im zapobiegającychBrak działań zmierzających do zwiększenia poziomu lesistościBrak działań mających na celu edukację ekologiczną mieszkańców powiatuBrak środków pieniężnych na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie środowiska naturalnegoBrak zapewnienia stałego zbytu dla producentów brykietu

ANALIZA SWOT – KOMUNIKACJA I RYNEK PRACY

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">▪ Połączenie powiatu drogami wojewódzkimi i krajowymi z dużymi ośrodkami miejskimi, tj.: Wrocław, Opole i Częstochowa – pozwala to na zahamowanie migracji zarobkowych i edukacyjnych i sprzyja rozwojowi przedsiębiorczości w powiecie▪ Funkcjonowanie PKS i prywatnych przewoźników na terenie powiatu – umożliwienie swobodnego poruszania się niezmotoryzowanych mieszkańców, podejmowanie pracy w innych częściach regionu▪ Przewaga dróg klasy Z w powiecie▪ Przeprowadzenie modernizacji dworca kolejowego w Kluczborku stanowiącego wizytówkę powiatu▪ Duże zatrudnienie w usługach świadczące o wysokim poziomie rozwinięcia powiatu▪ Obecność dużych firm na terenie powiatu z różnych branży – szeroki katalog usług oferowany mieszkańcom, tworzenie miejsc pracy▪ W przeważającej części funkcjonują małe podmioty gospodarcze, ale występują też bardzo duże przedsiębiorstwa zatrudniające kilkuset ludzi – z istnieniem takich zakładów związana jest cała infrastruktura techniczna, która również podnosi atrakcyjność inwestycyjną powiatu▪ Oddział Opolskiej Izby Gospodarczej w powiecie kluczborskim oraz Kluczborski Inkubator Przedsiębiorczości wspiera prowadzenie własnej działalności przez mieszkańców▪ Nizinne ukształtowanie terenu stanowi sprzyjające warunki do uprawiania rolnictwa▪ Prowadzenie działalności gospodarczej przez 90% gospodarstw rolnych w powiecie – wykorzystywanie przez mieszkańców zasobów jakimi dysponują w formie gruntów rolnych▪ Najniższe bezrobocie występuje wśród osób z wykształceniem wyższym	<ul style="list-style-type: none">▪ Mniejszy wskaźnik dróg powiatowych i gminnych o gruntowej albo twardej nawierzchni niż w województwie i kraju▪ Znaczna część ważniejszych dróg w powiecie wymaga remontu▪ Powyższe czynniki zmniejszają komfort jazdy, ale też jej bezpieczeństwo i wydłużają czas przejazdu▪ Stopa bezrobocia występująca w powiecie jest wyższa niż w województwie opolskim i Polsce – powoduje to utrudnienie w poszukiwaniu pracy, konieczność wypłacania zasiłków oraz negatywne nastroje społeczne▪ Występujące bezrobocie przeważa w grupie wiekowej 25–34 – tj. osób młodych, wchodzących na rynek pracy, zdobywających doświadczenie, ale też zakładających rodziny▪ Niewystarczająca liczba ofert pracy dostępna w PUP – mimo determinacji i chęci nie każdy bezrobotny ma szansę na zatrudnienie
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">▪ Malejąca liczba bezrobotnych w powiecie następująca od czterech lat – świadczy to o zwalczaniu tego negatywnego zjawiska i w przyszłości może doprowadzić do jego marginalnego znaczenia▪ Pojawianie się ofert pracy skierowanych do osób, wśród których bezrobocie jest najwyższe, czyli z wykształceniem zasadniczym – próba aktywizacji zawodowej tej grupy społeczeństwa▪ Silnie rozwinięte miasto Kluczbork stanowiące trzon gospodarczy powiatu mogące wspierać nowopowstałe podmioty gospodarcze▪ Prowadzenie programów przez PUP w Kluczborku skierowanych do różnych grup wiekowych – zwiększenie kompetencji i atrakcyjności na rynku pracy bądź zachęcenie do prowadzenia własnej firmy▪ Częściowe zmechanizowanie rolnictwa, co ułatwia pracę rolników i czyni rolnictwo bardziej efektywnym	<ul style="list-style-type: none">▪ Trudności w utrzymaniu tendencji malejącej w liczbie bezrobotnych▪ Odpływ ludności z powiatu w poszukiwaniu pracy w innych częściach Polski bądź za granicą▪ Dalsze utrzymywanie się bezrobocia w kategorii wiekowej 25–34 może skutkować niechęcią do zakładania rodziny i decydowania się na dzieci, co negatywnie wpłynie na liczbę ludności powiatu, która wykazuje tendencję malejącą

ANALIZA SWOT – KULTURA I TURYSTYKA

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">▪ Zabytki o dużej wartości historycznej i architektonicznej oraz duża liczba drewnianych kościołów stanowiących cechę charakterystyczną powiatu – elementy te znacząco wpływają na zainteresowanie turystów▪ Liczne instytucje kultury: biblioteki w każdej gminie miejsko-wiejskiej dbające o stan czytelnictwa, domy kultury w każdej gminie miejsko-wiejskiej prowadzące zajęcia dodatkowe dla młodzieży i dzieci▪ Utworzenie i funkcjonowanie Muzeum im. Jana Dzierżona – dbałość o regionalne dobra kultury▪ Promowanie cechy charakterystycznej powiatu, jaką jest produkcja miodu oraz tworzenie świec z wosku pszczelego jako pamiątki regionalnej, różnorodność wyrobów wytwarzanych na bazie produktów pszczelich▪ Kalendarz imprez kulturalnych zawierający wiele wydarzeń na skalę wojewódzką oraz oferujący szeroki katalog zróżnicowanych tematycznie imprez▪ Nawiązanie współpracy z niemieckim i ukraińskim powiatem – wymiany szkolne uczniów, poznawanie kultury sąsiadów ze wschodu i zachodu, możliwość nauki języków obcych▪ Istnienie KOLOT – organizacji wzmacniającej funkcjonowanie branży turystycznej, odpowiadającej za współpracę z powiatem oleskim▪ Stowarzyszenia działające na rzecz mieszkańców, profilaktyki zdrowia oraz rozwoju lokalnego i obszarów wiejskich▪ Poza tradycyjną bazą noclegową, rozwija się agroturystyka z ciekawymi opcjami wypoczynku oraz nietypowymi atrakcjami▪ Stosunkowo dobre strony internetowe, zawierające dużą ilość aktualizowanych na bieżąco informacji	<ul style="list-style-type: none">▪ Niewystarczająca znajomość języków obcych przez gospodarzy ośrodków wypoczynkowych, stanowiąca często barierę w przygotowywaniu oferty dla turystów zagranicznych▪ Nierównomiernie rozłożona baza noclegowa▪ Brak zintegrowanego systemu promocji regionu, mała ilość ogólnodostępnych materiałów promocyjnych – ich brak może skutkować słabym stopniem wiedzy potencjalnych turystów o powiecie i jego walorach▪ Brak oferty i atrakcji mogących przyciągnąć najmłodszych turystów tj. dzieci wraz z rodzicami▪ Brak gazet samorządowych (powiatowej, gminnych)
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">▪ Utrzymywanie dobrych relacji z zagranicznymi partnerami oraz poszukiwanie nowych partnerów zarówno zagranicznych, jak i krajowych▪ Wykorzystanie potencjału do rozwoju agroturystyki w regionie – uczynienie z tego waloru wyróżniającego powiat na tle konkurencyjnych jednostek▪ Zmiana trendów i tendencji w turystyce światowej na rzecz wypoczynku w miejscach mniej zatłoczonych – w bezpośrednim kontakcie z przyrodą i lokalną kulturą, rosnąca aktywność turystyczna, zainteresowanie turystyką aktywną, wzmożony popyt na wyjazdy weekendowe, rosnący popyt na kompleksowe pakiety usług turystycznych, rosnące zapotrzebowanie na zdrową, ekologiczną żywność▪ Podnoszenie standardu świadczonych usług – wpłynie to na większą liczbę turystów odwiedzających powiat oraz ich większe zadowolenie z pobytu▪ Utworzenie ośrodka w Wołczynie wykorzystujące wody termalne – dywersyfikacja oferty korzystnie wpłynie na zainteresowanie potencjalnych turystów▪ Dziedzictwo kulinarne regionu dające szansę na stworzenie ciekawej oferty gastronomicznej▪ Pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie rozwoju turystyki	<ul style="list-style-type: none">▪ Słaba konkurencyjność powiatu kluczborskiego ze względu na małą liczbę zabytków powszechnie znanych, które przyciągnęłyby turystów▪ Potencjalna rozbieżność działań mających na celu rozwój sektora turystyki z rygorami ochrony środowiska na obszarach podlegających prawnej ochronie przyrody▪ Degradacja obiektów zabytkowych – pogarszający się stan zabytków, zagrożenie pożarami▪ Brak środków pieniężnych na utrzymanie dobrego stanu zabytków oraz szlaków turystycznych▪ Niepożądane zachowania turystów na szlakach poprzez niszczenie oznaczeń, map, zaśmiecanie miejsc odpoczynku na trasie zwiedzania▪ Degradacja środowiska naturalnego zmniejszająca walory terenu powiatu

ANALIZA SWOT – BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I SŁUŻBA ZDROWIA

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">▪ Bardzo wysoka wykrywalność przestępstw drogowych (praktycznie 100%) – skuteczność działań policji, próba wypracowania pożądanych wzorców i poszanowania prawa wśród uczestników ruchu drogowego▪ Spadek liczby czynów karalnych popełnianych przez nieletnich – oznacza mniej zachowań patologicznych i kryminogennych wśród młodzieży oraz skuteczność programów realizowanych przez policję▪ Brak występowania w powiecie miejsc typowo niebezpiecznych na drogach, tzw. czarnych punktów▪ Spadek akcji przeprowadzanych przez straż pożarną – wzrost świadomości ludzi o własne bezpieczeństwo▪ Stały rozwój i doposażanie jednostek OSP powiatu kluczborskiego i KP PSP w sprzęt ratowniczy w tym samochody ratowniczo-gaśnicze oraz wzrost wyszkolenia strażaków OSP i Państwowej Straży Pożarnej.▪ Zwiększenie ilości jednostek OSP w KSRG w latach 2011–2013 o dodatkowe jednostki (Szymonków, Biadacz, Jakubowice) stanowi zwiększenie gotowości operacyjnej oraz możliwości taktycznych jednostek powiatu kluczborskiego▪ Prowadzenie działań prewencyjnych przez straż pożarną oraz pokazy udzielania pierwszej pomocy▪ Szeroki dostęp do opieki medycznej w powiecie kluczborskim w związku z funkcjonowaniem podmiotów leczniczych w zakresie leczenia stacjonarnego (PCZ S.A. NZOZ Szpital Powiatowy w Kluczborku oddziały: chirurgiczny, wewnętrzny, laryngologiczny, dziecięcy, ginekologiczno-położniczo-noworodkowy oraz Szpital Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Polskiej Grupy Medycznej im. Polonii Świata Kluczborskie Centrum Kardiologii – oddział kardiologiczny), podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej specjalistycznej opieki zdrowotnej, stomatologii, rehabilitacji oraz opieki hospicyjnej.▪ Prowadzenie przez PCZ S.A. NZOZ Szpital Powiatowy w Kluczborku, Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Kluczborku oraz samorząd powiatowy i gminny programów zdrowotnych oraz programów profilaktycznych▪ Wysoka świadomość mieszkańców w zakresie zdrowia, organizowanie imprez promujących dbanie o zdrowie▪ Funkcjonowanie instytucji pomocy i integracji społecznej zapewniających wsparcie dla osób w trudnej sytuacji życiowej	<ul style="list-style-type: none">▪ Liczne kradzieże z włamaniem oraz ich dość słaba wykrywalność – obniżenie poczucia bezpieczeństwa w powiecie, czynnik odstrasżający turystów do pobytu w powiecie, szczególnie na polach namiotowych▪ Występowanie na terenie powiatu kompleksów leśnych o znacznych rozmiarach stwarzających duże zagrożenie pożarowe w okresach niskiej wilgotności▪ Niedobory w wyposażeniu straży pożarnej – częściowe niedopasowanie do wymagań nałożonych na straż

ANALIZA SWOT – BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I SŁUŻBA ZDROWIA

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">▪ Polityka państwa zapewniająca odpowiednie warunki do prowadzenia jednostek ochrony zdrowia, pomocy społecznej▪ Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego poprzez zainstalowanie monitoringu▪ Możliwość korzystania ze środków pozabudżetowych▪ Realizacja planowanej rozbudowy PCZ Szpital w Kluczborku oraz poszerzenie działalności o nowe oddziały – wyższy standard świadczenia usług, komfort pacjentów, szansa na uzyskanie miana ośrodka specjalistycznego w wybranej dziedzinie – promocja powiatu	<ul style="list-style-type: none">▪ Wzrost przestępczości – obniżenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu oraz potencjalnych turystów▪ Powódź lub inne negatywne zjawiska przyrodnicze – mogące spowodować liczne zniszczenia infrastruktury technicznej oraz zaburzające walory środowiskowe▪ Wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia oraz wahań w tej kategorii – trudność w określeniu działań sprzyjających obniżaniu występowania tego problemu▪ Zwiększający się problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, co grozi powstawaniem patologii społecznych odbijających się na życiu miejscowej ludności▪ Brak odpowiedniej polityki państwa w zakresie ochrony zdrowia, pomocy społecznej, oświaty oraz nieodpowiednia polityka prorodzinna – spowoduje to m.in. niewłaściwy podział środków pieniężnych, spadek liczby urodzeń, ubóstwo ludności

ANALIZA SWOT – EDUKACJA I SPORT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">▪ Działalność Powiatowego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w zakresie doskonalenia zawodowego i doradztwa metodycznego dla nauczycieli z terenu powiatu kluczborskiego i powiatów ościennych▪ Specjalizacja szkół w zakresie kierunków kształcenia (niepowielanie kierunków kształcenia)▪ Szeroka oferta edukacyjna dla młodzieży i dorosłych▪ Zmodernizowana baza kształcenia zawodowego▪ Szeroka oferta dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w zakresie kształcenia, diagnozy i terapii▪ Istnienie bazy żywieniowej i noclegowej w placówkach oświatowych▪ Bogata infrastruktura obiektów sportowych: stadiony, korty, basen▪ Odbywanie się cyklicznych imprez sportowych jednoczących mieszkańców i promujących powiat	<ul style="list-style-type: none">▪ Występowanie problemu narkotyków wśród młodzieży szkolnej – demoralizacja, agresja, przejawianie zachowań kryminogennych w związku ze zdobywaniem i zażywaniem narkotyków▪ Niedopasowanie oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy▪ Niewystarczająca baza sportowa w szkołach prowadzonych przez powiat▪ Niewystarczające wyposażenie szkół do kształcenia w zakresie kompetencji kluczowych▪ Baza noclegowa i żywieniowa w placówkach oświatowych wymagająca modernizacji▪ Niewystarczająca wiedza i umiejętności nauczycieli w zakresie kształcenia innowacyjnego▪ Niewystarczająca wiedza i umiejętności nauczycieli przedmiotów zawodowych w zakresie obsługi nowoczesnych pracowni▪ Niewykorzystanie w pełni istniejącej bazy do kształcenia zawodowego i ustawicznego▪ Niewystarczająca współpraca szkół zawodowych z pracodawcami▪ Mała liczba obiektów sportowych w Lasowicach Wielkich – gmina jest najmniej atrakcyjna pod względem infrastruktury sportowej na tle pozostałych trzech
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">▪ Zwiększony nacisk na kształcenie zawodowe, ustawiczne i praktyczne▪ Stabilna polityka państwa, zapewniająca odpowiednie warunki do prowadzenia jednostek oświatowych▪ Dogodny dojazd do szkół ponadgimnazjalnych▪ Zwiększenie współpracy szkół zawodowych z pracodawcami▪ Współpraca między szkołami i placówkami oświatowymi w zakresie wymiany doświadczeń, dobrych praktyk i rozwiązywania problemów▪ Uprawianie nietypowych dziedzin sportu w powiecie: karate i hokej stołowy – wyróżnienie się na tle innych jednostek poprzez organizację zawodów▪ Wzrost rozpoznawalności powiatu poprzez osiągnięcia sportowe młodzieży kluczborskiej	<ul style="list-style-type: none">▪ Pogłębiający się niż demograficzny powodujący spadek liczby uczniów w szkołach, a w konsekwencji ich zamykanie▪ Brak środków pieniężnych na inwestycje w zakresie infrastruktury sportowej, zdrowotnej i edukacyjnej▪ Wybór przez młodzież szkół poza powiatem kluczborskim▪ Brak wystarczającej ilości połączeń komunikacyjnych z Kluczborkiem▪ Kształcenie nauczycieli nieadekwatne do współczesnych realiów▪ Brak odpowiedniej polityki państwa w zakresie ochrony zdrowia, pomocy społecznej, oświaty oraz nieodpowiednia polityka prorodzinna – spowoduje to m.in. niewłaściwy podział środków pieniężnych, spadek liczby urodzeń, ubóstwo ludności

ZAŁĄCZNIK NR 3. SPRAWOZDANIE Z PRZEBIEGU KONSULTACJI SPOŁECZNYCH DOTYCZĄCYCH TWORZENIA STRATEGII ROZWOJU POWIATU KLUCZBORSKIEGO NA LATA 2014–2022

WSTĘP

Podstawowym celem przeprowadzania konsultacji społecznych na terenie powiatu kluczborskiego było stworzenie możliwości udziału w pracach nad Strategią Rozwoju Powiatu jak najszerszemu kręgowi zainteresowanych podmiotów; możliwie jak najszersze poinformowanie społeczności o budowaniu Strategii Rozwoju; wybór optymalnych, akceptowalnych przez społeczność założeń i kierunków rozwoju do Strategii Rozwoju Powiatu Kluczborskiego; wsparcie w procesie decyzyjnym związanym z budowaniem Rozwoju Powiatu. Proces ten stwarza możliwość przedstawienia uwag, opinii i propozycji zapisów do dokumentów strategicznych partnerom społecznym i gospodarczym, a także wszystkim zainteresowanym obywatelom. Niewątpliwie taka partycypacja przyczynia się do budowania pozytywnego wizerunku administracji publicznej i transparentności podejmowanych przez nią działań oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Spotkania odbyły się w dniach **3–4 kwietnia 2014 r. na terenie Starostwa Powiatowego w Kluczborku**. Konsultacje miały charakter otwarty dla wszystkich zainteresowanych stron.

Spotkanie **w dniu 3 kwietnia 2014 r., w godz. 10.00–14.00**, odbyło się według następującego porządku:

1. Powitanie gości przez Starostę Powiatu Kluczborskiego.
2. Omówienie problematyki oraz metod pracy podczas konsultacji społecznych.
3. Debata dotycząca silnych i słabych stron oraz szans rozwoju powiatu kluczborskiego.
4. Prezentacja raportu z badań ankietowych (stanowiącego załącznik do niniejszego sprawozdania).
5. Podsumowanie.

Natomiast spotkanie w dniu **w dniu 4 kwietnia 2014 r., w godz. 10.00–14.00**, odbyło się według porządku:

1. Warsztat – wstęp do wypracowania założeń strategicznych dla powiatu kluczborskiego w ramach perspektywy 2014–2022:
 - wypracowanie wizji rozwoju powiatu kluczborskiego;
 - propozycje celów strategicznych i operacyjnych na lata 2014–2022;
 - wyznaczenie zadań priorytetowych do realizacji w okresie 2014–2022.
2. Podsumowanie.

PODSUMOWANIE DEBATY DOTYCZĄCEJ SILNYCH I SŁABYCH STRON ORAZ SZANS ROZWOJU POWIATU KLUCZBORSKIEGO

W ramach niniejszej debaty przeanalizowano analizę SWOT opracowaną w części diagnozy społeczno-gospodarczej Strategii Rozwoju Powiatu Kluczborskiego.

Uczestnicy debaty dodali następujące zapisy do analizy SWOT:

1. Położenie

- Graniczenie powiatu z województwem łódzkim i wielkopolskim jest szansą ze względu na migracje ludności.
- Infrastruktura drogowa (tj. odległość od autostrady, lotnisk) jest jednym z przyczyn marginalizacji powiatu.
- Słabą stroną powiatu jest odległość od dużych miast wojewódzkich.
Kluczbork ma dominujące znaczenie jako ośrodek miejski.

2. Demografia

- Zagrożeniem dla powiatu kluczborskiego jest niski odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym. Stanowią oni 17% ludności powiatu.
- Szansą dla powiatu jest stworzenie infrastruktury oraz warunków dla osób starszych.
- Mocną stroną powiatu jest jej duży odsetek ludności w wieku produkcyjnym.

3. Środowisko przyrodnicze

- Mocną stroną są: występujące złoża geotermalne, dobry klimat, obszar Natura 2000 oraz chronione gatunki.
- Mocną stroną są lasy komunalne jako miejsce do wypoczynku.

4. Bezpieczeństwo publiczne

- Mocną stroną jest wykwalifikowana kadra odpowiadająca za bezpieczeństwo na terenie powiatu. Na dobrym poziomie jest wyposażenie jednostek.

5. Edukacja

- Mocną stroną jest szeroka oferta kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych.
- Ważną jest dla rozwoju obszaru edukacji działalność Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli.
- Oferta kursów zawodowych zapewniających kwalifikacje, pozwala na szybsze zdobycie uprawnień niezbędnych na rynku pracy.

6. Sport

- Szansą dla rozwoju powiatu kluczborskiego jest promowanie dyscyplin sportowych w szczególności karate oraz hokeju stołowego.
- Szansą jest rozwój bazy sportowej i doskonalenie kadry trenerskiej.

7. Infrastruktura drogowa

- Droga S11 jako szansa dla rozwoju powiatu kluczborskiego.
- Zagrożenie rozwoju powiatu przez brak modernizacji relacji Poznań–Kluczbork.

8. Rynek pracy

- Szansą jest rozwój ekonomii społecznej na terenie powiatu.
- Istotny jest rozwój instytucji otoczenia biznesu oraz inkubatora przedsiębiorczości.
- Szansą dla regionu jest rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego oraz grup producenckich.

9. Turystyka

- Szansą jest spójna promocja regionów w tym m.in. produktów lokalnych.
- Funkcjonowanie Lokalnych Grup Działania oraz organizacji, które promują region.
- Mocną stroną są zbiorniki retencyjne o funkcji rekreacyjnej.

10. Bezpieczeństwo

- Mocną stroną jest dobrze wyszkolona kadra odpowiadająca za bezpieczeństwo na terenie powiatu.

11. Edukacja

- Kwalifikacyjne kursy zawodowe jako mocna strona oraz szansa na zdobycie w krótkim czasie nowych uprawnień potrzebnych na rynku pracy.
- Funkcjonowanie Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli jako mocna strona dla podniesienia jakości edukacji.
- Istotna dla rozwoju jest szeroka oferta kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych.

PODSUMOWANIE WARSZTATÓW

CZĘŚĆ PIERWSZA: WIZJA ROZWOJU POWIATU DO 2022 ROKU

Mając na względzie dobro wspólnoty samorządowej Powiatu Kluczborskiego sformułowano wizję obszaru funkcjonalnego w sposób następujący:

POWIAT KLUCZBORSKI ZAPEWNIĄ KOMFORT ŻYCIA.

To hasło – wizję należy rozumieć szeroko. Uczestnicy konsultacji społecznych zaproponowali, że powiat kluczborski ma być miejscem przyjaznym wszystkim mieszkańcom, a także ma zwracać uwagi na ich kluczowe potrzeby; ma być regionem bezpiecznym. Powiat ma być dobrze zarządzany, pod dobrym kierownictwem, twórczym, odważnym, innowacyjnym. Powiat ma wspierać zrównoważony rozwój regionu, w poszanowaniu środowiska naturalnego; ma sprzyjać rozwojowi inicjatyw oddolnych. Na terenie powiatu konieczne są działania mające na celu pozyskanie inwestorów, zminimalizowanie bezrobocia oraz perspektywy zatrudnienia dla osób młodych. Powiat kluczborski jest postrzegany jako atrakcyjne miejsce wypoczynku, posiadający dobrą infrastrukturę oraz wysoki poziom edukacji.

CZĘŚĆ DRUGA: CELE STRATEGICZNE NA LATA 2014–2022

GRUPA I

POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA

1. Ograniczenie przestępczości i patologii.

- Zwiększenie liczby patrol w miejscach publicznych.
- Monitoring miejsc publicznych.
- Profilaktyka, współpraca z instytucjami, dzielnicowymi.

2. Wzrost poczucia bezpieczeństwa w miejscach publicznych.

- Doposażenie w sprzęt ratowniczy (np. akwenty wodne).
- Działania edukacyjne w jednostkach oświatowych.
- Kursy technik samoobrony.

3. Poprawa stanu bezpieczeństwa – zdrowie publiczne.

- Profilaktyka np. Szkolenia z zakresu pierwszej pomocy; nastawienie na wczesne wykrywanie chorób.
- Rozwój bazy medycznej w szczególności budowa Szpitalnego Oddziału Ratunkowego.
- Promocja zdrowotna wśród grup.

4. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym.

- Bezpieczeństwo pieszych.
- Trzeźwość kierowców.
- Nadzór nad drogami.
- Opiniowanie projektów zmian ruchu.
- Poprawa infrastruktury.
- Typowanie miejsc niebezpiecznych.

GRUPA II

ROZWÓJ TURYSTYKI, REKREACJI, KULTURY W OPARCIU O ISTNIEJĄCE ZASOBY

1. Tworzenie konkurencyjnej rynkowo oferty turystycznej.

- Rozwój regionalnego zagłębia eko i agroturystyki.
- Rozwój istniejących produktów turystycznych m.in. miód, tradycje rycerskie, dekarze, zalew, kościółki, kowalstwo, solanki.

2. Wzbogacenie oferty imprez kulturalnych.

3. Wzmocnienie instytucji podmiotów działających na rzecz kultury i sztuki i dziedzictwa regionalnego.

4. Stworzenie przestrzeni dla zrównoważonego rozwoju rekreacji, turystyki i kultury.

5. Zwiększenie sieci ścieżek rowerowych.

GRUPA III

ROZWÓJ INFRASTRUKTURY

ROZWÓJ TRANSPORTU

1. Rozwój dróg

- Bezpieczeństwo na drogach:
 - a. Modernizacja istniejącego oznakowania.
 - b. Modernizacja węzłów komunikacyjnych, skrzyżowań.
 - c. Budowa chodników na obszarach wiejskich.
 - d. Budowa ścieżek rowerowych.
 - e. Oświetlenie uliczne – budowa i modernizacja.
- Synchronizacja połączeń w transporcie drogowym i kolejowym.
- Poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej.
 - a. Wzmocnienie istniejących nawierzchni dróg.
 - b. Remonty i przebudowy obiektów mostowych.

2. Rozwój kolei

- Rozwój sieci kolejowej – remont i przebudowa; zapewnienie bezpiecznych przejazdów.
- Modernizacja stanu dworców.
 - a. Remonty.
 - b. Komercjalizacja przestrzeni na dworcach (sklepy, świetlice, kluby).

ROZWÓJ MEDIÓW

1. ENERGETYKA

- Linie przesyłowe zawierają potrzeby przemysłu oraz gospodarstw domowych.
- Przebudowa sieci – zapewnienie mniejszej awaryjności.

2. GAZ

- Linie przesyłowe do każdej miejscowości.
- Ogrzewanie gazowe – poprawa stanu powietrza.

3. WODA I ŚCIEKI

- Ujęcia wody zapewniające dobrą jej jakość.
- Sieć przemysłowa, która zapewnia dobre parametry wyjściowe wody.
- Kanalizacja lub przydomowe oczyszczalnie w każdym gospodarstwie domowym.

4. TELEKOMUNIKACJA

- Internet dostępny dla każdego.
- Zabezpieczenie łączności komórkowej na terenie całego powiatu.

GRUPA IV

GOSPODARKA SPOŁECZNA I RYNEK PRACY JA – MY – TY – RAZEM

1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

- Rozszerzenie oferty OPS-ów poprzez zmianę koncepcji pomocy.
- Wzmocnienie umiejętności i kompetencji społecznych.
- Praca i angażowanie społeczności lokalnej.
- Współpraca z partnerami rynku pracy.
- Budowanie relacji rodzic – dziecko; pracowanie z całą rodziną.
- Współpraca z placówkami oświatowymi m.in. pedagogami szkolnymi.
- Współpraca z samorządem terytorialnym.

2. Tworzenie nowych miejsc pracy.

- Pozyskiwanie inwestorów.
- Współpraca z przedsiębiorcami.

- Wspieranie przedsiębiorczości (działalność instytucji otoczenia biznesu, inkubatora przedsiębiorczości, dotacje).
- Przekwalifikowanie kadry pod uzyskanie miejsc pracy.
- Projekty i działalność wspierająca zakładanie spółdzielni socjalnych.
- Miejsca pracy dla specjalistów.

3. Rozwój ekonomii społecznej.

- Współpraca z otoczeniem biznesu.
- Współpraca z podmiotami ekonomii społecznej (Centrum Integracji, organizacje pozarządowe, spółdzielnie socjalne).
- Promocja podmiotów ekonomii społecznej.

CZĘŚĆ TRZECIA: ZADANIA STRATEGICZNE NA LATA 2014–2022

GRUPA I

POPRAWA STANU BEZPIECZEŃSTWA ZDROWIA PUBLICZNEGO

1. Budowa Szpitalnego Oddziału Ratunkowego (SOR).
2. Realizacja programów profilaktycznych, mających na celu wcześniejsze wykrywanie chorób.
3. Doskonalenie w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej m.in. poprzez warsztaty, ćwiczenia.
4. Promowanie zdrowego trybu życia.

GRUPA II

ROZWÓJ ISTNIEJĄCYCH PRODUKTÓW TURYSTYCZNYCH

1. **Utworzenie Parku Pszczelego przez samorząd powiatowy.**
 - Pozyskanie terenu pod inwestycję oraz odpowiednich zasobów finansowych. Stworzenie oferty Parku Pszczelego jako interaktywnego obiektu promującego pszczelarstwo i szerokie spectrum produktów pszczelich. Utworzenie punktu gastronomicznego, która posiada bogaty asortyment produktów związanych z pszczelarstwem.
 - Wprowadzenie asortymentu produktów pszczelarskich do oferty gospodarstw agroturystycznych i bazy gastronomicznej z powiatu.
2. **Rozwój tradycji rycerskich.**
 - Wzmacnianie istniejącego produktu poprzez promocję w Polsce i za granicą imprez rycerskich i grodu w Byczynie.
 - Poprawa bazy gastronomicznej związanej z grodem.
 - Oferta grodu dostępna w systemie 24 h bez konieczności wcześniejszego umówienia się.
 - Organizacja przeglądów teatralnych z historią Byczyny.

GRUPA III

ROZWÓJ EDUKACJI

1. Rozwój infrastruktury

- Wyposażenie szkół zawodowych w nowoczesny sprzęt zgodny z wymaganiami podstawy programowej i standardami.
- Wyposażenie w sprzęt i pomoce dydaktyczne do kształcenia w kompetencjach kluczowych. Dotyczy to wszystkich szkół, a w szczególności ogólnokształcących.

- Dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Wyposażenie w sprzęt do komunikacji alternatywnej.
- Utworzenie mobilnej pracowni internetowej do e-learningu w Powiatowym Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli.
- Wyposażenie pracowni do przeprowadzania zajęć artystycznych (MDK).
- Rozwój bazy sportowej w szczególności Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, Zespół Szkół Zawodowych – Technikum, Zespół Szkół Podstawowych nr 2, Zespół Szkół Podstawowych nr 1.
- Poprawa bezpieczeństwa w szkołach i placówkach – p.poż., monitoring.

2. Rozwój kompetencji kadry

- Doskonalenie w zakresie: stosowanie form i metod pracy atrakcyjnych dla ucznia, mających odzwierciedlenie w zmieniającej się rzeczywistości.
- Doskonalenie nauczycieli przedmiotów zawodowych w zakresie korzystania z nowoczesnych pracowni.
- Doskonalenie nauczycieli w zakresie komunikacji alternatywnej.
- Przygotowanie kadry do szkolenia na odległość.
- Organizacja praktyk i staży dla nauczycieli przedmiotów zawodowych.
- Przygotowanie nauczycieli do pracy w klasach dwujęzycznej.
- Przygotowanie nauczycieli do kształcenia umiejętności kluczowych.

3. Organizacja

- Współpraca z pracodawcami w zakresie organizacji praktycznej nauki zawodu.
- Organizacja zajęć pozalekcyjnych zgodnie z potrzebami. Indywidualne podejście do ucznia.
- Stosowanie innowacyjnych metod pracy m.in. metodą projektu.
- Kreowanie postaw przedsiębiorczych uczniów.
- Tworzenie klas dwujęzycznych.
- Szkolenia w zakresie pierwszej pomocy.
- Niepowielanie kierunków kształcenia w szkołach. Zróżnicowanie specjalności kształcenia w szkołach.
- Wsparcie absolwentów na rynku pracy. Monitoring absolwentów.

GRUPA IV

ROZWÓJ INFRASTRUKTURY DROGOWEJ

- 1. Wytypowanie obiektów do sporządzenia dokumentacji na wykonanie remontu/rozbudowy/przebudowy na podstawie przeglądu.**
- 2. Opracowanie projektów budowlanych.**
- 3. Pozyskanie środków finansowych na inwestycje.**
- 4. Remont wzmocnienia istniejących nawierzchni.**
- 5. Modernizacja istniejących węzłów komunikacyjnych.**
- 6. Budowa ścieżek rowerowych.**
- 7. Budowa chodników.**
- 8. Budowa zatok dla przystanków autobusowych.**
- 9. Wymiana i modernizacja istniejącego oznakowania poziomego i pionowego.**
- 10. Remont i przebudowa obiektów mostowych.**
- 11. Prawidłowe odwodnienie dróg: odwodnienie rowów, wdrożenie przepustów.**

GRUPA V

GOSPODARKA SPOŁECZNA I RYNEK PRACY

1. Stworzenie długofalowych działań wspierających osobę potrzebującą pomocy, mieszkańca powiatu kluczborskiego.

- Współpraca międzyinstytucjonalna m.in. PUP, OPS, CIS, spółdzielnia socjalna.
- Skoncentrowanie na dobrze postawionej diagnozie.
- We współpracy PUP i OPS:
 - a. stworzenie świetlicy dla rodziny,
 - b. rozwój asystentów rodziny,
 - c. rozwój asystentów dla osób niepełnosprawnych,
 - d. rozwój placówek wsparcia dla osób starszych,
 - e. projekty międzypokoleniowe,
 - f. integracja społeczna ze środowiskiem lokalnym,
 - g. tworzenie grup wsparcia dla pracowników.
- Współpraca z CIS:
 - a. współpraca ze szkołami,
 - b. tworzenie programów edukacyjnych,
 - c. prowadzenie specjalistycznych kursów dla podopiecznych,
- Współpraca z przedsiębiorcami:
 - a. staże,
 - b. zatrudnianie wspomagane,
 - c. stworzenie własnej działalności gospodarczej.

2. Współpraca z samorządem terytorialnym.

PODSUMOWANIE

Na zorganizowanych spotkaniach wypracowano wstępne, ogólne założenia pod Strategię Rozwoju Powiatu Kluczborskiego w następujących obszarach:

1. Gospodarka społeczna.
2. Infrastruktura.
3. Edukacja.
4. Turystyka i rekreacja.
5. Bezpieczeństwo.

Przeprowadzone debaty i warsztaty miały na celu otwarcie dyskusji nt. kierunków rozwoju powiatu kluczborskiego, wytyczenie wizji, celów a także zaproponowanie konkretnych rozwiązań. Proces ten nie jest zamknięty. W dalszej części prac nad budową Strategii Rozwoju Powiatu Kluczborskiego na lata 2014–2022 zainteresowane podmioty będą miały możliwość wypowiedzenia się w sprawie, zgłaszania uwag, opinii.

ZAŁĄCZNIK NR 4. RAPORT Z BADAŃ ANKIETOWYCH

1. WSTĘP

Badanie ankietowe zostało zrealizowane na zlecenie Starosty Powiatu Kluczborskiego w ramach opracowywanej Strategii Rozwoju Powiatu Kluczborskiego. Objęto nim reprezentatywną grupę mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych, pochodzących z obszaru powiatu.

Raport powstał w oparciu o dane z niniejszego badania ankietowego przeprowadzonego na terenie powiatu kluczborskiego w lutym 2014 roku, na potrzeby którego przygotowano 3 rodzaje ankiet:

- dla mieszkańców powiatu kluczborskiego,
- dla przedsiębiorstw posiadających siedzibę lub działających na obszarze powiatu kluczborskiego,
- dla organizacji pozarządowych posiadających siedzibę lub działających na obszarze powiatu kluczborskiego.

W tak sformułowanym kształcie badania ankietowego przyjęto możliwość wypełnienia więcej niż jednej ankiety. Dla przykładu, jeśli mieszkaniec jest równocześnie właścicielem firmy oraz członkiem stowarzyszenia, to miał możliwość wypełnienia trzech ankiet. Przyjęto, że inna jest percepcja mieszkańca, przedsiębiorcy oraz organizacji pozarządowej, gdyż podmioty te mają zupełnie inne problemy, cele, zakres działań, potrzeby, oczekiwania, a także relacje z samorządem terytorialnym.

Układ przedstawionych wyników stanowi odzwierciedlenie zrealizowanych ankiet. Opracowanie składa się z uwag metodologicznych, charakterystyki badanej populacji oraz tabel zawierających wyniki udzielonych odpowiedzi na pytania zawarte w arkuszach formularzy.

1.1. CEL I METODA BADAŃ

Realizacja niniejszego projektu badawczego stanowi integralną część prac nad Strategią Rozwoju Powiatu Kluczborskiego. Zgodnie z założeniem, dokument ten ma nakreślać najważniejsze cele, do których dążyć będzie Powiat Kluczborski w perspektywie 2015–2022¹.

Kształt kwestionariuszy użytych do badania ankietowego i problematyka zawarta w poszczególnych formularzach wychodzi naprzeciw problemom istotnym z punktu rozwoju powiatu kluczborskiego.

Celem ankiety skierowanej do mieszkańca było przede wszystkim zbadanie poziomu jakości życia w powiecie kluczborskim. A zatem w szczególności istotne było zebranie informacji o problemach, potrzebach i oczekiwaniach poszczególnych obywateli powiatu. Było to badanie ukierunkowane na zgromadzenie danych o subiektywnych odczuciach mieszkańców – z założeniem, że nie chodzi o poznanie indywidualnych potrzeb, lecz o opinie społeczeństwa powiatu kluczborskiego w ogóle. Respondenci odpowiadali także na pytania dotyczące m.in. oceny realizacji zadań i inwestycji na terenie powiatu w podziale na kategorie takie jak: edukacja, bezpieczeństwo, rekreacja, kultura. Odpowiadający ponadto mogli wskazać, który obszar rozwoju powinien stanowić ich zdaniem priorytet działań Powiatu Kluczborskiego w latach 2015–2022.

Ankieta dedykowana przedsiębiorcom była narzędziem badawczym do zobrazowania oceny prowadzenia działalności gospodarczej pozarolniczej/rolniczej oraz możliwości jej rozwoju na obszarze powiatu kluczborskiego.

Kwestionariusz przeznaczony dla organizacji pozarządowych miał na celu przedstawienie problematyki dotyczącej prowadzenia działalności pożytku publicznego, zebranie informacji o ich sytuacji, możliwościach rozwoju, a także o współpracy z administracją publiczną w powiecie kluczborskim.

Należy przy tym zaznaczyć, że kategorie wyżej wskazanych ankiet nie dotyczyły tylko zadań realizowanych przez samorząd terytorialny na poziomie Powiatu, ale także poruszały kwestie, za które odpowiedzialność spoczywa na poziomie Gminy, czy innych jednostek realizujących zadania kluczowe z punktu widzenia społeczeństwa. Dla przykładu, zadano pytania o edukację na poziomie zarówno podstawowym, gimnazjalnym jak

¹ Termin «powiat» rozumiany jest w niniejszym raporcie jako obszar terytorialny. Nie należy go mylić z organem administracji publicznej jakim jest Starosta oraz Starostwo Powiatowe, które jest jednostką pomocniczą dla Starosty. Z wyjątkiem pytania w ankiecie dla mieszkańca, w którym «Powiat» rozumiany jest jako organ administracji publicznej o przypisanych kompetencjach i obowiązkach, pozostałe terminy odnoszą się do powiatu w kontekście geograficznym, wspólnoty celów.

i ponadgimnazjalnym, mimo że te pierwsze leżą w gestii odpowiedzialności Gminy. Takie podejście związane jest z podstawowym założeniem badania, którego celem było kompleksowe spojrzenie na ogół życia mieszkańców – obywateli w danym regionie zawężonym jego granicami administracyjnymi, a nie ocena stopnia wiązania się Starostwa z przypisanymi Powiatowi zadaniami własnymi.

Każdy wypełniający ankietę – niezależnie od tego czy był to mieszkaniec, przedstawiciel przedsiębiorstwa czy organizacji pozarządowej – mógł zaproponować zadanie jego/jej zdaniem priorytetowe do realizacji na obszarze objętym badaniem. Było to pytanie otwarte, w którym proszono respondenta o podanie zakresu zadania (inwestycji lub projektu miękkiego) wraz z krótkim jego opisem oraz wskazaniem miejsca jego realizacji. Celem tego pytania była możliwość szerszego zaangażowania mieszkańców powiatu kluczborskiego w proces uspołeczniania i wspólnego budowania jego Strategii Rozwoju. Pytanie to miało również na celu zweryfikowanie potrzeb oraz oczekiwań respondentów w zakresie przyszłości powiatu kluczborskiego, a także nakreślenie ważnych kierunków rozwojowych z poziomu operacyjnego.

Kwestionariusze do przeprowadzenia badania ankietowego w formie cyfrowej zostały przygotowane zarówno jako pliki w formacie *.doc czy *.pdf, jak i w wersji elektronicznego formularza, udostępnionego na portalu www.ebadania.pl. Dokumenty w formacie *.doc miały utworzone i włączone makra, celem ułatwienia i zautomatyzowania wyboru preferowanej przez respondenta odpowiedzi.

Kwestionariusze były dystrybuowane wieloma kanałami komunikacyjnymi, w tym poprzez:

- Starostwo Powiatowe, w jego siedzibie, w formie wydrukowanych, wyłożonych w miejscach ogólnodostępnych papierowych wersji formularzy ankiet,
- mailing z firmy Grupa Ergo Sp. z o.o. skierowany do przedsiębiorstw, sfery budżetowej, organizacji pozarządowych, mediów,
- callcenter na podstawie bazy danych dostępnych w internecie (np. bazy.ngo.pl, firmy.net, strony dotyczące turystyki na terenie powiatu),
- umieszczenie informacji na stronie internetowej Starostwa Powiatowego oraz w regionalnej zakładce ngo.pl,
- wysłanie do organizacji pozarządowych z terenu powiatu kluczborskiego wiadomość e-mail z prośbą o udział w badaniu wraz z linkiem do ankiety oraz jej wersją PDF,
- wysłanie do jednostek organizacyjnych Powiatu Kluczborskiego wiadomość o prowadzonym badaniu ankietowym z prośbą o udział w nim i rozpowszechnienie informacji wśród znajomych, rodziny,
- zwrócenie się z prośbą do Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Kluczborku o rozpowszechnienie informacji o badaniu ankietowym wśród Klientów urzędu (bezrobotnych oraz przedsiębiorców),
- zwrócenie się z prośbą do Dyrektora Wydziału Komunikacji i Transportu Starostwa Powiatowego w Kluczborku o rozpowszechnienie informacji o badaniu ankietowym zarówno w wersji elektronicznej jak i papierowej wśród klientów Starostwa,
- wyłożenie w punkcie informacyjnym Starostwa Powiatowego w Kluczborku oraz w sekretariacie Starosty wersji papierowych ankiet prosząc pracowników i klientów urzędu o ich wypełnienie,
- udostępnienie przez Starostwo firmie Grupa Ergo Sp. z o.o. wykazu adresów e-mail lokalnych przedsiębiorców,
- rozpowszechnienie informacji o prowadzeniu badania ankietowego przez pracowników Starostwa wśród znajomych i rodziny,
- wysłanie informacji o prowadzeniu badania ankietowego do lokalnych mediów.

Do ostatecznej analizy statystycznej zakwalifikowano wszystkie przesłane drogą elektroniczną, jak i w wersji papierowej ankiety. Zebrano **221 wypełnionych kwestionariuszy**, z czego w wersji elektronicznej zostało przesłanych 15 ankiet dla przedsiębiorstw, 20 dla organizacji pozarządowych, 83 dla mieszkańców; z kolei w wersji papierowej otrzymano 92 ankiety dla mieszkańca oraz 11 ankietę dla przedsiębiorstw. Dane z kwestionariuszy zostały poddane analizie statystycznej i merytorycznej. Przy weryfikacji niniejszych ankiet zachowano anonimowość wszystkich ich respondentów.

Przygotowane ankiety tj. dla mieszkańca, przedsiębiorstwa, organizacji pozarządowej, przeznaczone były do samodzielnego wypełnienia. Struktura kwestionariuszy uwzględniała zarówno pytania zamknięte, jak i otwarte, przy czym zdecydowanie przeważał typ pytania zamkniętego. W wybranych pytaniach o charakterze zamkniętym uwzględniono odpowiedź „inne”, z możliwością wyszczególnienia odpowiedzi, która nie znalazła się w zaproponowanym przez autorów badania katalogu. Ponadto pojawiły się w poszczególnych ankietach pytania ze skalą odpowiedzi.

Sposób pozyskiwania respondentów warunkował strukturę próby badawczej. Wyłożenie ankiet w urzędach czy też zamieszczenie ich w internecie powodowało, że wypełniały je w głównej mierze osoby zainteresowane powiatem kluczborskim, bardziej aktywne i lepiej zorientowane w sprawach swojego regionu.

W niżej przedstawionej analizie wypełnionych ankiet, w części pytań odpowiedzi mogą nie sumować się do 100%. Spowodowane jest to występowaniem pytań, w których respondenci mogli nie udzielić odpowiedzi. W przedstawionych tabelach są również takie, w których wynik może przekroczyć wartość 100%, co wiąże się z możliwością udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi na pytanie.

Niniejsze opracowanie stanowi raport z przeprowadzonych badań. Przy jego opracowaniu kierowano się zasadą precyzyjnego przedstawienia wyników i unikania ich krzyżowej, głębszej interpretacji statystycznej. Dzięki temu potencjalnie zainteresowany tą problematyką czytelnik będzie miał możliwość dokonania samodzielnej analizy w oparciu o przedstawione dane ilościowe i jakościowe.

2. POWIAT KLUCZBORSKI W PERCEPCJI MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORSTW I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

W niniejszym rozdziale zaprezentowane zostaną dane ilościowe i jakościowe pozyskane w badaniu ankietowym. Pierwsza część dotyczy ankiet skierowanych do mieszkańców powiatu kluczborskiego, druga koncentruje się na przedsiębiorstwach, a ostatnia na organizacjach pozarządowych funkcjonujących w granicach powiatu.

2.1. ANALIZA NA PODSTAWIE ANKIET DLA MIESZKAŃCÓW

Ankieta dla mieszkańca zawierała 8 pytań oraz metryczkę, tj. dane o grupie poddanej badaniu. Autorzy ankiety sformułowali 6 pytań zamkniętych oraz 2 pytania otwarte.

Zakres badania ankietowego obejmował następujące obszary tematyczne:

1. Ocena potrzeby posiadania Strategii Rozwoju Powiatu Kluczborskiego;
2. Ogólna ocena życia w powiecie;
3. Ocena sytuacji w powiecie;
4. Ocena poczucia przynależności do powiatu;
5. Ocena realizacji zadań i inwestycji na terenie powiatu;
6. Propozycja 3 obszarów rozwoju, które powinny stanowić priorytet działań na terenie powiatu w latach 2015–2022;
7. Propozycja zadania do realizacji na terenie powiatu w okresie 2015–2025 z punktu widzenia respondenta;
8. Plany zmiany miejsca zamieszkania w okresie najbliższych 5–7 lat;
9. Metryczka – informacje o respondentach.

METRYCZKA – INFORMACJE O RESPONDENTACH

Istotne jest, aby scharakteryzować grupę docelową, która wzięła udział w badaniu ankietowym skierowanym do mieszkańców. W tym celu każda z przygotowanych ankiet zawierała metryczkę, w której należało odpowiedzieć na pytania o to, jaka jest struktura płci, wieku, wykształcenia oraz zatrudnienia respondenta.

Tabela 1. Struktura płci respondentów

PŁEĆ RESPONDENTÓW	LICZBA WYPEŁNIONYCH ANKIET
Kobieta	107
Mężczyzna	67
Brak danych	1
Razem	175

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Większość respondentów, która wzięła udział w badaniu, stanowiły kobiety. Ich przewaga liczebna nad mężczyznami jest znaczna, gdyż udział kobiet w badaniu wyniósł 61%, a mężczyzn 39%. Oznacza to, że zaangażowanie mieszkańców w życie publiczne powiatu kluczborskiego rozkłada się nierównomiernie z punktu widzenia struktury płci, a grupą zdecydowanie dominującą pod względem płci właśnie są tutaj kobiety.

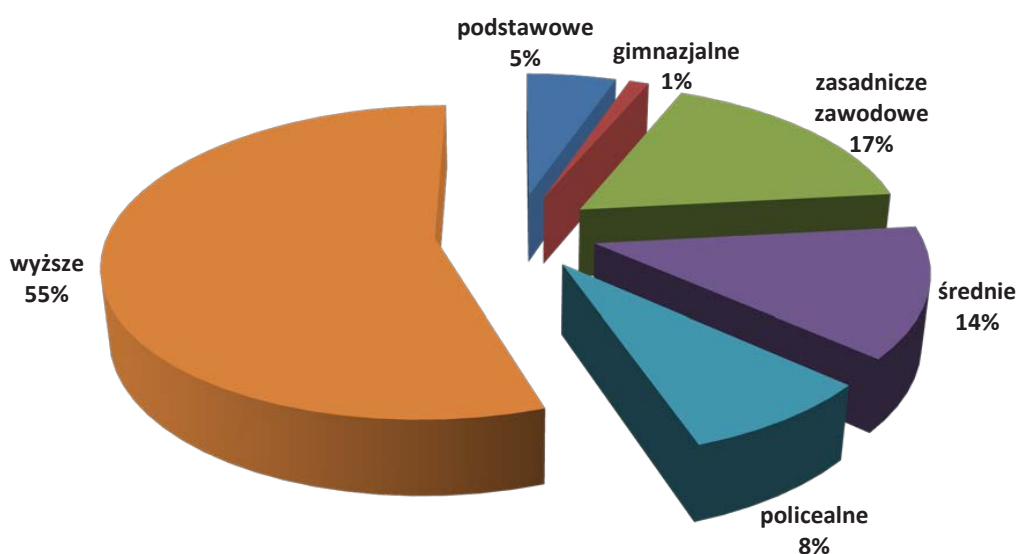
Tabela 2. Struktura wiekowa respondentów

WIEK	LICZBA WYPEŁNIONYCH ANKIET
15–20	8
21–30	53
31–40	49
41–50	31
51–60	24
Powyżej 60	7
Brak danych	3
Razem	175

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wśród zrealizowanych ankiet najczęściej należało do osób w wieku między 21 a 30 rokiem życia, które stanowią 30% wszystkich respondentów badania oraz pomiędzy 31 a 40 rokiem życia, które z kolei stanowią 28% wszystkich ankietowanych. Znaczący jest także udział w badaniu osób w wieku 41–50 lat, tj. 18% wszystkich, którzy wypełnili formularze oraz w wieku 51–60 lat – 14% ogółu respondentów. Odsetek procentowy dwóch skrajnych grup wiekowych, tj.: powyżej 60 lat oraz między 15 a 20 rokiem życia jest najmniejszy i wynosi odpowiednio 4 i 5%. Jest to ważna informacja z perspektywy aktywizowania osób najmłodszych oraz najstarszych do zaangażowania w życie społeczne powiatu. Należałoby się zastanowić przy okazji tej informacji m.in. nad poszukiwaniem innych kanałów informacyjnych dla tych grup wiekowych, a także nad diagnozą problemów w zakresie kapitału społecznego powiatu. Tym bardziej, że sytuację w tym zakresie w powiecie kluczborskim odzwierciedla badanie realizowane w skali ogólnopolskiej przez Instytut Spraw Publicznych, dotyczące społeczeństwa obywatelskiego oraz kapitału społecznego w Polsce, które wskazuje, że udział osób w wieku 15–20 oraz powyżej 60 roku ma tendencje do utrzymywania się na stosunkowo niskim poziomie².

Wykres 1. Struktura wykształcenia respondentów

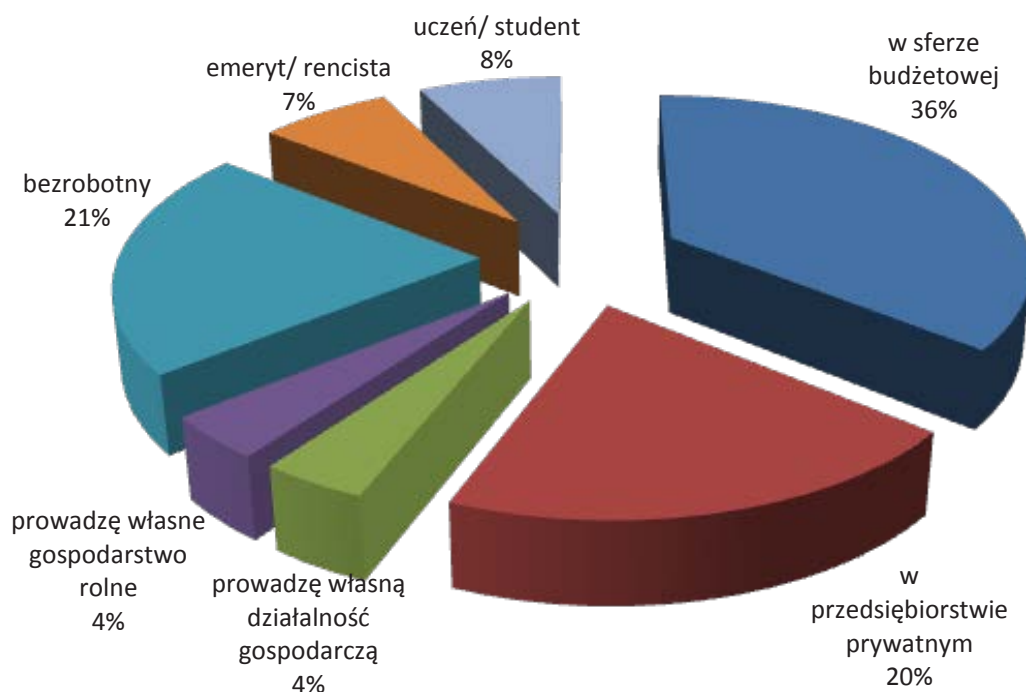

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

² Zob. szerzej: *Partycypacja publiczna w praktyce*, red. Anna Olech, Warszawa 2013; *Przepis na uczestnictwo. Diagnoza partycypacji publicznej w Polsce*, red. Anna Olech, Warszawa 2013. Raporty dostępne są: <http://www.isp.org.pl/publikacje,25.html>

Zdecydowanie dominującą grupą w badaniu pod względem wykształcenia są osoby posiadające dyplom uczenia wyższego – stanowią one ponad połowę osób, które wypełniły ankietę (55%). Liczebność dwóch kolejnych grup jest porównywalna, gdyż wynosi ona 17 i 14% i są to osoby z wykształceniem odpowiednio: zasadniczym zawodowym oraz średnim. Najmniejszą ilość reprezentantów w badaniu mają osoby z wykształceniem: policealnym (8%), podstawowym (5%) oraz gimnazjalnym (1%).

Wykres 2. Struktura zatrudnienia

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najwięcej osób ankietowanych deklaruowało zatrudnienie w sferze budżetowej (36%). Reprezentatywna była także grupa osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach prywatnych (20%), a także bezrobotnych, których udział w badaniu stanowił aż 21% wszystkich jego respondentów. Udział emerytów/rencistów oraz uczniów/studentów jest nieznaczny, gdyż kształtuje się on pomiędzy 7 a 8%. Najmniej liczną grupę pod kątem struktury zatrudnienia stanowią natomiast osoby prowadzące własną działalność gospodarczą oraz własne gospodarstwo rolne, gdyż ich udział wyniósł łącznie po 4%.

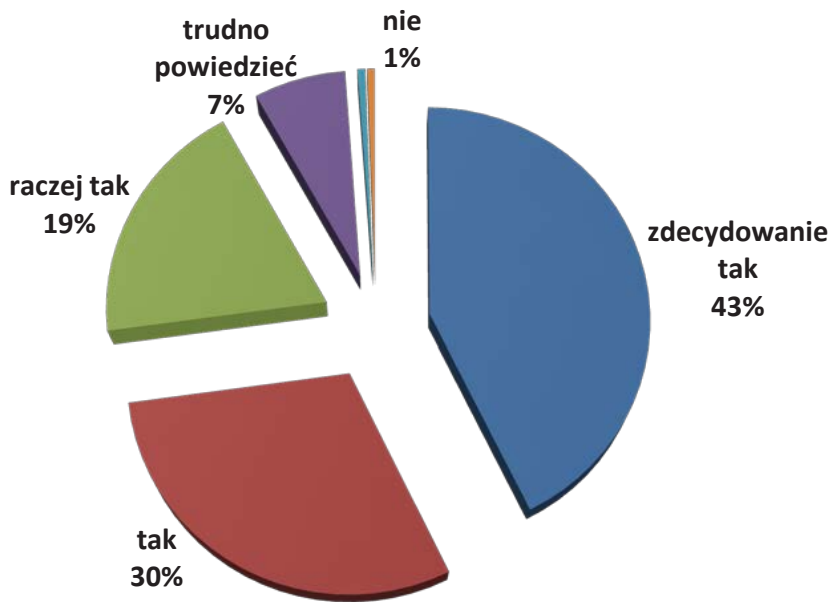
Mimo że struktura zatrudnienia osób, które wypełniły ankietę jest tak różnorodna, istotny jest fakt, iż każda grupa zawodowa wskazana w tejże strukturze ma swoje przedstawicielstwo w niniejszym badaniu ankietowym.

OCENA POTRZEBY POSIADANIA STRATEGII ROZWOJU POWIATU KLUCZBORSKIEGO

Autorzy badania uznali za zasadne zapytanie respondentów o opinię, czy uważają oni za konieczne budowanie Strategii Rozwoju Powiatu Kluczborskiego. Ważny jest aspekt akceptacji procesu tworzenia Strategii Rozwoju, stąd istotnym jest zbadanie na samym wstępie jakie jest podejście do tego tematu samego społeczeństwa, a także czy występuje wśród niego i jaka jest ewentualna skala niezadowolonia.

Wykres 3. Ocena potrzeby posiadania Strategii Rozwoju

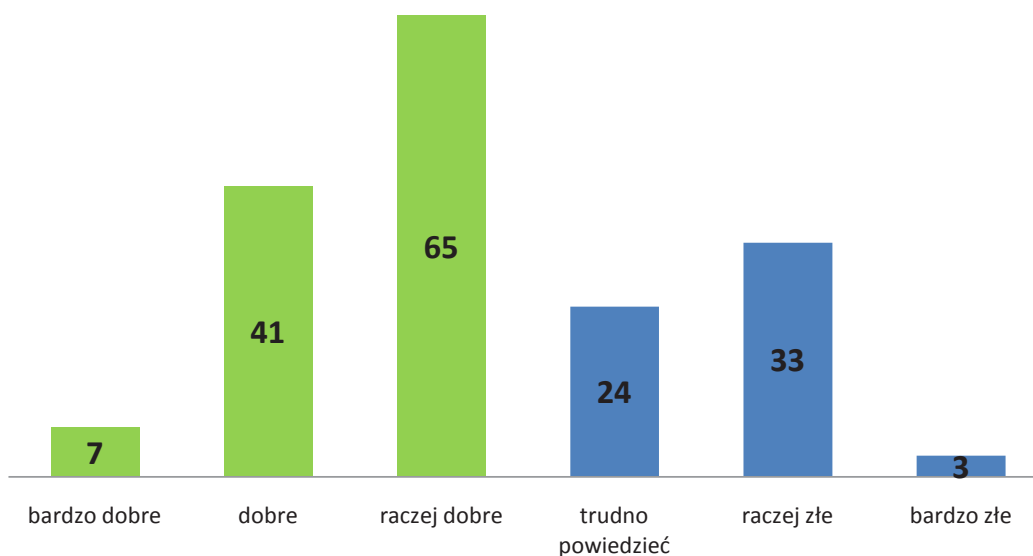
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdecydowana większość, bo aż 92% respondentów, uznała proces budowania Strategii Rozwoju Powiatu Kłuczborskiego za zasadny, w tym 43% ankietowanych uważa, że taka Strategia jest zdecydowanie potrzebna, 30% uważa, że jest potrzebna, a 19%, że jest raczej potrzebna. Zaledwie 1% ankietowanych nie widzi potrzeby posiadania takiego dokumentu planistycznego, a 7% respondentów stwierdziło, że „trudno powiedzieć”. Taka struktura odpowiedzi oznacza, że mieszkańcy powiatu kłuczborskiego widzą potrzebę planowania strategicznego przez Starostwo w oparciu o dokument Strategii Rozwoju, co może stanowić odzwierciedlenie ich niezadowoloności w stosunku do dotychczasowej polityki rozwoju regionalnego powiatu.

OGÓLNA OCENA ŻYCIA w POWIECIE KLUCZBORSKIM

Celem pytania była próba zaprezentowania ogólnego poziomu jakości życia w powiecie kłuczborskim. Jest to ważna informacja w szczególności przy diagnozowaniu problemów, celów oraz kierunków rozwoju powiatu, które mają na celu podwyższenie poziomu jakości życia mieszkańców w powiecie kłuczborskim.

Wykres 4. Ogólna ocena życia w powiecie

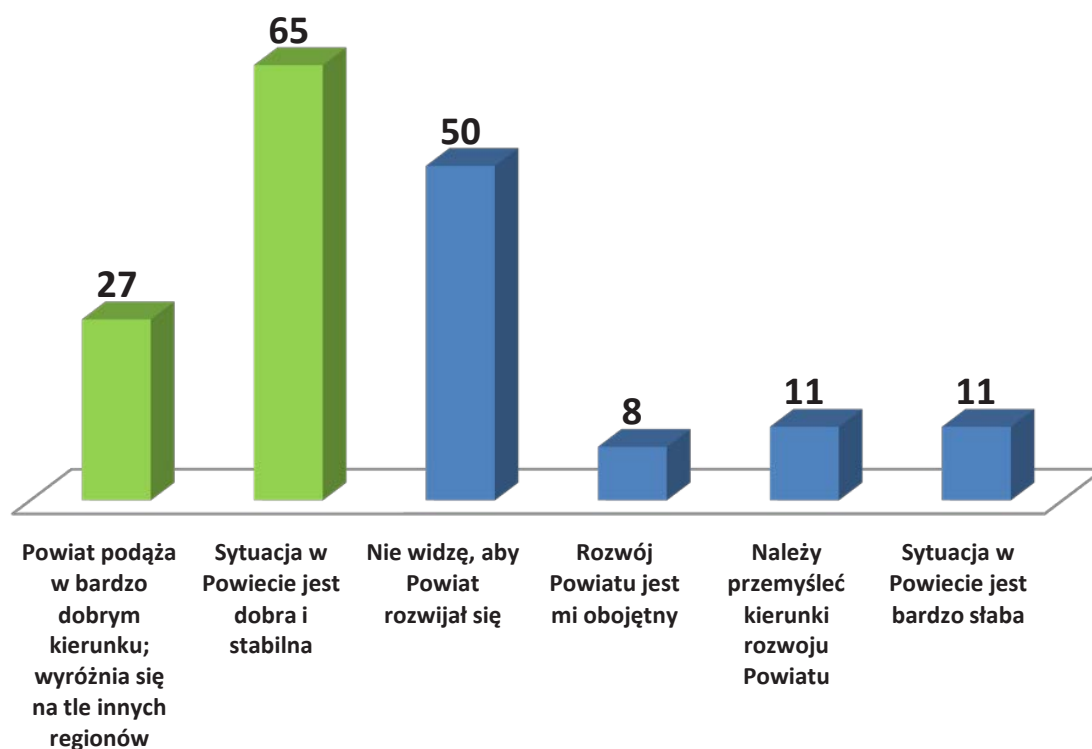

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Większość osób, bo aż 66%, zadeklarowało, że jakość ich życia na terenie powiatu kluczborskiego jest zadowalająca, w tym: 4% oceniło ją bardzo dobrze, 24% dobrze, a 38% raczej dobrze. Negatywnie jakość życia w powiecie oceniło około 21% respondentów, w tym: 2% z nich oceniło tę jakość bardzo źle, a 19% raczej źle. Natomiast 13% osób biorących udział w badaniu wskazało na trudność w zweryfikowaniu ich jakości życia w powiecie. Analizując otrzymane odpowiedzi warto podkreślić, że mimo iż zdecydowanej większości respondentów żyje się dobrze w granicach powiatu kluczborskiego, to niestety w społeczeństwie tym funkcjonuje również spora grupa osób, które są niezadowolone z warunków życia, co należy wziąć pod uwagę przy planowaniu kolejnych kierunków rozwoju powiatu w najbliższym okresie.

OCENA SYTUACJI W POWIECIE KLUCZBORSKIM

Wykres 5. Ocena sytuacji w powiecie

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdecydowana większość badanych twierdzi, że sytuacja w powiecie kluczborskim jest dobra i stabilna (38%), a 16% uważa, że powiat podąża w bardzo dobrym kierunku i wyróżnia się na tle innych regionów. Z drugiej jednak strony, aż 29% ogółu badanych nie widzi, aby powiat ten rozwijał się.

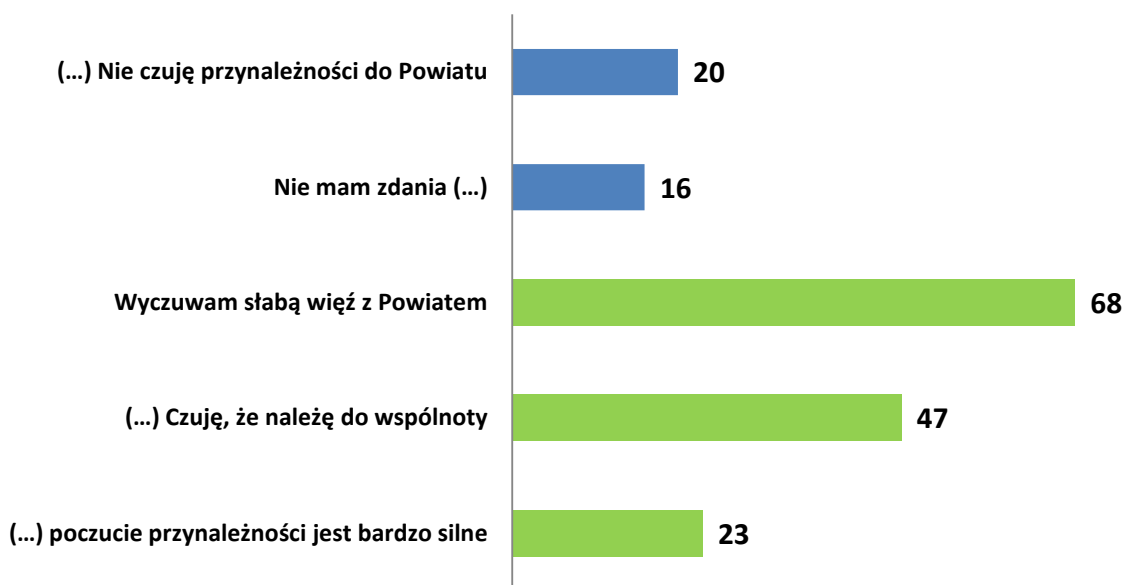
Jedynie 5% respondentów wskazało, że rozwój powiatu jest im obojętny. Wśród odpowiedzi pojawiły się również głosy mieszkańców negatywnie oceniających kierunki rozwoju powiatu, które stanowią 6% ogółu, tyle samo wskazań odnotowano również przy okazji stwierdzenia, że sytuacja w powiecie jest bardzo słaba. Oznacza to, że mimo sporego odsetka mieszkańców powiatu kluczborskiego pozytywnie oceniających sytuację powiatu, większość społeczeństwa nie dostrzega jego rozwoju lub wręcz jednoznacznie stwierdza, iż sytuacja w powiecie jest zła i niekorzystnie oddziałuje na mieszkańców.

OCENA POCZUCIA PRZYNALEŻNOŚCI DO POWIATU KLUCZBORSKIEGO

Problematyka poruszona w pytaniu opiera się na dwóch zagadnieniach. Pierwsze to: opinia o współpracy, relacjach Powiatu z mieszkańcami. Drugie to poczucie przynależności do powiatu. Intencją tak sformułowanego pytania było badanie krzyżowe, z jednej strony opinii o współpracy, komunikacji Powiatu z mieszkańcami, a z drugiej poczucia przynależności do wspólnoty, do powiatu. Należy to pytanie potraktować jako otwierające dyskusję, a nie jako podsumowanie dotyczące interakcji pomiędzy mieszkańcem, a samorządem terytorialnym, władzą w powiecie.

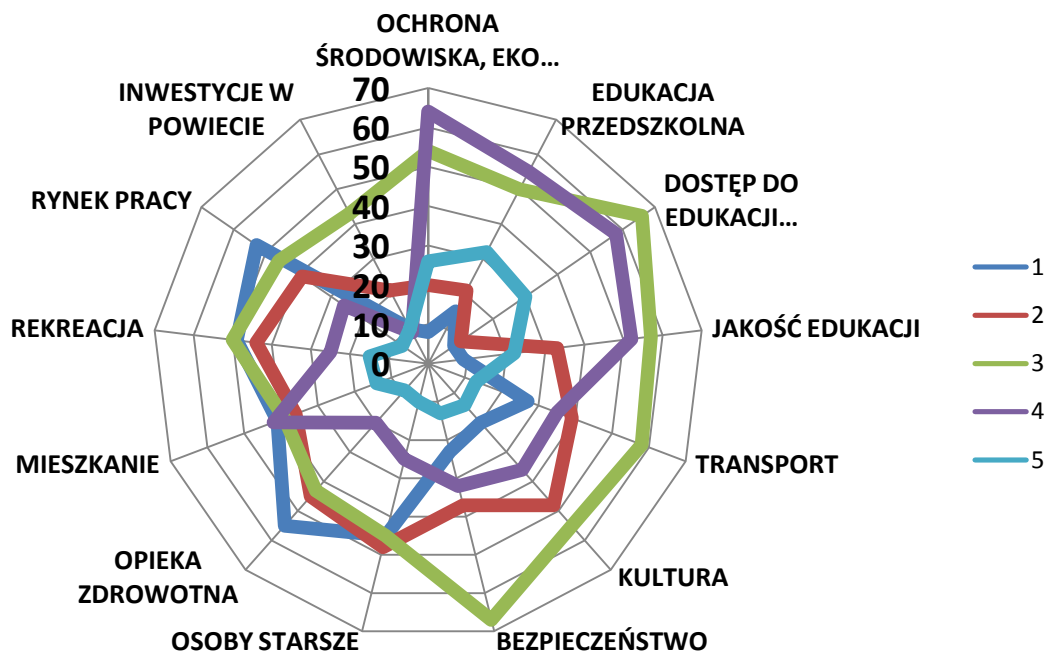
Wykres 6. Ocena poczucia przynależności do powiatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najwięcej respondentów zakresliło odpowiedź: Wyczuwam słabą więź z powiatem (39%). Druga duża grupa ankietowanych (27%) odpowiedziała że czuje, iż należy do wspólnoty. Z kolei trzecia co do wielkości grupa respondentów (13%) wskazała, że ich poczucie przynależności jest bardzo silne. Oznacza to, że około 79% ankietowanych wyczuwa jakąkolwiek przynależność do powiatu kluczborskiego, z naciskiem na pozytywny aspekt tego uczucia. Niemniej jednak należy wziąć pod uwagę, że wśród odpowiedzi, 9% wskazań było na stwierdzenie „nie mam zdania”, a 12% respondentów nie czuje w ogóle przynależności do powiatu.

Wykres 7. Ocena realizacji zadań i inwestycji na terenie powiatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres radarowy przedstawia ocenę zadań i inwestycji w podziale na poszczególne kategorie. Ustalona została skala od 1 do 5, gdzie 1 oznacza bardzo źle, a 5 – bardzo dobrze. Obszary zadań, które były oceniane w tym pytaniu to:

1. Ochrona środowiska, ekologia.
2. Edukacja przedszkolna.
3. Edukacja.
4. Transport.
5. Kultura.
6. Bezpieczeństwo.
7. Pomoc społeczna.
8. Opieka zdrowotna.
9. Mieszkanie.
10. Rekreacja.
11. Rynek pracy.
12. Inwestycje w powiecie.

Liczby 0, 10, 20... aż do 70 oznaczają liczbę ocen wyrażonych przez mieszkańców w danej kategorii.

Najlepiej została oceniona ochrona środowiska. Otrzymała 64 odpowiedzi dobre. Najwięcej kategorii otrzymało ocenę przeciętnie. Średnia ocen od 3 do 3,5 kształtuje się odnośnie: edukacji przedszkolnej, kultury, pomocy społecznej, inwestycji w powiecie.

Spośród kategorii **najgłębiej** zostały ocenione: rynek pracy, mieszkanie, opieka zdrowotna oraz transport. Jest to bardzo znaczący sygnał, że muszą to być kluczowe obszary w diagnozowaniu problematyki, celów, kierunków rozwojowych, a także zadań operacyjnych.

PRIORYTETOWE OBSZARY ROZWOJU NA TERENIE POWIATU KLUCZBORSKIEGO

Kolejne pytanie bezpośrednio wynika z poprzedniego, tj. oceny zadań oraz inwestycji na terenie powiatu. Respondenci mieli tutaj za zadanie przedstawić, które obszary są według nich priorytetowymi w okresie 2015–2022.

Tabela 3. Propozycja 3 obszarów rozwoju, które powinny stanowić priorytet działań na terenie powiatu w latach 2015–2022

Lp.	Nazwa obszaru rozwoju	Liczba wskazań w ankietach
1.	Ochrona środowiska, ekologia	7
2.	Edukacja przedszkolna	3
3.	Dostępność do edukacji szkolnej i przedszkolnej	32
4.	Transport	20
5.	Kultura	23
6.	Bezpieczeństwo	28
7.	Osoby starsze	4
8.	Opieka zdrowotna	64
9.	Mieszkanie	32
10.	Rekreacja	15
11.	Rynek pracy	133
12.	Inwestycje w powiecie	41

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

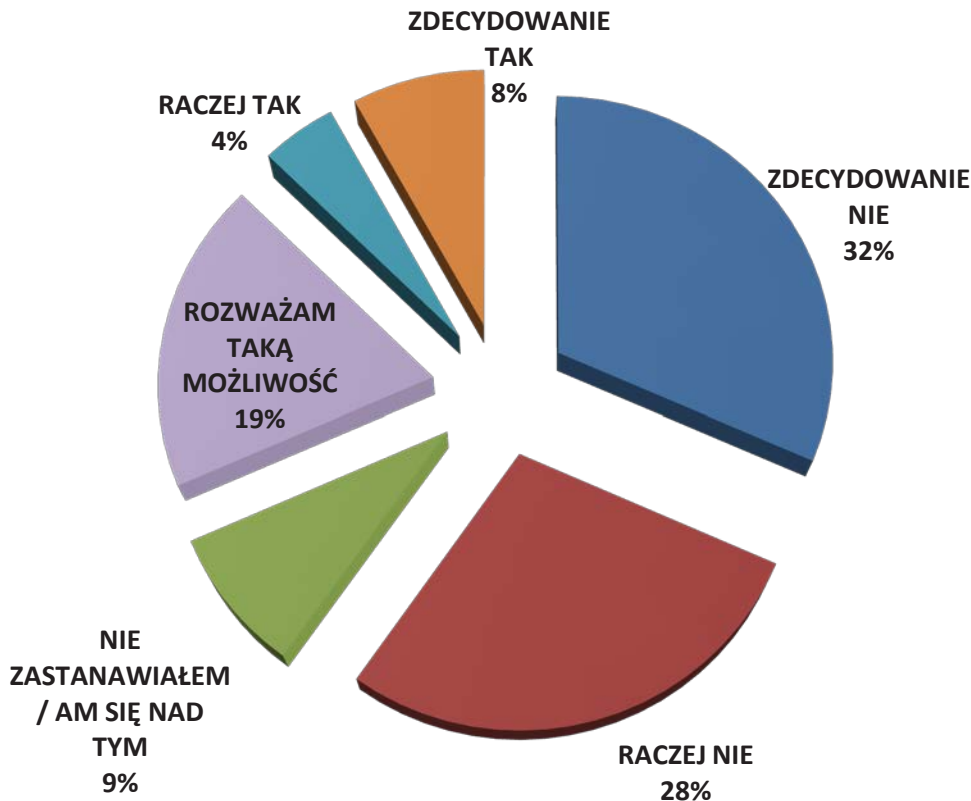

W badaniu wyróżnione zostały obszary, które według mieszkańców stanowią priorytet do rozwoju w okresie 2015–2022. Najwięcej wskazań w zakresie konieczności skoncentrowania się na szukaniu rozwiązań otrzymały takie obszary jak: rynek pracy, opieka zdrowotna oraz inwestycje w powiecie.

PLANY RELOKACYJNE MIESZKAŃCÓW POWIATU KLUCZBORSKIEGO

Badani odpowiadali na pytania dotyczące planów związanych ze zmianą miejsca zamieszkania poza obszar powiatu. Jest to istotne pytanie w kontekście odczuć, opinii społeczeństwa o ogólnym poziomie życia, warunków, możliwości rozwoju na terenie powiatu.

Wykres 8. Plany zmiany miejsca zamieszkania w okresie najbliższych 5–7 lat

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Większość ankietowanych (32% udzielonych odpowiedzi) zdecydowanie nie zamierza zmienić swojego miejsca zamieszkania poza obszar powiatu, ponadto 28% respondentów raczej nie zamierza tego robić. Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, że 19% osób biorących udział w badaniu rozważa możliwość przeprowadzki, a 12% zdecydowanie lub raczej chce to uczynić. Taki rozkład odpowiedzi oznacza, że zdecydowana większość respondentów uważa, iż ich życie w powiecie jest na takim poziomie, że nie zamierzają oni zmienić miejsca zamieszkania poza jego obszar. Przy wytyczaniu kolejnych kierunków rozwoju powiatu kluczborskiego należy jednak zwrócić uwagę na głosy tej części społeczeństwa, która na chwilę obecną nie widzi szans dalszego prosperowania w jego granicach i rozważa, albo w ogóle podjęła już decyzję, o zmianie miejsca zamieszkania.

2.2. ANALIZA NA PODSTAWIE ANKIET DLA PRZEDSIĘBIORSTW

Kolejną grupą docelową badania ankietowego byli przedstawiciele przedsiębiorstw. Ankietyzacji poddano nie tylko firmy, które mają swoje siedziby na terenie powiatu kluczborskiego, ale także te, które prowadzą w jego granicach działalność. Ważne było wydzielenie tematu rynek pracy, prowadzenie działalności gospodarczej, gdyż już na etapie diagnozy społeczno-gospodarczej ten obszar pojawił się jako problematyczny. Ponadto przedstawiciele przedsiębiorstw mają inną perspektywę oceny powiatu niż pozostałe grupy interesariuszy.

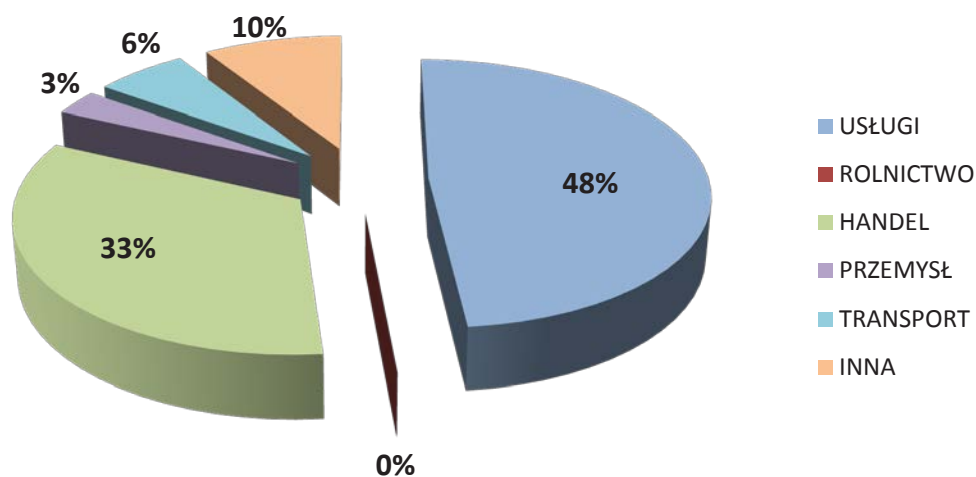
Zakres badania ankietowego obejmował następujące obszary tematyczne:

1. Dane o firmie: branża, rok rozpoczęcia działalności, wielkość zatrudnienia, siedziba firmy, miejsce wykonywania działalności;
2. Ocena rozwoju prowadzonej działalności;
3. Ocena bieżącej sytuacji finansowej;
4. Korzystanie z zewnętrznych form wsparcia finansowego;
5. Warunki prowadzenia działalności;
6. Wsparcie lokalnej działalności;
7. Propozycja zadania do realizacji na terenie powiatu w okresie 2015–2022 z punktu widzenia respondenta;
8. Podejście przedstawicieli samorządu terytorialnego do przedsiębiorstwa.

DANE O FIRMIE

Na początku należy scharakteryzować grupę przedstawicieli przedsiębiorstw, które wzięły udział w badaniu ankietowym.

Wykres 9. Rodzaje branż

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdecydowana większość przedstawicieli przedsiębiorstw, która wzięła udział w badaniu ankietowym reprezentuje branże usługowe (48% ankietowanych). Wśród kolejnych wskazań znalazły się: handel (33%), transport (6%), przemysł (3%). W badaniu swojej reprezentacji nie mają osoby pracujące w rolnictwie.

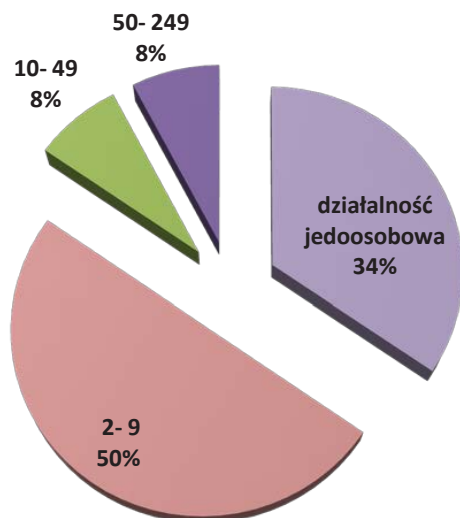
Tabela 4. Rok rozpoczęcia działalności

ROK ROZPOCZĘCIA DZIAŁALNOŚCI	LICZBA WYPEŁNIONYCH ANKIET
Do 1989 r.	8%
1990–2004	27%
2005–2013	62%
2014	3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Większość firm (62%), która wzięła udział w badaniu ankietowym, powstała lub też prowadzi działalność na terenie powiatu w okresie między 2005–2013. Z kolei 27% ankietowanych reprezentuje firmy powstałe w okresie między 1990–2004, 8% w okresie do 1989 r., a 3% zostało założonych w 2014 r.

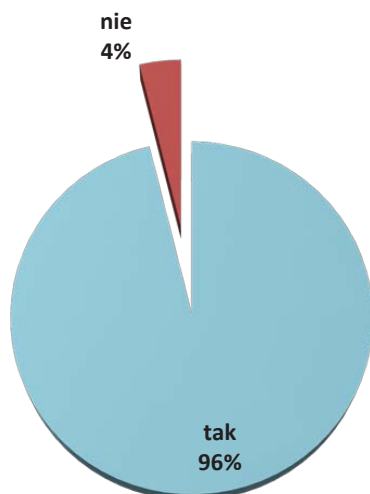
Wykres 10. Struktura wielkości zatrudnienia

Spośród wszystkich przedstawicieli firm, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym, 50% pracuje w mikroprzedsiębiorstwach (do 9 pracowników), 34% reprezentuje firmy jednoosobowe, tj. zarejestrowane w Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej, po 8% pracuje w firmach małych (do 49 pracowników) oraz dużych (do 249 pracowników).

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres 11. Pierwsza siedziba firmy/pierwsze miejsce wykonywania działalności

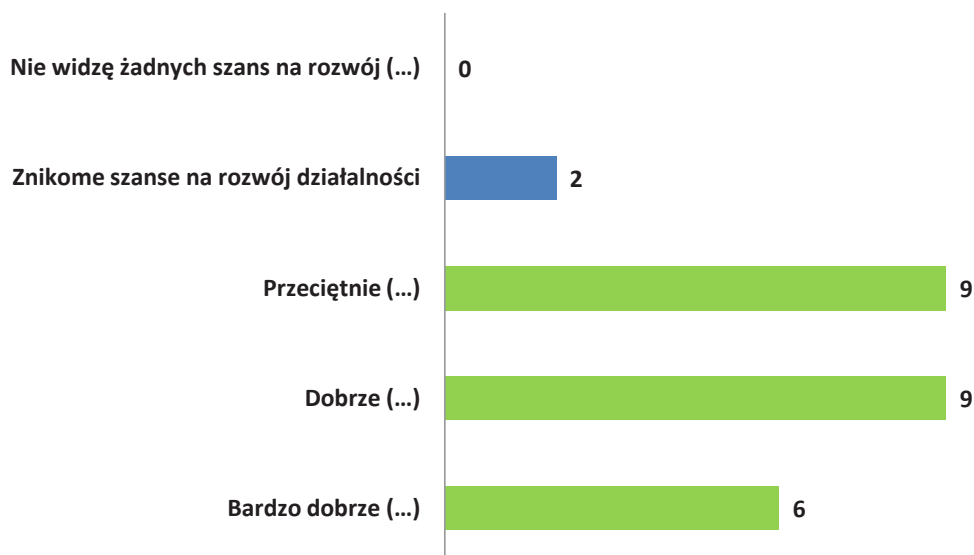
Z danych wynika, że zdecydowana większość (96%) przedstawicieli firm, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym, reprezentuje firmy, które działają lub posiadają siedzibę od początku na terenie powiatu kluczborskiego. Należałoby w dalszym procesie uspołeczniania zastanowić się nad zagadnieniem, co przyciąga firmy, a co je z kolei zniechęca do działania na terenie powiatu. A zatem – co jest jego słabą, a co mocną stroną w pozyskiwaniu firm, w konkurowaniu z regionami ościennymi o nowe miejsca pracy, nowych przedsiębiorców.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

OCENA ROZWOJU PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

Pytanie dotyczyło zarówno możliwości rozwoju samej działalności gospodarczej na terenie powiatu jak i elementu współpracy, relacji przedsiębiorca – samorząd terytorialny.

Wykres 12. Jak ocenia Pan/Pani możliwość rozwoju prowadzonej działalności rolniczej/pozarolniczej na obszarze powiatu?

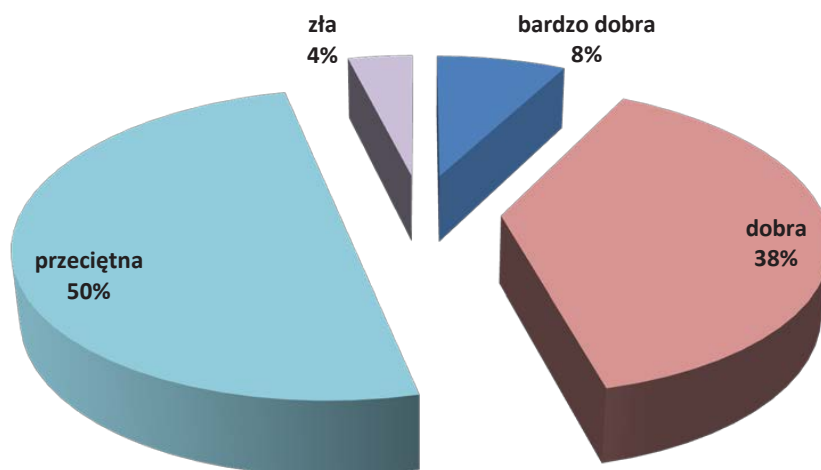

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najwięcej respondentów (po 35%) uznało, że ma dobre możliwości rozwoju na terenie powiatu lub oceniło te warunki jako przeciętne. Z kolei 23% ankietowanych oceniło możliwości rozwoju na terenie powiatu jako bardzo dobre, a 7% osób biorących udział w badaniu wskazało na znikome szanse rozwoju działalności. Zatem ogólna ocena możliwości rozwoju prowadzonej działalności rolniczej/pozarolniczej na obszarze powiatu jest pozytywna jeśli chodzi o dostrzeganie silnych stron działalności gospodarczej, jak i wzajemnego pola oddziaływania w relacjach firma – samorząd terytorialny. Nie należy jednak traktować tego pytania jako podsumowania analizy, a wstęp do dialogu przedsiębiorstw, samorządu terytorialnego oraz instytucji otoczenia biznesu. Pozytywnym aspektem takiego rozkładu głosów jest natomiast fakt, że żaden z respondentów w niniejszym pytaniu nie udzielił odpowiedzi, iż nie widzi szans na dalszy rozwój na terenie powiatu prowadzonej przez siebie działalności.

OCENA BIEŻĄCEJ SYTUACJI FINANSOWEJ

Wykres 13. Jak oceniają Państwo bieżącą sytuację finansową gospodarstwa/firmy?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ocena sytuacji finansowej firm jest ogólnie pozytywna. Zaledwie 4% firm deklaruje, że ich sytuacja finansowa jest na złym poziomie. Najwięcej osób uznaje, że obraz ich finansów jest przeciętny (50%) oraz dobry (38%), a nawet bardzo dobry (8%). Pozytywność bieżącej sytuacji finansowej podmiotów gospodarczych z terenu powiatu kluczborskiego potwierdza fakt, że żaden z respondentów nie wskazał na odpowiedź, iż jego finanse są na bardzo złym poziomie.

KORZYSTANIE Z ZEWNĘTRZNYCH FORM WSPARCIA FINANSOWEGO

Tabela 5. Czy korzystali Państwo w ramach prowadzonej działalności rolniczej/pozarolniczej z zewnętrznych źródeł finansowania?

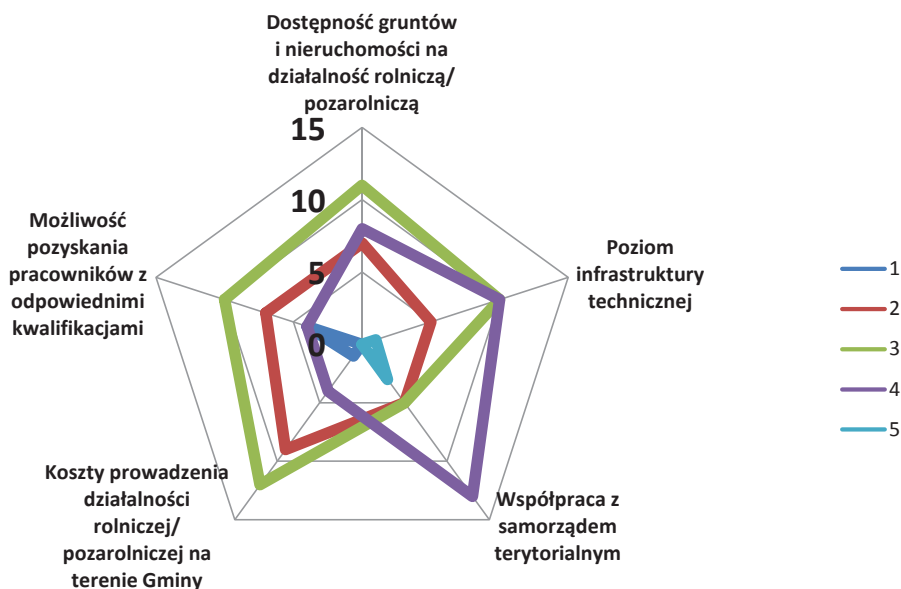
KATEGORIA	TAK	NIE
Instrumenty finansowe o charakterze komercyjnym (pożyczki, kredyty, inne)	7	10
Finansowanie ze środków europejskich (np. POKL, PO IG, pożyczki Jeremie)	4	7
Dotacje z budżetu Skarbu Państwa (np. Funduszu Pracy, PFRON, inne)	4	7
Inne – jakie, wymień	3	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najwięcej respondentów deklaruje, że korzystało z instrumentów finansowych o charakterze komercyjnym (pożyczek, kredytów). Nieco mniejsza grupa starała się o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej oraz z instrumentów finansowych budżetowych. W dalszym etapie uspołeczniania Strategii Rozwoju należałoby poruszyć kwestie dotyczące możliwości pozyskiwania środków finansowych.

WARUNKI PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI

Wykres 14. Jak ocenia Pan/Pani warunki prowadzenia działalności rolniczej/pozarolniczej na terenie powiatu?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Największa grupa osób deklaruje dobrą współpracę z samorządem terytorialnym oraz odpowiedni poziom infrastruktury dostosowanej do potrzeb przedsiębiorców. Pozostałe kategorie związane z warunkami prowadzenia działalności gospodarczej zostały ocenione jako przeciętne.

WSPARCIE LOKALNEJ DZIAŁALNOŚCI

Tabela 6. Które z niżej przedstawionych propozycji wsparcia lokalnej działalności są realizowane na terenie powiatu?

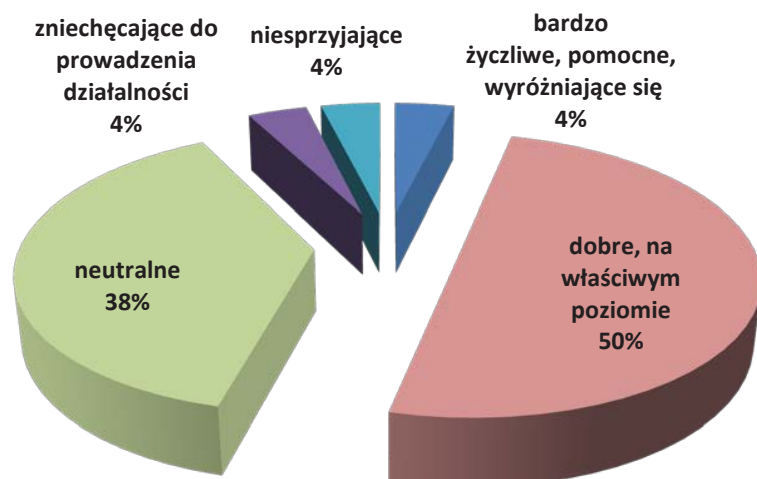
KATEGORIA	TAK	NIE
Tworzenie stref ekonomicznych	9	10
Zrzeszanie przedsiębiorców, rolników, rzemieślników	7	11
Wsparcie finansowe przedsiębiorców, rolników, rzemieślników	12	8
Poziom infrastruktury technicznej	11	10
Poziom infrastruktury logistycznej	9	11
Pomoc formalna przy zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej	11	12
Promocja przedsiębiorców, rolników, rzemieślników	10	10
Pomoc w znalezieniu lub wyszkoleniu kadry	6	12
Wsparcie w zatrudnianiu pracowników, doposażeniu stanowisk pracy	4	13
Pomoc w znalezieniu odpowiednich nieruchomości	9	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Większość respondentów deklaruje, że jest prowadzone wsparcie finansowe przedsiębiorców. Ponadto jest realizowana pomoc formalna w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej. Duża grupa ankietowanych nie dostrzega, aby była udzielane wsparcie w zakresie zatrudniania pracowników, doposażania stanowisk pracy, a także brakuje im pomocy w znalezieniu lub wyszkoleniu kadry. Badani pozytywnie oceniają także tworzenie stref ekonomicznych, poziom infrastruktury technicznej i logistycznej.

PODEJŚCIE PRZEDSTAWICIELI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO DO PRZEDSIĘBIORSTWA

Wykres 15. Jak oceniają Państwo podejście przedstawicieli samorządu terytorialnego do osób prowadzących działalność rolniczą/pozarolniczą?

Najwięcej respondentów uznało, że podejście, relacje przedstawicieli samorządu terytorialnego do osób prowadzących działalność gospodarczą jest dobre, na właściwym poziomie (50% wskazań). Natomiast 38% badanych twierdzi, że jest ono neutralne. Po 4% wskazań otrzymały stwierdzenia wskazujące, że podejście przedstawicieli samorządu terytorialnego do osób prowadzących działalność gospodarczą: zniechęca do prowadzenia tejże działalności, jest nieprzyjające, a także wręcz odwrotnie jest bardzo życzliwe, pomocne, a nawet wyróżniające się.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

2.3. ANALIZA NA PODSTAWIE ANKIET DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Ostatnia grupa docelowa, która poddana została badaniom ankietowym, to przedstawiciele organizacji pozarządowych. Środowiska organizacji pozarządowych są ważnym źródłem informacji o funkcjonowaniu społeczeństwa obywatelskiego, zrzeszania mieszkańców, poziomu rozwoju kapitału społecznego w powiecie.

Zakres badania ankietowego obejmował następujące obszary tematyczne:

1. Obszar działalności organizacji pozarządowej;
2. Ocena kondycji organizacji pozarządowej;
3. Mocne strony organizacji pozarządowej;
4. Słabe strony organizacji pozarządowej;
5. Rozwój region, a fundusze pozyskiwane przez organizacje pozarządowe;
6. Współpraca z samorządem terytorialnym;
7. Formy współpracy organizacji pozarządowej z samorządem terytorialnym;
8. Rada działalności organizacji pozarządowej;
9. Potrzeby organizacji pozarządowych;
10. Propozycja zadania do realizacji na terenie powiatu kluczborskiego w okresie 2015–2022 z punktu widzenia respondenta.

Na początku należy określić do jakich organizacji pozarządowych należą respondenci niniejszego badania ankietowego oraz jaki jest ogólny obraz środowiska NGO w powiecie kluczborskim. A zatem należy odpowiedzieć na pytania dotyczące obszaru działań (tutaj można było wskazać więcej niż jeden), kondycji trzeciego sektora, jego słabych i mocnych stron.

OBSZAR DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

Tabela 7. Proszę zaznaczyć właściwy obszar działalności Państwa organizacji pozarządowej.

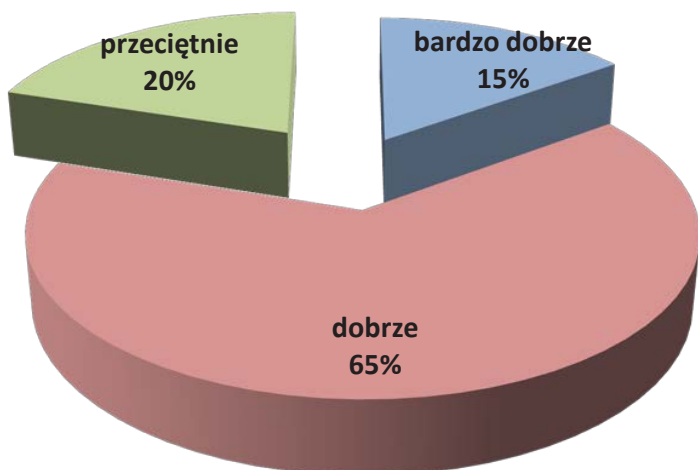
KATEGORIA	LICZBA WSKAZAŃ
Pomoc społeczna	3
Działania na rzecz osób niepełnosprawnych	4
Upowszechnienie kultury fizycznej i sportu	6
Edukacja i wychowanie	8
Ekologia i ochrona zwierząt, ochrona dziedzictwa przyrodniczego	3
Ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich	1
Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji	7
Ochrona i promocja zdrowia	6
Profilaktyka uzależnień	2
Wspomaganie i/lub zrzeszanie organizacji	2
Wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości	1
Wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wskazywane działania, realizowane przez środowisko pozarządowe z powiatu kluczborskiego to przede wszystkim: edukacja i wychowanie, kultura, sztuka, ochrona dóbr kulturalnych i tradycji, a także upowszechnienie kultury fizycznej i sportu oraz ochrona i promocja zdrowia. Osoby reprezentujące organizacje pozarządowe działają w zdecydowanej większości w tych czterech obszarach.

OCENA KONDYCJI ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

Wykres 16. Jak ocenia Pan/Pani kondycję swojej organizacji pozarządowej?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Przedstawiciele organizacji pozarządowych deklarują w 65%, że ich kondycja jest dobra, a w 15% nawet bardzo dobra. Zatem wizerunek środowiska organizacji pozarządowych w ogóle, jego sytuacja, ogólne warunki działalności na terenie powiatu kluczborskiego, jest pozytywny. Tym bardziej, że w niniejszym badaniu nie padła żadna odpowiedź wskazująca na złą lub bardzo złą kondycję swojej organizacji pozarządowej.

MOCNE STRONY ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

Tabela 8. Jakie są mocne strony Państwa organizacji pozarządowej?

KATEGORIA	LICZBA WSKAZAŃ
Wysokie przychody	2
Duża liczba członków/pracowników	3
Rozpoznawalność organizacji w otoczeniu	17
Owocna współpraca ze społecznością lokalną	10
Wysokie kwalifikacje pracowników	5
Zaangażowanie członków/pracowników	14
Realizacja ciekawych projektów	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Jako mocne strony przedstawiciele organizacji pozarządowych z terenu powiatu kluczborskiego wskazali przede wszystkim: rozpoznawalność organizacji w otoczeniu, zaangażowanie członków/pracowników, realizację ciekawych projektów, a także owocną współpracę ze społecznością lokalną. Głównymi zaletami środowiska NGO w regionie są zatem: społeczność lokalna, jej kapitał społeczny, chęć do angażowania się w sprawy społeczne, kulturalne.

SŁABE STRONY ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

Tabela 9. Jakie są słabe strony Państwa organizacji pozarządowej?

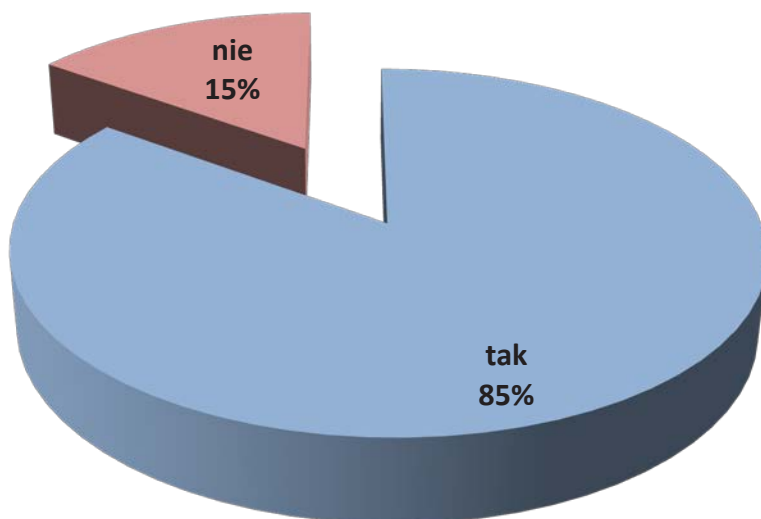
Kategoria	Liczba wskazań w ankietach
Niskie przychody	11
Mała liczba członków/pracowników	8
Niska rozpoznawalność organizacji w otoczeniu	2
Słaba współpraca ze społecznością lokalną	1
Niskie kwalifikacje pracowników	0
Niskie zaangażowanie członków/pracowników	1
Brak realizacji ciekawych projektów	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ankietowani wskazali, że głównymi słabymi stronami organizacji pozarządowych funkcjonujących w granicach powiatu kluczborskiego są przede wszystkim: niskie przychody, a także mała liczba członków/pracowników.

ROZWÓJ REGION, A FUNDUSZE POZYSKIWANE PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Wykres 17. Czy widzą Państwo szansę na rozwój regionu dzięki funduszom pozyskiwanym przez organizacje pozarządowe?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Respondenci w zdecydowanej większości (85% wskazań) zadeklarowali, że fundusze pozyskiwane przez organizacje pozarządowe są szansą na rozwój regionu. Jest to istotne w kontekście także silnych i słabych stron organizacji pozarządowych. Ocena, że fundusze mają ważny wpływ na rozwój regionu, świadczy o tym, iż należy ten proces wspierać w ramach współpracy samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych. Środki te nie są postrzegane jako pozyskiwane na własne cele organizacji, ale dla dobra ogółu społeczności lokalnej, która będzie korzystała z produktów realizowanych działań.

WSPÓŁPRACA z SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM

Wykres 18. Czy Państwa organizacja pozarządowa dąży do współpracy z samorządem terytorialnym?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Pytanie dotyczyło postrzegania samorządu terytorialnego jako partnera w realizowanych działaniach, w którym respondenci w zasadzie jednoznacznie wskazali na chęć współpracy z samorządem, nawiązanie lub też kontynuowanie współpracy. Warto by w takim razie przemyśleć w jaki sposób do tej pory była prowadzona współpraca jednostek samorządu ze środowiskiem NGO i na odwrót, a także jak poprawić te relacje, jak rozwinąć działania partnerskie.

FORMY WSPÓŁPRACY ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ Z SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM

Tabela 10. Zaznacz formy współpracy dotyczące Państwa organizacji pozarządowej z samorządem terytorialnym, które są stosowane w powiecie. Można zaznaczyć kilka odpowiedzi.

KATEGORIA	LICZBA WSKAZAŃ
Konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych	9
Tworzenie wspólnych zespołów – doradczych, opiniujących, inicjatywnych	12
Doradztwo i udzielanie organizacjom pomocy merytorycznej w przygotowywaniu projektów i pisaniu wniosków	4
Wspieranie akcji promującej przekazywanie 1% podatku dochodowego od osób fizycznych organizacjom pożytku publicznego	5
Prowadzenie i udostępnianie bazy danych o organizacjach pozarządowych	9
Popularyzacja działalności organizacji pozarządowych	11

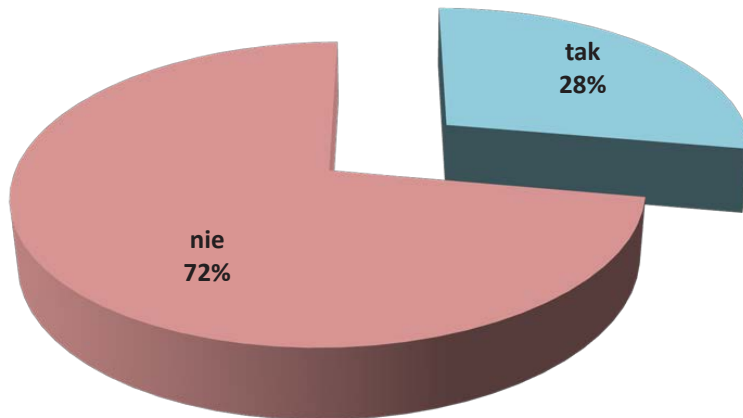
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Przedstawiciele organizacji pozarządowych najczęściej wskazywali, że w Powiecie Kluczborskim prowadzone jest tworzenie wspólnych zespołów: doradczych, opiniujących, inicjatywnych. Jest to istotna informacja ze względu na wskazane słabe strony przez respondentów tj. przede wszystkim niskie dochody organizacji, a co za tym idzie trudności związane z realizacją ciekawych i potrzebnych, a niejednokrotnie większych, projektów na terenie powiatu. Respondenci wskazali także na popularyzację działalności organizacji pozarządowych przez samorząd, a co za tym idzie możliwość szerszego dotarcia do społeczności lokalnych, a także potencjalnych partnerów, wolontariuszy, członków. Ponadto ankietowani wskazali na współpracę w ramach konsultowania aktów prawnych, a także prowadzenie i udostępnianie bazy danych o NGO.

RADA DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

Wykres 19. Czy w Państwa powiecie działa rada działalności pożytku publicznego?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdecydowana większość (72%) respondentów odpowiedziała, że na terenie powiatu kluczborskiego nie działa rada pożytku publicznego. Odpowiedź taka może wskazywać na faktyczny brak tego typu działalności, może jednak oznaczać brak danych o działaniach rady na terenie powiatu lub na słaby przepływ informacji między radą a członkami organizacji pozarządowych.

POTRZEBY ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Tabela 11. Jakie są zgłaszane potrzeby organizacji pozarządowych z Państwa powiatu?

KATEGORIE	LICZBA WSKAZAŃ
Brak odpowiedniej liczby członków/pracowników/wolontariuszy lub niedostateczne ich kwalifikacje	2
Trudności we współpracy, angażowaniu społeczności lokalnej, w nawiązywaniu do partnerstw z innymi podmiotami z gminy/spoza gminy	3
Trudności we współpracy z samorządem terytorialnym	2
Brak środków finansowych na działalność statutową	15
Trudności w sprostaniu wszystkim obowiązkom formalnym	9
Niewystarczająca liczba szkoleń, doradztwa dla organizacji pozarządowych	8
Braki lokalowe lub w wyposażeniu	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najczęściej zgłaszane potrzeby przez organizacje pozarządowe, które deklarują respondenci, to: brak środków finansowych na działalność statutową, trudności w sprostaniu wszystkim obowiązkom formalnym, niewystarczająca liczba szkoleń, doradztwa dla NGO, a także braki lokalowe lub w wyposażeniu.

3. SUGEROWANE KIERUNKI ROZWOJU POWIATU KLUCZBORSKIEGO

Każda ankieta – zarówno skierowana do mieszkańców, przedsiębiorstw jak i organizacji pozarządowych – zawierała tzw. kartę zadania, w której poproszono respondentów o zaproponowanie priorytetowego zadania do realizacji na terenie powiatu kluczborskiego w okresie programowania na lata 2015–2022. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie nazwy zadania, krótkiego opisu oraz miejsca jego realizacji.

Zamieszczenie pytania w każdej ankiecie, do wszystkich grup docelowych badania ankietowego, miało na celu zbadanie potrzeb w zakresie zadań o charakterze inwestycyjnym lub nieinwestycyjnym (miękkim). Uwzględniono indywidualną perspektywę spojrzenia na potrzeby na terenie powiatu kluczborskiego. Ponadto uwzględniono zróżnicowanie potrzeb u różnych grup docelowych, gdyż inne potrzeby ma przedsiębiorstwo, które działa na terenie powiatu kluczborskiego, inne zaś mieszkańiec, a jeszcze inne organizacja pozarządowa. Jest to także ważna informacja dla władz lokalnych, powiatowych oraz wojewódzkich odnośnie potrzeb powiatu.

Celem karty zadań było także wytyczenie przykładowych kierunków rozwoju powiatu kluczborskiego.

Z pewnością propozycje zawarte w karcie zadania należy traktować jak pewną próbę wskazania kierunku rozwoju dla powiatu kluczborskiego. Elementem uzupełniającym będą m.in. konsultacje społeczne, na które zaproszeni zostaną wszyscy zainteresowani. Sam sposób dotarcia do respondentów sprawia, że katalog zadań na lata 2015–2022 należy potraktować jako otwarty. Informację podawały osoby, które są aktywne, zainteresowane sprawami regionu, uczestniczą w sprawach swojego regionu, mają kontakt ze administracją publiczną.

PROPOZYCJE ZADAŃ DO REALIZACJI NA TERENIE POWIATU

– PROPOZYCJE Z ANKIET DLA MIESZKAŃCÓW

INWESTYCJE

- Rozwój nowych miejsc pracy
- Generalny remont kina
- Budowa chodnika w Szymonkowie
- Renowacja Leśnej Górki usytuowanej w Parku Leśnym – wykonanie schodów prowadzących na leśną górkę, wykonanie podejść i barierki ochronnej (obecnie górka wykorzystywana jest jako zjazd dla rowerzystów), uzupełnienie ubytków ziemi na Górcie
- Tor zjazdowy dla rowerzystów
- Zmiana wyglądu ulic, budowa ulic
- Stworzenie nowych miejsc pracy lub inna płatna aktywizacja zawodowa
- Restrukturyzacja opieki zdrowotnej
- Rozwój inwestycyjny
- Dokończenie obwodnicy Kluczborka
- Modernizacja infrastruktury, pozyskiwanie nowych inwestorów, tworzenie miejsc pracy
- Renowacje obiektów miejskich
- Tereny zielone, place zabaw, żłobek
- Kino lub sala widowiskowa
- Przedszkola, żłobek powiększyć
- Wykonać podjazdy dla osób poruszających się na wózkach – na terenie naszego miasta w wielu miejscach na przejściach są zbyt wysokie krawężniki
- Systematycznie oczyszczać kratki ściekowe
- Budowa ulic: Cybisa i Podkowińskiego
- Budowa mieszkań komunalnych (wynajem od prywatnych właścicieli jest bardzo drogi)
- Place zabaw dla dzieci
- Drogi powiatowe – remont i odbudowa dróg i chodników
- Zatrudnienie dla osób w wieku powyżej 40 lat (są one bogate w doświadczenie i chęci, a z zasady przegrywają z młodymi kandydatami – niekoniecznie lepszymi pracownikami)
- Renowacja elewacji na tzw. starej ul. Grunwaldzkiej, budowa chodnika
- Zwiększenie miejsc pracy – w szczególności dla kobiet
- Rozbudowa i modernizacja basenu

- Podłączenie kanalizacji
- Stworzenie centrum rozrywki – budowa centrum zawierającego squash, kino, kręgielnię, bilard, miejsce do grania w piłkę siatkową, biegania
- Budowa i rozbudowa parkingów
- Więcej koszy na śmieci w miejscach publicznych
- Budowa nowej drogi, dobudowanie do istniejącej częściowo obwodnicy części dalszej
- Budowa chodnika na alejce doprowadzającej do cmentarza
- Naprawa dróg łączących pobliskie miejscowości z miastem Kluczbork
- Wykonanie świateł w parku
- Miejsce do jazdy na rolkach
- Utworzenie oddziału ratunkowego, by nie trzeba było jeździć do Olesna
- Budowa dróg rowerowych
- Chodniki na wsiach
- Nowe nawierzchnie asfaltowe
- Mieszkania z hotelu
- Remont nawierzchni drogi powiatowej Jasienie-Gronowice oraz drogi Laskowice-Budkowice
- Zdecydowanie poprawa warunków i jakości dróg lokalnych
- Nowe miejsca pracy
- Budowa chodnika przy ul. Byczyńskiej, od skrzyżowania z ulicą Ossowskiego i Wszyńskiego do sklepu Nomi
- Renowacje elewacji, budowa chodników i inne działania w różnych miejscowościach naszego powiatu służące lepszym warunkom życia mieszkańców oraz lepszemu wyglądowi miejscowości
- Dostosowanie szpitala do wymogów roku 2016, współpraca szpitala z niepublicznymi podmiotami ochrony zdrowia
- Poprawa stanu terenów rekreacyjno-sportowych
- Poprawić rynek pracy – brak miejsc pracy i inwestycji
- Kompleksowe poprawianie stanu dróg powiatowych
- Park rozrywki – miejsce do biegania, zabaw dla dzieci, odpoczynku – monitorowane i utrzymywane w czystości (miejsce: kluczborskie błonia lub w nowej północnej dzielnicy Kluczborka)
- Remont przystanków PKS
- Dalsza poprawa jakości dróg lokalnych (teren całego powiatu); wymagany jest stały wysiłek na rzecz poprawy jakości dróg, wykonanie niezbędnych remontów (docelowo – równe, bezpieczne drogi)
- Kino
- Powiat musi poszukiwać nowych inwestorów, by zwiększyć liczbę miejsc pracy, zwłaszcza trudno jest znaleźć pracę ludziom młodym, po studiach (być może mają szansę na staże, ale po nich zwykle nie ma zatrudnienia, a więc efektywności)
- Naprawa drogi z Bogacicy do Czaplí; zakończenie remontu dawnej piekarni przy ulicy Karola Miarki; likwidacja lub kompleksowy remont dawnej piekarni na osiedlu Północ
- Poprawa substancji mieszkaniowej – należy podjąć działania związane z poprawą elewacji budynków w pierwszej kolejności położonych wzdłuż dróg krajowych prowadzących przez miasta powiatu
- Rozbudowa szpitala (SOR)
- Poprawienie stanu technicznego wszystkich dróg powiatowych
- Zakup nowych autobusów dla PKS
- Odnowienie elewacji na urzędzie miasta i starostwie
- Doświetlenie osiedla (brak latarni w samym środku osiedla) między przedszkolami nr 8 i nr 2 a sklepem EKO
- Obwodnice dla Kluczborka
- Chodniki dla pieszych np. do Kuniowa
- Ścieżki rowerowe
- Budowa dróg wewnętrznych na nowo powstałych osiedlach mieszkaniowych na obrzeżach miasta Kluczbork – zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego gminy Kluczbork – a nie tylko w samym mieście
- Kontynuacja rewitalizacji budynków miejskich
- Zagospodarowanie źródeł solankowych w Wołczynie
- Budowa chodnika; Rynek

ZADANIA NIEINWESTYCYJNE

- Pomoc dla osób niedostosowanych dla potrzeb rynku
- Większa dostępność dzieci do kultury
- Szkolenia
- Szkolenie specjalistów rehabilitacji dzieci
- Wyższa dostępność do specjalistów
- Wsparcie małej przedsiębiorczości bo zanika
- Wsparcie młodych ludzi w zakładaniu działalności gospodarczej
- Edukacja pozalekcyjna dzieci z obszarów wiejskich, możliwość korzystania ze sprzętów i terenów sportowych, świetlica, kółka zainteresowań, siłownia, aerobik itp. – gmina Lasowice Wielkie

PROPOZYCJE ZADAŃ DO REALIZACJI NA TERENIE POWIATU – PROPOZYCJE Z ANKIET DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

INWESTYCJE

- Wiadukt na ulicy opolskiej – wyjazd na Opole
- Drogi lokalne – remonty i przebudowy, poprawa ich jakości
- Zakup środków transportu publicznego
- Pozyskanie nowych terenów inwestycyjnych i ich uzbrojenie.
- Rozszerzenie oświetlenia na terenie Wołczyzna – zwrócenie uwagi na bezpieczeństwo mieszkańców
- Zagospodarowanie starego hotelu przy ul. Mickiewicza
- Rozbudowa szpitala
- Ogólna rozbudowa

ZADANIA NIEINWESTYCYJNE

- Miejsca pracy dla społeczności lokalnej w strefie ekonomicznej
- Szkolenia SEP
- Szkolenia z zakresu obsługi, uprawnienia zakładania sieci elektrycznych do 1kV
- Szkolenie dotyczące wsparcia dla przedsiębiorcy w ramach nowej perspektywy finansowej 2014–2020
- Większe ulgi podatkowe dla małych i średnich przedsiębiorstw
- Ulgi dla mikrofirm
- Bezpłatne lub dofinansowane podstawowe szkolenia dla pracodawców, np.: dla osób pełniących funkcje kierownicze lub pracodawców pełniących np. funkcję specjalisty ds. BHP itp.
- Bezpłatne szkolenia dla pracowników już zatrudnionych w małych i średnich przedsiębiorstwach
- Organizacja Targów dla pracodawców

PROPOZYCJE ZADAŃ DO REALIZACJI NA TERENIE POWIATU – PROPOZYCJE Z ANKIET DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

INWESTYCJE

- Budowa informacji turystycznej
- Zorganizowanie windy lub „rynienek” dla wózków inwalidzkich w kościele Najświętszego Serca Pana Jezusa dla schodów prowadzących na pierwsze piętro do auli i salek
- Budowa w Kluczborku chodnika łączącego ul. Batorego i Dzierżona (od kostnicy w kierunku ulicy Ficka)
- organizacja klas sportowych w szkołach ponadgimnazjalnych – finansowanie sportu przez samorządy w szerszym zakresie (szczególnie młodzieżowego)
- Utworzenie biura świadczącego pomoc organizacjom pozarządowym w pozyskiwaniu środków zewnętrznych
- Budowa czegoś na kształt „inkubatora organizacji pozarządowych” – miejsce podobne do Inkubatora Przedsiębiorczości, gdzie stowarzyszenia będą mogły złożyć się na księgowego i wynajmując na preferencyjnych zasadach lokal
- Remont dróg
- Remont kina

- Budowa toru offroad w Biskupicach, jak i miejsca spotkań ludności i członków stowarzyszenia
- Transport
- Realizacja zadania z zakresu sadzenia drzew – stworzenia terenu zieleni, koordynowanego przez stowarzyszenie, a realizowanego przez środowiska społeczne dzieci, młodzieży i dorosłych
- Inkubator stowarzyszeń
- Położenie nowego chodnika przy ul. Waryńskiego od ul. Byczyńskiej do ul. Żeromskiego
- Utworzenie kina
- Zagospodarowanie placu przy bibliotece

ZADANIA NIEINWESTYCYJNE

- Szkolenia dot. pozyskania funduszy unijnych bądź funduszy z innych instytucji, które wspomogą działalność organizacji pozarządowych
- Szkolenia w Kluczborku
- Powiadomianie organizacji drogą elektroniczną o ważnych wydarzeniach
- Organizowanie zajęć dla dzieci
- Szkolenie dla seniorów w zakresie nowych technologii
- Święto organizacji pozarządowych z powiatu kluczborskiego: forum organizacji pozarządowych, wymiana doświadczeń; dodatkowo szersze wsparcie szkoleniowe
- Szkolenia związane z możliwością pozyskiwania środków na działalność statutową
- Szkolenie dot. warunków formalnych prowadzenia organizacji pozarządowej (obowiązki sprawozdawcze, sposób rozliczania rocznych budżetów, promocja organizacji pod kątem 1%, rachunkowość organizacji pozarządowej, prawne ramy działania organizacji publicznej)
- Klub Nestora – miejsce spotkań seniorów dostępne przez 5 dni w tygodniu w stałych godzinach

4. WNIOSKI

MIESZKAŃCY

W wyniku realizacji badania ankietowego otrzymaliśmy ponad 220 ankiet. Wśród mieszkańców szczególnie aktywną grupą były kobiety. Nie zdominowały one badania. Udział kobiet stanowi 61%. Oznacza to, że zaangażowanie mieszkańców w życie publiczne powiatu kluczborskiego rozkłada się równomiernie z punktu widzenia struktury płci.

Struktura wiekowa była także stosunkowo zróżnicowana. Największą reprezentację mają osoby w wieku 21–30 lat. Odsetek procentowy dwóch skrajnych grup wiekowych, tj.: powyżej 60 lat oraz między 15 a 20 rokiem życia jest najmniejszy i wynosi odpowiednio 4 i 5%. Jest to ważna informacja z perspektywy aktywizowania osób najmłodszych oraz najstarszych do zaangażowania w życie społeczne powiatu.

Struktura wykształcenia mieszkańców jest zróżnicowana. Największa grupa uczestników to osoby z wykształceniem wyższym. Na drugim miejscu są mieszkańcy z wykształceniem zasadniczym zawodowym, a dalej ze średnim. Największa grupa respondentów deklaruje zatrudnienie w strefie budżetowej. Nieco mniejsza zaś w przedsiębiorstwach prywatnych. Najmniej liczni są uczniowie, studenci, emeryci, renciści oraz prowadzący własne gospodarstwo rolne czy też działalność gospodarczą.

Mieszkańcy w większości (66%) są zadowoleni z jakości życia na terenie powiatu kluczborskiego. Z kolei 2% badanych orzekło, że poziom życia jest bardzo zły, a 19%, iż jest raczej zły. Większa jest grupa osób, która deklaruje słabe poczucie przynależności do powiatu od tych, którzy deklarują dobrą czy też bardzo dobrą więź. Oznacza to, że około 75% ankietowanych wyczuwa jakąkolwiek przynależność do powiatu kluczborskiego, z naciskiem na pozytywny aspekt tego odczucia. Udział osób, które deklarują chęć zmiany zamieszkania w okresie najbliższych 5–7 lat, wynosi niecałe 10%. Przy wytyczaniu kolejnych kierunków rozwoju powiatu kluczborskiego należy jednak zwrócić uwagę na głosy tej części społeczeństwa, która na chwilę obecną nie widzą szans dalszego prosperowania w jej granicach i rozważa, albo w ogóle podjęta już decyzję o zmianie miejsca zamieszkania.

Na poziomie prawie 40% jest odsetek osób pozytywnie rozpatrujących sytuację w powiecie kluczborskim. Uczestnicy, którzy deklarują, że nie dostrzegają rozwoju powiatu, stanowią 29% ogółu. Mimo sporej grupy mieszkańców pozytywnie oceniających sytuację w powiecie, duża część społeczeństwa nie dostrzega jej rozwoju, lub wręcz jednoznacznie stwierdza, że sytuacja w powiecie jest zła i niekorzystnie oddziałuje na mieszkańców.

Respondenci niemal jednogłośnie orzekli, że Strategia Rozwoju Powiatu Kluczborskiego jest potrzebna. Negatywne odpowiedzi stanowią zaledwie 1% odpowiedzi. Mieszkańcy widzą dużą potrzebę w rozwoju obszarów związanych z rynkiem pracy, inwestycjami w powiecie, a także opieką zdrowotną. Są to kategorie, które pojawiają się zarówno w tzw. Karcie zadań priorytetowych do realizacji w okresie 2014–2020, a także w pytaniach zamkniętych, w oparciu o skalę odpowiedzi 1–5 (1 – bardzo źle, 5 – bardzo dobrze).

PRZEDSIĘBIORSTWA

Zdecydowana większość przedstawicieli przedsiębiorstw, która wzięła udział w badaniu ankietowym, reprezentuje branżę usługową (48% ankietowanych). Większość firm (62%), która wzięła udział w badaniu ankietowym, powstała lub też prowadzi działalność na terenie powiatu w okresie między 2005 a 2013 rokiem. Spośród wszystkich przedstawicieli firm, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym, 50% pracuje w mikroprzedsiębiorstwach (do 9 pracowników), 34% reprezentuje firmy jednoosobowe, tj. zarejestrowane w Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej.

W badaniu wzięli udział przedsiębiorcy przede wszystkim posiadający siedzibę na terenie powiatu pierwotnie, od momentu założenia działalności. Identyczna wielkość grupy respondentów (37%) uznała, że ma dobre oraz przeciętne możliwości rozwoju na terenie powiatu. Zatem ogólna ocena możliwości rozwoju prowadzonej działalności rolniczej/pozarolniczej na obszarze powiatu jest pozytywna jeśli chodzi o dostrzeganie silnych stron działalności gospodarczej, jak i wzajemnego pola oddziaływania w relacjach firma – samorząd terytorialny. Ocena sytuacji finansowej firmy jest ogólnie pozytywna. Zaledwie 4% firm deklaruje, że ich sytuacja finansowa jest na złym poziomie. Najwięcej osób uznaje, iż obraz ich finansów jest przeciętny (50%) oraz dobry (38%).

Najwięcej respondentów deklaruje, że korzystało z instrumentów finansowych o charakterze komercyjnym (pożyczek, kredytów). Nieco mniejsza grupa starała się o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej oraz z instrumentów finansowych budżetowych. W dalszym etapie uspołeczniania Strategii Rozwoju należałoby po-

ruszyć kwestie dotyczące możliwości pozyskiwania środków finansowych. Najwięcej respondentów uznało, że podejście, relacje przedstawicieli samorządu terytorialnego do osób prowadzących działalność gospodarczą jest dobre, na właściwym poziomie (50% wskazań).

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Najwięcej osób reprezentujących organizacje pozarządowe z terenu powiatu kluczborskiego działa na rzecz upowszechniania kultury fizycznej i sportu oraz edukacji i wychowania. Większość respondentów (65%) ocenia kondycję organizacji dobrze, a 15% bardzo dobrze. Mocne strony zostały przez nich określone jako potencjał społeczny, zaangażowanie członków, ich kompetencje. Jako słaba strona zostały określone niskie dochody organizacji pozarządowe, co też ma swoje przełożenie na zaangażowanie członków czy realizację ciekawych projektów.

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. Wizja i misja Powiatu Kluczborskiego	5
1.1. Wizja	5
1.2. Misja	5
1.3. Pola strategiczne i operacyjne	5
2. Pole Strategiczne 1.	
Przestrzeń, infrastruktura i środowisko	7
2.1. Pole operacyjne 1.1. Gospodarka niskoemisyjna oraz produkcja i dystrybucja energii odnawialnej	7
2.2. Pole operacyjne 1.2. Rozwinięta infrastruktura komunikacyjna	7
2.3. Pole operacyjne 1.3. Nowoczesna i konkurencyjna baza edukacji	8
2.4. Pole operacyjne 1.4. Ogólnodostępne zasoby ochrony zdrowia i opieki społecznej	8
2.5. Pole operacyjne 1.5. Atrakcyjna infrastruktura turystyczno-rekreacyjna	9
2.6. Pole operacyjne 1.6. Wysoki poziom infrastruktury bezpieczeństwa publicznego	9
3. Pole strategiczne 2.	
Kapitał ludzki	11
3.1. Pole operacyjne 2.1. Poprawa i dostosowanie ochrony zdrowia i opieki społecznej do trendów demograficzno-epidemiologicznych	11
3.2. Pole operacyjne 2.2. Uelastycznienie zasobów rynku pracy	11
3.3. Pole operacyjne 2.3. Kreowanie trendów nowoczesnej edukacji	12
3.4. Pole operacyjne 2.4. Rozwój kultury oraz zagospodarowanie czasu wolnego	12
4. Pole strategiczne 3.	
Przedsiębiorczość i kooperacja	13
4.1. Pole operacyjne 3.1. Kreatywna przedsiębiorczość i współpraca międzysektorowa	13
4.2. Pole operacyjne 3.2. Profesjonalna i skuteczna administracja publiczna	13
5. Wskaźniki realizacji	15
6. Finansowanie	19
7. Koherentność Strategii z innymi dokumentami strategicznymi	20
7.1. Strategia rozwoju kraju 2020	20
7.2. Strategia Sprawne Państwo 2020	20
7.3. Strategia Rozwoju województwa opolskiego do 2020 roku	20
8. Procedura monitorowania, ewaluacji i aktualizacji	21
8.1. Cel procedury	21
8.2. Różnice między monitoringiem a ewaluacją	21
8.3. Podstawowe zasady monitoringu	22
8.4. Narzędzia monitoringowe	23
8.5. Struktura organizacyjna oraz podział odpowiedzialności	24

8.6. Terminy	27
8.7. Szczegółowy opis postępowania	27
ZAŁĄCZNIK NR 1.	
Sytuacja społeczno-gospodarcza Powiatu Kluczborskiego	30
1.1. Charakterystyka obszaru	30
1.2. Środowisko przyrodnicze	38
1.3. Infrastruktura komunikacyjna	49
1.4. Przedsiębiorstwa	55
1.5. Rolnictwo	59
1.6. Bezrobocie i rynek pracy	63
1.7. Kultura i ochrona zabytków	70
1.8. Współpraca partnerska	78
1.9. Aktywność społeczna i stowarzyszenia w powiecie	79
1.10. Turystyka	80
1.11. Bezpieczeństwo publiczne	83
1.12. Edukacja	90
1.13. Promocja i ochrona zdrowia	101
1.14. Pomoc społeczna	107
1.15. Kultura fizyczna i sport	116
1.16. Administracja powiatowa	120
ZAŁĄCZNIK NR 2.	
Analiza SWOT	122
ZAŁĄCZNIK NR 3.	
Sprawozdanie z przebiegu konsultacji społecznych dotyczących tworzenia Strategii Rozwoju Powiatu Kluczborskiego na lata 2014–2022	129
Wstęp	129
Podsumowanie debaty dotyczącej silnych i słabych stron oraz szans rozwoju powiatu kluczborskiego	129
Podsumowanie warsztatów	131
Część pierwsza: wizja rozwoju powiatu do 2022 roku	131
Część druga: cele strategiczne na lata 2014–2022	131
Część trzecia: zadania strategiczne na lata 2014–2022	133
ZAŁĄCZNIK NR 4.	
Raport z badań ankietowych	136
1. Wstęp	136
1.1. Cel i metoda badań	136
2. Powiat kluczborski w percepcji mieszkańców, przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych	139
2.1. Analiza na podstawie ankiet dla mieszkańców	139
2.2. Analiza na podstawie ankiet dla przedsiębiorstw	147
2.3. Analiza na podstawie ankiet dla organizacji pozarządowych	152
3. Sugerowane kierunki rozwoju powiatu kluczborskiego	157
4. Wnioski	161

SPIS MAP

Rysunek 1. Harmonogram prac	3
Rysunek 2. Struktura organizacyjna procesu monitoringu, ewaluacji i aktualizacji	24
Rysunek 3. Schemat procesu monitoringu i ewaluacji	26
ZAŁĄCZNIK NR 1.	
Rysunek 1. Położenie powiatu kluczborskiego na tle województwa opolskiego w 2014 roku	30
Rysunek 2. Powiat kluczborski z sąsiadującymi jednostkami	31
Rysunek 3. Podział powiatu kluczborskiego na gminy	37
Rysunek 4. Mapa Stobrowskiego Parku Krajobrazowego	44
Rysunek 5. Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Stobrowsko-Turawskich	44
Rysunek 6. Rezerваты przyrody na terenie powiatu kluczborskiego	46

SPIS TABEL

Tabela 1. Matryca pól strategicznych i operacyjnych	5
Tabela 3. Wskaźniki – Pole strategiczne 1.	16
Tabela 4. Wskaźniki – Pole strategiczne 2.	17
Tabela 5. Wskaźniki – Pole strategiczne 3. (dokończenie)	18
Tabela 6. Różnice między monitoringiem i ewaluacją	22
Tabela 7. Terminy dotyczące przekazywania dokumentów stanowiących narzędzia monitoringu i ewaluacji uczestnikom procesu	27
Tabela 8. Szczegółowy plan postępowania przy okazji przygotowania Roczego raportu monitoringowego	28
ZAŁĄCZNIK NR 1.	
Tabela 1. Liczba ludności i gęstość zaludnienia powiatu kluczborskiego w podziale na gminy, stan na rok 2012	33
Tabela 2. Liczba ludności powiatu kluczborskiego na tle województwa opolskiego i Polski (stan na rok 2012)	33
Tabela 3. Struktura wiekowa powiatu kluczborskiego na tle województwa opolskiego i Polski w roku 2012	36
Tabela 4. Saldo migracji w powiecie kluczborskim w latach 2007–2012	36
Tabela 5. Długość dróg krajowych w powiecie kluczborskim w 2014 roku	49
Tabela 6. Długość dróg wojewódzkich w powiecie kluczborskim w 2014 roku	50
Tabela 7. Dane dotyczące dróg publicznych w powiecie kluczborskim w latach 2010–2014	50
Tabela 8. Długość i liczba odcinków dróg powiatowych dla poszczególnych klas wg stanu na 1.01.2014 rok	51
Tabela 9. Drogi w powiecie kluczborskim na tle województwa opolskiego i Polski w roku 2012	52
Tabela 10. Nawierzchnia dróg w powiecie kluczborskim w 2014 roku	52
Tabela 11. Długość dróg w gminach powiatu kluczborskiego w 2014 roku	53
Tabela 12. Pracujący wg sektorów w powiecie kluczborskim w latach 2007–2012	55
Tabela 13. Segmentacja podmiotów gospodarczych w powiecie kluczborskim w roku 2012 ze względu na formę własności	56
Tabela 14. Podmioty gospodarcze wg wielkości zatrudnienia w gminach powiatu kluczborskiego w roku 2012	58
Tabela 15. Produkcja sprzedana przemysłu w roku 2012 powiatu kluczborskiego na tle innych powiatów	58
Tabela 16. Struktura użytków rolnych w powiecie kluczborskim, stan na 1.01.2014 rok	59
Tabela 17. Powierzchnia zasiewów w powiecie kluczborskim w roku 2010	61
Tabela 18. Zwierzęta gospodarskie w powiecie kluczborskim w roku 2010	61
Tabela 19. Zmechanizowanie rolnictwa w powiecie kluczborskim w roku 2012	62
Tabela 20. Bezrobocie według gmin powiatu kluczborskiego w latach 2007–2012	63
Tabela 21. Liczba bezrobotnych w powiecie kluczborskim na tle województwa i kraju w latach 2007–2012	64
Tabela 22. Liczba miejsc pracy wg branż w powiecie kluczborskim w latach 2007–2012	67
Tabela 23. Projekty PUP w Kluczborku przeciw bezrobociu	68

Tabela 24. Przestępczość w powiecie kluczborskim – przestępstwa stwierdzone i wykryte w latach 2009–2013	83
Tabela 25. Przestępczość w powiecie kluczborskim cd. – przestępstwa stwierdzone i wykryte w latach 2009–2013	84
Tabela 26. Czyny karalne popełniane przez nieletnich w powiecie kluczborskim w latach 2009–2013	84
Tabela 27. Przestępstwa narkotykowe popełnione przez nieletnich sprawców na terenie Komendy Powiatowej Policji w Kluczborku w latach 2011–2013	85
Tabela 28. Bezpieczeństwo na drogach w powiecie kluczborskim w roku 2013	86
Tabela 29. Zdarzenia drogowe w wybranych miejscach powiatu kluczborskiego w roku 2013	86
Tabela 30. Zdarzenia drogowe i ich skutki wg podziału administracyjnego w powiecie kluczborskim w roku 2013	87
Tabela 31. Liczba przeprowadzonych akcji przez Państwową Straż Pożarną w Kluczborku w latach 2011–2013	87
Tabela 32. Liczba uczniów ZSO w Kluczborku	90
Tabela 33. Liczba uczniów w ZSL-T w Kluczborku	91
Tabela 34. Liczba uczniów w ZSP Nr 1 w Kluczborku	92
Tabela 35. Liczba uczniów ZSP Nr 2 – CKU w Kluczborku	93
Tabela 36. Liczba uczniów SOSW w Kluczborku	95
Tabela 37. Charakterystyka działalności WODiDZ w Kluczborku	97
Tabela 38. Liczba uczestników zajęć w MDK w Kluczborku	98
Tabela 39. Liczba przebadanych dzieci oraz wydanych opinii i orzeczeń przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Kluczborku	98
Tabela 40. Charakterystyka działalności Powiatowego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Kluczborku	99
Tabela 41. Współczynnik skolaryzacji w powiecie kluczborskim na tle województwa i kraju w roku 2012	100
Tabela 42. Wskaźniki komputeryzacji szkół podstawowych i gimnazjalnych w powiecie kluczborskim w roku 2012	100
Tabela 43. Oferta NZOZ Szpital Powiatowy w Kluczborku	103
Tabela 44. Liczba zatrudnionych lekarzy w NZOZ Szpital Powiatowy w Kluczborku w roku 2013	104
Tabela 45. Klasyfikacja personelu medycznego w NZOZ Szpital Powiatowy w Kluczborku w roku 2013	105
Tabela 46. Liczba osób objętych pomocą społeczną wg podziału na gminy w latach 2010–2012	109
Tabela 47. Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w powiecie kluczborskim w roku 2012	110
Tabela 48. Powody trudnej sytuacji życiowej w powiecie kluczborskim w roku 2011 i 2012	110
ZAŁĄCZNIK NR 4.	
Tabela 1. Struktura płci respondentów	139
Tabela 2. Struktura wiekowa respondentów	140
Tabela 3. Propozycja 3 obszarów rozwoju, które powinny stanowić priorytet działań na terenie powiatu w latach 2015–2022	145
Tabela 4. Rok rozpoczęcia działalności	148
Tabela 5. Czy korzystali Państwo w ramach prowadzonej działalności rolniczej/pozarolniczej z zewnętrznych źródeł finansowania?	150
Tabela 6. Które z niżej przedstawionych propozycji wsparcia lokalnej działalności są realizowane na terenie powiatu?	151
Tabela 7. Proszę zaznaczyć właściwy obszar działalności Państwa organizacji pozarządowej.	152
Tabela 8. Jakie są mocne strony Państwa organizacji pozarządowej?	153
Tabela 9. Jakie są słabe strony Państwa organizacji pozarządowej?	154
Tabela 10. Zaznacz formy współpracy dotyczące Państwa organizacji pozarządowej z samorządem terytorialnym, które są stosowane w powiecie. Można zaznaczyć kilka odpowiedzi.	155
Tabela 11. Jakie są zgłaszane potrzeby organizacji pozarządowych z Państwa powiatu?	156

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba ludności w powiecie kluczborskim w latach 2007–2012	32
Wykres 2. Liczba urodzeń w powiecie kluczborskim w latach 2007–2012 (stan na 2012 r.)	34
Wykres 3. Liczba zgonów w powiecie kluczborskim w latach 2007–2012	34
Wykres 4. Przyrost naturalny w powiecie kluczborskim w latach 2007–2012	35
Wykres 5. Struktura wiekowa ludności powiatu kluczborskiego w latach 2007–2012	35
Wykres 6. Struktura wiekowa ludności powiatu kluczborskiego w roku 2012	36
Wykres 7. Wskaźnik lesistości w powiecie kluczborskim w latach 2007–2012	42
Wykres 8. Liczba gospodarstw rolnych wg wielkości w powiecie kluczborskim w roku 2010	60
Wykres 9. Łączna powierzchnia gospodarstw rolnych wg wielkości w powiecie kluczborskim w roku 2012	60
Wykres 10. Bezrobocie w powiecie kluczborskim w latach 2007–2013	63
Wykres 11. Udział bezrobotnych mieszkańców gmin w ogólnej liczbie bezrobotnych powiatu kluczborskiego 2012 roku	64
Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie kluczborskim na tle województwa i Polski w roku 2012	64
Wykres 13. Udział osób z prawem do zasiłku w ogóle bezrobotnych w powiecie kluczborskim w latach 2007–2012	65
Wykres 14. Bezrobocie wg grup wiekowych w powiecie kluczborskim w latach 2007–2012	65
Wykres 15. Bezrobocie wg wykształcenia w powiecie kluczborskim w roku 2012	66
Wykres 16. Liczba ofert pracy w powiecie kluczborskim w latach 2007–2012	66
Wykres 17. Liczba osób korzystających z noclegów wg rodzaju obiektu w 2012 r. w powiecie kluczborskim	82
ZAŁĄCZNIK NR 4.	
Wykres 1. Struktura wykształcenia respondentów	140
Wykres 2. Struktura zatrudnienia	140
Wykres 3. Ocena potrzeby posiadania Strategii Rozwoju	141
Wykres 4. Ogólna ocena życia w powiecie	141
Wykres 5. Ocena sytuacji w powiecie	143
Wykres 6. Ocena poczucia przynależności do powiatu	143
Wykres 7. Ocena realizacji zadań i inwestycji na terenie powiatu	143
Wykres 8. Plany zmiany miejsca zamieszkania w okresie najbliższych 5–7 lat	146
Wykres 9. Rodzaje branż	147
Wykres 10. Struktura wielkości zatrudnienia	148
Wykres 11. Pierwsza siedziba firmy/pierwsze miejsce wykonywania działalności	148
Wykres 12. Jak ocenia Pan/Pani możliwość rozwoju prowadzonej działalności rolniczej /pozarolniczej na obszarze powiatu?	149
Wykres 13. Jak oceniają Państwo bieżącą sytuację finansową gospodarstwa/firmy?	149
Wykres 14. Jak ocenia Pan/Pani warunki prowadzenia działalności rolniczej/pozarolniczej na terenie powiatu?	150
Wykres 15. Jak oceniają Państwo podejście przedstawicieli samorządu terytorialnego do osób prowadzących działalność rolniczą/pozarolniczą?	151
Wykres 16. Jak ocenia Pan/Pani kondycję swojej organizacji pozarządowej?	153
Wykres 17. Czy widzą Państwo szansę na rozwój regionu dzięki funduszom pozyskiwanym przez organizacje pozarządowe?	154
Wykres 18. Czy Państwa organizacja pozarządowa dąży do współpracy z samorządem terytorialnym?	155
Wykres 19. Czy w Państwa powiecie działa rada działalności pożytku publicznego?	156

STAROSTWO POWIATOWE W KLUCZBORKU

ul. Katowicka 1 | 46-200 Kluczbork

tel. 77 418 52 18 | faks 77 418 65 20

E-MAIL: starostwo@powiatkluczboriski.pl

STRONA INTERNETOWA: www.powiatkluczboriski.pl

